C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\H\Harrison Harry\Harrison_Harry-2-Hvezdy_a_pruhy.PDB

PDB Name: Harrison_Harry-2-Hvezdy_a_pruhy
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 27.2.2005
Modification Date: 27.2.2005
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Harry Harrison
Hvězdy a pruhy v ohrožení

Ve Válečném pokoji ve Washingtonu se sejdou generálové William Tecumseh Sherman a Robert E. Lee, aby naplánovali svoji další společnou vojenskou operaci. V džunglích Mexika zatím generál Grant svádí krutý boj s elitou britské armády. A v samém srdci nového amerického Jihu se nachází v ohrožení křehký mír…

V úžasném příběhu z alternativní historie z pera Harryho Harrisona se ocitáme ve světě roku 1863: jen před třemi lety se v Americe schylovalo ke kolosální občanské válce. Avšak incident s britskou lodí a dvěma konfederačními špiony všechno změnil. Když se Abraham Lincoln vzepřel britskému lordu Palmerstonovi, napětí mezi oběma národy přerostlo únosnou mez - a Její Veličenstvo nyní podniklo útok na americké půdě s cílem podpořit věc Konfederace.

Následky byly katastrofické. Obě znepřátelené strany, Sever a Jih, ve svém ohromení zcela zapomněly na své různice a rozpoutala se nová válka, kde Američané bok po boku bojovali proti Britům hned na dvou frontách: na Jihu a na kanadské hranici. Nyní je Británie poražena a Amerika bojuje za zachování jednoty - až dojde k dalšímu úderu.

Přichází z Mexika, kde se zatím shromažďují elitní jednotky armády Jejího Veličenstva - včetně proslulých bojovníků Gurkhů - aby podnikly útok přes Texas. Za této zoufalé situace se Lincoln obrací na svého „anděla smrti" generála Granta. Avšak znavený prezident současně ví, že dvě století britské nadvlády nemohou skončit jedinou bitvou.

A tak jeho vojenské špičky, včetně Leea a Shermana, naplánují tu nejsmělejší námořní operaci, jaká kdy byla podniknuta: útok na britskou půdu jako takovou.

Harry Harrison ve své knize ukazuje, kterak technologie a světová politika měly tu moc rozpoutat první světovou válku v historii - a to už půl století předtím, než ve skutečnosti začala.

Prolog:

Generál William Tecumseh Sherman

Válka je můj život. Když jsem vyrůstal, nebyl jsem si toho zvláštního faktu vědom, nebylo za tím ani žádné náhlé rozhodnutí či objev. Před nástupem na West Point jsem si této konkrétní inklinace nebyl vědom, ani pak jsem si neuvědomil své jedinečné schopnosti. Dalo by se říci, že mé vlohy stále spočívaly v skrytu i poté, co jsem odešel z West Pointu a sloužil v indiánské válce, potom ve válce mexické. Žádná z nich pro mne nepředstavovala výzvu: obě byly spíše čekáním než bojem. Nikdy jsem neměl dojem, že by mne prověřily, nikdy jsem necítil, že v boji jsem doma. Snad kdybych zažil ono zvláštní uvědomění v boji dříve, nebyl bych nikdy odešel z armády, nebyl bych nikdy zkoušel své štěstí v bankovnictví - což se ukázalo být mým největším omylem, jakého jsem se kdy dopustil. Počáteční úspěch mne nepřipravil na zhroucení a krach banky. Nemohl jsem si pomoci, ale měl jsem dojem, že můj život až dosud byl jedním velkým krachem, stejně jako v případě té banky. Mám jenom málo vzpomínek na ony temné roky, které následovaly.

Teprve až s propuknutím občanské války jsem objevil své skutečné poslání. Bylo to v kotli smrti, jímž byla bitva u Shilohu, kde jsem našel sám sebe. Zahynulo pode mnou několik koní, sám jsem byl raněn. Přesto jsem cítil veliký klid a měl jsem sám sebe pevně pod kontrolou. Měl jsem v sobě sílu bitvu vyhrát. A taky schopnost vnutit tu sílu svým přečísleným vojákům - kteří drželi pozice a odráželi každý nápor nepřítele. Toho prvního dne bitvy u Shilohu jsme linii udrželi, zatlačili nepřítele zpátky a druhého dne jsme přešli do protiútoku a porazili ho.

Během těchto dvou strašlivých dnů zahynulo v lítém boji zblízka přes dvacet dva tisíc statečných mužů; bylo to vítězství za strašlivou cenu. Můj dlouhodobý přítel generál Ulysses S. Grant byl tehdy mým velícím důstojníkem - a já nikdy nezapomenu na to, co mi řekl po našem vítězství v poli: „Schopnosti některých lidí tváří v tvář boji ustrnou a otupí. U jiných zase zbystří a ožijí. Ty jsi jeden z nich. Takoví jsou vzácní."

V tomto krátkém, ale strašlivém smrtícím boji bylo mým jediným zájmem blaho mých mužů a zničení nepřítele. Neměl jsem čas číst noviny a myslel jsem jenom málo na další události, které v tu dobu probíhaly. O aféře Trent jsem se dozvěděl, až když dospěla do svého vražedného závěru.

Zdá se, že Britové jsou velmi přecitlivělí, pokud jde o jejich lodě na moři. Avšak tuto svoji úzkostlivost nevztahují na ostatní země, a vůbec jim nevadilo, když britské válečné lodě stavěly americké lodě a násilím verbovaly americké námořníky, čímž jen urychlily propuknutí války v roce 1812. V souvislosti s aférou Trent už jim to však zjevně po chuti nebylo a oni z toho byli velmi nešťastní. Jejich vláda byla hrozně pobouřena tím, že jedna z jejich poštovních lodí byla zastavena na moři a z její paluby byli odvedeni dva konfederační představitelé. Plni pohrdání k těm, vůči nimž se cítili nadřazení, pyšni na sílu Britského impéria, dokázali tento bezvýznamný incident nafouknout do nepatřičných rozměrů. Hrdost - nebo taky hloupost - jim umožnila, aby tvrdošíjně setrvali ve své pošetilosti, když prezident Abraham Lincoln odmítl dva konfederační zrádce vydat.

Aféra byla neustále rozdmýchávána mimo rámec rozumných mezí, až nakonec Britové vyhlásili Spojeným státům válku. Zatímco má země byla zabřednutá v boji s konfederačními rebely na jihu, Britové na severu podnikli záludný útok z Kanady a na jihu se vylodili na pobřeží Zálivu.

Podle všech pravidel války by měli být úspěšní. Ale podle pravidel stupidity jejich chybný útok na Mississippi průběh války záhy změnil. Místo aby zaútočili na unionistickou základnu, dobyli a vyplenili jižanský přístav Biloxi. Vraždění - a znásilňování - civilistů v tomto městě Jih velice pobouřilo. Poprvé jsem se o situaci doslechl, když se na mě obrátil generál P. G. T. Beauregard z konfederační armády jako na velitele obrany Pittsburg Landingu ve státě Mississippi. Přijel pod vyjednavačskou vlajkou. Sdělil mi, co se stalo na pobřeží Zálivu v Mississippi, a požádal mne o pozastavení konfliktu mezi Severem a Jihem. Požádal mě o uzavření dočasného příměří, aby mohl stáhnout svoje vojska a zaútočit na britské vetřelce.

Je to vskutku velmi ojedinělé, když člověk dostane příležitost změnit průběh války. Avšak já věděl, že právě takový okamžik nastal. Právě Beauregardova slova mne přesvědčila, abych se o to alespoň pokusil. Vyjádřil se o Britech jako o „našem společném nepříteli", což taky byla pravda. Bylo třeba učinit rozhodnutí - a já ho musel učinit na vlastní pěst. Pokud bych se dopustil omylu, rozsoudila by to jedině historie. Moje kariéra by mohla být v koncích. Mohl bych být propuštěn z armády, možná i zastřelen jako velezrádce. Přesto jsem cítil, že nemám na výběr. S příměřím jsem nejenom souhlasil, ale zašel jsem ještě dál. Spojil jsem Beauregardova konfederační vojska se svými severskými. Abychom zaútočili na společného nepřítele.

Mé rozhodnutí bylo správné. Společnými silami jsme Brity na jihu porazili. Toto vítězství vedlo k sjednocení Severu a Jihu v boji proti vetřelcům i na severu. Naše občanská válka skončila, Sever a Jih se sjednotily v boji za společnou věc.

Dostalo se mi výsady, a taky cti, vést znovusjednocenou armádu Spojených států při zničení britských vetřelců. Mnoho dobrých vojáků zahynulo, než jsme Brity vytlačili z naší země. Než jsme je vytlačili na sever přes svobodnou Kanadu - která je vyhnala rovněž.

S velikou radostí jsem přijal kapitulaci jejich vrchního velitele vévody z Cambridge.

Tím by to mělo skončit. Ale člověk si nikdy nemůže být jist. Angličané jsou pyšné a velmi tvrdohlavé plémě. Prohráli mnoho krvavých bitev, ale jsou velmi dobří ve vyhrávání válek. Je nutno mít se před nimi na pozoru, protože oni si nikdy nepřipustí porážku. A tak vám říkám, moji krajané: buďte bdělí. A ozbrojení. Nedopusťte, aby vaše armáda v době míru upadla. Žijeme ve světě nepřátel.

Pouze ustavičná bdělost zajistí této zemi svobodu.

KNIHA PRVNÍ

HROZBA ZVENČÍ

Salina Cruz, Mexico - 1863

Dva britští důstojníci seděli u stolu na verandě a úporně krájeli tuhé steaky na talířích před sebou. Jejich tváře, zalité potem, byly skoro stejně rudé jako kabátce jejich uniforem. Tohle nebylo zrovna jídlo vhodné do zdejšího vlhkého, tropického klimatu - jenže oni by si stejně žádné jiné nedali. Nezáleželo na tom, že teplota dosahovala skoro devadesáti stupňů a že k dispozici bylo mnohem lehčí a studenější jídlo. Červené maso, řádně uvařené brambory a rozvařená zelenina, to bylo jediné jídlo, které pro Angličana připadalo v úvahu. Důstojníci přežvykovali chrupavčité maso z čerstvě poraženého kusu a ustávali v jídle, jen aby si kapesníky zlehka osušili čela, když už jim pot stékal do očí.

„A to je teprve duben," řekl důstojník s hvězdičkami kapitána a vzápětí se zakuckal, když červeným vínem spláchl sousto nepoddajného masa. S pramalou chutí si vzal kousek kukuřičné placky; neměli ani pořádný chléb. „To jídlo je nemožné a počasí neuvěřitelné. Věřím, že horší než v Indii. Jak tu asi bude v létě?"

„Horko, starý brachu, zatraceně horko. Jak víš, jsme v tropech," odvětil major. Vykoukl ven na rušný dav, jímž nyní kypěla malinká rybářská víska Salina Cruz na pacifickém pobřeží Mexika. Příjezd transportních lodí, které teď kotvily blízko u břehu, zde vše změnil. Pole byla zdupána, aby mohly být vztyčeny stany. Místní obyvatelé, v bílých oděvech a kloboucích s širokými krempami, byli mohutně přečísleni různě uniformovanými vojáky britské armády. Mnozí byli vyhnáni ze svých domovů, aby si důstojníci mohli žít v pohodlí. Tito vyhoštění Indiáni si mezitím postavili rákosové chýše na pláži, kde s netečnou trpělivostí čekali, až cizinci odejdou. Mezitím si vydělávali tolik potřebné peníze tím, že cizincům prodávali čerstvě chycené ryby. Major ukázal vidličkou.

„Madraští sapéři a minéři. V tomhle klimatu by měli odvádět mnohem lepší práci než sherwoodští lesáci a královští dragouni."

Kapitán kývl na souhlas. „Horko - a nemoci, těm se nedá uniknout. Ti muži jsou prací na slunci vyčerpaní skoro hned poté, co zrána začnou. A jsou taky značně zesláblí. Chytnou malárii a umírají na ni, každý den je jich víc a víc. Stavba jedné míle téhle cesty nás určitě přijde na deset mužů denně."

„To spíše dvacet, řekl bych. Jenom se koukni na ten nový hřbitov u pobřeží."

„Je to příliš skličující. Takže to máme, řekněme, stovku mil od Pacifiku na pobřežní pláň a pak k Atlantskému oceánu. Při tomhle tempu tak ztratíme celý regiment."

„A stejná vzdálenost, ne-li větší, je to do Vera Cruzu."

„Ano, ale tam je země rovná jako placka. Jakmile cesta dosáhne pláně, bude to jen otázka uhlazení oslí stezky, která tam už vede."

„Modlím se, abys měl pravdu. Anglie je od téhle páchnoucí díry až příliš daleko. Bojím se, že tady umřu a budu pohřben ve zdejší tlející půdě. Ztrácím již pomalu naději, že ještě někdy uvidím její nádherně studené a mlhou zahalené břehy."

Osmahlý muž u vedlejšího stolu si jich zjevně nevšímal. Jeho tenká košile se do zdejšího klimatu hodila více než jejich vlněné blůzy. I jeho jídlo, sestávající z guacamole a juevos rancheros, bylo mnohem stravitelnější. Poslední kousek vymetl z talíře půlkou čerstvé tortilly. Zapil to černou kávou, vzdychl a slabě si říhl. Na jeden nepatrný pohyb jeho ruky se k němu úslužně přihnal majitel.

„A sus órdenes, don Ambrosia."

„Un puro."

„Ahoritita."

Tlustý majitel cantiny odkvačil pryč, aby se za pár okamžiků vrátil s otevřenou krabicí dlouhých doutníků. Nastavil ji, aby si je host mohl prohlédnout. Don Ambrosio si dal načas, než si jeden vybral, pak si ho přiložil k uchu a promnul špičku v prstech, aby prověřil kvalitu doutníku. Kývl na souhlas, otevřel velký kapesní nůž a pečlivě odřízl konec černé orizaby. Majitel podniku Chucho rozmáchle škrtl sirkou o spodní stranu stolu, až vyskočil plamen, a potom jím opatrně doutník zapálil.

„Ty tam, přines další víno," houkl kapitán. Chucho neodpověděl, dokud doutník nehořel a dobře netáhl. Teprve pak se pomalu odebral dozadu a po pár minutách se vrátil s hliněným džbánem.

„Místní to mají s veškerým servisem, že ano," pravil kapitán a zamračeně pokynul směrem k snědému muži, který právě poklidně vyfukoval oblak hustého dýmu do vzduchu.

„Asi je lepší znát tu jejich hantýrku."

Když Chucho postavil džbán na stůl, víno vyšplouchlo na desku. Ležérně je utřel potřísněnou zástěrou. Major Chalmers usrkl vína a znuděně pohlédl na muže u druhého stolu, který si právě kapesním nožem ostřil tužku. Pak nůž odložil, otevřel malý vázaný zápisník a začal do něj psát. Major na něho hleděl a podezřívavě se zamračil.

„Sakra - co je to za chlapa?"

„Mande?"

„Ten muž, támhle u toho stolu, co právě píše. Kdo je to?"

„Ano. Jé to don Ambrosio. Velký plantážník ze Santo Domingo Tehuantepec. Mnoho půdy a mnoho stromů s ovocem."

„To je další město u cesty," řekl kapitán. „A co to píše do té zatracené knížky? Poslouchal nás snad? Nemůžu říci, že by se mi něco z toho zamlouvalo."

„Ani mně ne," odvětil Chalmers ledovým tónem plným podezření. „Jestli umí anglicky, mohl velmi snadno zaslechnout náš rozhovor. Mluví ten chlap anglicky?"

Majitel pokrčil rameny a uctivě na onoho džentlmena zavolal.

„Mil perdones, don Ambrosio. Habla usted inglés?"

„Solamente espaňol, Chucho."

„Říká, že mluví pouze španělsky. Nikdo tu anglicky nemluví až na mě, protože já pracuji s gringos z norte. Většina ani nemluví španělsky, mají svůj vlastní jazyk…"

„To je mi úplně jedno. Jenom mě zajímá, co to píše do té zatracené knížky?"

Chucho obrátil oči k nebi, jako kdyby odsud čekal nějaké vnuknutí. „Don Ambrosio je moc veliký muž, je také velká, jak vy tomu říkáte, je poeta."

Když don zaslechl své jméno, otočil se a usmál se na důstojníky.

„Poesía, si." Zalistoval rychle knížkou, našel tu správnou stránku a pak s mohutným latinským zanícením začal předčítat:

Mexicanos al grita de guerr
el acero aprestad y el bridón,
y retiemble en sus centros la Tierra
al sonoro rugir del canón.

Mas si osare un extra?o enemigo
profanar noc su planta tu suelo,
pensa, oh Patria querida!, que el cielo
un soldado en cada hijo te dio.

Zatímco báseň se rozléhala místností, znudění důstojníci obrátili pozornost zpátky ke svým tuhým steakům. Chucho stál a s očima dokořán naslouchal jejím slovům. Teprve až důstojníci hlasitě zavolali, že chtějí platit, neochotně obrátil svoji pozornost k nim. Ti mu opět vynadali a nazvali ho zlodějem. Chucho zdráhavě snížil cenu, ale přesto si naúčtoval třikrát více než obvykle.

Teprve až když Angličané zaplatili a odešli, don zalistoval stránkami knížky, aby si znovu pročetl své zápisky. Královští dragouni, ano, a bengálská jízda. A bombajská pěchota. A kolik lidí tu denně umíralo. Pročítal popsané stránky a šťastně pokyvoval hlavou. Výborně, vskutku výborně. Lepší už to ani být nemůže. Jeho návštěva vesnice se chýlila ke konci.

„Jsi bystrý chlapík, Chucho," řekl, když k němu hostinský přišel, aby odklidil talíř ze stolu. „Měl jsem být obezřelejší, když jsem psal svoje zápisky - ale chtěl jsem si ta cizozemská jména zaznamenat, než je zapomenu. Nikdy jsem neviděl žádné z těch míst, o kterých se bavili, ale jsem si jist, že existují lidé, kteří je viděli. Tys jim v náhlém vnuknutí řekl, že jsem básník. Zasloužíš si každé peso, které jsem ti slíbil - ba ještě víc." Na stole zacinkal malý váček a on ho postrčil směrem k němu. Vzápětí zmizel pod Chuchovou zástěrou.

„Ano, vypadá to jako knížka básní. A měl jsem pravdu, byla to ta nejdramatičtější a nejpodnětnější báseň o boji naší země -

A napsal ji veliký básník, i když bohužel ne já. Já na tom nemám žádnou zásluhu. Autorem je náš vlastenec Francisco Gonzáles Bocanegra, největší mexický básník. Položil život za svou zem, jen před dvěma roky. A teď - spoj se s Miguelem a pověz mu, že za úsvitu odjíždíme."

• • •

Jakmile se rozbřesklo, don Ambrosio už čekal před polorozpadlou chýší, kde v uplynulých týdnech bydlel. Indiánská žena ze sousedního domu mu vařila a prala a byla víc než vděčná za těch pár mincí, které jí za to dal. Miguel se mu na jedné z blízkých farem staral o koně. Když ho nyní klisna uviděla, radostně zaržála a on ji láskyplně podrbal vepředu na lysině. Ve svém zanícení pro klasiky ji pojmenoval Rocinanta, po vzoru koně velkého rytíře.

„Vypadá dobře."

„Byla tam dobrá pastva. Byla na polích spolu s osly."

Miguelův osel byl tak malý, že jezdec skoro vláčel nohy v prachu cesty. Vedl dalšího osla naloženého zavazadly, zatímco don Ambrosio jel jako poslední na své krásné hnědce. Slunce se do nich naplno opíralo, když vyjížděli z vesnice úzkými uličkami. Don měl na zádech široké a hezky zdobené sombrero uvázané na šňůrce; nasadil si ho na hlavu a pěkně si ho narovnal.

Záhy už byla víska za nimi a oni se ubírali po křivolaké stezce jedouce vstříc džungli. Nyní jim stromy skýtaly stín, ale dusné horko takřka nepolevilo. Ploužili se stále dál. Na chvíli jejich cesta kopírovala novou prašnou cestu pod nimi, která se široce zakusovala do lesního porostu. Když občas projížděli přes nějakou mýtinu, mohli vidět pracující vojáky, kterak se prosekávají džunglí a prokopávají úrodnou sopečnou půdou. Až bude cesta hotová, povede ze Salina Cruzu na pacifickém pobřeží rovnou přes úzkou šíji Istmo de Tehuantepec do Vera Cruzu na atlantickém pobřeží. Tak to aspoň říkali důstojníci: don to slyšel víc než jedenkrát. Když se napili, hodně toho napovídali a ani na okamžik jim nepřišlo, že by je mohl někdo zaslechnout. Všichni se shodovali v tom, že je to velmi ambiciózní projekt. V tom s nimi don Ambrosio souhlasil - a taky velmi neobvyklý na tak chudobnou a zanedbanou zemi. Poněvadž až bude cesta hotová, bude jedinou silnicí v celém Mexiku. Britové byli první dobyvatelé, kteří se kdy obtěžovali zbudovat cestu. To například Španělé, za všechna ta staletí své okupace, nikdy neudělali. Poslední okupanti téhle nešťastné země, Francouzi a Rakušané, následovali jejich příkladu. Všichni byli natolik zaujatí plundrováním země, že nikdy nebylo dost času na to, aby na tyto břehy přenesli výdobytky své civilizace. Spojení bylo pomalé a obchod primitivní, když všechna pošta a zboží musely být přepravovány na hřbetech mezků.

Don Ambrosio se dotkl kapsy své blůzy, kde měl bezpečně uschovanou malou knížku, a usmál se. Čas, který tu strávil, nebyl rozhodně časem promarněným. Sledoval připlouvající plachetnice a vyloďování vojáků. Počítal je a činil si o jejich počtech pečlivé záznamy. Pozoroval jejich zbraně a jejich kavalerii a registroval i jejich postup při stavbě silnice. Ale hlavně zaznamenával každé vyřčené slovo, které zaslechl. Leč všechno jeho úsilí by vyšlo vniveč, kdyby se knížka co nejrychleji nedostala do Vera Cruzu.

Cesta se vinula vzhůru k průsmyku u Matías Romero, pak se mírně svažovala vstříc zálivu Campeche. Když dospěli na vrchol, zastavili, aby si znavená zvířata mohla odpočinout.

„Pověz mi, Migueli, dostaneme se do města před setměním?"

„To nemohu slíbit. Ale jakmile opustíme hory, jízda bude snazší, protože krajina podél pobřeží je velice rovná."

„V to pevně doufám. Nejsem na džungli zvyklý a obávám se, že se mi to vůbec nezamlouvá."

„Džungle je úrodná a laskavá k těm, kteří v ní umějí žít."

„To jim přeji hodně štěstí. Ale já se cítím nejvíc doma ve městech."

„Víte, seňor, proč sem ti vysocí gringos přišli stavět tuhle silnici?"

„Mezi sebou si říkají, že chtějí překlenout Mexiko a spojit jeden oceán s druhým."

„A až to bude hotové - co s tím budou dělat?"

„Musím přiznat, že tohle je záhada, nad kterou si taky lámu hlavu. Ale dobrý spánek mi to nevzalo. Bystřejší mozky a chytřejší mysli možná odpověď znají. A teď - nemyslíš, že bychom měli znovu vyrazit?"

„Zvířata si už odpočala. Teď už to bude lepší."

V denním horku bzučel hmyz, na stromech hlasitě prozpěvovali ptáci. Don Ambrosio byl unavený a přistihl se, že v

sedle podřimuje, S trhnutím se probudil, když Miguel náhle varovně zasyčel - a pozvedl ruku, zatáhnuv za otěže, aby osla zastavil. Pak ukázal k lesu.

Na vzdálenější straně mýtiny, přes kterou právě projížděli, se vynořili tři muži. Dva z nich měli dlouhé ostré mačety, třetí zastaralou mušketu. Don Ambrosio pobídl nohama koně, aby předjel osly, pak ho trhnutím otěží zastavil.

„Přicházíme v míru," řekl klidně.

Muž se zbraní v ruce si odkašlal a odplivl, pak napůl pozvedl svou zbraň.

„Zlato?" řekl ochraptěle.

„Jen olovo," odvětil klidným hlasem don Ambrosio. Levou rukou uvolnil karabinu, kterou měl v pouzdře u sedla, pravou spočinul na rozsoše sedla. Bandita v reakci na to namířil svoji vlastní zbraň.

Bleskurychlým pohybem, který se nedal zachytit, don tasil zpoza opasku kolt čtyřiačtyřicítku a třikrát rychle za sebou vypálil.

Ozbrojený muž šel k zemi - stejně jako ten druhý. Třetí z nich, zraněný, zavrávoral a obrátil se na útěk. Čtvrtá střela ho poslala na zem k ostatním.

„Teď musíme uhánět," řekl Miguel a pobídl svého mezka kupředu. „Jestli jsou nablízku další, určitě slyšeli výstřely."

„Kdo to je? Či abych byl přesnější, kdo to byl?"

„Na tom nezáleží. Hladovými muži s puškami se tato chudá země jen hemží. Měli jsme tu příliš mnoho revolucí a rebelií, příliš mnoho zabíjení. A teď prosím musíme vyrazit."

„Vezmi si to," řekl don Ambrosio, vytáhl karabinu, otočil se a hodil mu ji. „Já pojedu první." Za jízdy si dobil pistoli. „Já budu dávat pozor na cestu vepředu - ty hlídej džungli po stranách."

Pokud se v porostu ukrývali další bandité, raději se drželi v odstupu. Po pár mílích se cesta konečně vynořila z lesa a míjela kukuřičná pole u jedné vísky. Don Ambrosio si zastrčil pistoli zpátky za opasek a Miguel znovu přešel do vedení. Stále však třímal v ruce karabinu. Po letech válek, revolucí a invazí zůstala země zamořená bandity. A teď tu byli další - kteří představovali mnohem větší hrozbu než bandité. Don Ambrosio, jenž seděl na koni výše než Miguel, dohlédl dále než on.

„Prach!" zvolal. „Spousta zvířeného prachu vepředu."

Zatáhli za otěže a rozhlédli se kolem, aby se ukryli. Jenže na pobřežní pláni nebylo takřka kde se skrýt.

„Zpátky nemůžeme - takže musíme kupředu. Tam mezi ty stromy," řekl don Ambrosio a ukázal na malý porost u zdusané cesty. „Musíme se tam dostat dříve než oni."

Vyrazil tryskem kupředu. Osli ho následovali, hlasitě protestujíce, když je Miguel surově pobídl holí. Nyní už bylo v dáli jasně slyšet zvuk pochodujících nohou, když se prodírali porostem mezi stromy. V okamžiku, kdy se skryli, se v dohledu objevil první modře uniformovaný voják.

Vytrvale pochodovali, navzdory prachu, horku a únavě, v jejich čele jel důstojník na koňském hřbetě. Muškety na ramenou, těžké rance na zádech. Vetřelci.

Francouzi.

Don Ambrosio a Miguel, ukryti za stromy a houštím, se dívali, jak dlouhý špalír mužů mašíruje kolem. A i když už je hlavní uskupení minulo, zůstali v úkrytu pro případ, že by narazili na nějaké opozdilce. A vskutku, brzy uviděli belhající se skupinu, chraplavě pobízenou jedním seržantem. Teprve až se cesta úplně vyprázdnila, pokračovali v jízdě.

Byla už skoro tma, když vjeli do vydlážděných ulic Vera Cruzu. Don Ambrosio, nyní v čele, projížděl úzkými uličkami, vyhýbaje se hlavním ulicím a zalidněným náměstím. Jedinými Francouzi, které tam spatřili, bylo pár vojáků popíjejících venku před pulquerií, ale ti byli příliš opilí na to, aby si jich vůbec všimli. Projeli zaplněnou tržní ulicí, kde byly cítit vůně čerstvě namletého koření a paprik. Většina stánků na noc zavírala, třebaže některé indiánské ženy stále seděly v řadách u zdi a nabízely k prodeji plné hrsti čerstvých limet. Když se vynořili z postranních ulic na nábřeží, byla už tma. Úplněk skýtal právě tolik světla, aby don Ambrosio nalezl cestu na nádvoří plné lanoví a síťoviny. Na žebříku tam stál tlustý muž, který se natahoval, aby zažehl lucernu, a přitom supěl námahou, kymáceje se nejistě na dřevěné noze. Jakmile knot chytil, muž sfoukl sirku, otočil se a pohlédl na nově příchozí, zrovna když don zavolal na pozdrav:

„Dobrý večer, Pablocito. Máme za sebou dlouhou cestu a jsme hrozně unavení."

„Don Ambrosio!" Pablocito slezl ze žebříku, přibelhal se k němu a zeširoka ho popadl do hřejivého abrazo, protože to byli staří přátelé. „Pojďte dovnitř a dáme si trochu mezcalu, toho nejlepšího z města Tequila. Nechejte zvířata tady, moji lidé se o ně postarají."

„Já půjdu s nimi," pravil Miguel. Don Ambrosio si zatím odvázal z koně smotanou houni.

„Postaráš se dobře o Rocinantu, až budu pryč," pravil.

„Jako obvykle. Víte, kdy se vrátíte?"

„Ještě ne. Dám Pablovi vědět, budu-li moci, a on ti může doručit vzkaz do tvé vesnice."

Pablo od něj převzal houni a vedl ho do budovy.

Uvnitř rozsvícené kuchyně Pablo otevřel skříňku a vyndal z ní láhev, pak zabouchl dvířka a postrčil k němu nakrájené citrony a solničku. Don Ambrosio radostně pokýval hlavou a natáhl se po sklenici. Na kůži mezi palcem a ukazovákem si nasypal sůl, olízl ji a potom rychlým pohybem vyprázdnil sklenici mezcalu. Zakousl se do citronu a nasál kyselou šťávu, takže všechny tři složky se mu lahodně smísily v ústech. Derecho. Jediný způsob, jak pít tento ohnivý maguey alkohol.

Don Ambrosio si spokojeně olízl rty a otřel si ústa hřbetem ruky. „To je báječné. A teď mi pověz, je to velmi důležité - je ta loď ještě tady?"

„Nejen že je tady, ale čeká tu už tři dny. Mluvil jsem s nimi, ale už nechtějí nic slyšet. Říkají, že v přístavu už déle zůstat nemohou. Kapitán říká, že za úsvitu musejí vyplout."

Tu don Ambrosio vyskočil na nohy a bezděčně se dotkl knížky v kapse, aby se ujistil, že je v bezpečí. „Pak musím hned jít."

„Nenajíš se, ještě než půjdeš?"

„Víš jistě, že neodplují před úsvitem?"

„Kapitán mi na to dal své slovo."

„Pak přijímám tvé laskavé pozvání. Cestou jsme měli jen pár studených kukuřičných placek."

„Teď si dáme carne asada. To ti přijde k duhu. Můžeš nechat koně u mne, jestli chceš."

„To je od tebe laskavé. Ale Miguel ji s sebou vezme zpět do vesnice. Míval ji už předtím. Je to oddaný chlapík a má páru za dva."

Pablo přikývl, pak zazátkoval láhev mezcalu a podal mu ji. „Vezmi si i tohle. Tam, kam jedeš, budeš potřebovat její hřejivou sílu."

Rychle se najedli. Po jídle odešli, Pablo za sebou zamkl dveře, pak je vedl podél doků. Došli až k ušpiněnému parníku s bočními kolesy, uvázanému v nejposlednějším kotvišti. Tam se narychlo rozloučili a don Ambrosio vyšel po lávce na opuštěnou palubu. Zdálo se, že je prázdná - potom ale ve stínu kormidelny zahlédl doutníkový oharek. Muž v uniformní čapce vykročil na palubu a zahleděl se podezřívavě na nově příchozího.

„Co děláte na této lodi? Mluvte. Habla usted inglés?"

„Jistěže, sire, anglicky opravdu umím. A teď mi povězte, budete-li tak laskav, mám tu čest mluvit s oním vznešeným kapitánem téhle krásné lodi?"

„Ano."

„Pak jsem ten muž, na kterého čekáte."

„Pan O'Higgins?"

„Nikdo jiný. Děkuji vám, že jste na mě tak dlouho počkali - avšak teď už je vaše čekání u konce. Nemáte-li žádný jiný důvod, proč zůstat v tomhle přístavu, dovoluji si vám navrhnout, abychom co nejrychleji odrazili. Mám totiž u sebe informace svrchované důležitosti."

Ještě než don Ambrosio O'Higgins domluvil, kapitán už hulákal své rozkazy. Dole ve strojovně pořádně přiložili pod kotle. Jeden námořník vyskočil na břeh a odhodil lano, načež se zhoupl zpátky na loď, která už byla unášena pryč od kotviště. Jakmile připustili páru, velká kolesa se pomalu roztočila, pak rychleji a rychleji, jak si parník razil cestu z přístavu. Jakmile byli na otevřeném moři, hodně z dosahu pevniny, na zádi byla vztyčena vlajka.

Úplněk vrhal jasné světlo na hvězdy a pruhy vlající hrdě ve vzduchu, jak loď ujížděla kupředu.

Hrozba z jihu

Z Bílého domu na ministerstvo války to byl jenom kousek cesty pěšky a Abraham Lincoln si vychutnával těch několik minut oddychu od ustavičných povinností. V ovzduší města Washington bylo cítit jaro - spolu s tradičním pachem koňského hnoje; bylo to jen pár takových mírných dní, jež každoročně zavládly mezi zimními sněhy a vlhkým žárem léta. Lincoln právě míjel svídový strom vyrážející do květu a zastavil se, aby tu krásu obdivoval. Ale nemohl si ji doopravdy vychutnat kvůli stínům povinností, které ho tížily, kvůli mnohým svým problémům, které mu krásu svídy zastíraly. Nemohl nemyslet na problémy na Jihu - jakož i na osud někdejších otroků. Proti pokusům začlenit černochy do široké společnosti povstaly mohutné síly. A samozřejmě tady byli Britové, pořád ti Britové! Stále se nesmířili se svou porážkou. Na moři stavili a kontrolovali americké lodě, evokujíce válku z roku 1812. A nyní zřejmě dorazily ještě horší zprávy. Krátký vzkaz, který obdržel z ministerstva války, náznakem zmiňoval ještě další hrozby pro mladý křehký mír a důrazně ho vyzýval, aby okamžitě přišel.

Lincoln si povzdechl a pokračoval v cestě. Když se přiblížil, dva vojáci střežící vstup na ministerstvo války se postavili do pozoru a elegantně pozvedli zbraně. Tato působivá ukázka vojenské discipliny byla nepatrně zkalena mladším z dvojice mužů, očividně novým rekrutem: „Pěkné ráno, pane prezidente."

„Jen co je pravda, chlapče, jen co je pravda." Podstatně lepší kázeň projevil voják vzápětí, když vyběhl po schodech ke dveřím pokoje 313. Dva veteráni, desátník a seržant, kteří tam stáli, se postavili do pozoru, ale neuhnuli mu stranou.

„Jenom chviličku, sire," řekl seržant a zaklepal na dveře. Otevřely se na škvíru a seržant hlubokým hlasem promluvil s kýmsi uvnitř. Pak se dveře otevřely více, předstoupil jeden major, kterého Lincoln nikdy předtím neviděl, a zasalutoval mu.

„Šel byste laskavě dovnitř, pane prezidente." Prezident vešel a ocitl se v nevelké holé místnosti, kde stál pouze stůl a židle. Major zamkl dveře do chodby, načež přešel místnost a odemkl další dveře v protější zdi. Tohle byla první Lincolnova návštěva pokoje 313 a on tím byl velmi fascinován. Prošel posledními dveřmi a vstoupil do velkého pokoje za nimi. Gustavus Fox v uniformě námořnictva si mu pospíšil v ústrety a za chůze salutoval - načež prezidenta uchopil za napřaženou ruku.

„Byl jste velmi zaneprázdněn od doby, co jsem vás naposledy viděl, Gusi," pravil Lincoln. „Je čas, abyste mi o tom povykládal."

„Je to už hodně dlouho, pane Lincolne. Ale od té doby, co válka skončila, jsme se tady měli co ohánět. Když jsme blíže zhodnotili naši pracovní náplň, aniž nás tlačily válečné události, uvědomili jsme si, že už jsme svoje operace měli dávno zracionalizovat. V té hře jsme byli všichni nováčky a s postupem času jsme si sami jaksi sestavili pravidla. To mělo za následek zdvojnásobení našeho úsilí. Jsem sice stále náměstkem ministerstva námořnictva, ale to je jenom má veřejná persona. Vy samozřejmě víte, jaká je moje skutečná práce. Museli jsme se rozšířit a přibrat další lidi. To první, co jsme pak udělali, bylo, že jsme sloučili SGSD a BMI do jedné operační jednotky -"

„Počkat, počkat, mladý muži. Jak jsem říkal už dříve, dejte si v té věci načas a pořádně ji rozvažte. Nic, co stojí za to, nelze propást, když si dá člověk načas. Takže vás snažně prosím, dejte si načas a vysvětlete mi všechna ta písmena."

„Odpusťte, sire. Máte pravdu. Abychom ušetřili čas, musíme si dávat načas. SGSD jsou samozřejmě průzkumníci, průvodci, špioni a detektivové. Jejich záznamy měl v držení úřad hlavního náčelníka vojenské policie. Měli kartotéku s veškerou korespondencí, záznamy, výpověďmi a přidruženými záznamy od vojenských zvědů jakož i průvodců. Kromě toho tam byly spousty zpráv od špionů a detektivů. Strašná spousta papírů, abych vám řekl. Když jsme ty věci začali třídit, v mnoha případech jsme objevili zprávy, které se k nám nikdy nedostaly, nebo se na něčem pracovalo paralelně, poněvadž nebylo žádné jednotné vedení. Proto jsme utvořili BMI. Kancelář vojenského zpravodajství. Naším cílem je zastřešit všechny tyto zpravodajské služby pod jednou hlavičkou. Všechny zprávy, jakéhokoliv druhu, skončí tady v pokoji 313. Ty budou každou noc sestaveny do jedné zprávy - a kopie této zprávy bude každého rána na vašem pracovním stole."

„Vskutku ambiciózní idea, a taky velmi originální. Myslíte si, že to dokážete? Pokud si vzpomínám, v ozbrojených složkách není naprosto nikdo, kdo by měl rád, když se mu někdo dívá přes rameno."

„Máte samozřejmě pravdu - není to vůbec snadné. Až příliš mnoho lidí na tomto poli je zvyklých ponechávat si informace pro sebe. Zvláště pak velící generálové. Odpusťte, že to říkám, ale je to mizerná banda, protože jsou hodně navyklí rozhodovat sami za sebe. My však chystáme mocnou zbraň, která je jednoho po druhém přesvědčí."

„Opravdu?"

„Budeme totiž z denních zpráv pořizovat důležité výtahy. Ty budou denně v kódu telegrafovány zpravodajským důstojníkům jejich štábů. Až začnou zjišťovat, že se tyto informace vztahují k jejich konkrétním oddílům, měli by svolit, aby zprávy putovaly i opačným směrem."

„Přeji vám, abyste měl v tomto světě mnoho štěstí, chlapče můj. Ale jak už jste říkal - je to mizerná banda."

„Děkuji vám. Nezbývá tedy než to zkusit. V současné době o naší existenci ví jen ti nejvyšší důstojníci - a my chceme, aby to tak i zůstalo. Pro všechny ostatní jsme jenom pokoj 313."

Fox zavedl Lincolna od kožené pohovky k fotelu, v němž prezident natáhl svoji klátivou postavu a pomalu se rozhlížel po místnosti. Většinu plochy pokojových zdí pokrývaly mapy rozvěšené mezi kartotékami. Na oknech byly krásné síťované záclony, aby zvenčí nikdo neviděl dovnitř. V protější zdi byly dvoje dveře - jedny z nich se teď otevřely a do místnosti pronikl zvuk rachotícího telegrafu. Jakýsi voják zanesl dovnitř list papíru a podal ho beze slova Gustavu Foxovi. Fox na to pohlédl a odložil papír stranou.

„V současné době nás nejvíce zajímá Mexiko," řekl.

„Mne taky. Je velmi dobře známo, že mexická vláda si vypůjčila miliony od Británie a Francie - a zdá se, že není ochotna či schopna splatit je. Normálně bych si říkal, že máme dost svých vlastních starostí na to, abychom se tím znepokojovali, abychom si lámali hlavy kvůli našim sousedům na jihu. Ale jenom se mi nelíbí to, jak tam císař Napoleon a anglická královna vyslali po tisících vojenské výběrčí, aby vztáhli ruce na mexický národní poklad."

„Máte naprostou pravdu, pane prezidente. Přišli jako výběrčí dluhu - ale zůstali jako okupační armáda. Francouzům se dokonce podařilo zosnovat podvodné hlasování požadující, aby byl arcivévoda Maxmilián z Rakouska dosazen za císaře. Celý svět ví, že to hlasování byla naprostá fraška - ale Maxmilián dokázal přesvědčit sám sebe, navzdory všem důkazům, že veřejnost si ho opravdu žádá. Právě přijel se svou ženou, belgickou princeznou Carlottou, a za podpory francouzských zbraní vládne jménem mexického lidu. A je to ještě horší."

Lincoln si dal na židli kolena pod bradu, ovinul rukama složené končetiny a potřásl hlavou. „A teď se obávám, že se mi chystáte říci ty špatné zprávy."

„Ne já - nýbrž někdo, kdo má důvěrné a osobní informace o dění v Mexiku. Říká vám něco jméno Ambrosio O'Higgins?"

„Něco mi to vzdáleně připomíná. Ovšem, jeden politik se takhle jmenoval! Nebyl to chilský guvernér?"

„Ano, byl. Ir, který se zapsal do dějin nového světa. Jeho syn, Bernardo O'Higgins, pomáhal vyhnat Španěly z Chile a potom zemi vládl také. Rodina O'Higginsů zaujímá v jihoamerické historii velice význačné postavení. A nyní kráčí jmenovec prvních O'Higginsů, don Ambrosio O'Higgins, ve stopách svého otce a dědečka. Jenomže tentokrát působí v Mexiku, ne v Chile. Právě s ním chci, abyste se laskavě sešel."

Fox zmáčkl knoflík připevněný ke stolu před sebou, chvíli nato se druhé dveře otevřely a dovnitř nakoukla hlava jednoho úředníka. „Pověz Lobovi, ať už jde dovnitř," řekl Fox. Když se dveře znovu zavřely, dodal: „Používáme krycí jména, kdekoli je to možné, abychom uchovali identitu našich agentů v tajnosti."

„Moudré opatření. A tamto je jistě nějaký magický knoflík," řekl Lincoln.

„Ale kdepak. Je napojen na elektřinu, stejně jako telegraf. Když ho zmáčknu, rozezní ve vedlejší místnosti zvonek."

„To si budu muset taky jeden takový opatřit. Můžu mačkat po celý den a mí tajemníci budou pořád v poklusu."

Když O'Higgins vešel, oba muži povstali. Byl to mladík snědé pleti, ani ne třicetiletý, osmahlý sluncem jako každý jiný Jihoameričan, nicméně žádný z nich neměl jeho světle modré keltské oči. S typickou irskou hovorností spustil jako první:

„Prezidente Lincolne, hovořím jen a jen pravdu, když řeknu, že toto setkání je tím nejpamátnějším okamžikem v mém životě. Bojuji za svobodu jedné země a ve vás - vůdci největší demokracie světa - vidím svítící maják ve tmách pro všechny ty, kdo bojují za spravedlnost a demokracii v naší vlastní zemi." Uchopil Lincolnovu napřaženou ruku a pevně ji sevřel, přitom se zahleděl prezidentovi do očí. Lincoln se usmál.

„Dokážete-li to prohlásit španělsky," řekl, „pak vám, mladý muži, předpovídám velkou politickou budoucnost."

„Jednou snad - až budou utiskovatelé z naší země vyhnáni. Ano, potom bych mohl docela dobře usilovat o veřejnou funkci. Protože pokud lze z historie vyvodit nějaká ponaučení, je to ona smutná pravda, že příliš mnoho revolucí je po svém vítězství prohraných. Zdá se, že z bojovníků jsou jen zřídkakdy dobří politici. Ale prozatím je mým úkolem

postarat se o to, aby byly temné síly v podobě okupantů poraženy a vyhnány ze země. Až toho bude dosaženo, dojde ke svobodným volbám, které mi umožní uvažovat o možnosti, že se stanu politikem."

„Pochopitelný cíl. Ale prozatím jste -"

„Špion. Tajný agent. Cokoli chcete. Pan Fox mi dal krycí jméno Lobo. Takže pro něj špehuji jako ten osamělý vlk."

„A vy jste se právě vrátil z Mexika?"

„Ano. Včera pozdě v noci. Musíte vědět, že to nebyl žádný impulsivní nápad. Vypravil jsem se tam na popud tady pana Foxe. Džentlmena, pod nímž jsem už v minulosti s radostí sloužil. Než mě tam vyslal, nikdy předtím jsem Mexiko nenavštívil. Nyní mohu říci, že mám pro ty utlačované Mexičany veliké pochopení. Právě tady panu Foxovi musím poděkovat za to, že mi poskytl příležitost setkat se s tím nesmírně utiskovaným lidem a porozumět mu. Začal jsem je chápat a obdivovat. Avšak prozatím jsem ponížením sluhou pana Foxe."

„Ne až tak ponížením," ozval se Fox. „Jenže lingvistické schopnosti pana O'Higginse, umocněné jeho citem pro tenhle druh práce, z něj učinily jednoho z našich nejspolehlivějších agentů. Už po nějakou dobu máme zprávy o pohybech zahraničních vojsk v Mexiku. Byly velmi zneklidňující a my jsme potřebovali vědět ještě víc. Právě proto jsem ho požádal, aby opustil Španělsko, kde odváděl výbornou práci, a odcestoval do Mexika, aby zjistil, co se děje. Podíváte-li se tady…"

Vykročil za Foxem přes místnost k jedné z velkých map.

„Mexiko," řekl a poklepal na zelený obrácený trojúhelník vymezující jeho území. „Francouzi se v loňském roce v plné síle vylodili tady, v přístavu Vera Cruz na pobřeží Zálivu.

Vloni 5. května utrpěli obrovskou porážku v bitvě u Puebla. Přes tisíc jejich vojáků padlo. Jenže císař Napoleon byl tou dobou příliš posedlý myšlenkou na porobení Mexika, takže sem vyslal třicet tisíc čerstvých vojáků pod velením generála Foreye. Mnohem schopnějšího generála, než byl jeho předchůdce - a ten od svého příjezdu porazil všechny mexické armády, se kterými se střetl v boji. Pod záminkou, že ‚osvobozuje' Mexiko - z područí své vlastní armády! Kromě toho je to muž velmi zběhlý v politice. Zatímco jeho vojáci stáli u hlasovacích skříněk, uspořádal falešné volby. Je to naprostý podvod, ale Forey výsledky voleb využil k tomu, aby přesvědčil francouzskou vládu i rakouského arcivévodu Maxmiliána, že je to vskutku volba lidu. A tak nyní císař Maxmilián vládne z paláce Chapultepec."

„A tenhle mladý muž vám o tom všem podal zprávy?"

„Částečně. Již nějakou dobu Francouze nespouštíme z očí - už z doby před koncem války. Poněvadž máme v Mexiku i další agenty, Lobo byl vyslán, aby pátral ve zcela jiné záležitosti. Ve věci tichounké invaze, jež proběhla tady, na Istmo de Tehuantepec. Právě tady se dějí velmi závažné věci."

Lincoln se naklonil blíž, když Gustavus Fox přejel prstem po mapě a poklepal na pevninskou šíji, která spojovala Mexiko se Střední Amerikou. „Ten název je velmi známý," pravil Lincoln. „Ano, už si vzpomínám, bylo to těsně před posledními volbami. Pokud si dobře pamatuji, v té záležitosti se jednalo asi o dva miliony dolarů. Málem to prošlo Kongresem."

„Málem ano. Byla to McLane-Ocampova smlouva z roku 1859. Tato země chtěla otevřít obchodní trasu do Kalifornie. Ty dva miliony dolarů by Spojeným státům poskytly trvalé právo průchodu přes šíji. Bohužel ujednaná smlouva byla těsnou většinou hlasů zamítnuta. A teď se zdá, že někdo jiný studoval historii a pojal tentýž nápad. Povšimněte si, že tady na jihu se Mexiko velmi zužuje, takže Atlantik a Pacifik dělí pouze úzká šíje, sotva sto mil. Tady na pacifickém pobřeží probíhá neobvyklá činnost. Předchozí zprávy byly velmi neurčité. Právě proto jsem tam vyslal O'Higginse, aby mi zjistil, co se dá. Jeho zpráva je navýsost detailní a navýsost přesná. Jsou tam vojáci, mnoho vojáků, celé pluky. A nejsou francouzští nebo rakouští."

Lincoln překvapeně vzhlédl.

„Jsou britští," řekl zachmuřeně Fox. „Zdá se, že náš nedávný nepřítel znovu pomýšlí na válku a invazi."

„Cesta," řekl O'Higgins. „Věřil byste, že vtrhli do Mexika, právě tady, a nyní budují cestu přes šíji od jednoho oceánu ke druhému? Pozoroval jsem je, jak se prosekávají dosud spletitou džunglí. Nezávidím jim tu práci v horku. Dost z nich z té nevděčné dřiny churaví a umírá. Ale přes Pacifik poměrně často připlouvají transportní lodě s vojáky a jejich počet narůstá. Referoval jsem o všech těchto skutečnostech panu Foxovi, uvedl jsem také názvy a čísla nasazených pluků."

„Jsou to vojáci z rozličných zemí Britského impéria," pravil Fox. „Většinou Indové, dále nějaké anglické pluky, které byly posádkou ve vzdálených koutech Impéria. A věřím, že jejich plány jsou nasnadě, ačkoliv žádné přesné informace o tom nemám. Jsem si jist, že až obdržím zprávy od našich agentů v Británii, pouze podpoří moji dosavadní domněnku."

„Jakou?" zeptal se Lincoln.

„Jde o invazi," pravil Fox. Přešel k mapě Spojených států a poklepal prstem na pobřeží Zálivu poblíž New Orleansu. „V tomhle měkkém podbřišku naší země. Mohou si vybrat místo k vylodění, kdekoli mezi Texasem a Floridou, a vysadit tam nesčetné množství svých mužů. Tady se táhne tisícimílové pobřeží a není možné ho celé naráz ubránit. Z Anglie mohou vyplouvat přetížené lodě s vojáky a šinout si to svižně přes Atlantik, celou cestu pod ochranou válečných lodí. Pokud předem neznáme jejich kurs, polohu a sílu, můžeme je jen těžko zastavit. Jakmile dorazí do Mexika, mohou vylodit své vojáky tady na východě, na atlantickém pobřeží ve Vera Cruzu. A ta nová cesta míří právě do tohoto přístavu."

„Jste si tím jist?" zeptal se Lincoln.

„Slyšel jsem to na vlastní uši," odvětil O'Higgins. „Slyšel jsem se bavit dva z jejich důstojníků a ti jako cíl oné cesty uváděli Vera Cruz. Slyšel jsem o tom už předtím, jen tak mimochodem, ale tihle důstojníci to věděli docela jistě. Samozřejmě neměli ani tušení, že bych mohl rozumět tomu, o čem se baví."

„To je vskutku nešťastná zpráva," řekl prezident potřásaje smutně hlavou. „Doufal jsem, že naši bratránci v Británii dostanou po té porážce rozum. Ale zdá se, že porážka je ještě více rozpálila."

Fox vážně pokýval na souhlas. „Jejich plán je dobrý. Ve Vera Cruzu mohou postupně shromažďovat zdrcující sílu,

přivážet transportní lodě - a pak udeřit! Jakmile budou vojáci na palubách a na moři, střeženi po celou cestu obrněnci, mohou kdykoliv zaútočit - a kdekoliv se jim zlíbí. Dokáží-li udeřit dostatečně hbitě, ještě než k nám dorazí zprávy, pak není způsob, jak jim zabránit ve vylodění těch vojáků na našem břehu."

„To je strašné, dokonce přímo otřesné," konstatoval Lincoln. „Takže - co se dá dělat?"

„Odpověď na to je prostá. Ale mohlo by být hodně těžké toho docílit."

Lincoln se zatvářil zmateně. „Prosím, objasněte mi to."

Fox znovu ukázal prstem na mapu Mexika. Vlastně ne, neukázal - praštil do ní pěstí.

„Zastavíme je tady. Zarazíme tu stavbu silnice. Nedáme těm vojákům ani chvíli pokoj, a tak jim zabráníme v dosažení Atlantského oceánu. Bez toho nemůže proběhnout žádná invaze,"

„To je úkol nad naše síly, mladý muži," odvětil Lincoln. Přistoupil k mapě, ukázal prstem na Texas a pak sklouzl dolů až k mexické šíji. „Je to zatraceně dlouhá cesta, kterou by naši muži museli ujít. A o to svízelnější, když tam podél ní dřepí plno těch ozbrojených Francouzů."

„To nebude nutné," připojil se O'Higgins. „Ve španělštině máme slovo, které v angličtině neexistuje. To slovo zní guerrillero. Mám na mysli ty, kteří vedou guerrilla, malou válku."

„Stále tápu ve tmách, pane O'Higginsi. Prosím, objasněte mi to. Dovoluji se ptát, jak by malá válka pomohla vyhrát velkou válku?"

„Abych vám to zodpověděl, musíte se nejprve zaměřit na prvního císaře Napoleona, jenž podnikl invazi do Španělska. Jeho mohutná válečná mašinerie, která si podmanila celou Evropu, měla jen malé potíže s poražením a zničením španělské a portugalské armády. Avšak nedokázali porazit španělský a portugalský lid z Iberského poloostrova. Tito lidé uprchlí před útokem do hor a vedli svoji malou válku z bezpečí svých skalnatých pevností. Narušovali komunikační linie, pro armádu tolik důležité. Podnikali útoky na její slabá místa, načež mizeli v horách, ještě než mohli být dopadeni. To je ta malá válka, již už i Mexičané umějí tak dobře vést. Tady v Oaxace, Guerreru, ba i v mexickém údolí jsou guerrilleros, kteří se nikdy okupantům nevzdali, kteří stále bojují. Je to vznešená tradice těchto lidí. A tady, v džunglích Yucatánu, jsou Mayové. Ti nebyli nikdy poraženi. Ani španělskými vetřelci - ani kýmkoli jiným. Mluví maysky a odmítají se naučit španělštině. Budou-li takoví lidé na naší straně, Angličané tu cestu nikdy nedostaví. A tak nikdy nevtrhnou do Spojených států - alespoň ne touhle cestou."

Lincoln se obrátil ke Gustavu Foxovi. „Je možné toto provést?" zeptal se.

„Nevidím důvod, proč ne. Tyhle záškodnické armády již bojují s Francouzi, ačkoliv jsou velmi špatně zásobeny. Dokážeme-li je vyzbrojit moderními zbraněmi, poskytnout jim zásoby a munici, pak je skutečně možné, že se to podaří."

„Dejte mi vědět, co potřebujete, a sdělte ministerstvu války to samé. Budou-li vám působit nějaké problémy - pošlete je obratem za mnou. Celá tahle záležitost se z vojenského hlediska jeví velmi rozumně." Vykročil ke dveřím, potom se však otočil a zamyšleně si promnul plnovous. „Pokud můžeme takhle napráskat Angličanům - tak proč by prsty vaší malé války nemohly totéž provést s Francouzi?"

„To by šlo," řekl na to Fox. „Je to bystrý postřeh, pane prezidente. Jednoduchá odpověď zní, že již strojíme plány, abychom přesně to udělali. Mexičané, kteří bojují proti vetřelcům, jsou velmi špatně vyzbrojení. Když Francouzi poprvé půjčili peníze Mexiku, Mexičané si značnou část té sumy ponechali na zbraně pro mexickou armádu. Jelikož byli šetřiví typicky latinským způsobem, ušetřili peníze tím, že ji vyzbrojili mušketami převážně s hladkým vývrtem hlavní - ze kterých mnohé účinkovaly vlastně už v bitvě u Waterloo! Takže když se guerrilleros zmocnili zbraní svých nepřátel, jejich snahy byly jenom mizerně zúročeny. My to teď všechno měníme. Naše armáda zanechala poblíž mexické hranice skrýše s moderními zbraněmi a municí. Guerrillerské bandy o tom byly informovány. Záhy budou Francouzi čelit útoku a budou se mít co ohánět na to, aby jen pomýšleli na výpomoc svým anglickým spojencům."

„Mexičané budou bojovat proti Francouzům, pane Foxi?"

„Nikdy proti nim bojovat nepřestali, pane prezidente. Třebaže jejich prezident Benito Juárez musel uprchnout do Spojených států, aby se zachránil. Ještě než se O'Higgins vrátil do téhle země, vlastně hned jak přistál v New Orleansu, zaslal mi po telegrafu kódovanou zprávu. Jakmile jsem ji obdržel, kontaktoval jsem mexického vyslance tady ve Washingtonu. A ten obrátkou telegrafoval Juárezovi do Texasu. Dorazí-li vlak včas, prezident Juárez tady bude dnes odpoledne."

Lincoln se zvedl z křesla a bouchl se pěstí do dlaně. „Výborně! Nyní musíme všechny naše snahy koordinovat." Přešel po místnosti tam a zase zpět. „Za prvé musíme poslat vojáky, čestnou stráž, aby mu připravili uvítání. V jejich čele bude generál, který ho oficiálně přijme. Potom chci, abyste ho dopravili sem na ministerstvo války. Je tu generál Sherman?"

„Má kancelář na tomto podlaží." Fox si mezitím hbitě činil poznámky.

„Zařiďte, ať se k nám připojí, a taky ministr války Stanton. A co generálové Grant a Lee?"

„Oba dva jsou v poli, obávám se."

„Jejich moudré připomínky by nám přišly vhod. Bohužel se musíme obejít bez nich. A kdo další?"

„Jelikož případná invaze, která se chystá, má proběhnout z moře, snad by na setkání měl být přítomen i ministr námořnictva."

„Výborně. Zařiďte, aby se k nám připojil i Welles jakožto představitel našich námořních sil. Já mám mezitím spoustu práce."

• • •

Hay strčil hlavu do dveří a Lincoln vyhlédl zpoza hory papírů na stole před sebou.

„Chtěl jste dát vědět, hned jak mexická skupina dorazí."

„Přesně tak," řekl Lincoln a radostně papíry odsunul stranou. „Uveďte je támhle."

Když prezident vešel do poradní místnosti s vlajkami po stěnách, ostatní zde již byli shromážděni. Ministr Stanton je představil, nejprve vyslance Matiáse Romera, snědého, štíhlého, tmavovlasého muže s prošedlými spánky.

„Prezident Juárez bohužel nehovoří anglicky. Pokud dovolíte, budu mu tlumočit."

Romero pozvedl ruku a Benito Juárez předstoupil. Byl to dost malý a nepříliš přitažlivý muž v černém obleku a černé kravatě. Měl velmi tmavou pleť a typicky vysedlé lícní kosti a orlí nos zapotéckého Indiána z Oaxaky. Působil velice všedně - ovšem Lincoln věděl, že tohle je muž, který přivedl liberály k vítězství v posledních volbách a který sjednotil celé Mexiko.

„S radostí vás vítám," pravil Lincoln, „jakožto vůdce naší sesterské republiky na jihu. Abych vám pomohl ve vašem pokračujícím boji proti uzurpátorům, kteří okupují vaši zemi."

Zatímco Juárez mluvil, Romero překládal:

„Já, za nás za všechny, oceňuji vaši pomoc. Tento takzvaný císař, tento cizí princ, kterého nám vnutila francouzská vojska, zaútočil na práva ostatních. Zmocnil se našich statků, ohrozil životy těch, kteří brání naši národnost, on, který z těchto ctností činí zločiny a ze svých vlastních neřestí ctnost. Avšak jedna věc je mimo dosah takové zvrácenosti - strašlivý soud historie."

Lincoln kývl na souhlas. „Skvěle řečeno, pane prezidente. Ale já bych rád poskytl historii pomocnou ruku, je-li to vůbec možné." Rozhlédl se kolem. „Má někdo z přítomných nějaký nápad, jak to nejlépe provést?"

„Ještě než jste dorazil, dost podrobně jsme to tu rozebírali," řekl Stanton. „Já věřím, že nejkompetentnější v těchto záležitostech je generál Sherman."

Sherman mezitím hleděl na mapu Mexika, která byla zavěšena na podstavci. Jeho chladné oči, jako oči ptáka slídícího za kořistí, hleděly do budoucnosti. Viděly přesuny lidí a strojů. Viděly smrt.

„Francouzská, belgická a rakouská vojska okupují všechna tato větší města. Tady, tady a tady. A rovněž menší města, mají-li nějakou strategickou hodnotu. Zatímco mexické armády byly zničeny, guerrillerské bandy v těchto horách a džunglích jsou stále aktivní. Jsou to lidé, kteří znají svou zemi a vědí, jak zde bojovat. Já navrhuji, abychom je zásobili moderními zbraněmi a municí - a co největším počtem kanonů, které k nim přes Texas můžeme dopravit. Jakmile budou vyzbrojeni, vyrazí na jih. Nevidím důvod, proč by neměli porazit Francouze v poli. Pokud nepřítel zaujme postavení v některém z měst ležících cestou, kanony ho vyženou ven. A jak se nová armáda bude přesouvat na jih, bude získávat další členy z řad guerrilleros podél cesty. Takže situace bude taková, že tu budeme mít přímý opak obvyklé útočné síly, a sice v tom, že tahle na postupu bude přibírat síly, místo aby byla stále slabší a slabší, jak je to běžné následkem opotřebení z bojů."

Juárez řekl něco Romerovi, ten přikývl a pravil:

„Prezident říká, že napíše dopisy rozličným velitelům, s nimiž se armáda cestou setká, aby věděli, že bojují za jeho věc a za Mexiko. Taky říká, že lidé v horách jsou chudí - a velmi hladoví. Pokud by vedle zbraní mohli dostat ještě nějaké peníze, dokázali by válku přenést k nepříteli."

„To určitě zajistíme," odvětil Lincoln. „Ale co ta britská vojska na jihu? Jak se k nim dostaneme?"

„Hovořil jsem o tom s O'Higginsem," odvětil Sherman. „Ujistil mne, že muži, kteří jsou nyní v horách Oaxaky, se o to dokáží postarat. Nabídl se, že zkontaktuje jejich vůdce, Porfiria Diáze. Upřímně doufám, že tuto misi úspěšně zvládne."

„Diáz to dokáže," řekl Juárez. „Pokud je na světě nějaký člověk, který na to má - je to právě on."

„Výborně," pravil Lincoln. „Ale co bude dělat naše armáda, až budou všechny tyto boje v plném proudu? Naše úsilí zásobovat Mexičany na severu jejich země je jistě ušlechtilé a umožní jim vyhnat Francouze ze země. Ale co na jihu, v Oaxace? Mně se to jeví skoro tak, jako bychom žádali tamější bojovníky, aby za nás tahali brambory z ohně. Tuším, že britská invaze jim v současné době není nijak na obtíž. A až Britové odtáhnou, nebo budou vyhnáni, pak tu po nich zůstane pěkná cestička. Určitě i naše vlastní armáda může něco dělat, aby se s invazí vypořádala."

„To jistě ano, pane prezidente," řekl na to generál Sherman. „Hodně jsem o tom uvažoval. Jakmile bude současná operace zorganizována a uvedena do pohybu, dám vám k dispozici plán."

„Už se těším, až si ho přečtu, generále. Ale prozatím - vše na pomoc mexickým bojovníkům. A pusťme se do vyhánění vetřelců."

Ocelový dobyvatel

Na tichém, bledém nebi nad Belfastem se vznášelo jenom pár bílých obláčků kouře. Ve vzduchu byl stále náznak zimy, ale protože foukal jenom mírný vánek, slunce příjemně hřálo. Mořští rackové létali ve velkých kruzích nad komíny, budovami a loděnicemi Harland and Wolff. U skluzu se shromáždilo množství lidí, kteří však byli dočista malincí oproti velké černé siluetě spočívající na dráze. Na pódiu, mezi zástupem a nově postavenou lodí, stál řečník a stavitel lodí ze zdejší loděnice Edward Harland. Byl elegantně vystrojený v tmavém vlněném obleku a blýskavém, vysokém hedvábném klobouku.

„A závěrem..." řekl, což bylo uvítáno s velkým ulehčením, neboť již řečnil dobré půl hodiny. „Závěrem bych rád poděkoval všem tady, kteří stavěli tohoto leviatana hloubek. Právě díky vaší práci a vaší dovednosti můžeme hledět na tohle mohutné plavidlo, které zakrátko rozšíří řady královského námořnictva. Ti, kteří se na lodi budou plavit, vám budou blahořečit za vaši dovednost a soudržnost. Protože vy, kteří jste pomáhali stavět tohoto strážce Británie, tuto pýchu našeho námořnictva, nejmohutnější válečnou loď, jakou kdy svět viděl, vy se musíte dmout hrdostí nad tím, čeho jste dosáhli. Žádná jiná loď nemá tak těžký pancíř, tak obrovská děla, tak výkonné motory, které by se vyrovnaly těm jejím. Tohle je víc než loď, víc než jen neživá konstrukce ze železa. Tohle je pýcha a síla Velké Británie a jejího

Impéria. Tohle je loď, jež bude střežit naše bašty. Loď, která bude stavět na odiv naši vlajku v cizích částech celého světa. Vytvořili jste víc než loď. Vytvořili jste historii. Buďte na své dílo hrdí, protože jste pracovali pilně a dobře."

Zhluboka se nadechl a uklonil se směrem ke královské tribuně.

„A nyní předávám tuto loď do kompetentních a vznešených rukou Jejího Veličenstva královny."

Když dozněla jeho poslední slova, davem se rozlehlo hlasité mumlání a kolísavý potlesk z tribuny, kde sedělo panstvo v nablýskaných cylindrech a apartních klobouících. Po obou stranách se tu prostíraly davy dělníků v placatých čepicích, kteří monstrum postavili. Nyní se ozval o něco hlasitější aplaus, a pár povzbudivých výkřiků, když malá černě oděná postava vykročila směrem k zábradlí.

Královna Viktorie upřeně pohlédla na masivní ocelovou příď před sebou a uznale kývla. Po jejím boku seděl vévoda z Cambridge, vrchní velitel britské armády. Byl vystrojený v parádní uniformě, na hrudi se mu třpytily metály a jeho zářivý klobouk zdobila velká pštrosí pera. Jeden z jeho pobočníků mu podal velkou láhev šampaňského, jež visela na provaze uvázaném k vlajkové žerdi na lodní přídi nahoře nad ním. Zespodu zazněly zvuky železných palic tlukoucích do dřeva, jak byly uvolňovány první zápěry.

„Prosím," řekl vévoda a podal láhev královně. Ta ji vzala do svých malých rukou v sametových rukavicích a pozvedla ji do výše, přičemž náhlé ticho proťal její tenký hlas:

„Křtím tě jménem Conqueror. Bůh žehnej téhle lodi a všem, kteří se na ní budou plavit."

„Jen do toho!" šeptal vévoda pobízivě. Královna byla jeho sestřenice, takže se neobtěžoval s volbou slov. Poslední opěry se s rachotem uvolnily, mohutná loď se zachvěla a dala se zvolna do pohybu.

Viktorie zhoupla láhev kupředu. Ta opsala oblouk a udeřila do přídě.

A odrazila se, aniž se rozbila. Přihlížející dav zalapal po dechu.

Tohle už se stalo nejednou předtím, a proto bylo učiněno opatření; k jistícímu lanu byl přivázán tenký provázek, aby se láhev dala ještě přitáhnout zpátky. Jeden z ředitelů firmy za něj spěšně zatáhl, zrovna když se Conqueror dal do pohybu po namazaných kluznicích. Ozvalo se mohutné zarachocení, když se velká masa navršených řetězů, přichycených k lodní přídi za účelem zpomalení pohybu, těžkopádně pohnula za sunoucí se lodí.

Vévoda z Cambridge tiše zaklel pod vousy, popadl láhev, zvedl ji nad hlavu a rozmáchle ji vymrštil do mocného oblouku - právě když už hrozilo, že mu bude vyrvána z ruky. Tentokrát se rozbila o kování lodi a po nýtované oceli se rozprsklo víno. Dav propukl v spontánní souhlasný řev, zatímco Conqueror, pěnící vlny podél přídě, klouzal do poklidných vod Viktoriina kanálu. Vzápětí už se těžkopádně kolébal ve zvířené vodě.

Královna Viktorie se odvrátila notnou chvíli předtím, než loď opustila skluz.

„Je Nám zima," řekla, zatímco hodnostáři rychle ucouvli stranou, aby jí umožnili průchod. Vévoda z Cambridge kráčel po jejím boku a pak se k ní připojil, když nastoupila do čekajícího kočáru.

„Tak tohle byl úspěšný den," řekl, když se dveře zavřely. Nezmínil se o fiasku s lahví, neviděl důvod vyvolat jeden z jejích vzteklých záchvatů. „A první loď z mnoha, které ještě budou. Šest dalších ocelových lodí je ve výrobě, ačkoli této se žádná nevyrovná. Ano, v Liverpoolu a Glasgowě zrovna nyní vyzbrojují lodě našeho nového námořnictva. Naše síla stále narůstá…"

„Povytáhněte tu houni. Je Nám zima." Její drobné ošperkované ruce zatáhly za lem a přitáhly si houni k bradě. „A co ta invaze, o níž Nám pořád vykládáte? Co ten úder do srdce země Yankeeů, který je srazí na kolena?" Hlas měla pisklavý a hašteřivý.

„Ani Řím nebyl postaven za jediný den, drahá sestřenko. Dáváme dohromady armádu, a to chce čas. Naše vylodění na pacifickém pobřeží Mexika proběhla bez odporu a úspěšně. Byla tam vysazena vojska a zorganizována armáda. Zatímco se zde bavíme, tam ve spletité džungli se razí cesta. Musíme být trpěliví. Příprava všeho potřebného na vedení války chce vždycky čas, rozumíte. A tohle bude trvat ještě déle, poněvadž tam je to samá krutá divočina. Musíte však mít na paměti, že tohle je teprve začátek. Musí být shromážděna také bojová flotila, transportní lodě, vyroben válečný materiál. A my musíme být velmi trpěliví a pečlivě rozvážit přesuny našich vojsk. Zatímco z Indie a Orientu stahujeme domorodá vojska, musíme je současně nahrazovat anglickou selskou jízdou. Určitě uznáte, že tohle je krajně nezbytná věc. Kabinet se shodl na tom, a sice z velmi pádných důvodů, že od dob indické vzpoury tam vždycky musí sloužit jistý počet britských vojsk. Když máme indické jednotky v Mexiku, můžeme sice trochu polevit v ostražitosti, ponechat tam snad i o něco méně našich vlastních vojsk, ale musíme být pořád bdělí. Takže když to všechno uvážíme, mohu popravdě říci, že bylo učiněno vše, co učinit lze."

„Nesnášíme čekání," odvětila na to. Nasupeně, rozmrzele. „Říkal jste, že žádná země si nesmí tropit žerty z Britského impéria - a že se ani žádná nemůže postavit jeho moci. Chceme vidět, že se to děje - rozumíte? Máme strašidelný pocit, že dokud se to nestane, můj drahý Albert nikdy nenajde klid." Mnula v rukou svůj černý kapesník, aniž si uvědomovala, že ho svinuje a zase rozvinuje. Zírala nepřítomně do dáli a vrásky na čele se jí pořád prohlubovaly. „Zdává se mi o něm, skoro každou noc. Vypadá jako dřív - před tolika lety. Jak ten býval krásný! Ale zdá se, že on mě v mých snech nevidí. Je to strašné. Snažím se k němu mluvit - ale nenalézám slov. Vypadá tak nešťastně se sklopenýma očima a smrtelně vážnou tváří. To ti Američané, já to vím. To oni ho zabili a nyní se nám smějí." Hlas měla pronikavý a krajně rozhořčený. „Smějí se - myslí si, že mohou porazit moc Britského impéria. Musí se něco udělat, aby je to srazilo na kolena!"

Na to nebyla žádná odpověď. Vévoda zamumlal několik zdvořilostí, pak se na sedačce otočil a podíval se z okna. Přitom ucítil, jak něco v jeho náprsní kapse zašelestilo. To je v pořádku - teď si vzpomněl - jeho pobočník mu těsně před ceremoniálem předal nějakou zprávu. Vylovil papír z kapsy a rychle si ho přečetl.

„Zatroleně," zamumlal.

„Copak je?" optala se Viktorie nasupeně. Vůči silným slovům měla averzi. Vévoda zamával papírem v ruce.

„Ten úředník z ministerstva vnitra, kterého zatkli, ten, co tak náhle přišel k penězům. Jmenoval se Weeks."

„A co je s ním?"

„Promluvil. Přiznal se. Myslím, že ho museli trochu pobídnout, což si jistě plně zasloužil. Ukázalo se, že to byl skutečně zrádce, hnusný špion, který prodával nejzávažnější tajemství Británie Yankeeům. Bůh ví, co jim napovídal. Zrádce. A to nebyl ani Ir. Tomu bych věřil. U Ira ano."

„Angličan. Vidíme, že je těžké někomu důvěřovat. A co s ním udělají? Bude nějaký soud?"

„Není zapotřebí prát špinavé prádlo na veřejnosti. Vlastně to už proběhlo. Doznaného špiona čekal krátký proces. Byl shledán vinným. Ničemu pověsili hned u Brány zrádců. Pohřbili ho v Toweru. Ale napřed měl být vykuchán a rozčtvrcen." Zmačkal papír a odhodil ho na podlahu.

Na ulici se tísnily davy, aby viděly projíždět královnu, neboť do Irska jezdila jen zřídka. Podél kočáru pobíhali uličníci a divoce povykovali, stejně jako přihlížející dospělí.

Kočár s doprovodnou švadronou strážných v sedlech zahnul za roh a nyní projížděl nuznými úzkými uličkami v sousedství hlavní třídy. Na rozbitých chodnících se povalovaly odpadky naplavené ve strouhách. Odsud se neozýval žádný povyk, i těch několik zad zůstalo otočených, jak ženy zachumlané v plédech mířily pryč od rachotícího kočáru a vojáků. Královna byla příliš naplněna zármutkem pro odchod svého Alberta, než aby si toho všimla. Ne tak vévoda, který - jako mnozí jiní z jeho třídy - silně pohrdal Irskem a jeho lidem.

„Špinaví katolíci," zamumlal si pro sebe. Narazil si klobouk hlouběji do čela a civěl zlostně před sebe.

• • •

Na druhé straně - za Atlantským oceánem - leželo město Washington, nyní už opět hlavní město země žijící v míru.

Prozatím. Na horizontu už se utvářely temné mraky a budoucnost nebyla zrovna jasná - ani náhodou ne.

„Je na vás strašně žalostný pohled," konstatoval Abraham Lincoln, když byl do jeho kanceláře uveden Judah P. Benjamin. Tělnatý jižan kývl mlčky na souhlas, až se mu zachvěl podbradek. Svezl se ztěžka do křesla, ale nic neříkal, dokud John Nicolay, Lincolnův tajemník, neodešel a nezavřel za sebou dveře.

„Jsem zavalen problémy, sire, tížen strastmi. Mám dojem, že když jedno břímě složím, zvednu dvě další. Měnit celou společnost a to, jak smýšlí a pracuje, není snadná věc. Tenhle proces změn - jak to vůbec nazveme?"

„Rekonstrukce?" navrhl Lincoln.

„To není přesné - neboť nic nebylo strženo, aby se to přestavovalo. Myslím, že výraz ‚reformace' je výstižnější. My reformujeme celou společnost a nikomu se to zřejmě nelíbí. Úřad pro osvobozené otroky je stále jenom skořápka, plná dobrovolníků, kteří chtějí vykonat dobro pro bývalé otroky. Osvobození otroci jsou nešťastní, protože to vypadá, že svoboda jejich situaci nezměnila. Jenomže na každého člověka, který jim přeje dobro, připadá tucet dalších, kteří chtějí celý proces zmařit. Mississippští plantážníci se stále dožadují vyšších sazeb za osvobození svých otroků. A když potom otroci, kteří jsou svobodní, hledají práci na plantážích, je jim nabídnuta finanční odměna na úrovni strádání. Jediným paprskem naděje v celém tom procesu jsou pracující třídy. Vojáci, kteří se vracejí z války, nacházejí práci na rekonstrukci železnic a taky v novém průmyslu, který zakládáme. Za svoji práci jsou řádně placeni v hotovosti, což obecně napomáhá ekonomii. Jenže i tady se potýkáme s neshodami. Když o práci v těchto továrnách usilují osvobození černoši, bílí zaměstnanci často odmítají pracovat po jejich boku. Plantážníci jsou nespokojení s čímkoliv a se vším, co děláme, a při každé příležitosti se proti nám obracejí. Také malí farmáři se hněvají, když zjistí, že byly zakoupeny pozemky pro osvobozené otroky… Vážně nevím, zda v tom pokračovat."

„Což v této noci plné utrpení nesvítí žádný zářivý paprsek naděje?"

„Ale ano, něco samozřejmě ano. V současnosti převádím fondy z Úřadu pro osvobozené otroky na konta černošských církví a společností vzájemné pomoci. Ty jsou naše spása. V černošské společnosti se již těší vážnosti z dřívějška a dokáží směřovat pomoc a finance jedincům v nouzi. Ale i přes to, že všechny ty organizace pracují na naší straně - vidím, jak se proti nám soustřeďuje temnější síla. Nikdy nesmíme zapomínat, že otroctví bylo vždycky ústřední institucí jižanského života. Byl to současně systém organizace práce, forma určující vztahy mezi rasami a základna jisté regionálně vládnoucí třídy. A lidé, kteří se pokládají za špičky společnosti, nyní cítí, že jejich pozice je ohrožena. Na novém Jihu si připadají takřka odstrčení - což je ostatně pravda. Jak se peníze přesunují ze zemědělství do továrem, vzniká odlišná společenská elita. A plantážníkům se to nelíbí. Proto není překvapivé, že existují lidé schopni násilí, kteří si změny na Jihu nepřejí. A též další, kteří nám zazlívají, že stavíme černocha na úroveň bělocha. Zmocňuje se mne veliký strach."

„Musíte být silný, Judahu. To musíme my všichni. Ale vy musíte být ze všech nejsilnější, protože jste na sebe vzal nesmírné břemeno. Nic takového nikdy předtím neprobíhalo, žádná společnost dosud nepracovala na tom, aby změnila zavedený způsob věcí. Nedejme se od své práce odradit falešnými obviněními, jež proti nám vznášejí, ani se nedejme zastrašit výhrůžkami, že zničí naši vládu nebo že nás uvrhnou do žaláře. Mějme pevnou víru, že pravda dává vzejít moci, a v této víře až do konce směle konejme svou povinnost tak, jak ji sami chápeme."

„Modlím se, abych tu sílu měl, pane prezidente, protože občas jsem nesmírně unavený. Právě nenávist mých jižanských spoluobčanů mě zraňuje nejvíce. Lidí, které jsem léta znal, lidí, kteří mne za mými zády nazývají zrádcem."

Na to Lincoln nemohl prakticky nic říci. Prošel si záznamy, které mu Benjamin podal, a na papíře se zdálo, že to jde dobře. Osvobození otroci, vyplacení částek bývalým otrokářům a demobilizovaným vojákům.

„Vedete si dobře, vskutku velmi dobře," konstatoval Lincoln, jenž zprávy srovnal do úhledné hromádky. Ozvalo se tiché zaklepání na dveře a vešel Nicolay.

„Pane prezidente - chtěl jste dát vědět, až dorazí pan Mill. Už je tady, a s ním i jeho dcera."

„To je ještě lepší. Hodně o ní mluvil. Uveďte je dovnitř." Obrátil se k Benjaminovi: „Jsem velmi rád, že jste tu, zrovna když dorazil. Když klesáme na duchu, může být Mill velkou oporou."

Když John Stuart Mill s dcerou vešli, oba muži povstali.

„Prezidente Lincolne a pane Benjamine, dovolte, abych vám představil svou dceru Helen."

Helen byla obyčejná dívka oblečená v prostých šatech. Přesto jí to v očích jiskřilo zvědavostí jako jejímu otci. Když se mírně uklonila, rty se jí mihl hřejivý úsměv.

„Váš otec o vás mluvil v samých superlativech," pronesl Lincoln. „Jste mu při jeho prácí inspirací i pomocnicí."

„Otec je moc laskavý, pane prezidente. To on je v rodině géniem."

„Kdepak by byl ten druhořadý génius," zaprotestoval Mill, „kdyby nebylo neúnavné podpory ze strany tebe a tvé drahé matky."

„Musím upřímně poděkovat vám oběma," pravil Benjamin, „za vaši pomoc a rady, když byla tato země v krajní nouzi. Budeme-li se řídit vašimi plány, budeme mít novou zemi - a hlavně nový Jih, který se zrodí na ruinách toho starého."

„To nejsou moje plány, pane Benjamine. Pouze jsem vyzdvihl a vysvětlil některé ekonomické pravdy. Jak se vyvíjí člověk, vyvíjí se i věda. Musíme stavět na minulosti. Ricardo byl velký muž a jeho ekonomické teorie přivedly filozofy, včetně mne, na cestu k většímu vědění."

„Můj otec je přespříliš skromný," odvětila Helen. „Ricardovi stoupenci vytvrdili jeho objektivní poznatky do šněrovací kazajky pro společnost. Když napsal svoji slavnou knihu Principy politické ekonomie a danění, formuloval jistá pravidla, která jeho stoupenci zpracovali takřka s posvátným respektem. Bez jakýchkoliv pochybností uvěřili v jeho zákony, které, jak říkal, regulují distribuci průmyslové výroby mezi rozličnými třídami majitelů půdy, kapitalistů a dělníků. Můj otec patřil mezi těch málo lidí, kteří Ricardovy zákony nepokládali za posvátný spis. Co otec řekl, to bylo zřetelně jasné - jakmile to bylo jednou řečeno. Řekl, že nezáleží na tom, jestli to, co nazývají přirozeným chováním společnosti, má za cíl snížení mezd, vyrovnání zisků či dokonce zvýšení nájemného. Bylo to přirozené pouze potud, pokud lidé věřili, že je to přirozené."

Mill se pousmál a přikývl na souhlas. „Obávám se, že má dcera jako vždy pronikla k jádru věci. Ačkoli já jsem o trochu pokornější, jelikož stojím ve stínu velkého muže. Kdybych nestavěl na Ricardovi, nikdy bych neuzřel tu správnou cestu, jíž se musíme dát. Pokud se společnosti nelíbí ‚přirozené' výsledky jejích aktivit, je třeba to jedině změnit. Společnost může dělat vskutku to, co si přeje. Společnost může odvádět daně nebo subvencovat, může poskytnout veškeré své bohatství prezidentovi, aby s ním naložil, jak sám chce. Nebo může spravovat gigantický charitativní ústav. Ale ať udělá cokoli, není žádná správná distribuce, či alespoň žádná taková, kterou by ekonomie měla právo chápat. A právě takový proces se nyní odehrává na Jihu. Takřka kompletně agrární společnost se mění v moderní průmyslovou společnost. Železnice potřebují továrny, které potřebují uhlí a ocel - a ty všechny potřebují pracovníky. Tito pracovníci dostávají mzdy, které zase utrácejí za produkty, takže ekonomie stále vzkvétá. Není nic přirozeného nebo nevyhnutelného na způsobu, jakým se společnost vyvíjí. Změna morálních hodnot může společnost pozvednout do nových výšin úspěšnosti."

Judah P. Benjamin se křivě usmál a poté potřásl hlavou. „A v tom, jak říká bard, je právě ten háček. Příliš mnoho lidí na Jihu nechce svoje morální hodnoty měnit a prahnou po starých a simplistních hodnotách, kdy hrstka vládne většině a černoši jsou na samém dně, zotročení a bezmocní."

Mill přikývl, načež si povzdechl. „Máte vskutku pravdu, sire. Ale s tím, jak se mění hmotné hodnoty, zjistíte, že s nimi se mění i hodnoty morální. Člověk vysvobozený z otroctví bude bojovat, aby si tu svobodu udržel. Člověk, který pobírá slušnou mzdu, se nevrátí zpátky do bídy bez boje. Vy nyní procházíte přechodným obdobím a já vám vaši práci nezávidím - ani těm z Úřadu pro osvobozené otroky. Vaše reformace bude po nějakou dobu bolestná. Ale jak se většina, která se bude těšit z jejích výhod, bude rozrůstat, zjistíte, že menšina bude nucena připojit se k ostatním."

„Modlím se, abyste měl pravdu, sire. Modlím se k Bohu, aby tahle země tyto sváry přežila, proměnila se a vzešla z toho vítězná, silná a jednotná."

„To je modlitba nás všech," řekl Lincoln nanejvýš přesvědčivým hlasem.

Krátce poté se Mill omluvil a i se svou dcerou odešel. Nato povstal Benjamin a posbíral si své papíry. „Už jsem vás stál příliš mnoho času," řekl.

„Právě naopak," odpověděl Lincoln. „Tuhle bitvu vedeme společně a musíme být jednotní. Ale povězte mi - jak je na tom Jefferson Davis?"

„Rána po kulce se už téměř zhojila a lékaři říkají, že to nejhorší má za sebou. Ztratil samozřejmě hodně váhy a je velice sláb. Ale doktor mi říkal, že se s každým dnem zotavuje. Teď už přejde z ložnice do salonu, kde část dne vysedává. I jeho morálka je, zdá se, mnohem lepší. Doufá, že až se zlepší počasí, bude na tom už tak dobře, aby zase začal jezdit na koni. Vždy byl skvělý jezdec, a teď mu to tuze chybí."

„To je ta nejlepší zpráva ze všech. Až ho příště uvidíte, co nejsrdečněji ho ode mne pozdravujte a popřejte mu za mne rychlé zotavení."

„Vyřídím, sire, spolehněte se."

„A taky mu řekněte, jak dobře vaše práce pokračuje. Že vytváříte nový Jih - a že my všichni s radostí sledujeme rozvoj a pokroky v našich nových Spojených státech, na jejichž založení tak tvrdě pracoval."

Judah P. Benjamin, poněkud potěšen prezidentovými povzbudivými slovy, přešel okolo několika bloků až k domu, který si najímal, když pobýval ve Washingtonu. Už se stmívalo a rozsvěcovaly se první lampy. Když zahnul za roh do ulice, kde byl jeho dům, uviděl tam stát malý hlouček lidí. Navíc to vypadalo, že jsou před jeho domem. Jeden z nich zřejmě držel mihotající se pochodeň, nebo alespoň se to tak zdálo. Benjamin se prodral davem čumilů a zastavil se. Ne, to nebyla pochodeň.

Do trávníku před jeho brankou byl zasazený dřevěný kříž. Musel být napuštěn petrolejem a zapálen, neboť prudce plápolal.

Hořící kříž? Co to mohlo k čertu znamenat?

• • •

Generál William Tecumseh Sherman seděl již krátce po úsvitu za svým stolem v kanceláři na ministerstvu války. Byla ještě tma, když překvapená hlídka nechala poslat pro důstojníka, který měl toho dne službu, aby odemkl velké přední dveře. Uplynulé dny byly dost rušné, nejprve bylo třeba nashromáždit pušky a munici, pak zařídit jejich odeslání na západ. Současně hromadili všechna polní děla, která se kde podařilo sehnat, aby je poslali za puškami. Baterie ze Severu i z Jihu se tak navzájem promíchaly; dosud nebyly žádné stížnosti a obě strany jednotně spolupracovaly. A zatímco Sherman se tím vším zabýval, jeho další práce velitele armád byla zanedbávána. Nyní se zdálo, že administrativa, která se nakupila na jeho stole, nebere konce - a s tím ani jeho snahy papíry zredukovat.

V sedm hodin vpadl do dveří Shermanův pobočník plukovník Roberts a vzápětí je za sebou zapráskl. Přitom si hlasitě hvízdal. Když uviděl, že jeho velitel je již v práci, prudce se zarazil.

„Odpusťte, sire. Nevěděl jsem, že už jste tady."

„Je mi to velice líto stejně jako vám, Same. Vzbudil jsem se uprostřed noci s myšlenkou na ten seznam akvizicí, který musíme poslat kongresovému výboru - a už jsem znovu neusnul. Usoudil jsem, že by se mi na tom lépe pracovalo tady než v posteli. A taky ta děla. Beru našemu dělostřelectvu všechny nedrážkované kanony s hladkými hlavněmi, které se podaří sehnat. Směřují do Mexika, kde velice dobře poslouží armádě, která nebyla vycvičena v užívání modernějších drážkovaných děl. A bude rovněž snazší je zásobovat municí. Přesto nesmíme zůstat bezbranní. Parrott a všechny další slévárny musejí zvýšit produkci. Je mi jedno, jestli budou pracovat čtyřiadvacet hodin denně. My ta děla potřebujeme."

„Hned se do té věci pustím. Ale ještě předtím - mohu přinést trochu kávy, generále?"

„Jestli ne, poženu vás před polní soud. A jestli ano, povýším vás do hodnosti nadplukovníka."

„Už běžím, sire!"

Sherman si protáhl nohy a vděčně upil horkou kávu. Postrčil přes stůl list papíru směrem k Robertsovi.

„Přicházíme o další pluk. 14. newyorskému už skoro vypršela prezenční služba. S takovou nám z armády brzy nic nezůstane."

„Co potřebujeme, je další pořádná válka."

„Možná ji budeme mít. Četl jste zprávu z pokoje 313?"

„Ne. A měl jsem?"

„Oficiálně ne - jenomže já chci, aby můj štáb věděl všechno, co vím já. Je to teprve pár dní. Britská vojska se vylodila v Mexiku, ale zatím zdá se nikam netáhnou. Ačkoliv se lopotí od nevidím do nevidím na stavbě cesty napříč džunglí. Ovšem ve zprávě je toho ještě víc. Je to ta záležitost s nepravidelnými mexickými silami. Důvěrná zpráva týkající se plánu, který chystáme s Juárezem; necháme jeho lidi v Oaxackých horách, aby si britské vojáky vzali na starost sami."

„Neviděl jsem to," řekl Roberts.

„To jste ani nemohl - existuje pouze jedna kopie adresovaná mně, do mých vlastních rukou. Takže nepouštějte dál, že jste se o tom dozvěděl, ještě ne. Práci pokoje 313 obestírá spousta tajemství a já jsem si jist, že je k tomu dobrý důvod. Já ale chci, aby můj štáb věděl všechno, co vím já, bez ohledu na to, co si třistatřináctka myslí. Bylo by nemožné, abychom odváděli efektivní práci, kdybych byl nucen odpírat vám důležitá tajemství."

Ozvalo se zaklepání na dveře a Roberts je šel otevřít, načež převzal od seržanta nějakou zprávu.

„Myslím, že na toto jste čekal, generále. Zpráva z pozemní střelnice v Suitlandu. Probíhají tam dnes palebné zkoušky toho děla a oni se ptají, jestli tomu chcete být přítomen."

„Jasně že ano. A bude mi také velikým potěšením, když se na chvíli dostanu od toho papírování." Sherman odstrčil židli a vstal. „Dejte osedlat koně. Jaro je tady a tohle je moc krásný den na to, aby ho člověk strávil v kanceláři."

Za jasného, slunečného rána spolu vyklusali po Pennsylvania Avenue. Generál Sherman opětoval pozdrav kolemjedoucí jízdní čety a skoro to vypadalo, že se cestou kochá.

Na dělostřeleckou střelnici v Suitlandu to však byla jen velmi krátká vyjížďka. Když vjížděli dovnitř, stráže u vstupu do střelnice pozvedly na počest zbraně. Generál Ramsay už na ně musel čekat, protože vyšel z kanceláře, a jakmile přijeli, stál již u kůlu, kde se uvazovali koně.

„Doufám, že pro nás máte dobré zprávy," řekl Sherman.

„Lepší si už nelze představit. Přesvědčíte se sami. Určitě se pamatujete na předváděcí zkoušky kanonu Gatling, viďte?"

„Jakpak by ne. Mám však dojem, že ta koncepce trochu předběhla svoji dobu. Všichni bychom rádi měli dělo, které dokáže nepřetržitě pálit, chrlit koule solidním tempem. Ale pokud si vzpomínám, tamto dělo se ucpávalo. Víc času jim zabralo páčení defektních střel z hlavně než samotné střílení."

„To je samozřejmě pravda. Ovšem zásobovací správa použila model Gatling ráže 0,58 z roku 1862 a neuvěřitelně ho vylepšila."

„Jakým způsobem?"

„Za prvé bylo dělo moc těžké na to, aby se dalo přemísťovat, a rychlost jeho palby byla příliš nízká. A nejen to. Papírové patrony v ocelových komorách měly tendence ucpávat hlaveň, jak už jste říkal. Od této koncepce se upustilo a návrh zbraně byl kompletně přepracován. Dělo nyní využívá měděné nábojnice. Ty do baterie snadno vklouznou a snadno se vyhazují, což má za následek, že počet ucpání se drží na velmi nízké hladině. Další chybou bylo, že vývrty hlavní u původního modelu měly kuželovité závity. Kvůli tomu hlavně a komory ne vždy pořádně těsnily, což mělo za následek zásahy vedle a všechny další možné neplechy. Snížení tolerancí ve výrobě to napravilo. Támhle, sire, přesvědčete se sám."

Přešli do prostoru samotné střelnice a připojili se k nevelké skupině důstojníků, kteří už tam byli shromáždění. Sherman je bral stěží na vědomí, protože jeho pozornost, stejně jako jejich, se soustředila na hrozivě vypadající zbraň, která tam stála v palebné pozici.

Model děla Gatling z roku 1863 byl úžasná zbraň, od nablýskaného mosazného pouzdra závěru až po šest dlouhých černých hlavní. Ramsay ukázal na nádobu ve tvaru V, uchycenou nahoře na zbrani.

„Náboje se vkládají do tohoto násypníku a vlastní vahou se tlačí dolů. Když se otáčí klikou, náboje se po jednom nabíjejí do hlavní. Pak šest vačkami ovládaných západek náboj střídavě zasune, odpálí a vyhodí z komory použitou nábojnici."

„A rychlost palby?"

„To záleží na tom, jak rychle otáčíte klikou a vkládáte náboje do násypníku. Řekněme pět střel za vteřinu, tři sta za minutu."

Sherman pokyvoval hlavou, zatímco obcházel kolem děla a obdivoval ho. „To jsou zatraceně dobrá čísla. A jak je to mobilní?"

„Tenhle model váží asi polovinu toho, co ten původní. Utáhne ho jediný kůň a snadno udrží tempo s pěchotou. Ještě dva další koně na munici, a máme tu fantastickou zbraň."

„Tak nám ji předveďte."

Opodál čekající posádka kanonýrů na seržantův povel přiskočila k dělu. Násypník byl naplněn náboji, klika nastavující elevační úhel zacvakla do pozice, dělostřelci byli připraveni.

„Pal!" houkl seržant.

Ozvalo se ohlušující zahřmění. Střelec natáčel dělo, zatímco nabíječ zběsile otáčel klikou. Dřevem orámované papírové terče stojící v řadě asi dvě stě metrů před nimi se po jednom trhaly a tříštily na kusy. Kdyby to byli nepřátelští vojáci, bylo by po nich.

„Zastavit palbu!"

Dým odvanul pryč. Nastalé ticho bylo po tom uši rvoucím hřmění děla až otupující. Rozervané terče se rozlétly na kusy. Sherman uznale pokýval hlavou při pohledu na to dílo zkázy způsobené jediným dělem.

„Jsem unesen," pravil. „Hluboce unešen. Už je vidím na bojišti. Usaďte je do pozic a nebude žádné síly - pěší nebo na koních - která by dokázala ztéci tak dobře střežené linie. Tohle bude mít zásadní vliv na způsob, jakým vedeme bitvy - na to máte mé slovo. A teď dejte děla do výroby, aby byla k dispozici, až je budeme potřebovat. Chci jich mít tisícovku připravených k boji, hned jak to půjde."

Když se generál Sherman obrátil k odchodu, jeho pohled padl na ostatní důstojníky, kteří se přišli podívat na první palebné zkoušky děla Gatling. Jeden z nich mu připadal povědomý - velmi povědomý. Ale odkud,..? No samozřejmě!

„Kapitán Meagher z newyorského šedesátého." Pohlédl na mužova ramena a usmál se. „Či vlastně plukovník Meagher, měl bych říci. A jak to vypadá s vaším zraněním?"

„Jsem zdravý jako řípa a celý divý do boje. Takový Angličan, který by dokázal zabít tady toho Ira, se ještě nenarodil, generále."

„Taky dobře," řekl Sherman a zamračil se při vzpomínce na den, kdy zdrcující síla britských vojáků v bitvě skoro zničila tento irský pluk. „Vyhladili váš pluk, nemám pravdu?"

„Zkoušeli to, generále, to jistě ano. Ale se zabíjením Irů se to má jako v té staré řecké pověsti, kde skolili jednoho a na jeho místo vyskočila stovka dalších."

„To je pravda - teď máte irskou brigádu -"

„V níž s převelikou radostí sloužím. Pokud chcete vidět profesionální vojáky, musíte nás vidět na přehlídce! Skoro všichni ti chlapi jsou veteráni, hrdí bojovníci, přeložení skoro ze všech pluků v armádě - ať ze Severu, či z Jihu. A máme též spoustu mladých dobrovolníků, kteří všichni dychtí připojit se k ostatním Irům. A tvrdě jsme je vycvičili, takže vážně věřím, že ti rekruti jsou stejně dobří jako veteráni. Je to pěkná cháska a jsou celí žhaví, až je vypustí na Angličany. Jsme umístěni poblíž, teď tvoříme součást potomacké armády. Musíte zajít k nám do kantýny a zavdat si dobré samohonky. Všichni jsme synové Erinu, ale nyní i všichni do jednoho dobří Američané."

„To bych určitě měl, plukovníku Meaghere, to bych určitě měl." Už byl na odchodu, ale potom se otočil. „Četl jste zprávy - o těch nových potížích s Brity?"

„Četl jsem je, sire - vždyť já se je naučil zpaměti! Až přijde čas začít to znovu šít do Angličanů, nesmíte zapomínat, že máte k dispozici celou brigádu dobrovolníků, čekajících na váš povel."

„Velmi chvályhodné, plukovníku," řekl Sherman s úsměvem. „Máte mé slovo - nezapomenu na to."

Nezapomeneme

„Tak už jdeš, Tome? Já mám takovou žízeň, že z toho snad pojdu."

Ta slova byla jasně slyšet přes tenké plátno armádního stanu. Plukovník Thomas Francis Meagher, který už měl boty skoro natažené, houkl v odpověď. „Už jdu, brachu, spolehni se."

Vyšel ven, připojil se k příteli a společně se vydali k důstojnické menze. Kapitán P. F. Clooney, stejně jako mnozí další důstojníci z irské brigády, byl už veterán, ještě než vstoupil do americké armády. Sloužil u předchozí irské jednotky, v irské brigádě sv. Patrika, která bojovala na straně papežských států bránících se proti Garibaldimu. Když konflikt skončil, Clooney, zmítán věrností vůči papeži a svými sympatiemi ke Garibaldiho volání po svobodě, se nakonec obrátil k oběma zády a emigroval do Spojených států, kde narukoval do americké armády.

Důstojnická menza se nacházela v bytelné budově bývalé farmy, na jejíž pozemcích měla nyní irská brigáda

postavené stany. Když Meagher a Clooney prošli vstupními dveřmi, zjistili, že porada ostatních důstojníků je již v plném proudu.

Byla první neděle v měsíci, den, kdy se scházeli všichni členové Fenianského důstojnického kroužku. Bylo to ohnisko revoluční skupiny v americké armádě, které podporovalo fenianské hnutí v Irsku. Muži oddaní myšlence osvobození Irska zpod britské nadvlády. Dnes však měli na pořadí jiný problém. Když vešli, kapitán O'Riley zvolal:

„Řekni, Francisi, je něco pravdy na té zvěsti, že máme mít nové uniformy?"

„Není to zvěst, ale fakt, můj synu," odpověděl Meagher. „To ti noví rekruti, rozumíš. Během války jsme byli severský pluk a hrdě jsme nosili modré uniformy naší země. Teď, když je po válce, už nejsme jenom pluk, ale rozrostli jsme se do velikosti brigády. Z někdejší jižanské armády k nám přišla spousta dobrých vojáků, a ta směsice uniforem v našich řadách, na to se nedalo dívat. Ministerstvo války, ve své prozíravosti, už nějakou dobu uvažuje o změně uniforem. V novém typu války, kterou vedeme s novými a přesnějšími zbraněmi, je nutná více neutrální barva uniforem. Všichni jsme viděli, jaké krásné terče skýtají rudé britské uniformy!"

Ozvaly se výkřiky „slyšte, slyšte" a divoké hvízdání. Meagher pozvedl ruku, aby si vyžádal ticho.

„Vybrána byla khaki, něco na způsob šedohnědé. Možná to trochu připomíná bláto, což ale není zas tak špatný nápad, když se v něm stejně válíme. Všechno, co vojáka na bojišti nezvýrazňuje, je dobré. Naše parádní uniformy si samozřejmě ponecháme pro slavnostní příležitosti, na bály a tak podobně."

„A kdy dostaneme ty zablácené hadry?" zvolal kdosi.

„Za týden či za dva. Dají nám vědět."

Vtom se otevřely dveře a dovnitř vešel kapitán John Gossen. Měl zachmuřený výraz a vztek ve tváři, když mrštil svůj kabát na židli.

„Zrada!" řekl a rozhlédl se nasupeně kolem po ostatních důstojnících.

Obvyklá atmosféra veselí a přátelskosti jako by se rázem vytratila.

„Co se děje?" zeptal se Meagher.

„Smrt a zrada," řekl trpce kapitán John Gossen, jenž teď ničím nepřipomínal muže jindy kypícího životem. Předtím sloužil u sedmého husarského pluku z Rakousko-Uherska, výtečné maďarské jednotky. „Ten mizerný učitýlek, Nagle, je placený Brity. Luby, O'Leary a Rossa byli zatčeni. Irish People byl zrušen." Mluvil o fenianech v Irsku a jejich oficiálním tisku.

„To není pravda!" vykřikl Meagher.

„Ale je," odpověděl pochmurně W. L. D. O'Grady. „Slyšel jsem ty samé zprávy, ale nemohl jsem tomu uvěřit. Od Angličanů se dá čekat všechno. Já ty bastardy znám. Rozjedou s nimi soudní frašku - a pak je zastřelí." Znal Angličany velmi dobře, neboť kdysi sloužil u královských mariňáků.

„Copak nemůžeme nic podniknout?" zeptal se Clooney.

„Jen velmi málo," pravil Meagher, který dumal nad špatnými zprávami. „Pošlete jim peníze - budou je potřebovat na právníky, má-li proběhnout soud. A budeme muset najít způsob, jak se od základu zreorganizovat. Náš tisk byl zrušen, všichni jsou zřejmě pozatýkáni - či na útěku. Pokud je v organizaci jeden informátor, budou tam i další. Ve vzduchu visí zrada."

„Jasně - a začneme rovnou tu v Americe, v New Yorku," prohlásil O'Grady. „Rudý Jim Mac Dermot, ten s ryšavými vousy, je dobrý důvod vidět informátora i v něm. Ale John O'Mahony, který úřad vede, o tom nebude chtít ani slyšet. Já však dostal dopis, od někoho, komu mohu důvěřovat, kde stálo, že byl viděn, jak vychází z úřadu britského konzula."

„Já tomu věřím," řekl Meagher, „ale u Mahonyho ti to nikdy neprojde. Což značí, že dokud povede newyorský úřad fenianů on, Britové budou vědět všechno, co víme my. Což zase znamená, že musíme najít lepší způsob jak věc urychlit. Prvním opatřením musí být, že separujeme náš Fenianský důstojnický kroužek tady od skupiny v Irsku. Žádná jiná cesta není. Když jsou teď všichni vůdci dopadeni, máme tělo bez hlavy. Mám takový dojem, že musíme začít zase od nuly. Na ně na všechny musíme zapomenout. Od zdejší irsko-americké komunity získáme peníze. V Irsku už se nebudou provádět žádné nábory, protože to vypadá, že jsme přijali stejný počet informátorů jako loajálních Irů."

„A co tedy budeme dělat?" zeptal se Clooney.

„Musíme dát hlavy dohromady," odvětil Meagher. „A najít způsob, jak provést ty správné změny. Ale dost už o tom! Nyní naše smutky spláchneme. Je už mléčný punč hotov?"

„Jasně!"

Jakmile důstojníci vážné záležitosti odložili stranou, soustředili pozornost jen na tento smrtonosný nápoj. Fenianský mléčný punč sestával z whisky s kondenzovaným mlékem, okořeněné muškátovými oříšky a citrony a potom smíchané s mírně horkou vodou. Vojenský lékař Francis Reynolds byl bardem brigády, a když pozvedli sklenice a džbánky, rozveselil je písní:

„Hleď, kdo to tam kráčí přes kvetoucí vřes,
ty standarty zelené líbající čirý horský vzduch.
Hlavy vzhůru! Oči vpřed! Našlapují hrdé spolu…
Uvolněte cestu smělým fenianům."

Dostalo se jí dobrého přijetí. Tak dobrého, že doktor Reynolds odzpíval i všechny další sloky, v nichž opěvoval slávu fenianů. Uprostřed toho všeho veselí si zprvu nikdo nevšiml dvou mužů, kteří vešli a stáli potichu u dveří a naslouchali jejich zpěvu. Teprve až si šel Meagher dolít sklenici k nádobě s punčem, povšiml si nově příchozích a vesele zvolal:

„Není to snad sám Gus Fox, kdo se přišel podívat na naši slavnost? Pojďte dál, jen pojďte! Džentlmeni z Fenianského kroužku, představuji vám velectěného Gustava Foxe, náměstka ministra námořnictva."

Použil tenhle titul, a žádný jiný, který by snad mohl vrhnout více světla na jejich vztah. Ve skutečnosti byl Meagher, kromě svých styků s feniany a ostatními Iry, již dlouho součástí Foxovy zpravodajské organizace.

„Sklenku punče, ták, no výborně. Ne, hned dvě, jednu pro Guse a druhou pro jeho přítele."

Oba muži se chopili sklenic, ale ještě než se napili, Fox pozvedl ruku, aby si zjednal ticho, načež z kapsy vytáhl úředně vyhlížející obálku. „Právě jdu z ministerstva války, kde se - jak nepochybně víte - nelení ani nespí."

Při těch slovech se ozvalo pískání a smích. Fox počkal, až zvuky umlkly, načež před sebou podržel obálku. „Toto je pro plukovníka Meaghera. Jelikož jsem byl na cestě sem, nabídl jsem se, že dopis doručím. Tady máte, sire."

Meagher si zprávu pomalu přečetl, pak vstal a vyžádal si ticho.

„Hoši, chci, abyste slyšeli tohle. Víte, že jsem dosud byl velitelem svého pluku, zatímco jsme čekali na generála Jamese Shieldse, až přijede a ujme se velení celé brigády. Je to rodilý Ir a fajn důstojník, či tak mi to aspoň bylo řečeno. Naneštěstí pro nás generál místo velitele irské brigády odmítl. Opravdu smutná zpráva."

Meagherův výraz protiřečil jeho slovům, protože se usmíval od ucha k uchu.

„A teď mám pro vás ještě horší zprávu. Totiž že ten budižkničemu a flákač plukovník Meagher byl jmenován brigádním generálem a okamžitě se ujme velení."

Novina byla přivítána s velkým nadšením, naléval se další mléčný punč a Meagher byl nošen po místnosti na ramenou svých důstojníků. Když povyk trochu ustal, Fox se připojil ke gratulantům, načež odvedl Meaghera kousek stranou k mladému muži, jenž čekal mlčky u dveří a usrkával ze svého nápoje.

„Jime," řekl, „chci tě představit svému společníkovi, který se právě vrátil ze zpravodajské cesty do Mexika. Jim Meagher, tohle je Ambrosio O'Higgins."

„To je ďábelsky složité jméno pro jazyk dobrého irského mládence. Vítej, Ambrosio, vítej ve Fenianském kroužku."

„S radostí se setkávám s tak proslulým důstojníkem," pravil O'Higgins.

Potřásli si rukama a Meagher se zahleděl do jeho světlých irských očí posazených v notně osmahlé tváři, ale zdržel se jakýchkoliv otázek. Zbylí důstojníci byli už nyní zticha, zaujati záhadným cizincem. Byl to Fox, kdo přerušil mlčení, a to způsobem, který okamžitě upoutal jejich pozornost.

„Jednou z věcí, kterou O'Higgins v nedávné době zjistil, byla skutečnost, že na naších amerických březích jsou opět angličtí vetřelci."

Nyní zavládlo absolutní ticho a úsměvy z tváří zmizely. Nahradily je intenzivní emoce, jež vyzařovaly z obličejů irských bojovníků.

„Byl jsem na jihu Mexika," pravil O'Higgins. „V Mexických státech Vera Cruz a Oaxaca. Tam jsem zjistil, že na pacifickém pobřeží byla vysazena spousta britských divizí, jež do této země údajně pozval císař Maxmilián. Který sám je uzurpátor, držený u moci francouzskými vetřelci, kteří vyhnali do exilu legitimní vládu Benita Juáreze. I toho přinutili, aby ze své vlasti uprchl."

„Ale - co tam ti britští vojáci dělají?" zeptal se Meagher za všechny. Fox odpověděl jako první:

„Tvrdí, že tam v džungli budují cestu, nic víc. O'Higgins vám o tom poví víc."

„Je to zatracená spousta práce. Za tím účelem zde nasadili vojáky mnoha ras. Jsou tam indické pluky těch nejpodivnějších jmen. Dagrové a Sepojové, a malincí lidé z Nepálu zvaní Gurkhové, ti nejzuřivější bojovníci na světě, či tak mi to aspoň bylo řečeno. A ti všichni, anglické vojáky nevyjímaje, se v potu pachtí a otročí v džungli, aby zbudovali cestu mezi dvěma oceány. Od Pacifiku k Atlantiku."

Meagher se zhluboka napil - pak zmateně potřásl hlavou. „Ale proč by jim probůh mělo být zapotřebí cesty napříč Mexikem?"

O'Higgins jen navýsost latinsky pokrčil rameny. „Říkají, že je to proto, aby pomohli Francouzům s výběrem peněz, které jim Mexiko dluží."

„Ať si vodí za nos někoho jiného!" houkl kdosi mezi posluchači a ostatní zahlučeli na souhlas. O'Higgins se zatvářil zmateně.

„Angličané vás vodí za nos," řekl Meagher. „Znamená to, že vám s tou cestou lžou a lžou."

„V tom máte naprostou pravdu," řekl Fox. „My víme, že ta cesta se staví, protože O'Higgins v Mexiku byl a sledoval průběh prací. Ale my tady ve Washingtonu si o důvodu této stavby myslíme něco zcela jiného. Všechny důkazy vedou k domněnce, že Britové se chystají k další invazi do této země."

Při té zprávě to mezi Iry vztekle zabouřilo a vzápětí zazněly mnohé kletby, pronášené anglicky i irsky. „Andyho"

O'Higginse zahrnuly další punče - tito muži ze sebe za žádnou cenu nedokázali vysoukat tak cizokrajné jméno jako je Ambrosio - a dotazy ve věci dalších detailů. O'Higgins jim vypověděl, co cestou viděl a zaslechl, zatímco Fox zaobalil fakta závěry, k nimž dospěl ohledně toho, nač má cesta sloužit:

„To, co jsem vám tady říkal, je vysoce tajné a za zdmi této místnosti to vědí jen nemnozí. Zasvětil jsem vás do této věci, neboť jste všichni dobří vojáci, dobří Američané - a taky Irové, což je velmi důležité. My v armádě víme, že stále máte kontakty v Irsku a Anglii, a právě proto potřebujeme vaši pomoc. V Irsku, Anglii a Skotsku se teď stavějí válečné lodě. Pokud se nemýlím, pak bude brzy pohromadě velká válečná flotila. Obracím se k vám o pomoc při odhalování britských plánů -"

„Jsme s vámi do posledního muže!" vykřikl hlasitě Meagher a zbytek jako ozvěna halasně přitakal jeho slovům.

„Dobrá. Budeme spolupracovat na rozhodnutí, co je třeba udělat a jak to celé provést. A žádám vás, abyste mi dali své čestné slovo, že nic z toho, co tu zaznělo, nepadne nikde mimo zdi této místnosti!"

„Máte naše slovo, to vám slibujeme," prohlásil Meagher a ostatní zamumlali na souhlas. „Ve fenianských řadách, ať tady či v zahraničí, působí informátoři, musím bohužel říci. Ještě než jste přišel, Gusi, hledali jsme nové způsoby, jak

naše hnutí odporu zorganizovat, abychom vypracovali plán na zúčtování se všemi, kteří by prodávali svoji vlast za britské zlato. Myslím, že v této věci nám můžete poskytnout své vedení."

„To jistě mohu. Myslím, že vy a já - a tady mladý O'Higgins - spolu můžeme probrat detaily hned po tomto setkání."

Poté následovala bouřlivá debata, zatímco mísa s punčem se ocitla v obležení a musela být nejednou doplňována. Když byl punč dopitý a důstojníci se chystali odejít, doktor Reynolds si ještě zjednal ticho.

„Napsal jsem báseň o rodném Irsku, již jsem se chystal věnovat věci fenianů. Místo toho ji věnuji našemu novému veliteli a našemu novému příteli Andymu O'Higginsovi."

Když vytáhl z kapsy list papíru a rozložil jej, zavládlo ticho. Reynolds předčítal:

„Až v této zemi zavládne svornost a mír,
až unie navždy zavládne v ní,
chrabří syni Hibernie, och, nezasouvat meče;
ještě je tu unie, již je třeba rozetnout."

Muži báseň přivítali hlasitými pokřiky, odhodlaně pokyvujíce hlavami. Válka s Jihem možná skončila. Ale pro tyto oddané důstojníky válka s Británií nikdy neskončí, dokud Irsko nebude nezávislé a svobodné. Vyhrnuli se ze dveří do noci, pouze Meagher, Fox a O'Higgins zůstali uvnitř: Meagher za nimi zavřel a zamkl.

„Ten punč je na můj vkus trochu moc sladký," řekl. „Dáme si teď krapítek něčeho ryzejšího." Odemkl jednu skříňku a vyndal z ní kameninový džbán. „Samohonka. Mlčím jako hrob, pokud se jedná o to, jak se sem ke mně dostala, ale na svou čest důstojníka a džentlmena, jakož i generála, vás mohu ujistit, že je to opravdu něco."

Vrchovatě nalil dva malé pohárky a postrčil je k Foxovi a O'Higginsovi, kteří k průhledné lihovině opatrně přičichli. „Slainte!" řekl Meagher, zkušeným gestem překlopil džbán na předloktí a zhluboka se napil. A šťastně si povzdechl: „Báječné."

Ostatní už si tak jistí nebyli. Když se O'Higgins napil, vypoulil oči dokořán a opatrně postavil pohárek zpátky na stůl. Fox dostal záchvat kašle, který ustal, až když ho Meagher praštil do zad.

„Trvá to, než si člověk zvykne," řekl. „A nyní, Gusi, pověz, jak by ti Fenianský kroužek mohl být nápomocen?"

„Informacemi, jak už jsem řekl. Je to životně důležitá krev vojenského zpravodajství. Je pravda, že v Anglii a Skotsku pracuje spousta Irů?"

„Je to smutná pravda," řekl Meagher a přikývl na souhlas. „Naše země je chudá, a ti, kdo vládnou, ji ještě více ožebračují. Irové museli vždycky za vodu, aby si vydělali na živobytí - a posílali peníze svým rodinám, které musely zůstat doma. Ve čtyřicátých letech to bylo ještě horší, když přišel hladomor. Běda, ty tisíce strádající v mukách! Ti, kdo měli prostředky, zamířili do ciziny. Mnozí šli sem, do této svobodné země, ale ještě více jich odešlo do Anglie a tam zůstali. Mnozí z kopáčů, které tam potkáte, jsou Irové."

„Slovem ‚kopáč' myslíš někoho, kdo pracuje na stavbě kanálů?" zeptal se Fox.

„Zpočátku to tak bylo, říkali jim kopáči, poněvadž kopali kanály po celé Anglii. Ale to přízvisko jim zůstalo, i když už byly kanály dokončeny. Teď pracují na železnicích, na staveništích a v loděnicích. Kdekoli si člověk může v potu tváře vydělat pár šilinků."

„A jsou stále v kontaktu se svými rodinami?" zeptal se O'Higgins. „Obávám se, že poté, co můj dědeček odešel do Jižní Ameriky, spojení s Irskem jsme jaksi pozbyli."

„Plavili jste se velmi daleko, to je jasné. Ale ano, Irové v Anglii a Skotsku zůstávají v kontaktu s těmi doma. Když mladí chasníci vyrážejí za vodu, aby tam hledali štěstí, uvítají je vždy ti, kteří tam už jsou."

„Pak zde tedy existuje nepřetržitý pohyb tam a zase zpátky?" zeptal se Fox.

„Je to tak."

„Pak musíme těchto vztahů využít. Musíme získávat lidi v Irsku pro fenianskou věc. Ale ne náhodně nebo na politických shromážděních. To se v minulosti ukázalo být nešťastné. V budoucnu musí být jakékoli kontakty založeny na individuálních vztazích. Takže když se některý z vašich důstojníků odváží do Irska, musí do věci zasvětit pouze ostatní členy rodiny. Ti zase kontaktují členy rodiny, kteří pracují v Anglii. Bude-li třeba, budou poskytovány prostředky na pokrytí cesty. Tímto způsobem se můžeme dozvídat informace o stavbách lodí -"

„O pohybech a transportech vojsk a tak podobně," dodal nadšeně Meagher. „Protože i podřadnou práci vykonávající člověk má stále oči a mozek a dokáže sledovat, co se kolem něho děje. To je grandiózní plán, Gustave Foxi, a my stojíme do jednoho muže za vámi. Budeme vám dělat prodloužené oči a uši a těšit se z toho, že to děláme pro Ameriku, náš nový domov."

Když odcházeli a Meagher za nimi zamykal dveře, Fox se ho bez okolků zeptal:

„Kdo byl ten důstojník s šedými vlasy a jizvou na pravé tváři?"

„Určitě myslíš poručíka Rileye. Dobrý voják."

„To je v pořádku. Myslíš, že bys ho mohl zítra ráno přivést ke mně?"

„Určitě, přivedu ho."

Chtěl se Foxe ještě zeptat na důvod, ale námořní důstojník se mezitím otočil a již kráčel pryč. Co se dá dělat. Dozví se to ráno.

Zprávy z Newportu, Virginie

John Ericsson shlížel do suchého doku a souhlasně pokyvoval hlavou. Masivní vnější vrata byla vodotěsně

uzavřená, oddělená od zálivu, a poslední zbytky vody byly nyní čerpány z doku ven. Černošská pracovní četa, po kolena ve vodě a zablácená, pod dohledem bílého nadřízeného pokládala na místa velké klády, jež měly podpírat kýl nového obrněnce Virginie během výroby. Ericsson nebyl s názvem lodi spokojený. Ale ministerstvo války, ani námořnictva, neposkytlo podporu k jeho nápaditějším názvům, jako byl Aesir nebo Destructor. Nadřízení trvali na tom, aby nová bitevní loď byla pojmenována podle státu, ve kterém bude vyrobena.

„Allt g?r I alla fall mycket, mycket bra," mumlal si pro sebe švédsky, protože až na název lodi byl spokojen s tím, co za tak krátkou dobu dokázal. Ovšem, tahle loděnice byla vskutku výborná. Jak by také ne - vždyť ji sám celou navrhoval. Po celý svůj život věděl, že je génius; a teď to začínal brát na vědomí i svět. Což nevynalezl první lodní šroub, jenž nyní jako pohon nahrazoval boční hnací kolesa? A nezkonstruoval a nepostavil pak Monitor za pouhých sto dní? Poté se pustil do stavby Avengera, který porazil Brity poté, co zaútočili na Washington. A teď se chystal sestrojit ještě výkonnější Virginii, pojmenovanou prostě podle státu, kde byla vyráběna. Protestoval, že to byl název konfederačního obrněnce, který byl stále ve výzbroji. Čímž vyvstal problematický fakt, že Sever tenhle název, udělený konfederačními autoritami, nikdy neuznal. Podle záznamů námořnictva to byl stále Merrimack, potopený trup federálního plavidla, na jehož základech Jih zkonstruoval obrněnec. Nadřízení odpověděli tím, že z lodi nechali odstranit její slabý motor a vyřadili ji z výzbroje, ať Severu nebo Jihu. Ale přesto byla Virginia hrozně všední název pro bitevní loď, jež měla změnit povahu námořních válek. Slíbil si, že název lodi, která má být postavena příště, si tvrdě prosadí. Bude to Aesir, bitevní loď bohů.

„Pane Ericssone," zvolal kdosi, a on se otočil a spatřil za sebou Garreta Davise vystupujícího po schůdcích k němu. Ředitel loděnice si otíral rudolící tvář velkým kapesníkem, ačkoli ve vzduchu byl stále cítit ranní chlad. „Obdrželi jsme odpověď z Tredegar Iron Works. Ještě dnes budou ten pancíř nakládat na vlak."

„To bych jim taky radil - jinak," řekl zlověstně Ericsson, aniž neupřesnil, co slovem „jinak" mínil. „Už brzy je stejně nebudeme potřebovat."

Rozhlédl se kolem a málem se spokojeně usmál. Jeho boj s ministerstvem námořnictva byl plný ústupků, ale nakonec dostal, co chtěl. Stěžovali si na cenu, ale nakonec se podvolili. Teď měl k dispozici kompletně integrovanou loděnici, jejíž každou jednotku navrhoval sám. Od tohoto obřího kamenného suchého doku, přes slévárny, válcovny, zámečnické dílny, parní buchary, vrtačky a parostroje. Všechno vybavení ke zpracování velkého množství oceli nutné k postavení tohoto nového mořského leviatana.

Byl to kompletně nový model - jak by také ne. Dvakrát větší než Avenger, se dvěma věžemi, ze kterých každá nesla dvanáctipalcový kanon, jedna na přídi a druhá na zádi. Podél čáry ponoru vedl pancířový pás a nad motory, kotli a zásobníky byly pancéřové paluby. Základny věží byly rovněž opancéřované. Vedle dvou hlavních baterií bylo podél pažení umístěno ještě mnoho různých menších děl. Měla to být zaoceánská loď, jež bude hlídkovat ve světových oceánech, neohrozitelná ostatními bojovými plavidly. Zvláště britskými. V sejfu měl uzamčenou zprávu, kterou mu zaslalo ministerstvo námořnictva. O její přesnosti neměl pochybnosti, ačkoli netušil, jak ty informace byly získány. Zpráva obsahovala podrobnosti o třech britských obrněncích, které byly nyní ve výrobě. Všechno stejné lodě, všechno kompromisy, všechny vycházely z modifikovaného návrhu Warrioru. Jeho Virginii se nemohly rovnat, tím si byl jist. Znal rovněž technické detaily jedné větší lodě, která už byla spuštěna na vodu, nazvané HMS7 Conqueror. Oproti ostatním byla vylepšená - avšak stále to nestačilo. Kdyby se měla střetnout s Virginií, o výsledku boje neměl pochyb.

„Mám pro vás ještě něco," řekl Davis. „V kanceláři jsou dva džentlmeni, kteří by vás chtěli vidět."

„Mám moc práce."

„Jsou z vlády, sire. Říkali, že je to důležité."

Ericsson, vztekle mumlající, že byl vyrušen od práce, sešel dolů do kanceláře. Jednoho z nich okamžitě poznal, protože ho znal až příliš dobře. Jmenoval se Litwack a zastupoval ministerstvo financí, od něhož Ericsson čerpal finance. Kdykoli se setkali, vždycky to byl nesmírně těžký boj o peníze.

„Pane Ericssone," řekl Litwack, který vykročil kupředu. „Tohle je pan Frederick Douglass z Úřadu pro osvobozené otroky."

Ericsson zběžně pokynul vysokému černochovi, nápadně vyhlížejícímu muži s velkým plnovousem a ohromnou kšticí. Krátce si s ním potřásl rukou, poněvadž neměl žádné rasové předsudky - jakákoli nenávist, která v něm snad byla, byla namířena proti hlouposti lidí, s nimiž musel jednat. Obrátil se zpátky k Litwackovi:

„Oč jde tentokrát? Jste tu kvůli financím?"

„Ne, tentokrát ne. Tady pan Douglass z Úřadu pro osvobozené otroky pro vás má pár otázek."

„O vašich osvobozených otrocích nic nevím. Jsem inženýr…"

„Pak byste se měl nechat ihned poučit," zavrčel Douglass podrážděným tónem. Ericsson se k němu vztekle otočil, ale Douglass spustil jako první:

„Úřad pro osvobozené otroky byl založen, aby se dohlíželo na to, že zákony schválené Kongresem jsou do písmene dodržovány. Jedna věc je osvobodit otroky, a něco úplně jiného je vidět, že po svém osvobození mají placené zaměstnání. Kolik černochů přesně máte ve svém učňovském programu?"

„O čem to ten chlap mluví?" houkl vztekle Ericsson. „Já mám na starost svou práci. O politice nic nevím a ani se o ni nestarám."

„Ujišťuji vás - o to tu vůbec nejde." Douglass ještě více zvýšil hlas, aby rozhněvaného Švéda přehlušil. „Jedna válka skončila, myslím válku mezi státy. Ale další válka právě začíná. Podle zákona byli otroci osvobozeni. To se taky stalo. Majitelé otroků obdrželi odškodné za to, co tak hanebně pokládali za svůj majetek. To ale byl teprve první krok na cestě ke svobodě. Pokud by bývalí otroci mohli pracovat jen na bavlníkových plantážích, jako to dělali v minulosti, nebudou mít ekonomickou svobodu, jež je jim zaručena jakožto svobodným lidem. Potřebují kvalifikaci, vyučit se dovednostem,

které jim byly tak dlouho odpírány. Jih nyní prodělává průmyslovou revoluci. Jsou zde zámečnické dílny, továrny a loděnice, jakož i závody na výrobu vlaků, jež se nyní staví na novém Jihu. Ty přinesou na Jih prosperitu - a nezávislost jeho pracovníkům. Černoch, který nosí domů týdenní mzdu, není na nikom závislý. To je správné a spravedlivé. Osvobozený černoch musí být tohoto procesu součástí. Tak praví zákon! Federální vláda uvolnila prostředky, které byly zapotřebí na výstavbu této nové loděnice. Mají se zde nejen stavět nové válečné lodě, nýbrž se má i následovat nová politika průmyslového rozvoje Jihu. Přišli sem kvalifikovaní zámečníci a montéři z loděnic na Severu, aby vzdělávali učně v kvalifikovaných oborech. Řekněte mi, kolik těchto učňů máte ve svém programu?"

Ericsson rozhodil rukama do výše, podrážděn na nejvyšší míru.

„Říkám vám, to se mnou nemá nic společného. Já jsem inženýr a mám za úkol vyrábět stroje. O těchto nových zákonech jsem nikdy neslyšel a ani se o ně v nejmenším nezajímám." Otočil se k řediteli loděnice. „Davisi - vy o tom něco víte?"

„Ano, sire. Mám tu ty údaje." Vytáhl z kapsy umouněný kus papíru. „Dosud jsou tu teprve čtyřicet tři muži, kteří se do programu přihlásili. Ale až skončí nábory, budeme mít sto osmdesát učňů."

„A kolik z nich bude černochů?" zahřmělo v náhlém tichu. Davis si otíral zpocenou tvář, rozhlíželo se bezmocně kolem. „Řekněte!" naléhal Douglass.

Ředitel loděnice opět nakoukl do papíru, načež ho zmuchlal v upocené dlani. Nakonec takřka šeptem řekl: „Myslím… že v současnosti nejsou zapsáni žádní černoši. Totiž podle toho, co sám vím."

„Já si to myslel!" zaburácel Douglass jako hrom. „Když tahle loděnice souhlasila, že akceptuje federální dotace - také souhlasila s tím, že jedna čtvrtina učňů bude černošské rasy. To znamená, že okamžitě přijmete pětačtyřicet černochů." Z vnitřní kapsy saka vytáhl tlustou obálku a podal ji nešťastnému řediteli. „Ještě než jsem šel sem, pro jistotu jsem se zastavil na místní pobočce Úřadu pro osvobozené otroky. Její adresa je na této obálce. Uvnitř je seznam jmen zdravých a práceschopných mužů, kteří jsou k dispozici a chtějí práci. Udělejte s nimi pohovory. Máte týden na to, abyste předal seznam těchto pětačtyřiceti jedinců zde panu Litwackovi. Pokud do té doby nebudou na jeho stole, veškeré financování loděnice bude pozastaveno, dokud nebudou předloženy požadované informace."

„To on může udělat?" houkl Ericsson na roztřeseného Davise.

„A-ano…"

„Pak v tom nevidím problém. Okamžitě to udělejte. Můj program výstavby nesmí být ani na okamžik pozdržen."

„Ale, pane Ericssone, problémy… tu jsou."

„Problémy? Já nechci žádné problémy. Najměte ty muže, jak bylo dohodnuto."

„Ale, sire, jde o ostatní frekventanty. Odmítají pracovat bok po boku negrů."

„To není žádný problém," odpověděl Ericsson. „Ať jsou tedy všichni učni černí. Mechanici ze Severu je jistě rádi vyučí."

„Uvidím… co se dá dělat."

„Jeden týden," pravil Douglass zlověstně. Pak se najednou v jeho krutých rysech mihl krátký úsměv. „Váš styl se mi líbí, pane Ericssone. Jste člověk neobvykle zdravého rozumu."

„Jsem člověk, jenž staví lodě, pane Douglasi. Nikdy jsem nechápal americké zaujetí barvou lidské pleti. Pokud člověk dělá dobře svoji práci, co je mi po tom, ať si je to třeba…" Okamžik hledal přirovnání. „Třeba Nor - a já ho přesto zaměstnám."

Přerušilo ho zakvílení parní píšťaly. „Musíte mne omluvit," řekl. Otočil se a vypadl ven, uháněje za zvukem supící lokomotivy. Trval na tom, aby na železnici Chesapeake & Ohio Railroad byla zbudována vykládací kolej, jež by vedla rovnou do jeho loděnice. Už se ukazovalo, jak to bylo prozíravé - ocelové pláty tak směřovaly rovnou do doku.

Tohle však nebyl obyčejný náklad oceli. Vlaková souprava mimo jiné sestávala z jednoho pasažérského vagonu hned za lokomotivou, za nímž byl těžce naložený plošinový vůz. Když se Ericsson přiblížil, z vagonu vystoupil podsaditý muž v redingotu, s černým válcovým cylindrem na hlavě.

„Nejste vy snad pan Ericsson?" řekl a napřáhl k němu ruku. „Parrott, jméno mé, William Parker Parrott."

„Ten zbrojař! Je mi velkým potěšením. Sám jsem navrhoval děla, takže vím, o čem mluvím. A tohle je ten dvanáctipalcový kanon, o kterém jste mi psal."

„Je to tak."

„Nádhera," řekl Ericsson, když oba poodstoupili, aby obdivovali náklad v podobě dlouhého černého děla. Nádhera to byla pro oko diváka, protože jinak to byl ohromný stroj zkázy. „Váš hlavňový uzávěr, ten musím okamžitě vidět."

Oba se vyšplhali na plošinu vozu; ve svém nadšení si ani nevšimli, že se umazali od sazí.

„Neprodyšně těsnící závěr," řekl Parrott, „to je srdce děla s nabíjením vzadu. Podrobně jsem zkoumal britský kanon Armstrong, jeden takový jsem si dokonce vyrobil. Jeho závěr je složitý, a jakmile se začne střílet, brzy se stává zcela nepoužitelným. Závluzný kovový plát se na místě zajišťuje pomocí velkých samosvorných šroubů. Jenomže to těsní nedokonale. Po pár výstřelech se rozžhavený kov roztáhne a z hlavně unikají horké plyny, čímž je ohrožena bezpečnost posádky, protože hlaveň by mohla explodovat - což se taky nejednou stalo. Já však věřím, že nyní jsem ten problém vyřešil."

„To mi musíte povědět - a ukázat!"

„Ovšemže. Princip je jednoduchý. Laskavě si představte závitový otvor v hlavni, do něhož lze zašroubovat závitový uzávěr."

„Hlaveň by potom byla neprodyšně utěsněna. Ale byla by s tím ďábelská dřina - a šlo by to pomalu - šroubovat dlouhý uzávěr mezi každým výstřelem ven a zase zpátky."

„Pochopitelně. A tak mi dovolte, abych vám předvedl…"

Parrott přešel k zádi děla a natáhl se, aby zatáhl za dlouhou páku. Stěží na ni dosáhl, ale stlačit dolů ji už nedokázal. O

něco vyšší Švéd, navzdory svému pokročilému věku, měl poměrně velikou sílu: natáhl se podél malého zbrojaře a mohutným záběrem stlačil páku dolů. Uzávěr se zatočil - načež odskočil stranou, zůstávaje viset na velikém přinýtovaném pantu. Ericsson přejel prsty po hustém závitování na obvodu závěru a v hlavni.

„Přerušovaný závit," pravil pyšně Parrott. „Teorie je prostá - ale dosáhnout přesnosti ve výrobě bylo hodně obtížné. Jak vidíte, po vyřezání závitu do uzávěru a otvoru v hlavni jsou do každého dílu vyfrézovány drážky. Uzávěr potom zapadne na místo. A jedním otočením se uzavře. Závitováním se docílilo dokonalého utěsnění hlavně. Po výstřelu se celý postup zopakuje v obráceném sledu."

„Vy jste vskutku génius," zvolal Ericsson a přejel prsty přes tlusté ocelové závitování. Bylo to snad poprvé v životě, co pochválil jiného člověka.

„Kdybyste mi teď ukázal loď, na níž bude dělo namontováno…"

„To půjde těžko," řekl Ericsson a s úsměvem si poklepal na hlavu. „Většina je dosud tady. Ale můžu vám ukázat výkresy, které jsem zhotovil. Půjdete-li se mnou do mé kanceláře."

Když Ericsson navrhoval svoji pracovnu, vládními penězi nešetřil. V minulosti pracoval mnoho roků v neutěšených rýsovnách, často osvětlených pouze matným světlem očazených luceren. Nyní jeho mahagonové rýsovací prkno osvětlovala velká okna - a taky světlík ve stropě. Na policích podél stěn stály modely rozličných lodí, které navrhoval, jakož i dalších vynálezů. Na prkně byl napnutý výkres Virginie. Ericsson na ni pyšně ukázal prstem.

„Tady na přední palubě bude věž, další na zádi. Každá ponese dvě z vašich děl."

Parrott trpělivě naslouchal, zatímco švédský inženýr hrdě vyzdvihoval detaily, jež měly být začleněny do jeho nejnovějšího návrhu. Ale jeho oči co chvíli zabloudily k robustnímu kovovému modelu, který stál na podlaze. Trčely z něj trubky a z jednoho boku vyčníval snad jakýsi otočný hřídel. Pak už svoji zvědavost neovládl. Pokusil se Švéda přerušit, ten se ale nedal zastavit:

„Tyto věže budou mnohem menší než ty, které jsem dělal předtím, neboť po výstřelu nebude třeba zatahovat dělo zpět do věže, aby se dobíjelo zepředu. Protože věž bude menší, bude taky lehčí, a tudíž se bude mnohem snáze otáčet. A bez nutnosti zatahovat dělo po každém výstřelu dovnitř a vysouvat ho zase ven bude i rychlost střelby vyšší."

Zasmál se a poplácal malého muže po zádech, až zavrávoral. „Budou tam dvě věže, čtyři děla. A já zkonstruuji nejrychlejší obrněnou loď na světě, která tato děla poveze do boje. Žádná z lodi, které se v současnosti plaví, před ni neobstojí!"

Ustoupil dozadu, usmál se na svůj výkres a Parrott konečně dostal šanci promluvit: „Vynikající, opravdu vynikající. Až se vrátím, okamžitě zahájím práce na ostatních třech dělech. Ale omluvte mne, pokud vám to nevadí - mohl byste mi říci, co je tohle za stroj?"

Poklepal na kovový povrch modelu a Ericsson se obrátil jeho směrem.

„Je to prototyp, teprve ve vývoji." Ukázal zpět na výkresy své ocelové lodi. „Ta nová loď bude obrovská - a s velikostí nastávají také problémy. Koukněte tady na tohle."

Uchopil zmenšený model Monitoru a ukázal na parní kotel. „Tenhle jediný zdroj páry, to je víc než dost na loď takové velikosti. Věž, jak vidíte, je skoro přímo nad kotlem. Takže bylo dost snadné zavést k ní parní potrubí, aby poháněl malý parní motor, který otáčí věží. Ale tady, koukněte se na výkres Virginie. Její motor se nachází na nejnižší palubě. Zatímco věže jsou vysoko nahoře, na přídi a na zádi. To značí, že bude zapotřebí izolovaných parních potrubí vedených přímo skrze prostor lodi. A i když budou izolovaná, budou se velmi ohřívat. A je zde taky nebezpečí trhlin, ať už přirozených nebo způsobených nepřátelskou palbou. Horká pára poblíž, to není moc dobré, rozumíte. Měl bych proto dát pod každou věž zvláštní kotel? To není moc praktické. Důkladně jsem to rozvažoval, a nakonec jsem se rozhodl udělat to takhle."

„Zvažoval jste použití elektrických motorů?"

„Ano. Ale žádný není dost velký na to, aby pohnul mými věžemi. A generátory jsou obrovské, neohrabané a neúčinné. A tak uvažuji o mechanickém řešení." Přitom pohlédl na inženýra. „Už jste slyšel o Carnotově cyklu?"

„Samozřejmě. Je to aplikace druhého termodynamického zákona."

„Přesně tak. Ideální cyklus čtyř reverzibilních změn ve fyzikálním stavu látky. Parní motor pracuje v Carnotově cyklu, ačkoli vzhledem k tomu, že zdroj energie je externí, není to cyklus dokonalý. Ve svém provedení Carnotova motoru se snažím realizovat kompletní cyklus v rámci jedné jednotky. Nejprve jsem jako palivo zkoušel uhelný prach, jehož přísun do válce musel být dostatečně rychlý na to, aby izotermická exploze nastala, když to hoří."

„A výsledky?"

„Běda, přinejmenším pochybné. Bylo těžké udržet teplotu válce na dostatečné výši, aby se zaručilo vznícení. Potom je tu povaha paliva samotného. Pokud není rozemleto na neobyčejně jemný prášek, což je dost zdlouhavý a nákladný proces, má tendenci tvořit hrudky a ucpávat přívod paliva. Abych tento problém obešel, pracuji nyní s petrolejem a dalšími hořlavými látkami, pravda s lepšími výsledky."

„Báječné. Takže budete mít pod každou věží samostatný motor. Budete mne informovat o průběhu vaší práce?"

„Samozřejmě."

Parrott si vybavil patent pozemní baterie, která už mnoho let visela na zdi jeho kanceláře. Velmi praktický nápad. Chyběl jen dostatečně malý motor na to, aby s tím hnul.

Nemohl by tuto funkci zastat Ericssonův stroj?

• • •

Gustavus Fox u svého stolu právě podepisoval dokumenty, když dovnitř vešli dva irští důstojníci. Pokynul jim k přistaveným křeslům, načež dokončil úkol a odložil pero stranou.

„Generále Meaghere - smím s vaším svolením položit tady poručíku Rileyovi pár otázek?"

„Jen se ptejte, prosím."

„Děkuji vám. Poručíku, všiml jsem si jizvy na vaší tváři."

„Sire?" Riley se zatvářil znepokojeně, zvedaje ruku, aby se jizvy dotkl, ale pak ji zase rychle spustil.

„Nemohla ta jizva kdysi být - písmeno D?"

Rileyova světlá pleť rázem jasně zrudla a on ze sebe vysoukal: „Ano, byla, ale…"

„Pak jste byl San Patricio?"

Riley pomalu kývl a svezl se zkroušeně do křesla.

„Pane Foxi," spustil Meagher. „Mohl byste mi říci, kam tím míříte?"

„Řeknu. Stalo se to už před léty, když tahle země vytáhla do války proti Mexiku. Je to čtyřicet let. Už tehdy byli v americké armádě irští vojáci. Dobří, loajální vojáci. Až na ty, kteří dezertovali a vstoupili do mexické armády, aby bojovali za mexickou věc."

„I ty?!" zvolal Meagher se zaťatými pěstmi a vyskočil na nohy.

„Já ne, generále. Prosím, dovolte, abych to vysvětlil…"

„Jen do toho - a rychle, hochu!"

„Byla to rota sv. Patrika, španělsky nám říkali San Patricios. Většinu roty tvořili dezertéři z americké armády. Já to však nebyl, sire! Právě jsem přijel z Irska a byl jsem v Texasu s oslí karavanou. V americké armádě jsem nikdy nebyl. Přidal jsem se k Mexičanům kvůli penězům - a tak. Když jsme pak padli do zajetí, generál Winfield Scott nás chtěl nechat pověsit. Některé oběsili, ostatní zbičovali a ocejchovali písmenem D, což značí dezertéra, pak je pustili. Přísahal jsem, že jsem v armádě nikdy nebyl, a oni o tom nenalezli vůbec žádný záznam. Tehdy mi uvěřili, takže jsem nedostal těch padesát ran bičem. Řekli však, že jsem stejně bojoval proti této zemi, takže mě ocejchovali a nechali jít. Dřel jsem si ten cejch, loupal strup a dělal všechno, jen abych to písmeno neviděl." Riley zvedl hlavu a vsedě se v křesle napřímil.

„To je vše, generále Meaghere. Přísahám na bibli svatou. Byl jsem mládenec z Kerry, jen pár měsíců na nové pevnině, a dopustil jsem se chyby. Neminul den, abych nelitoval toho, co jsem udělal. Vstoupil jsem do této armády a bojoval za tuhle zemi. A to je taky všechno, co chci kdy dělat."

Meagher zamyšleně zkrabatil čelo; Fox řekl:

„Co myslíte, generále? Věříte mu? Rozhodnutí ponechám na vás."

Meagher přikývl. Poručík Riley vzpřímeně seděl, ve tváři bledý jako smrt. Uplynulo několik vteřin, než Meagher řekl:

„Já mu věřím, pane Foxi. Je to dobrý voják s dobrým záznamem a já si myslím, že za to, co tak dávno udělal, zaplatil už víc než dost. Ponechám si ho - souhlasíte-li."

„Samozřejmě. Myslím, že teď, když je jeho minulost známa, bude poručík ještě lepším vojákem. Snad už bude moci na svou minulost zapomenout."

• • •

Po Whitehallu projela drožka, zahnula na Downing Street a zastavila před číslem 10. Vozka slezl z kozlíku a otevřel dveře. Důstojník, jenž se z kočáru vynořil, potřeboval při vystupování pomoci. Měl vyzáblou a mrtvolně bledou tvář, nažloutlou pleť, jasné náznaky choroby. Poněvadž byl poslán domů na zdravotní dovolenou, byl pověřen doručením nejnovějších zpráv. Třebaže strastiplná cesta do Vera Cruzu na hřbetě mezka ho málem stála život, nyní se již zotavoval. Trochu se zachvěl na bledém jarním slunci, zastrčil si pod paži svazek papírů, a jakmile se dveře otevřely, pospíšil si dovnitř.

„Tohle je major Chalmers," zvolal lord Palmerston, když byl důstojník uveden do zasedací místnosti vlády. „Přistavte mu židli, prosím. Ach, ano, zprávy, vezmu si je, dovolíte-li. Pánové, navzdory svému očividně špatnému zdravotnímu stavu byl major tak laskav a předstoupil dnes před nás, aby osobně podal hlášení o postupu prací při stavbě naší cesty. Nemám pravdu, sire?"

„Je to přesně tak. Musím popravdě říci, že začátek byl poměrně pomalý, protože jsme měli k dispozici jen několik indických pluků. Já sám jsem se účastnil prvního vyměřování. Nejhorší částí stavby byly mokřiny v blízkosti pobřeží. Nakonec jsme museli, po způsobů Holanďanů, zbudovat pod cestou násep a vespod trativody, aby přílivové louže mohly odtékat zpátky do moře…"

Chalmers tlumeně zakašlal a vytáhl z rukávu kapesník, aby si otřel tvář. Lord Russell, jenž viděl, jak se mu přitížilo, nalil sklenici vody a podal mu ji. Major se chabě usmál a vděčně přikývl, načež pokračoval:

„Po vypořádání se s mokřinami jsme byli znovu zpátky v džungli. A kromě toho šíji Tehuantepec protíná řada nízkých horských hřbetů, které bude třeba překročit. Nejsou to žádné opravdové potíže, ačkoli se bude muset postavit několik mostů. Stromů je tam spousta, takže to nebude problém. Jakmile budeme za pohořím, ocitneme se na atlantické pobřežní pláni a tam už bude zarovnávání terénu mnohem snazší."

„Máte kompletní pracovní plán, jak věřím," řekl lord Palmerston.

„Ano, máme - a já věřím, že ho ještě předhoníme. Přijíždějí další a další pluky a hned se pouštějí do práce. Teď už máme dostatek mužů, takže se u těch nejobtížnějších prací mohou prostřídat. Mohu vám pevně zaručit, pánové, že když tam tu cestu potřebujete, budete ji mít."

„Bravo, bravo!" zvolal lord Russell. „Tohle je pravý britský duch. My všichni vám přejeme co nejrychlejší zotavení a upřímně doufáme, že si dovolenku tady v Londýně pěkně užijete."

Nebezpečná cesta

Don Ambrosio O'Higgins po setmění vystoupil z pobřežního kolesového parníku. Byl mu podán malý cestovní vak a pak dlouhý balík zamotaný v naolejovaném plátně. Popadl brašnu, hodil si balík přes rameno a vyrazil kupředu - vzápětí však ustoupil zpět do stínu. Na nábřeží se objevila francouzská hlídka, která si na cestu svítila lucernou. Muži opatrně postupovali, muškety připravené, a za chůze vrhali své pohledy na všechny strany. Dobře věděli, že tady v Mexiku jsou všichni proti nim. O'Higgins se skrčil za několika velkými sudy a tam zůstal, dokud hlídka neprošla kolem. Teprve potom rychle zamířil přes otevřené prostranství v docích a do bezpečí nyní již známých uliček Vera Cruzu. Ve městě byla spousta dalších francouzských hlídek, ale ty se nikdy neodvážily do těchto temných a nebezpečných postranních uliček. Až příliš mnoho hlídek se již stalo obětí léček, až příliš mnoho vojáků se už nikdy nevrátilo. Jejich zbraně se již nenašly a nyní sloužily v boji proti vetřelcům. O'Higgins se opatrně rozhlížel kolem, protože v těchto ponurých uličkách byli ohroženi nejen Francouzi. Když konečně došel ke kupeckému krámu, vydal krátký povzdech. Krám byl zamčený a ztichlý. O'Higgins se k budově opatrně přikradl z druhé strany, kde zlehka zaklepal na zadní dveře. Pak o něco hlasitěji, až se zevnitř ozval nevrlý hlas:

„Běžte pryč - máme zavřeno."

„Takové uvítání starému příteli, Pablocito. Jsem raněn do morku kostí."

„Don Ambrosio! Jste to opravdu vy?"

Zástrčka zarachotila a vyklouzla ven. Místnost osvětlila jediná svíčka; Pablo za sebou dveře zase zajistil a pak šel pro láhev speciálního mezcalu z města Tequila. Ťukli si a připili si.

„Máte nějaké zajímavé zprávy ze Salina Cruzu od doby, co jsem byl pryč?" zeptal se O'Higgins.

„Pořád to samé. Prosakují zprávy, že Angličané stále svážejí další oddíly. Práce na cestě postupují pomalu - ale postupují. Až ty vetřelce vyženou z naší země - dá-li Bůh! - zůstane tu po nich aspoň ta cesta. Jinak tu vše rozkradou. Cestu však ne!" Pablo se špičkou nohy dotkl plátěného balíku.

„Další mise?" zeptal se. O'Higgins přikývl.

„Stejně jako vy, i já bojuji za svobodu Mexika. A stejně jako vy, ani já nemluvím o tom, co dělám." Pablo přikývl, že rozumí, a vyzunkl svou sklenici.

„Než přišli Francouzi, Mexičané byli vždycky připraveni bojovat s Mexičany. Až budou Francouzi vyhnáni, nepochybně budou bojovat zase mezi sebou. Jsou lidé, kteří šli od vesla a nyní si jen dávají načas, čekají, až Francouzi vypadnou."

„Kajícně přiznávám, že o bouřlivé minulosti Mexika nic nevím."

„Mohu vám o ní povyprávět. Ještě než přišli konquistadoři, rozličné indiánské kmeny válčily mezi sebou navzájem. Potom válčily se Španěly. Když byly kmeny poraženy, byly zotročeny. Musím vám říci, že do kostela chodím a jsem velmi pobožný člověk. Ale Mexiko nebude svobodné, dokud nebude zlomena moc církve."

„To jsou tak silní?"

„Ano, jsou. Tuším, že je tu přes šest tisíc kněží a přes osm tisíc členů náboženských řádů. A všichni ti jsou nadřazeni zákonu z důvodů fuero, jejich vlastních soudních dvorů. Je-li to slovo správně. Patří jim obrovské majetky, kde si fráteři žijí v přepychu, zatímco chudáci strádají. Biskupové z Puebla, Valladolidu a Guadalajary jsou milionáři."

„Copak z toho není cesta ven?"

„Děje se to. Jen pozvolna. V roce 1814 jsme měli volební reformu, kde všichni mohli volit, volený kongres, bylo to celé báječné. Potom přišli Francouzi. Ale dost už o minulosti. Teď musíme bojovat. Aspoň jsme oba na straně liberálů a vlády Benita Juáreze. Slyšel jsem, že před postupem Francouzů prchl na sever."

O'Higgins přikývl. „Slyšel jsem, že teď je v Texasu a čeká, jen aby se mohl vrátit."

„Kéž by ten den brzy nastal. Mám poslat pro Miguela?"

„Až ráno. A co osli?"

„Na jeho pastvinách pěkně tloustnou. Viděl jsem ho tam, když jsem jel kolem. Párkrát jsem se projel i na vaší Rocinantě. Je to zdravé a poslušné zvíře."

„Děkuji. Osli to sádlo zase rychle shodí, nemějte strach."

Seděli a rozprávěli, až už svíčka dohasínala a láhev byla prázdná. Pablo vstal a zeširoka zívl. „Nechcete postel v domě? Nechám jednu připravit."

„Děkuji - ale musím říci ne. Má houně ve skladu postačí. Čím méně lidí bude vědět, že jsem tady, tím lépe."

Za svítání se objevil Miguel. Během dopoledne si zabalili své skrovné zásoby, pak si dali spolu s Pablem oběd, fazole a kukuřičné placky. Krátce po poledni odjeli. Francouzi se mexické siestě ochotně přizpůsobili, takže v denním horku byly ulice prázdné. O'Higgins jel cestou z města v čele, maje namířeno ke stezkám, které se klikatě vinuly džunglí na východě.

„Vracíme se do Salina Cruzu?" zeptal se Miguel.

„Tentokrát ne. Pojedeme po stezce jen do San Lucas Ojitlán. Potom zahneme na jih, do Oaxackých hor. Znáš tamní stezky?"

Miguel přikývl, pak ale nešťastně potřásl hlavou. „Ano, znám je, ale nejsou bezpečné. Aspoň pokud nejste přítelem Porfiria Diáze. On a jeho stoupenci tam v horách představují zákon."

„Nikdy jsem se s tím dobrým generálem nesetkal, ale jsem si jist, že mě s radostí uvidí. Jak ho najdeme?"

„To není problém. On si najde nás," odvětil Miguel, hlas zlověstně zastřený.

Na odpoledním slunci bylo horko, avšak oba muži pokračovali v jízdě; zastavovali, jenom aby si odpočali a napojili své soumary. Tentokrát nebylo po Francouzích ani památky. V půli odpoledne se od moře přihnala mračna a vzduch se ochladil. Začalo mírně pršet, což jim však nevadilo.

Plochá pobřežní pláň Tehuantepec náhle končila na úpatích Oaxackých hor. Jak stoupali pořád výš, vesnic na cestě

ubývalo, protože mezi skalisky bylo jenom velmi málo míst vhodných pro farmaření. Padesát let revolucí zde rovněž zanechalo stopy. Projížděli jednou bezejmennou vesnicí, nyní jen vypálenou a začernalou skořápkou. Stezka se zvolna vinula do kopce mezi stromy. V této výšce bylo chladněji, jak nížinné keře ustupovaly obrovským borovicím. Podkovy jejich zvířat nyní tlumil koberec z borového jehličí a jediným zvukem bylo šelestění větru ve větvích nad nimi. O kus dále se vynořili na paseku a narazili na muže v sedle, který jim zahradil cestu.

O'Higgins hned zastavil svého koně. Užuž chtěl sáhnout po zbrani, pak si to ale rozmyslel. Tohle nebylo žádné náhodné setkání. Museli být pozorováni, sledováni, odříznuti. Muž v sedle ani nehmátl po pušce zavěšené na zádech, zatímco pohyb v listí po obou stranách cesty prozrazoval, že není sám. Měl tvář Indiána, postrádající výraz; svýma černýma očima chladně hleděl na O'Higginse zpod okraje širokého sombrera. Miguel zastavil osly, hned jak cizince spatřil. O'Higgins pomalu sesedl, přitom držel ruce opatrně od těla a od svých zbraní. Podal otěže Miguelovi a šel pomalu k jezdci.

„Stůj, to stačí," kázal ten muž. „Moc cizinců ve zdejších horách nevídáme. Co tu chcete?"

„Jmenuji se Ambrosio O'Higgins a jsem tu v jisté záležitosti. Chci vidět Porfiria Diáze."

„Co s ním máš do činění?" Zatímco jezdec mluvil, škubl nepatrně rukou. Z porostu po obou stranách stezky se vynořilo množství mužů - všichni ozbrojení puškami. O'Higgins jim však nevěnoval žádnou pozornost a mluvil přímo s jezdcem:

„Musím mluvit s Diázem o samotě a ujišťuji vás, že je to velmi důležité. Mohu vám říci jen to, že to pro něj bude mít velký význam, až se dozví, proč jsem ho vyhledal. Určitě se mnou bude chtít mluvit, až zjistí, proč jsem přijel do jeho hor."

„Proč bych ti měl věřit? Pročpak bych tě neměl na místě zastřelit?"

Miguel se natolik roztřásl, že se musel přidržet sedla, aby nespadl. Avšak O'Higgins nedal najevo žádné emoce - a jeho pohled byl stejně chladný jako pohled toho muže.

„Pokud jste bandita, pak vám v tom nemohu nijak zabránit. Ale pokud jste bojovník a juarista, potom mne zavedete ke svému vůdci. Já bojuji za svobodné Mexiko - stejně jako vy."

„Odkud jedete?"

„Dneska jsme opustili Vera Cruz."

„A předtím?"

„To už s radostí sdělím Porfiriu Diázovi."

„Proč bych měl věřit něčemu z toho, co mi tu povídáš?"

„Protože mi věřit musíte - jelikož žádné jiné rozhodnutí si netroufáte učinit. Tohle je šance, které se musíte chopit. A uvažte - z jakého jiného důvodu bych cestoval do těchto kopců? Byla by to sebevražda, kdybych neměl legitimní důvod mluvit s Diázem."

Jezdec se na chvíli zamyslel - a potom učinil rozhodnutí. Znovu mávl rukou a jeho muži spustili zbraně. Miguel vydechl ulehčením a rozechvělými prsty se pokřižoval. O'Higgins znovu nasedl a vyjel kupředu, aby se připojil k druhému muži.

„Jak pokračuje válka?" zeptal se guerrillero.

„Moc špatně. Francouzi všude vítězí. Juárez byl poražen, ale podařilo se mu uprchnout do Texasu. Francouzi již mají v držení všechna města. Monterrey padlo jako poslední. Jenomže Mexiko jako takové není poraženo - a nikdy ani nebude. Bojovníci jako vy mají v rukou hory, kam se za nimi Francouzi neodváží. Regules je v Michoacánu s ozbrojenými stoupenci, Alvarez zase v Guerreru. Jsou místa, kam si Francouzi netroufají. A jsou tu i další."

Cesta se nyní zúžila a jezdec se přesunul do čela. Jeli pomalu, aby jim ostatní muži pěšky stačili. Stezka se klikatila mezi stromy, občas se větvila, jindy úplně zmizela. Překročili pole horské suti, pak vjeli do dalšího borového lesa; borové jehličí pod nohama sladce vonělo, jak se do něj koňské podkovy tiše bořily. A potom borovou vůní pronikl závan hořícího dřeva. Krátce poté se vynořili na pasece, kde stály roztroušeny proutěné chýše. Na kládě před největší z nich seděl mladý muž v uniformě, na ramenou generálské hvězdičky.

Tak mladý, pomyslel si O'Higgins, když seskočil z koně na zem. Třiatřicet let - a to po většinu života bojoval za svobodu Mexika. Třikrát byl dopaden, třikrát unikl. Tento mladý právník z Oaxaky měl již za sebou dlouhou a svízelnou cestu.

„Don Ambrosio O'Higgins k vašim službám, generále." Diáz chladně přikývl a sjel nově příchozího očima od hlavy až k patě.

„To není moc mexické jméno."

„To proto, že já nejsem Mexičan. Pocházím z Chile. Můj dědeček přišel z Irska."

„Slyšel jsem o vašem dědečkovi. Byl to velký bojovník za svobodu proti Španělům. A byl to ještě větší politik, stejně jako váš otec. A teď - co po mně O'Higgins chce tak důležitého, že riskuje život v těchto horách?"

„Chci vám pomoci. A doufám, že vy na oplátku pomůžete mně."

„A jak mi můžete pomoci? Chcete se snad připojit k mým guerrilleros?"

„Pomoc, kterou vám přináším, je mnohem cennější než jeden muž, který by bojoval po vašem boku. Chci vám pomoci tím, že vám dodám mnoho takovýchto věciček. Z Ameriky." Začal přitom rozbalovat plátěný balíček. „Viděl jsem zbraně, které nosí vaši muži. Muškety předovky s hladkým vývrtem hlavní."

„Zabíjejí Francouze," odvětil chladně Diáz.

„Vaši muži jich pobiji mnohem více, až budou mít hodně tady těchto."

Vytáhl z plátěného obalu zbraň a podržel ji ve výši. „Tohle je puška Spencer. Nabíjí se zezadu, takhle."

Vytáhl kovovou trubičku a zasunul ji do otvoru v dřevěném zásobníku, pak zarachotil páčkou nabíjecího mechanismu. „Nyní je nabitá. V té trubičce má dvacet kulek. Lze je vystřílet tak rychle, jak jenom člověk svede

obsluhovat páku, aby zajížděly do palebné komory, a mačkat spoušť." Podal pušku Diázovi, který ji obracel v rukou ze všech stran.

„Slyšel jsem o nich. Takhle se to nabíjí?"

Stlačil páku dolů, zatáhl dozadu a vyhozená patrona dopadla na zem.

„Ano. A po výstřelu uděláte zase totéž. Prázdná patrona bude vyhozena a do hlavně se zasune nová."

Diáz se rozhlédl kolem, ukázal na suchý strom deset metrů od sebe a pokynem ruky naznačil svým mužům, ať ustoupí stranou. Pozvedl zbraň a zmáčkl spoušť; ze stromu odlétly třísky. Poté pušku dobil a vypálil, dobil a zase vypálil, až zásobník vyprázdnil. Na stromě vznikl vyštípaný kruh; nízko nad zemí se vznášel oblak dýmu. Vzniklé ticho vzápětí proťal halasný povyk z hrdel guerrilleros. Diáz sklopil zrak ke zbrani a poprvé se usmál.

„Je to krásná zbraň. Ale s touhle jednou puškou bitvy vyhrávat nemohu."

„Ve Spojených státech teď nakládá loď, která jich poveze dalších tisíc - i s municí. Velmi brzy vypluje do Mexika." Vyndal z houně u sedla těžký kožený vak a podal mu jej rovněž. „Tady jsou stříbrné dolary, které můžete využít k nákupu jídla a zásob. Loď přiveze další."

Diáz opřel zbraň opatrně o padlý strom a potěžkal v ruce vak s penězi.

„Spojené státy jsou k nám velice štědré, done Ambrosio. Ale tohle je krutý a divoký svět a jen svatí jsou štědří, aniž by za to očekávali nějakou formu odměny. To se vaše země najednou proměnila v národ svatých? Anebo ode mne něco očekává oplátkou za všechnu tuto velkorysost? Není to tak dlouho, co jsem vytáhl z těchto hor, abych se připojil k ostatním v boji za svou zemi - proti vašim agresorům ze severu. Na tu válku se těžko zapomíná. Mnoho Mexičanů zahynulo tváří v tvář hlavním amerických zbraní."

„Ty dny jsou dávno minulostí. Stejně jako občanská válka u nás. V Americe je teď mezi Severem a Jihem mír, stejně jako je mír mezi americkou vládou a vašimi juaristy. Zbraně a munice, jako jsou tyhle, teď ve velkém překračují hranici. Amerika vede diplomatickou válku proti Maxmiliánovi a Francouzům. A bude to skutečná válka, pokud se Francouzi nepodvolí jejím požadavkům. Zatímco tu mluvíme, juaristé na severu podnikají útoky proti Francouzům, a taky rakouským a belgickým vojskům, jež spadají pod jejich velení."

„A vaší Američané chtějí, abych udělal to samé? Abych vytáhl na Mexico City?"

„Ne. Jejich přáním je, abyste vyrazil na jih. Slyšel jste už o tamním vyloďování vojsk?"

„Jenom nějaké pomotané zprávy. Podivní vojáci v podivných uniformách. Něco o stavbě silnice. Dost těžko se chápe, proč by to tady měli dělat. Lidé, s nimiž jsem mluvil, si myslí, že musejí být pomatení."

„Ti vojáci jsou Britové. A nejsou ani zdaleka pomatení, nýbrž mají pečlivě vypracovaný plán. Dovolte, abych vám ho objasnil, mohu?"

Diáz ho nikou pobídl. O'Higgins vytáhl ze sedlového vaku mapu a rozvinul ji. Posadil se na kládu vedle Diáze a ukázal na jižní cíp Mexika.

„Vylodění proběhla zde na pacifickém pobřeží v malé rybářské vísce Salina Cruz. Vojáci jsou z mnoha zemí na Východě, avšak především z Indie. Jejich velitelé jsou Britové a jejich cílem je zbudovat cestu tady přes tu šíji až do Vera Cruzu na atlantickém pobřeží."

„Proč?"

„Poněvadž ti vojáci jsou z mnoha míst Britského impéria. Z Číny a Indie. Severoameričané, ač si to nepřejí, jsou stále ve válce s Brity. Věří, že až ta cesta bude dokončena, tito vojáci budou nasazeni, aby provedli invazi do Spojených států."

„Teď už mi to začíná být víc než jasné," pravil Diáz, pojednou ledovým hlasem. „Vaši Američané chtějí, abych za ně tahal horké brambory z ohně. Jenže já jsem vlastenec - a žádný žoldnéř."

„Myslím, že správnější by bylo říci, že nepřítel mého nepřítele je můj přítel. Tito britští vojáci jsou rovněž spojenci Francouzů. Musejí být z mexické půdy vyhnáni. Na důkaz svých slov tu mám pro vás ještě něco." Vytáhl z boční kapsy obálku a podal mu ji.

„Je to adresováno vám. Od Benita Juáreze."

Diáz podržel dopis v obou rukou a zamyšleně se na něj zahleděl. Juárez, prezident Mexika. Za toho muže a za tuto zemi celé ty dlouhé roky bojoval. Otevřel dopis a četl. Pomalu a rozvážně. Když skončil, pohlédl na O'Higginse.

„Víte, co tu říká?"

„Ne. Vím jen to, že mi bylo řečeno, abych vám to předal poté, co vám řeknu to o zbraních a Britech."

„Píše, že on a Američané uzavřeli smlouvu. Říká, že je na cestě zpátky z Texasu a že s sebou přiváží mnoho pušek a taky munice. Jedou s ním také američtí vojáci s kanony. Připojí se ke guerrilleros na severu. Prorazí přes Monterrey a potom potáhnou na Mexico City. Vetřelci budou zahnáni zpátky do moře. Žádá mne, abych spolu s ostatními guerrilleros tady na jihu bojoval a zabránil Britům ve stavbě silnice. Píše, že je to nejlepší způsob, jakým mohu bojovat za Mexiko."

„A vy souhlasíte?"

Diáz zaváhal, obraceje dopis v ruce lícem nahoru a dolů. Pak nanejvýš výmluvně pokrčil rameny - a usmál se.

„Inu - proč ne? Jsou to koneckonců vetřelci. A nepřítel mého nepřítele je můj přítel, jak jste říkal. A tak udělám to, co by všichni dobří přátelé měli dělat pro sebe navzájem. Budu bojovat. Ale nejprve je tu otázka zbraní. Jak to s nimi bude?"

Tu O'Higgins vytáhl z kapsy několikrát přeloženou mapu, rozložil ji na kolenou a dotkl se prstem pobřeží Mexického zálivu. „Tady v New Orleansu jeden americký parník nakládá pušky a munici. Za týden dorazí sem, do této malé rybářské vísky jménem Saltabarranca. Musíme tam být, abychom ho přivítali."

Diáz pohlédl na mapu a zamračil se. „Neznám to místo. A abychom se tam dostali, musíme překročit hlavní cestu do Vera Cruzu. Je velká možnost, že se na té otevřené pláni vystavíme nebezpečí. Jsme lidé z hor - v horách umíme útočit a

bránit se. Ale jestli nás Francouzi objeví na té odkryté pláni, budeme zmasakrováni."

„Člověk, jenž přijel se mnou, Miguel, zná tu oblast velmi dobře. Bezpečně vás povede. Pak musíte shromáždit všechny osly, které jen seženete. Miguel, a ostatní, mají Francouze pořád v merku. Říkal mi, že nikde poblíž není žádná větší koncentrace francouzských vojsk. Můžeme na pobřeží dorazit v noci, aniž bychom byli zpozorováni. Jakmile obdržíte zbraně, budete schopni vypořádat se se všemi menšími jednotkami, jež bychom na zpáteční cestě potkali. Dá se to dokázat."

„Ano, myslím, že tento plán vyjde. Dostaneme ty zbraně a použijeme je v boji proti Britům. Ale ne kvůli vám nebo vašim cizáckým přátelům. My bojujeme za Juáreze a Mexiko - a za den, kdy bude tato země svobodná od všech zahraničních vojsk."

„Já za ten den bojuji také," řekl O'Higgins. „A my v tom boji zvítězíme."

Proradný Albion

Brigadýr Somerville čekal na nábřeží a držel si klobouk, aby mu neodlétl. Ostrý severní vítr mu šlehal do tváře vodní tříšť a déšť; tady v Portsmouthu to vypadalo spíše jako v prosinci než v květnu. Flotilu kotvící v přístavu šlo rozeznat jen jako nejasné tvary na vodě. Temné trupy s ráhny byly skrze déšť stěží vidět. Pouze jedna z lodí neměla stěžně, ale jen jeden komín čnící nad palubu.

„Valiant, sire," promluvil námořní důstojník. „Sesterská loď Intrepidu, který připluje zítra. Jeho zkušební plavba měla velmi uspokojivý průběh, pokud jsem slyšel. Byly jisté potíže s průsaky okolo poklopů na střílnách - to se však brzy vyřešilo."

„Ohavná věc, nemyslíte? Chybí mi na ní kontury stěžňů."

„Nám ne," pravil fregatní kapitán s nelítostnou upřímností. „Měl jsem přátele na Warrioru. Šel ke dnu se všemi na palubě. Jsme odhodláni postarat se o to, aby se to už vícekrát nestalo. Valiant se yankeeským lodím naprosto vyrovná nebo je dokonce předčí. Když spolu Monitor a Virginia svedly nerozhodný souboj, pár ponaučení jsme si z toho odnesli. Viděl jsem ten souboj. Má loď kotvila tou dobou u Hampton Roadsu právě za tím účelem. Zdá se to být snad už sto let. První souboj ocelové lodě s ocelovou lodí. Povaha námořní války se toho dne změnila. Nezvratně a navždy. Jsem námořníkem po celý život a hrozně rád se plavím pod plachtami. Ale jsem rovněž realista. My potřebujeme bojeschopné námořnictvo a moderní námořnictvo. A to značí konec plachet. Bitevní loď, to musí dnes být válečný stroj. S většími děly a mnohem lepším pancéřováním. A to byl právě problém Warrioru. Byla to taková nemastná neslaná slátanina. Ani pára, ani plachty, ale trochu od obojího. Tyto nové válečné lodě byly postaveny podle téhož modelu - ale s velkými vylepšeními. Teď, když jsou stěžně a plachty pryč, i se vší výstrojí a úložnými prostorami pro plachty, vzniklo více místa pro další uhelné bunkry. Což značí, že na moři vydržíme mnohem déle. A ještě důležitější je fakt, že nyní můžeme zredukovat na polovic požadavky ohledně posádky."

„Obávám se, že teď vám nerozumím."

„Je to velmi prosté. Bez plachet nepotřebujeme ani ostřílené námořníky, kteří by šplhali po stěžních a spouštěli plachty. Je tu rovněž poněkud smutný fakt, že na palubě Warrioru se plachty a kotva vytahovaly ručně, z nějakého zapomenutého důvodu ze strany admirality. Teď využíváme parní navijáky, které dělají tuto práci rychleji a lépe. A taky, ačkoli to bude jenom malá útěcha pro ty, kteří zahynuli na Warrioru, jsme předělali návrh citadely, obrněného boxu, který měl chránit dělostřelecké baterie. Ale neochránil je. Trochu jsme se mezitím poučili. Yankeeská děla ten kolmý pancéřový plech prostřílela. Tenhle plech je nyní tlustší - a taky z konstrukce Virginie jsme se poučili. Jistě si vzpomenete, že její pancíř byl zkosený v úhlu pětačtyřiceti stupňů, takže dělové koule se od ní jen odrážely. Takže naše citadela má nyní také zkosené boky. A na rozdíl od Warrioru máme také pancéřový plech chránící příď a záď. Jsou to skutečné bojové lodě, jež předčí cokoli jiného plavícího se dneska po mořích."

„Pevně doufám, že máte pravdu, kapitáne. A stejně jako vy věřím, že ve vojenských věcech musíme změnit naše vžité způsoby myšlení. Adaptovat se, nebo zemřít."

„Jak to myslíte?"

„Vezměte si například ruční zbraně. Během minulého konfliktu jsem se musel dívat, jak Američané rozstříleli naše řady na kusy, pořád a pořád dokola. Věřím, že jsme měli lepší vojáky, určitě lepší disciplínu. Přesto jsme ten boj prohráli. Američané ze svých zadovek stříleli rychleji. Jestli - až - vytáhneme do války znovu, musíme mít také takové zbraně."

„Ano, slyšel jsem o nich," odpověděl námořní důstojník. „Ale mnohem víc si cením disciplíny. Určitě ji potřebujeme na palubě lodi. Jen disciplinovaná a vysoce vycvičená dělostřelecká posádka pod palbou nepoleví. Myslím tím muže, kteří budou pokračovat v obsluze děla bez ohledu na to, co se děje kolem. A to platí i pro námořní pěchotu. Viděl jsem její výcvik - a sledoval jsem ty muže v boji. Jsou jako stroje. Naládují, zacílí, vystřelí. Naládují, zacílí, vystřelí. Kdyby měli ty módní zadovky, pak by si stříleli, kdy by se jim zlíbilo. Žádná disciplína. Určitě by plýtvali municí."

„Souhlasím s vámi v otázce výcviku dělostřelecké posádky. Pod palbou se disciplína projeví. Ale bohužel nesouhlasím s vaším postojem vůči opakovacím puškám. Když vojáci stanou tváří v tvář proti sobě, potom zvítězí ti, kteří po nepříteli vystřílejí více olova. O tom vás ujišťuji, sire, protože jsem to na vlastní oči viděl."

Vtom zahvízdala píšťala na parním člunu, který se blížil k nábřeží a ke dvěma mužům čekajícím na to, až budou moci nastoupit. Z paluby vyhodili lodní lávku a Somerville následoval námořního důstojníka dolů do těsné kajuty. Byla cítit vlhkou zatuchlinou, aspoň však skýtala ochranu před deštěm, zatímco člun supěl do přístavních vod. O pár minut později zakotvil u přístavního mola. Oba muži po něm rychle přešli a vystoupali po lávce na novou válečnou loď. Fregatní kapitán zavolal na jednoho z vojáků na hlídce a přikázal mu, aby Somervilla zavedl dolů do kapitánské ubikace.

Luxusní prostory kapitánského salonu na palubě Valiantu byly v příkrém kontrastu oproti kajutě parního člunu, který

ho sem přivezl. Petrolejové lampy zavěšené na stropě vrhaly hřejivé světlo na nábytek z tmavého dřeva a na kožená čalouněná křesla. Když armádní důstojník vešel dovnitř, námořní důstojníci se odvrátili od map, které si prohlíželi.

„Ach, Somerville, vítejte na palubě," pravil admirál Napier, vysoký muž s mohutnými licousy, který hlavou málem drhnul o strop. „Myslím, že se ještě neznáte tady s kapitánem Fosberym, který velí této lodi. Brigadýr Somerville."

Hned u map stála karafa s portským a Somerville přijal nabídnutou sklenici. Admirál poklepal prstem na mapu.

„Land's End, tam za dva dny ode dneška budeme. Tam se všichni setkáme. Některé z nákladních lodí, ty pomalejší pod plachtami, jsou už touto dobou na cestě tam. Vyplujeme zítra poté, co dorazí Intrepid. Přemístím svoji vlajku na jeho palubu, protože chci vidět, jak manévruje na moři."

Somerville se zahleděl do mapy a pokýval hlavou. „Znají všechny lodě cíl naší cesty?"

Admirál přikývl. „Znají. Každé plavidlo dostalo své vlastní individuální rozkazy. Ve špatném počasí se od sebe lodě často oddělí. A ty transportéry jsou mohutně naložené kanony, takže víme jistě, že opozdilci budou." Odstrčil rázně mapu stranou a přisunul si další. „Setkáme se všichni zde, z dohledu pevniny a stranou obvyklých lodních tras. Zcela určitě mimo stát Florida. Šedesát šest stupňů západní délky, čtyřiadvacet stupňů severní šířky."

„A ty různé další do akce zapojené lodě, co znají cíl téhle plavby - jak dlouho už?"

„Minimálně tři týdny."

„To bude v pořádku, stoprocentně."

Oba se tomu usmáli, admirál Napier se dokonce smíchy zakuckal. Kapitán Fosbery si toho povšiml a v duchu se podivil, co to má znamenat - pak to odbyl pokrčením ramen, jako jednu ze slabůstek vysoce postavených. Věděl dobře, že je lepší se neptat, co se mu zdálo být tak legrační.

„Dáte si ještě portské, sire?" zeptal se Fosbery, když si povšiml prázdné sklenice armádního důstojníka.

„Určitě. A nepřipijeme si? Co říkáte, admirále?"

„Ze srdce souhlasím. Jak bychom to řekli - na bezpečnou plavbu. A na zmatení nepřítele."

Tentokrát se oba důstojníci zasmáli nahlas a potom vyprázdnili své sklenice. Kapitán Fosbery si znovu připomněl, že má příliš nízkou hodnost na to, aby se ptal na příčinu jejich veselosti.

• • •

V Anglii panovalo chladné a deštivé odpoledne. Ne však v Mexiku, ležícím daleko za Atlantským oceánem. Tady bylo časné jitro a už strašné horko. Vojín Bikram Haidar z 2. střeleckého pluku Gurkhů si z horka nic moc nedělal. V Nepálu bývá v létě horko asi jako tady - ba ještě větší. A v Bombaji, kde byli posádkou, než je převeleli sem, to bylo ještě horší. Ne, nevadil mu ani tak tropický žár, ale to nekonečné kopání. Pokud by chtěl zůstat doma a farmařit, mohl by strávit život na polích úplně stejně jako tady, s lopatou a motykou v ruce. Ale on nikdy ani na okamžik nechtěl být farmářem. Už od útlého dětství vždycky věděl, že bude vojákem jako otec a jako otcův otec před ním. Vzpomínal si na dědečka, jak sedával večer u ohně a pokuřoval dýmku. Seděl s narovnanými zády, vzpřímený jako před nějakými padesáti lety. A ty příběhy, co vyprávěl! O podivných zemích a podivných národech. O svedených a vyhraných bitvách. O figlech, které prováděli, o dobrých časech, které s kamarády u pluku zažil. Báječné! Nikdy, ani na jediný okamžik, neměl sebemenší pochybnost o tom, že chce být vojákem královny. Ani nyní neměl pochybnosti. Prostě jen nesnášel to kopání.

Trochu se mu ulevilo, když na něj a na ostatní poblíž zavolal jejich poručík:

„Nechte toho kopáni a běžte vymýtit z cesty tady ten porost. Aby se pak dřevorubci mohli pustit do stromů."

Bikram šťastně tasil svoji kukri a zároveň s ostatními Gurkhy proběhl kolem řad lopotících se mužů. Prašná cesta za nimi obtáčela úbočí kopce a po dřevěném mostě, který ženisté právě dokončovali, se klenula přes strž. Porost vepředu byl mezitím vymýcen a vojáci z bombajského střeleckého pluku právě káceli stromy, které stály v cestě. Za nimi byla džungle.

Bikram se zrovna pustil do popínavé révy, když tu zezadu zaslechli vzdálený rachot.

„Není to střelba, poručíku?" zeptal se.

Poručík zamumlal, že ano; v minulosti až příliš často slýchal zvuky střelby. Pohlédl po cestě k místu, kde byly úhledně poskládány jejich muškety, a rychle se rozhodl.

„Přineste si zbraně -"

Nestačil domluvit, neboť z hloubi džungle před nimi zazněla nesouvislá salva výstřelů. Padl na zem a z rozervaného hrdla se mu vyřinula krev. Bikram se vrhl na zem a s napřaženou kukri se připlazil dopředu pod keř. Listy nad jeho hlavou protrhaly další výstřely, potom bylo vepředu slyšet běžící muže. A pak nic. Za ním se ozývaly výkřiky. Chvíli ležel zticha. Má vyrazit za útočníky? Jeden muž vyzbrojený pouze ostrou dýkou? To se nezdálo být rozumné. Ale on byl Gurkha a bojovník. Už se chystal vyrazit za zákeřnými střelci, když tu se ozvaly hlasité povely a zvuk polnice.

Nástup. Neochotně, stále přikrčený, vyrazil zpět ke své rotě - uskočiv stranou, aby se vyhnul důstojníkovi na vzpínajícím se koni. Jezdce následovali zadýchaní vojáci z yorkshirského pluku, 33. pěšího. Ti se na jeho povel ihned zastavili a utvořili řadu. Namířili zbraně na ztichlý les.

Vtom o kus dále vzadu zazněla u cesty další střelba. Důstojník hlasitě a od plic zaklel.

V době, kdy Gurkhové dorazili ke svým zbraním a seřadili se, střelba úplně zmlkla. Ranění a mrtví byli odnášeni zpátky do tábora. Ztráty byly nepatrné - ale veškerá práce na cestě se na dobrou hodinu zastavila. Nyní se znovu pomalu rozbíhala. Navzdory všemu, ozbrojeným útočníkům, horku, hadům a hmyzu, stavba cesty pokračovala.

• • •

Gustavus Fox měl k dispozici zvěsti a náznaky, ale žádné pevné důkazy. Ano, Britové dávali dohromady jakousi námořní sílu. Obdržel zprávy od mnoha svých agentů na Britských ostrovech. Něco se dělo -jenže nikdo zřejmě nevěděl co. Až teď. Rozložil na stole před sebou telegram a četl v něm snad už posté:

PRIJEL DO BALTIMORU VEZU NOVINY ROBIN

„Robin" bylo kódové označení pro Foxova nejrafinovanějšího agenta na Britských ostrovech. Byl to zchudlý irský hrabě, který navštěvoval ty správné školy a mluvil lépe anglicky než Angličané. Nyní byl zahanben tím, že bere peníze za práci v amerických službách. Byl vždycky spolehlivý, jeho informace byly pokaždé korektní. A „noviny", to byla šifra značící dokument. Co to bylo za dokument, že se vyplatilo, aby v tuto dobu opustil Anglii?

„Někdo vás chce vidět, sire." Fox rázem vyskočil na nohy.

„Uveďte ho dovnitř!"

Muž, který vešel, byl štíhlý, ba skoro vyzáblý. Ale těšil se pověsti skvělého šermíře a dokonce se říkalo, že opustil Irsko v nemilosti, po nějakém duelu.

„Rád tě vidím, Robine."

„Já tebe taky, starý brachu. Je to už moc dlouho, co jsme se neviděli. Jenom doufám, že tvé sejfy jsou plné, protože za tohle jsem musel pořádně zaplatit." Vytáhl z kapsy složený papír a podal mu jej. „Vlastnoručně jsem to okopíroval z originálu, který byl, o tom tě ujišťuji, originálem opravdovým. Hlavička admirality a všechno ostatní."

„Báječné," zamumlal Fox, mezitímco pročítal dokument. „Báječné. Počkej tady - hned jsem zpátky." A byl pryč ze dveří, aniž počkal na odpověď.

Zasedání kabinetu bylo v plném proudu, když John Nicolay, Lincolnův první tajemník, zaklepal na dveře a vešel bez vyzvání dovnitř. Ticho, které vzápětí zavládlo, ho uvedlo do rozpaků, všechny hlavy se otočily k němu.

„Džentlmeni, pane prezidente, prosím, omluvte mne za to vyrušení - ale je tu pan Fox. Říkal, že je to nějaká naléhavá záležitost."

Lincoln přikývl. „Když Gus říká, že je to naléhavé, tuším, že to tak i myslí. Pošlete ho dovnitř."

Jakmile prezident domluvil, vešel Fox, musel stát hned za Nicolayem. Měl napjatý výraz, zachmuřenou tvář. Lincoln ho nikdy takového neviděl.

„Něco naléhavého, Gusi?" zeptal se, když dveře byly zavřeny.

„Ano, sire, jinak bych sem v tuto dobu nechodil a nerušil vaše jednání."

„Tak ven s tím, jak řekl ten muž zubaři."

„Mám tady zprávu, která právě dorazila - od muže z Anglie, jemuž absolutně důvěřuji. Jeho informace byly v minulosti vždy velmi přesné a spolehlivé. Potvrzuje to jistou další informaci, kterou jsem obdržel minulý týden a která byla poněkud nejasná. Tahle však není."

„Naši přátelé Britové?"

„Přesně tak, sire. Z Anglie odplul konvoj. Nákladní a dopravní lodě střežené minimálně dvěma obrněnci. Vím o tom už nějakou dobu - ale teprve teď jsem zjistil cíl jejich cesty." Zvedl do výše kopii rozkazu britského námořnictva. „Jejich cílem podle všeho je Západní Indie."

„Je tam spousta vody a hrozně moc ostrovů," namítl ministr námořnictva Gideon Welles. „Jak si můžete být tak jistý?"

„To je třeba ještě zvážit, pane ministře. Ale povaha nákladu zdá se poukazuje na jeho místo určení. Kanony, pánové. Všechny ty lodě jsou naloženy těžkými kanony, které lze rozmístit na pevnině, za účelem obrany…"

„Bahamy!" zvolal Welles a vyskočil od stolu. „Základny, které jsme Britům vyrvali z rukou - chtějí je zpátky. Budou je potřebovat jako uhelné zásobovací stanice pro chystané akce v Mexickém zálivu."

Fox přikývl. „To se domnívám i já. A musím dodat, a to, co řeknu, se nesmí dostat za zdi této místnosti, že pro to mám i fyzické důkazy. Řekněme, že někteří z anglických kapitánů jsou méně počestní než ostatní. Jeden z mých zástupců dokonce viděl rozkazy pro lodě a pořídil jejich kopii. Mám ji tady. Místo jejich srazu se nachází v blízkosti Baham."

„Jaké tam máme síly?" zeptal se Lincoln. Všechny oči se upřely na ministra války.

„Ty ostrovy jsou jen lehce střeženy," odpověděl Stanton. „Všechna opevnění jsme zdemolovali poté, co jsme je vyrvali z rukou nepříteli."

„Avenger!" zvolal Welles. „Kotví u Fort Monroe. Mám ho kontaktovat?"

„To byste opravdu měl. Pošlete loď okamžitě do Západní Indie, i s kopií rozkazů ohledně shromaždiště britských lodí," řekl Lincoln. „My tu zatím rozhodneme, co je třeba udělat, abychom se ubránili této nové hrozbě. To je vskutku velmi závažná zpráva. Přinesl by někdo mapu této oblasti?"

Ministr námořnictva vyhledal mapu a rozprostřel ji na stole. Členové kabinetu se shromáždili kolem, a zatímco mluvil, nakukovali mu přes rameno.

„Děla z obranných pozic a opevnění na ostrovech, tady a tady, byla odstraněna. Britská vojska jsou pryč a my tam místo nich máme jen nevelké posádky. Nikdy jsme si nemysleli, že by se vrátili…"

„A když ostrovy dobudou zpátky," zeptal se Lincoln, „co z toho vyplyne?"

„Získají opěrný bod u amerického pobřeží," odvětil zasmušile Welles. „Pokud se tam dobře usadí, nebude snadné je tentokrát vykořenit. Teď už vědí, co mají očekávat. Pokud mají dostatečně velká děla, budeme s nimi mít zatracenou práci. Uhelné přístavy jim umožní, aby snadno dosáhli Mexika. A ještě jim zbude víc než dost uhlí na to, aby provedli invazi na našem pobřeží Zálivu."

„Zajistěte, ať na Avengeru vědí, jak je tato mise důležitá," řekl Lincoln. „Ať pluje maximální rychlostí. S naládovanými a připravenými kanony. Jen Bůh ví, co tam najde, až dorazí."

Hřmění před bouří

Po velkých úvahách se Judah P. Benjamin nakonec rozhodl, že se toho úkolu bude muset zhostit sám. Zatímco snídal, nechal si osedlat koně. Když vyjel, nezamířil do svého úřadu ve Washingtonu - místo toho zahnul k Long Bridge a přes něj do Virginie. Zvážil již všechny možnosti, všechny cesty, které se mu otevíraly. Nejsnazší by pro něj bylo, kdyby byl napsal dopis. Bylo by to snadné, ale jistě ne moc účinné. Nebo by mohl nechat poslat pro jednoho ze svých úředníků - nebo i pro někoho z Úřadu pro osvobozené otroky. Ale byli by přesvědčiví natolik, aby se mu dostalo pomoci, kterou tak zoufale potřeboval? O tom pochyboval. Tento úkol musel zastat sám. Roky ve světě obchodu a pak v politice ho naučily, jak být co nejpřesvědčivější, když to bylo zapotřebí. A právě takový teď musel být.

Byl příjemný den a do Falls Church to byl jenom kousek cesty. Pole, která míjel, byla svěží a zelená, krávy vypasené a zdravé. Ze země už vyrážely první kukuřičné výhonky. Ačkoli bylo stále brzy, když dorazil do města, před místním koloniálem seděli již tři šedovousí muži a pokuřovali z dýmek. Přistoupil k nim.

„Dobré ráno," pravil a dotkl se zlehka rukou obruby klobouku.

Muži pokynuli a ten nejblíže sedící řekl: „Nazdar," a vyplivl do prachu ulice hnědou tabákovou slinu.

„Hledám tábořiště texaské brigády a byl bych strašně rád, kdyby mi někdo ukázal cestu."

Zadívali se mlčky jeden na druhého, jako kdyby zvažovali důležitost otázky. Nakonec ten nejstarší z trojice, alespoň tak vypadal, vyndal dýmku z úst a ukázal náustkem.

„Půjdeš porád rovně. A pak, až mineš topolový lesík, dívej se už po jejich stanech. Je to támhle vpravo, kámo. Nemůžeš to minout."

Benjamin znovu cvrnkl rukou do klobouku a pokračoval v jízdě. Ujel asi čtvrt míle ulicí a minul topolový les. Stany tam byly, jak muž řekl, vyrovnané řady táhnoucí se po poli. Před větším stanem velitelství roty byly i dvě vlajkové žerdi. Na jedné vlály hvězdy a pruhy - na druhé hvězdy a dva zkřížené pásy. Země byla znovu sjednocená, ale stále jako by nedokázala dospět k rozhodnutí ve věci symbolů minulosti.

Voják na stráži ho předal službu konajícímu důstojníkovi, který vysekl vojenský pozdrav, když zaslechl jméno Judaha P. Benjamina.

„Jsem strašně rád, že vás poznávám, sire. Generál Bragg si s vámi určitě rád popovídá."

Ať už byl rád nebo ne, generál Bragg ho pozval dovnitř svého stanu. Byl to urostlý muž, s dohněda opálenou pletí jako většina Texasanů. Když se zvedl na nohy, napřáhl k němu ruku. Měl na sobě boty jakož i kalhoty od uniformy, ale na těle jenom červený nátělník s dlouhými rukávy. Když se znovu posadil, ani si nesundal klobouk s velmi širokou krempou.

„Dejte si se mnou trochu čerstvé kávy, pane Benjamine, a povězte mi, jak se v tyto dny mají věci ve Washington City."

„Dobře, alespoň tak dobře, jak by se dalo čekat. Jižané se teď vracejí zpět a je to mnohem živější místo, než bylo těsně po válce. Konají se večírky, různá soaré a tak podobně, pořád se něco děje. Je to velmi vzrušující, pokud máte v takových věcech zalíbení."

„Všichni máme v takových věcech zalíbení, v tom se jistě shodneme."

„To určitě ano. Pokud byste měl chvíli času, neuvažoval byste o návštěvě jedné z těchto událostí? Já mám zrovna týden otevřených dveří. Chodí samozřejmě většinou politici. Ale strašně rád bych tam měl nějaké vojenské důstojníky, aby jim připomněli, že to armáda zachránila národ - a ne jejich řeči."

„Jste vskutku laskav - a beru si to za svou povinnost. Přijdu a budu se po celou dobu chovat velmi vojensky. A zatímco budu ve městě, rád bych zhlédl škody způsobené britským nájezdem."

„Teď už toho není moc k vidění. Kapitol se v místech, kde ho Britové zapálili, zrovna opravuje a po jejich invazi již nezůstaly skoro žádné stopy."

Chvíli tak spolu rozprávěli uvolněným jižanským způsobem. Benjamin měl už kávu způli vypitou, když teprve nepřímo stočil řeč ke svému problému:

„Vy a vaši vojáci, žije se vám tu dobře?"

„Lepší už to být nemůže. Ale možná jsou až trochu neklidní. Někteří mluví o tom, že se dali odvést, aby bojovali, a ne aby seděli na zadku."

„Ach, to je dobře… to je dobře. Jak dlouho mají ještě sloužit?"

„Většině z nich chybí asi šest měsíců do odchodu. Když válka skončila, tak zatoužili vrátit se zase do Texasu. To je něco, co dokážu pochopit."

„Pochopitelně, to je jasné. Ale něco bych pro ně měl. Říkám si, jestli vaši muži, a vy také, by neměli zájem o další službu vlasti."

„Bojovat?" optal se generál Bragg s náhlou chladnokrevností v hlase. „Myslel jsem, že je po válce."

„To je, jistě že ano. Teď je spíše zapotřebí zajistit, aby to tak zůstalo. Abychom mír zachovali. Víte něco o Úřadu pro osvobozené otroky?"

„To nemohu říci."

„Je to úřad, jenž pomáhá bývalým otrokům. Vyplácí vlastníky za jejich propuštění na svobodu. Pak jim tak trochu poskytuje vedení v novém životě. Pomáhá jim shánět práci, půdu pro farmaření a tak."

„Zdá se to být dobrý nápad, řekl bych. Tuším, že s nimi máte něco do činění."

„To rád slyším, protože, jak si jistě představíte, existují jistí lidé, kteří se s touto prací neshodují. Lidé, kteří nevěří, že

černoši by se měli vzdělávat."

„Inu, mohu popravdě říci, že já sám v tom nemám úplně jasno. Ne že bych někdy vlastnil nějaké otroky, to ne. Ale možná chtějí až příliš, rozumíte."

Benjamin vyndal ze saka kapesník a otřel si tvář. Slunce se opíralo do stanu a začínalo být horko. „Ano, na to je zákon, mohl byste říci. Ale bohužel jsou jistí lidé, kteří se nad zákon povyšují. Otroci jsou svobodní, jejich bývalí vlastníci dostali za jejich svobodu zaplaceno, takže by to mělo být v pořádku."

„Jenže není," pravil generál Bragg. „To dokážu pochopit. Člověk celý svůj život hleděl na barevné jako na majetkové položky, takže nebude měnit svůj názor jen proto, že dostal vyplaceny nějaké peníze. Nemůžete změnit řád věcí přes noc, to je jisté."

„Na tom, co říkáte, je hodně pravdy. Avšak zákon je přece jenom zákon a musí se respektovat. V každém případě došlo k jistým násilným výhrůžkám, zatímco některé pobočky Úřadu byly vypáleny. Nechceme, aby se situace ještě zhoršila. Takže hodláme pro potřeby Úřadu přidělit vojáky, aby se zajistilo, že mír na Jihu zůstane zachován. A právě proto jsem tady a mluvím s vámi, abych vás požádal o pomoc při zachování pořádku."

„Není to spíš práce pro místní právníky?"

„Měla by být - ti ale v mnoha případech odmítají spolupracovat."

„To jim za vinu nedávejte."

„Jistě, to taky nedělám, ale přesto zákon je zákon. A vy víte stejně jako já, že jednu věc udělat nemůžeme, a to nechat si sem dolů poslat vojáky ze Severu, aby se té práce ujali. Aby udržovali pořádek."

Generál si dost hlasitě odfrkl a nechal si přinést další kávu, vztyčil hlavu a zahleděl se na Benjamina. „To by válka najisto začala zase znovu, mám ten dojem. A začala by ještě dříve, kdybyste sem poslali černé yankeeské vojáky."

„Ale mohli bychom nasadit jižanské vojáky. Vybrané texaské vojáky. Muži z vaší brigády se bili za Jih tvrdě a dobře a žádný člověk by nezpochybnil vaši loajalitu. Ale ve vašem státě je málo otroků a ještě méně bavlníkových plantáží. Já sám doufám, že Texasané by byli více, řekněme, nestranní při prosazování zákona. A na Jihu by určitě nebyl nikdo proti jejich přítomnosti."

„Ano, to je dobrý nápad. Avšak já už vidím, jak se kupí množství problémů, spousta problémů. Myslím, že si o tom budu muset napřed promluvit se svými důstojníky, než učiním nějaké rozhodnutí. A možná i s muži."

„Samozřejmě. Muži nemohou být přidělováni proti své vůli. A až s nimi budete mluvit, řekněte jim prosím, že vedle armádního platu jim bude Úřad vyplácet ještě samostatné částky. Tito muži půjdou brzy domů a já vím, že si s sebou jistě rádi odnesou co nejvíce stříbrných dolarů."

„To je vskutku velmi pádný a rozumný argument."

„To rád slyším, generále. Mohu vám zítra ráno poslat telegram, abych se dozvěděl, jaké je vaše rozhodnutí?"

„Udělejte to. To už bych měl něco vědět." Když Judah Benjamin ujížděl zpátky ke Kapitolu, naplňovala ho naděje. Ukazovalo se, že cesta k míru a svobodě pro černochy nebude nejhladší.

• • •

Jefferson Davis byl v podstatě téhož názoru. Ukončení občanské války, ukončení všeho toho zabíjení, to byl vznešený cíl, který se nakonec uskutečnil. Zabíjení bylo zastaveno, aspoň to se stalo, bylo však nahrazeno mírem, který začínal být přinejmenším neklidný. S tím bylo třeba něco udělat.

Jeho zranění se zhojilo dobře, ačkoliv levá ruka byla poměrně slabá; chirurg musel vyříznout kus svalu a tkáně, aby z rány dostal ven kulku a látku oděvu. Avšak horečky již pominuly a on s každým dnem sílil. Výlet vlakem do Arlingtonu byl přesto únavný. Ale na nádraží ho uvítal sám Robert E. Lee, který přijel s lehkým kočárem. Vláda Spojených států, jež Leeův dům zabavila pro neplacení daní, ho na konci války znovu vrátila právoplatnému vlastníkovi, ač v trochu omšelém stavu. Nyní byl znovu zrestaurován do původní podoby.

Jefferson Davis prožil tři dny v poklidu, než se znovu cítil schopen zvládnout jízdu na koni. Byl vždycky zapálený jezdec, nejvíce ze všeho mu chyběly jeho každodenní vyjížďky. Když teď mohl znovu sedět na koni, cítil se s každým dnem silnější. Jeho hostitelé se zdáli být potěšeni zjištěním, že jeho zdraví se den ode dne lepší, a on si toho byl vědom. Zároveň však nechtěl zneužívat jejich pohostinnost. Nakonec byl dost silný na to, aby urazil cestu z Arlingtonu do Bílého domu. Když Lee vešel dovnitř, Davis vzhlédl od snídaně.

„Nechal jsem osedlat tu šedou klisnu," pravil Lee. „Je to klidné a rozumné zvíře a jede se na něm trochu jako na houpacím křesle."

„Převelice děkuji. Stále nejsem dost fit na to, abych zvládl tak čilého hřebce, jako je váš Traveller. Myslím, že ještě než začne horko, budu už na cestě."

Počasí bylo nádherné, slunce hřálo - a navzdory hlodavé bolesti, kterou stále pociťoval ve zhojené ráně, měl sílu muže, který zná své poslání. A klisna jela zvolna a vyrovnaně, jak mu slíbili. Překročil Potomac a zahnul na Pennsylvania Avenue. Když ujížděl po příjezdové cestě, museli ho spatřit, protože jakmile se přiblížil k vládnímu sídlu, sám Lincoln vyšel na schody, aby ho přivítal.

„Vypadáte čile a zdravě, Jeffersone. Vidět vás tady, to je ta nejlepší zpráva, jakou jsem kdy mohl obdržet."

„Je to s každým dnem lepší, Abrahame, stále lepší."

Lincoln pokynul rukou a jeden ze strážných si pospíšil, aby pomohl Davisovi sesednout z koně.

„Pojďme do Zeleného pokoje a vyhneme se schodům," navrhl Lincoln. „Mohu vám nabídnout nějaké občerstvení?"

„Myslím, že v tuto denní dobu by mi nejlépe přišel vhod šálek čaje."

„Slyšíš to, Nicolayi?" zavolal Lincoln na svého tajemníka, jenž čekal na chodbě. „A ať nás potom už nikdo neruší."

Jefferson Davis se napil čaje - a pak promluvil: „Jak to vypadá s tím britským vpádem do Mexika? Četl jsem zprávy v

novinách, ale je to samá omáčka a žádné maso. Pisatelé článků se halí do vlajky a ohánějí se Monroeovou doktrínou a „zjevným předurčením". Ale co se týče faktů, těch se jim moc nedostává."

„To je proto, že ani žádná nemají. Okolní džungle nepropouští ven žádné zprávy a bezpečně chrání nepřítele uvnitř. Jenže celkově vzato bych řekl, že v tomto se věci mají nad očekávání dobře. Veřejnost o tom ještě neví, avšak k mexické armádě a jejím nepravidelným oddílům směřují zbraně a munice. Na diplomatické frontě to jde mnohem pomaleji. Císař Napoleon trvá na tom, že jsou v Mexiku na pozvání jeho lidu, a často se zmiňuje o penězích, které jim tato země dluží. Chce, aby svět uvěřil, že císař Maxmilián byl povolán k vládě lidem Mexika. Pochybuji, že někdo - kromě Maxmiliána samotného - takové pitomosti věří."

„A tady doma? Co mír?"

Vyřkl tu otázku bezvýrazným hlasem, ale za jeho slovy bylo znát napětí, které se nedalo zastřít. Lincoln položil šálek a krátce zaváhal, než řekl:

„Přál bych si, abych vám mohl říci, že je vše v pořádku - protože to tak není. Ačkoliv v celé zemi, a zvláště na Jihu, se už udělalo hodně. Ekonomie se vznikem nových strojíren a závodů vzkvétá, železnice je přebudována, z továrních pásů sjíždí nový železniční park. Byly spuštěny nové bitevní lodě, další jsou ve výstavbě. Jenže jako vždycky jsou potíže s Kongresem ve věci zákona o dotacích. A existuje silné hnutí požadující, abychom do Mexika vyslali vojska a vyhnali Brity ven. A Britové zřejmě chystají své obvyklé triky - do Západní Indie posílají vojska, hodlají dobýt ostrovy zpátky."

„To je všechno politika. O tom jsem však nemluvil. Mluvil jsem o negrech a o Jihu."

Lincoln si povzdechl. „Myslel jsem si, že na to dojde."

„Lidé mě chodí navštěvovat. Říkají mi věci, které tak nerad slyším. Osvobození otroci začínají být velmi arogantní. V jejich církvích teď zavádějí školní docházku, mají učitele ze Severu, kteří je učí číst a psát."

„To není protizákonné."

„Ale mělo by být. Kdo bude pracovat na polích, když oni tráví celé dny ve školách a tak podobně, maří čas a navzájem si vyprávějí, jak jsou úžasní? A když nejsou ve škole, támhle si ořou těch pár akrů, co mají pro sebe. Zatímco bavlna stojí na polích a hnije."

„Právě proto je tu Úřad pro osvobozené otroky. Mohou pomáhat plantážníkům stejně jako černochům, mohou najímat zemědělské síly…"

„Nevidím, že by nějaký urozený jižan na ta místa chodil a prosil o laskavost yankeeské dobrodruhy a negry."

„Úplně tak to není. Vy můžete pomoci, Jeffersone. Promluvte s nimi, znají vás a respektují vás. Pište články do novin, ukazujte cestu. Nikdy jsme si nemysleli, že míru docílíme nějak lehce. Ale máme ho. Teď ho musíme co nejsilněji přitisknout k hrudím a neházet tu zlatou příležitost stranou jen kvůli vžité nenávisti…"

Lincoln se odmlčel, když Davis prudce vstal. „Tohle není pro mne," řekl. „To vy a váš pan Mill máte najít cestu ven z této situace, kterou jste vytvořili. A na tom pevně trvám, musí se to stát brzy."

Na to Lincoln neměl žádnou odpověď. Řekl jen pár zdvořilých slov, zatímco vyprovázel bývalého prezidenta Konfederace ke dveřím. Pak se mlčky díval, jak pomalu odjíždí.

• • •

Generál Escobeda nebyl mužem, který obvykle riskuje. Důstojníci, kteří vedli bitvy malé války, si nemohli dovolit ponechávat něco náhodě. Nepřátelé je přečíslovali v poměru deset ku jedné a ve zbraních sto ku jedné. Proto se vyhýbali statickým bitvám a detailně plánovali menší srážky. Šlo o to, udeřit a dát se na útěk, vyrazit ze svých horských pevností, tvrdě zasáhnout nepřítele a pak zase zmizet zpátky do bezpečí.

Nyní však Escobeda riskoval - neměl ale na výběr. V horském terénu spolehlivě našlapující osli byli skoro stejně cenní jako zbraně a zásoby, které nesli, a vždycky jich byl nedostatek. Bez jejich pomoci by byl život v horách nemožný. Přinášeli potraviny a vodu, odnášeli raněné a mrtvé. Teď byl však Escobeda nucen udělat něco, co nechtěl. Nechal shromáždit všechny burros, které pod sebou měl, a vyváděl je z bezpečí hor, přes pláň směrem na sever.

Postupovali pouze v noci a ještě k tomu oklikou, vyhýbajíce se hlavním stezkám, které vedly z Monterrey k hranici. Ty byly moc dobře střežené Francouzi. Guerrilleros se nyní pohybovali, jak nejrychleji uměli, až zvířata a lidé klopýtali únavou. Stále však pokračovali v cestě, protože se báli francouzských vojsk, která těsně před úsvitem dorazila k brodu na Rio Grande del Norte, řece kousek na jih od Lareda. Pouze zvědové šli napřed, zatímco zbytek mužů zůstal v suchém říčním korytě. Tady osli dostali seno, jež s sebou vezli. Muži šli spát. Pouze hlídky a generál zůstali vzhůru. Dívali se na sever.

„Už ho vidím, generále," zvolal tiše jeden ze strážných. „Je to Victoriano."

Zvěd se objevil na protějším břehu a zamával čepicí. Escobeda mu pokynul, ať jde za ním. Muž přebrodil lenivě tekoucí řeku, klopýtaje únavou.

„Jsou tam," zasípěl. „Spousta vozů tažených obřími mezky. A taky hodně gringo vojáků."

„Přejdeme, hned jak se zvědové vrátí. Tumáš, dej si tohle." Podal mu malou čutoru nápoje zvaného cańa, ohnivé pálenky vyráběné z cukrové třtiny. Victoriano děkovně zamumlal a pozvedl ji ke rtům.

Zvědové se mezitím vrátili; cesta, kterou šli, byla bezpečná. Unavená zvířata na protest hýkala, když je zase pobízeli na nohy. Po pár minutách už překročili řeku a chvátali, jak nejlépe uměli, do bezpečí za yankeeskými vojáky.

Zbraně a munice čekaly hned za mexicko-americkou hranicí v Laredu, jak bylo slíbeno. Generál Escobeda nyní seděl před pulquerií, v ruce džbánek pulque smíchané s ananasovou šťávou, a zářil radostí, zatímco vojenská výzbroj, pušky a munice, byla překládána z vozů na oslí hřbety. Jeden z důstojníků jízdy, kteří dělali vozům doprovod, byl Texasan, nějaký kapitán Rawlings, a mluvil docela slušně texasko-mexickým nářečím. Stejně jako většina gringos nemohl vystát

odporný zápach kvašené pulque, takže raději pil její přepálenou verzi mezcal.

„Když teď máte ty zbraně, chystáte se zaútočit na Monterrey, generále?" zeptal se Rawlings.

„Teď ještě ne. Budeme však moci stavit jejich konvoje a taky pobít všechny pošetilce, kteří se odváží ven z města.

Se všemi těmi puškami a municí teď nebudeme mít problémy s likvidací jejich hlídek. A s převelikou radostí skolíme všechny ty, kteří ve svém bláznovství vystrčí hlavu z městských bran. Potom se postaví na ty silné hradby a budou si myslet, že jsou v bezpečí. Do doby, než udeříme my." Poklepal si na kapsu. „Prezident Juárez ve svém dopise říká, že touto dobou jsou už na cestě sem i těžké kanony. S těmi pak hradby pobořím a tu havěť zlikvidujeme."

Rawlings se napil ze džbánku a ztěžka vzdychl. „To je ale hrozný patok," řekl, když znovu nabyl hlas. „Přeji vám hodně štěstí. Francouzi rozhodně potřebují lekci."

„A Rakušané taky, ti, co mají posádku v Monterrey. Zůstáváte tady, kapitáne?"

„Vypadá to tak. Mám rozkazy pro svou rotu, aby dělala jízdní doprovod dělům, až sem dorazí a překročí hranici."

„To je dobře. Můžete s nimi promluvit, poněvadž žádný z mých mužů anglicky neumí. Nechám zde dva chlapy jako průvodce."

„To určitě udělejte."

Bylo to dva týdny před tím, než dorazilo těžké dělostřelectvo, které se přebrodilo přes mělčiny Rio Grande del Norte. Jakmile napojili koně, pustili se na dlouhou, plahočivou cestu přes suchou pláň Nuevo Leon. Koně znaveně vlekli těžká děla a kolesny s municí, postupujíce pomalu kupředu. Avšak průvodci věděli, kde se nacházejí rozptýlené vesnice, aby tam napojili zvířata a nakrmili je senem, takže cesta měla hladký, i když zdlouhavý průběh. Nacházeli se den cesty pochodu od Monterrey, když se k nim připojil generál Escobeda a jeho guerrilleros.

Počkali, až se setmí, potom se přiblížili k městu. Střelci vyrazili kupředu, aby zabránili možným výpadům nepřítele z města; nocí se nesla občasná střelba, jak si s obránci městských hradeb navzájem vyměňovali kulky. Muži se po celou noc tvrdě činili. To jediné, co mohli za úsvitu na hradbách vidět z jejich děl, byly pouze hlavně trčící z hliněných náspů, jež chránily dělostřelecké pozice.

Jakmile se rozbřesklo, byla jen na zkoušku vypálena jedna střela, která do městské hradby prorazila mohutnou díru. Guerrilleros vydali mohutný pokřik.

Začalo obléhání Monterrey.

Pohroma!

USS Pawatuck byl starý pobřežní kolesový parník, dobře známý na pobřeží Zálivu u Spojených států a na březích Mexika. Za ty roky služby mu dým obarvil načerno komín a zanechal stopy též na palubě. Jeden z kolesových krytů se kdysi poškodil o nějakou hráz a byl neuměle opraven. Jeho náklad většinou tvořily důlní stroje přepravované do přístavu Vera Cruz. Zpáteční trasu většinou absolvoval naprázdno, ačkoliv občas se mu podařilo splašit někde náklad ocelových ingotů. Mexičtí celní úředníci jen zřídka nahlíželi do jeho nákladního prostoru, a do strojovny už vůbec ne. Mnohem lépe jim bylo v kapitánově kajutě, kde často pili jeho whisky a cpali si kapsy stříbrnými mincemi z mordidy, což bylo takové malé přilepšení, úplatek, bez kterého by Mexiko nemohlo fungovat.

Ale kdyby se byli vydali špinavou lodní uličkou a otevřeli průlez, který vedl do strojovny, určitě by byli překvapení její čistotou. A určitě by ustrnuli nad moderním, silným parním motorem, který tam byl umístěn. A ještě více by je zaskočilo zjištění, že velitel lodi kapitán Weaver je absolventem Annapolisu a poručíkem námořnictva Spojených států.

Protože toto poctivě umouněné plavidlo byl ve skutečnosti USS Pawatuck a celou jeho posádku tvořili námořní důstojníci a školení námořníci.

Posádka byla unavená, důstojníci vyčerpaní. Nikdo z nich se v posledních čtyřiadvaceti hodinách moc nevyspal. Loď se právě vracela z noční schůzky s guerrilleros v Saltabarrance, kde vyložila velký náklad munice a ještě více pušek zadovek. Tam u pobřeží byly zrádné písečné mělčiny a lodní kýl o ně nejednou zavadil. Ale čekala zde na ně oslí karavana a mnoho mužů, s jejichž pomocí vojenský materiál rychle vyložili. Ještě než skončili, začal odliv, a jen odlehčení nákladu umožnilo Pawatucku odplout, aniž uvázl na mělčině.

Když si to v té chvíli parník supěl k nábřeží v přístavu Vera Cruz, důstojník ve službě pozvedl k očím dalekohled, aby si prohlédl muže sedícího na refýžovém sloupku, kde měla loď zakotvit.

„Je to ten Ir s tím legračním jménem, kapitáne, už jsme ho jednou vezli."

„Ambrosio O'Higgins. Toho nečekáme, nebo ano?"

„Žádné rozkazy nemáme, sire."

Jak se loď blížila, O'Higgins na molu neustále přecházel sem a tam - dokonce se chopil hozeného lana a omotal ho okolo sloupku. Jakmile se lodní lávka dotkla doku, skočil na něj a vzápětí byl na palubě, pak hbitě vylezl na můstek.

„Kapitáne," zeptal se, „je možné vyplout co nejrychleji na jih?"

„Možné to je, jenomže ne pravděpodobné - potřebujeme uhlí…"

„Nemohu vám dostatečně zdůraznit, jak moc je to důležité. Obdržel jsem zprávu od guerrillerských sil o nějaké stavbě o kus níže na pobřeží. Nejsem si přesně jist, oč kráčí, ale zpráva říká, že je to velmi nebezpečné. Že se tam mám okamžitě vypravit a přesvědčit se sám. Mohl bych vidět mapu pobřeží, dovolíte-li?"

Kapitán Weaver přešel přes kajutu a ukázal na rozloženou mapu na stole. O'Higgins k ní přispěchal, položil prst na Vera Cruz a sklouzl podél pobřeží na jih. „Tady je to! Malá rybářská víska, povídali, s názvem Coatzacoalos." Pořád přitom poklepával prstem na mapu. „Můžeme se na to místo dostat? Můžeme zjistit, co se tam děje?"

Kapitán Weaver vzal kružítko a pečlivě roztáhl hroty od sebe, aby změřil vzdálenost, pak míru převedl podle měřítka mapy na skutečnou vzdálenost.

„Ano, je to možné. Je to jen asi sto dvacet pět námořních mil. Při rovnoměrné rychlosti šesti uzlů bychom tam do rána měli být. Máme dost uhlí na to, abychom se dostali tam i zpátky. Ale budu muset držet rychlost při zemi."

„Cokoli, jen když se tam dostaneme. Uděláte to?"

Kapitán si zamyšleně promnul bradu. „Inu - je-li to tak důležité…"

„To je - o tom vás ujišťuji. Je to vysoce důležité pro ty, co mě zaměstnávají - a co posílají náklad, který vezete."

„No dobrá. Najdeme tu vesnici s tím tak těžko vyslovitelným jménem."

„Coatzacoalos."

„Když to říkáte."

Odrazili od pobřeží, zatímco topiči naházeli lopaty pryskyřice na hořící uhlí, aby rychle stoupl tlak páry. Veliká kolesa zčeřila mohutně vodu a oni nabrali jihovýchodní kurs. O'Higgins zůstal na palubě, dokud slunce nezapadlo za potemnělé hory, pak sešel do podpalubí. K večeři bylo tradiční vepřové se suchary, které nesnášel, ačkoli již tomuto jídlu silou vůle uvykl. Oceán, po němž se plavili, se jen hemžil rybami, ale Yankeeové přesto jedli tu mastnou hrůzu. To jediné, co o tom mohl říci dobrého, bylo, že je to zasycující.

O něco později se pokoušel usnout na palandě hlídkujícího důstojníka, ale jeho oči se ne a ne zavřít. Žaludek mu nespokojeně kručel, potýkaje se s tím mastným a nestravitelným jídlem. Nakonec přece jen usnul. Zdálo se, že uběhl jen okamžik, když tu mu s ramenem zatřásla nějaká ruka.

„Kapitán říká, že za dvacet minut svítá."

„Už jdu." Opláchl si obličej vodou z mísy, osušil se a pospíšil si na palubu.

Nad mořem vepředu bylo vidět potemnělou záři. Hvězdy na bezměsíčném nebi se na všech stranách skláněly k horizontu. Tvář kapitána bylo stěží vidět v mdlém světle jdoucím z kompasnice. Ukázal směrem k přídi, kde na pozadí hvězd vystupovaly obrysy pohoří.

„To je ono, odhaduji, že jsme velmi blízko. Jen co se trochu rozední, zamíříme ke břehu. Potom zjistíme, jak blízko jsme od té vesnice."

Tropický úsvit nadešel velmi rychle; jakmile se obloha rozjasnila, hvězdy zmizely. Vrcholky hor rudě zazářily, pak se objevily svahy porostlé džunglí, když slunce vyčistilo horizont. Kapitán měl u očí dalekohled.

„Tam u břehu jsou dvě lodě, jen stěží je rozeznávám. Jsou však obrovské, to dobře vidím."

Jak světla přibývalo, objevovaly se tvary nabílených budov, vystupujíce jasněji a ostřeji, jakož i siluety kopců za nimi. Kousek od břehu kotvilo několik plachetnic.

„To jsou válečné lodě - teď už vidím jejich děla. A ten břeh za vesnicí - dobrý Bože!"

„Co je to? Povězte!" naléhal O'Higgins. Kapitán Weaver zakroutil hlavou a předal mu dalekohled.

„Podívejte se sám. Za vesnicí, a po obou stranách u ní."

Vzduch byl čirý jako křišťál. O'Higgins pozvedl dalekohled a zadíval se do něj. „Já to nechápu. Surová zemina, vykopaná…"

„Podívejte se pozorněji a uvidíte ty hlavně. To jsou dělostřelecké pozice, pořádně zakopané. A veliká děla. Pobřežní obrana. Na tomto břehu se nikdo nevylodí, když jsou tam ta děla."

„Kapitáne, sire -" zavolala hlídka na přídi. „Jedna z těch lodí připouští páru. Vidím kouř. Je to obrněná bitevní loď."

„Ostře čelem vzad!" houkl kapitán. „Pětadvacet otáček. Zpátky do Vera Cruzu."

O'Higgins v přibývajícím světle zkoumal pozice děl. Pozorně je spočítal. Pak namířil dalekohled na kopce za vesnicí. Rutinně zaklel, anglicky i španělsky, předal kapitánovi zpátky dalekohled a otočil se k jeho kajutě. Přejel prstem po mapě a zaklel ještě ostřeji.

Po pár minutách za ním přišel kapitán. „Ta loď se obrátila zpátky. Spokojila se myslím s tím, že nás postrašila. Taky dobře. Podle toho, co jsem viděl, by mohla vyvinout až dvakrát větší rychlost než my."

„Oni nás napálili!" zvolal O'Higgins a udeřil pěstí do mapy. „Pekelně nás napálili. Nemyslel jsem si, že by Angličané byli schopni takové rafinovanosti a předvídavosti."

„Co tím myslíte?"

„Ta cesta - víte o té cestě?"

„Samozřejmě. Právě proto jsme vykládali všechna ta děla a munici. Pro ozbrojené bandy Mexičanů, kteří na ni měli útočit."

O'Higgins ukázal na mapu. „Britská vojska byla nejprve vyloděna tady v Salina Cruzu, aby zahájila výkopové práce na cestě napříč šíjí. Vedoucí na pobřežní pláň na atlantském pobřeží. Aby Britové mohli mašírovat od Pacifiku do přístavu Vera Cruz u Atlantiku. Já sám jsem je slyšel to říkat. Zabedněné britské důstojníky. Nemohli to předstírat. Způsob, jakým se bavili - určitě věřili každému slovu z toho, co říkali. Ale jejich pánové nikoli. Od samého počátku zamýšleli zavést tu cestu sem! Je to kratší a snazší trasa."

Šel zpátky na můstek a díval se, jak vesnice a opevnění mizejí v dálce za nimi.

„Nepřítel bude brzy moci mašírovat přes šíji do tohoto mohutně opevněného přístavu. Budou tam dělostřelecké baterie na pevnině a obrněné lodě v přístavu. Až sem vojska dorazí, mohou nerušené nastoupit na paluby dopravních lodí. A beztrestně útočit na americké přístavy v Zálivu. To je ta nejhorší možná zpráva."

• • •

Vycházející slunce ozářilo vesnici Coatzacoalcos, ozářilo i nové dělostřelecké pozice, které ji obepínaly. A jak stoupalo výš, osvětlovalo také pruh prosekaný v džungli, z něho brzy měla být vojenská silnice. Po této nedokončené cestě se již pohybovali vojáci. Nerozšiřovali ji ani neštěrkovali - to ještě ne. Místo toho budovali obranné pozice. Nyní to byly jenom střelecké čety a roty, zákopy a náspy se ježily jejich zbraněmi. O kus dále na západě slunce ozářilo

dokončený úsek cesty - a tamní obranné pozice.

Pro poručíka Callese bylo válečné řemeslo nové. Jeho rodina patřila k vládnoucí elitě, zvané corregidores, která za podpory církve, s použitím drsných metod, vládla Mexiku už stovky let. Nad tímto stavem věcí se nikdy nezamýšlel, nýbrž ho akceptoval jako přirozenou součást života. Existovali vládci a ti, kterým vládli. Z pozice svého vyššího původu přijal prostě fakt, že svět je uspořádán tak, jak je. Nezačal zpochybňovat drsné způsoby zacházení s domorodými Indiány, to až poté, co odjel do školy ve Španělsku. Když pak obdržel vzdělání na univerzitě v Salamance, rovněž se dozvěděl o nové vlně liberalismu, jež se šířila světem. Teprve až se vrátil na rodinné sídlo v Oaxace, začal pochybovat o věcech, které vždycky pokládal za samozřejmé. Vzděláním historik, pohlížel na svou rodnou zemi očima historika - a spokojen rozhodně nebyl. Ovšem s britskou invazí do státu Oaxaca vzaly zasvé jakékoli zbylé pochybnosti. Jeho země musela být bráněna za každou cenu. Vydal se do hor a připojil se k tamním guerrilleros.

Jakožto poručík byl už nyní zvyklý na drsnosti guerrillerského způsobu boje. To, že až dosud přežil, dokazovalo, že vedle inteligence mu nechybí statečnost, a taky silný smysl pro přežití. Negramotní vojáci z řad rolníků si toho byli vědomi a respektovali ho. A co bylo důležitější, následovali ho do boje.

Nyní kráčeli za ním po takřka neviditelné stezce v džungli. Před ním kráčel indiánský průvodce, který s neomylným instinktem vyhledával cestu. Poručík Calles mu řekl, kam se chce dostat, s vědomím, že jeho povel bude precizně vykonán. Postupovali souběžně s obrannými pozicemi, jež lemovaly britskou cestu, a hledali místa, kde by se dalo zaútočit.

Byl to svízelný den - a frustrující. Když tudy šli naposledy, byl tu most ve výstavbě, kde pracující vojáci skýtali dobré cíle, než je spěšně povolané stráže zahnaly pryč. Jakmile nyní došli k rokli, zjistili, že dřevěný most je krytý mohutným hliněným náspem. Jakýkoli pokus vzít ho útokem by byl sebevražedný.

Když došli ke svému cíli, bylo už pozdní odpoledne. Bylo jím hluboké údolí, které se zařezávalo do pohoří. Jeho svahy byly tak strmé, že se nedalo přemostit. Zde se cesta údolní stěnou vinula dolů, na dně ho přecházela a po druhé straně stoupala zase vzhůru. Guerrilleros tady měli spoustu příležitostí proklouznout džunglí a podnikat překvapivé útoky. Ale nic víc.

„Ty linie…" zamumlal si pod vousy.

„Mande?" zeptal se průvodce.

„Nic. Mluvil jsem sám pro sebe. Ale koukni se dopředu. Vidíš to?"

„Britové se panečku činili. Museli zatraceně chtít, aby tu cestu postavili."

„To ano. A ani se nebojí poučit se z historie. Z vlastní historie."

Údolí už neskýtalo potenciální průchod skrze nepřátelské linie. Byl zaházeno sutí, balvany, hlínou, ba celými stromy vyrvanými s kořeny a shozenými shora na údolní dno. Tak se tu vršily další a další překážky, až bylo údolí zasypáno - a neprůchozí.

„Byl jeden velký britský generál," řekl Calles, „jenž bojoval proti Napoleonovi ve Francii a v Portugalsku. Ten zbudoval linie v Torres Vedras, které francouzského generála zastavily; byl odražen zpátky a utrpěl porážku. Udělal to stejně jako tady. Někdo studoval generála Wellingtona a tuto znalost historie uplatnil při budování zdejší obrany."

„Půjdeme dál," odvětil průvodce. „Cesta na druhou stranu se najde."

„V to doufám - ale pochybuji o tom. Obávám se, že stejně jako Napoleon jsme byli zastaveni."

• • •

Když USS Avenger dorazil do navigační lokality, která mu byla udána jako místo setkání britské flotily, nalezl moře prázdné. Přitom to bylo to správné místo a správné datum. To jediné, co chybělo, byly lodě. Ani v Západní Indii nenašli žádnou stopu po invazní skupině. Avenger v této lokalitě zůstal asi den, ale horizont zůstával čistý. Ráno pak vyplul na Jamajku a tam nalezl pouze americká nebo neutrální plavidla. Než se vrátil na místo schůzky, porozhlédl se po blízkých ostrovech. Sám komodor Goldsborough překontroloval polední souřadnice. Navigátor se nemýlil. Byla to přesně ta zeměpisná šířka a délka, kterou poskytli špioni z Anglie. Goldsborougha se zmocňoval neklidný pocit, že něco je špatně, moc špatně. Obrátil se na prvního důstojníka:

„Mně se to nelíbí, vůbec se mi to nelíbí. Jsme na správném místě ve správnou dobu, nemám pravdu?"

„Je to tak, sire."

„A vy vidíte nějakou invazní flotilu? Ať se propadnu, jestli já ano."

„Žádnou, sire."

„Troufal byste si hádat, co se asi stalo?"

„Teď už se to zdá být jasné, sire. Naše zpravodajská služba byla napálena, z důvodů, které neznám. Byli jsme uvedeni na falešnou stopu."

„Naprosto souhlasím. Nasaďte kurs na Floridu. Washington se musí dozvědět, co jsme zjistili."

Avenger se plnou rychlostí obrátil a zamířil k Floridě a nejbližší telegrafní stanici.

• • •

„Takže vy už jste byl královně představen předtím?" zeptal se lord Palmerston, načež zamručel bolestí, když kočár nadskočil na nerovném dláždění. S jeho dnou to bylo mnohem lepší, ale noha byla stále choulostivá.

„Měl jsem to potěšení," pravil brigadýr Somerville. Což nebyla až taková pravda. Dvůr a tamní příživníky neměl vůbec v lásce. Mnohem raději by čelil v bitvě střelbě a granátům, než aby absolvoval tuhle odpolední pochůzku.

„Jste bystrý muž," řekl Palmerston víc než blahosklonně. „Můžete jí objasnit všechny technické náležitosti."

„Copak tam nebude vévoda z Cambridge? Jako vrchní velitel armády je v mnohem lepším postavem než já, pokud jde o vysvětlování nějakých záležitostí."

„To předpokládám. Ale na tom vůbec nezáleží. Vévoda a já jsme se o té věci bavili minulou noc v klubu. Naprosto se shodujeme, drahý chlapče."

To se klidně vsadím, pomyslel si pro sebe Somerville, ale neřekl své tušení nahlas. Jen doufal, že s ním to nebude tak jednoduché jako s poslem, kterého dají zastřelit, neboť přináší špatné zprávy.

Zakrátko už kočár zarachotil na nádvoří Buckinghamského paláce, a hned jak zastavil, lokaj jim otevřel dveře. Když vešli dovnitř, zjistili, že vévoda z Cambridge je již tam a klidně pokuřuje v předpokoji dýmku.

„Ach, tady jste," pravil a vstal. „Připraveni odhalit Jejímu Veličenstvu zajímavé detaily o našem velkém vítězství?"

„Jak říkáte, sire, ačkoli já po nějaké proslulosti netoužím. Chcete-li mluvit vy…"

„Nesmysl, Somerville. Proč být zbytečně skromný. Koneckonců celá ta záležitost byla vaším nápadem. Komu čest, tomu čest, chlapče můj, a s tím vše, co k tomu patří."

Somerville se sklonil před nevyhnutelným a vešel do přijímací komnaty. S hlavou vzpřímenou a vypnutými rameny, ačkoli šel katovi pod sekyru.

Viktorie byla toho dne dost rozmrzelá. „Copak se to probůh děje v Mexiku? Bylo Nám sděleno, že do Západní Indie byla vyslána flotila. Přesto se dozvídáme tak podivné zprávy -"

„Člověk by neměl naslouchat žvástům lidí, kteří klevetí, jen aby klevetili, drahá sestřenko. Obraťme se k zřídlu informací v podobě samotného strůjce vítězného plánu. Je zde brigadýr Somerville, který nám vše objasní."

Královna nedůvěřivě zamžourala na důstojníka, který se toporně poklonil.

„Madam. Je pro mne radostí, že vám mohu povědět o velkém a vítězném počinu britských armád v Mexiku…"

„A co Západní Indie, ha?"

„Tam proběhlo vše přesně podle plánu, madam. Úspěch tam závisel na úspěchu v Mexiku. Vaše Veličenstvo samozřejmě ví o cestě, která se v současnosti razí v džungli přes šíji Tehuantepec, aby silná vojska Vašeho Veličenstva z Indie mohla bez překážek přejít od jednoho oceánu ke druhému. Nejprve jsme hodlali cestu protáhnout k hlavnímu přístavu Vera Cruz. To je od Tichého oceánu pořádně daleko. A tak, po další úvaze, bylo rozhodnuto, že jistá malá rybářská víska bude lepším místem, jež více vyhovuje našim potřebám. Cesta bude kratší, a tudíž snáze hájitelná. Avšak tato vesnice jménem Coatzacoalcos…"

„Co to říkáte?" zvýšila podrážděně hlas. „Ničemu z toho nerozumíme."

„Omlouvám se, madam." Somervilla pojednou škrtil límec a začínal se silně potit. „Mluvím trochu nemístně. Mohu jenom dodat, že naše námořní síly nepřítele naprosto zaskočily. Vyložili jsme všechna těžká děla z konvoje, aniž to nepřítel zjistil. Zakopali jsme je a učinili přístav nedobytným."

„A to jsou ty samé námořní síly, o nichž Nám řekli, že mají zaútočit na Západní Indii?"

„Přesně tak, madam."

„Pak jsme byli obelháni!" zaječela. Obořila se na vévodu z Cambridge: „Vy sám jste Nám říkal o Západní Indii. Nebyla to lež?" Somerville vděčně ustoupil o pár kroků nazad.

„Nebyla to lež, drahá sestřenko, ale řekněme ruse de guerre. Yankeeských špionů je tady v Londýně jako blech. Když jsme to neprozradili ani v samém srdci Whitehallu…"

„Na našem dvoře žádní špioni nejsou!" zavřeštěla, až to rvalo uši. Vévoda zachoval klidný výraz a tón:

„Špioni ne. Ale upovídané drbny ano. Ty jenom bezmyšlenkovitě mluví, i když sluhové naslouchají. A ty klepy jsou potom na prodej těm nejpodřadnějším novinám a pak i třeba nějakému špionovi. Tady brigadýr navrhl, aby ta vesnice, jaksetojenomřekne, byla od samého začátku naší námořní základnou." Brigadýr celý schlípl před neúprosným vladařským pohledem. „Ale v rozkazech se jako náš cíl vždy uvádělo Vera Cruz, abychom odvedli pozornost od skutečného přístavu. Já sám jsem to schválil. Skutečný cíl cesty znalo jenom málo lidí. Tato lest vyšla tak dokonale, že byla - vcelku přirozeně - zanesena i do rozkazů pro konvoj. Všechny lodě měly rozkazy, aby se setkaly na určitém místě. Věřily, že je to správné místo. Víme jistě, že yankeeští špioni dostali šanci nahlédnout do mnohých kopií těchto rozkazů. Lodě vašeho námořnictva měly snad tyto rozkazy pod přísným dohledem, ale ty obchodní určitě ne. A tak těsně předtím, než vypluli, obdrželi všichni kapitáni zapečetěné rozkazy, jež nesměly být otevřeny, dokud nebudou na širém moři. Teprve až se dostali zcela mimo dosah pevniny, byly tajné rozkazy otevřeny."

„Ruse de guerre, jež zachránila mnoho britských životů, madam," dodal Palmerston. „Já sám jsem byl informován až poté, co flotila vyplula." Což nebyla pravda, ale pro politiky byla pravda jen nástrojem, s nímž lze libovolně manipulovat.

„Bylo to velké vítězství ve válce za potrestáni těch, kteří přivodili smrt vašeho drahého manžela," řekl vévoda v nestoudné snaze o odvedení pozornosti.

Viktorie, jež nebyla nikdy moc bystrá a snadno se nechala ošálit, se návnady chytla.

„Ano, a co ta válka? Co vaše sliby?"

„Již brzy budou realizovány. Vylodění proběhla, přístav je zaštítěn, plánuje se invaze. Yankeeové byli naší lstí kompletně zaskočeni. Buďte si jistá, že celá země v tomhle stojí za vámi. Albertova památka bude uhájena a zlí budou potrestáni. Hněv Impéria je srazí k zemi."

„Jak?" optala se Viktorie. Stále pořádně nevěděla, oč kráčí, a byla zmatená všemi těmi rozkazy a pozměněnými rozkazy. „Jak srazíme nepřítele k zemi?"

„Udeříme na jejich měkký podbřišek na pobřeží Zálivu. Armády Impéria se shromažďují v Mexiku. Bez problémů přejdou od pobřeží k pobřeží. Obchodní lodě, které přivezly do Mexika děla, nyní v bezpečí čekají, chráněny hlavněmi těch samých děl, až naberou na paluby invazní vojska. Až dorazí naše řadové lodě, budou držet stráž nad loděmi s vojáky. Zavedou je bezpečně k americkému pobřeží. Jeden neodrazitelný útok mrští nepřítele nazad a otevře nám cestu

do Washington City. Zakrátko už budeme mít Lincolna v řetězech a Ameriku opět jako součást Impéria. Albert bude pomstěn!"

Národ v úzkých

Spojené státy byly Brity postupně upoutávány na tolika frontách, ať na pevnině či na moři, že byly ustavičně nutné konzultace na nejvyšší úrovni. Po množství ohnivých debat mezi armádou a námořnictvem ohledně priorit bylo rozhodnuto, že armáda, co do počtu bezkonkurenční, je historicky starší ozbrojená složka, a rozhovory se tudíž budou odehrávat na ministerstvu války. Byly provedeny stavební úpravy, jen kousek od pokoje 313, a v tomto nově otevřeném „Válečném pokoji" nyní probíhaly každodenní porady. Místnost hlídali ozbrojení vojáci, kteří se po celý den i noc střídali, protože kartotéky uvnitř, jakož i mapy na zdech, byly nyní všechny klasifikovány jako „přísně tajné".

Všemožní důstojníci a vládní úředníci, kteří zde byli toho dne přítomni, se mezi sebou tiše bavili, až přesně v devět hodin dopoledne vešel prezident Lincoln. Když se za ním dveře zavřely, posadil se, přitiskl k sobě špičky prstů a opřel ruce o dlouhý stůl před sebou, načež vážně pokýval hlavou.

„Pánové, myslím, že tato země je ve velmi zapeklité situaci. Někteří z vás možná neviděli poslední zprávy, takže požádám ministra války, aby vám je shrnul."

Stanton přikývl, upil vody ze sklenice, kterou měl po ruce, a poklepal na tlustý svazek papírů před sebou.

„V Mexiku jsme zaznamenali úspěch a také nezdar. Jak všichni velice dobře víme, mexická pravidelná armáda zde byla poražena Francouzi a jejich spojenci. Prezident Juárez byl nucen ze země uprchnout, aby se zachránil. Po porážce a rozptýlení mexické armády jsme se museli spolehnout na rozličné rezistenční skupiny rozeseté po celé zemi, aby i nadále pokračovaly v boji. Tyto nepravidelné jednotky jsme zásobovali ručními zbraněmi a municí. A kde to bylo možné, i kanony. V účetní knize na stránce s úspěchy máme zaneseno, že města Monterrey, San Luis Potosi a Guadalajara všechna padla do rukou těchto nepravidelných mexických sil postupujících od severu a od západu. Puebla bylo dobyto od jihu. Nyní se nám kolem Mexico City rýsuje ocelový kruh. Francouzi jsou stále zoufalejší. Prostřednictvím Maxmiliána požádali o vyjednávání. Juárez po tom zrovna netouží, protože by je nejraději smetl z povrchu zemského. Jelikož my zásobujeme jeho nové armády většinou zbraní - a veškerou municí - byl nucen naslouchat nám. Proto se již brzy uskuteční rozhovory s Francouzi.

Na stránce účetní knihy s pasivy je zanesena invazní cesta napříč šíjí Tehuantepec, která je ve výstavbě. Britové po celé její délce vyhloubili obranné pozice a kladou velmi tuhý odpor. Mexická morálka na tomto úseku fronty je velmi nízká. Je to proto, že generál Diáz a jeho muži mají pocit, že bojují za naši věc, a ne za svoji, a nejraději by nechali Brity být a připojili se k tažení na hlavní město. To je pochopitelné - a velmi brzy se v té věci musí něco udělat. Generál Sherman vás později seznámí s návrhem na vylodění našich vojsk ve Vera Cruzu a podniknutí útoku na cestu v naději, že ji odřízneme. A teď, pánové, pro vás má admirál Porter nejnovější zprávy o námořních aspektech mexické válečné scény."

Kontradmirál David Dixon Porter neklidně poposedl na židli. Byl mnohem více doma na lodním můstku než za stolem tváří v tvář politikům a důstojníkům.

„Je to prosté," řekl. „Britové zaznamenali úspěch tím, jak nás vážně zmátli. Máme množství údajně přesných a autentických zpráv o tom, že velký konvoj bitevních lodí, vojáků a těžkých děl opustil Anglii a vyplul do Západní Indie. Teď to vypadá, že to byla pouhá lest, aby nás oklamali. Jsem nucen konstatovat, že jim to skvěle vyšlo. V Mexiku vysadili na břeh invazní sílu, v místě, které - jak už nyní víme - je konečným cílem jejich cesty na atlantickém pobřeží. Ve vesnici Coatzacoalcos, ačkoli já sám nemám tušení, jak se to vyslovuje. Vylodili tu ohromné množství vojáků a děl a zřídili na tamním pobřeží učiněnou pevnost. První zprávy naznačují, že z moře je patrně nedobytná. Byl nařízen detailnější průzkum a jeho výsledky nám budou předloženy, jen co bude hotov. A krom toho britské lodě stále zastavují naše plavidla na otevřeném moři a zabavují jejich náklad, vždy s tvrzením, že prý jde o kontraband."

„Je to celé zase jako v roce 1812," pravil Gideon Welles. Jakožto ministr válečného námořnictva si to bral jako osobní urážku. „Ignorují naše protesty a staví se lhostejně k tomu, zda mezi nimi a naší zemí existuje mírový nebo válečný stav."

„Preferují válku," řekl Sherman. Robert E. Lee, sedící po jeho boku, mu vážně přitakal hlavou. „V okamžiku, kdy se vylodili v Mexiku, vstoupili do válečného stavu s Mexikem, s očividným cílem rozšířit konflikt i na naši zemi. V tropických džunglích tamní šíje není nic, co by mohli potřebovat - kromě té cesty, kterou budují, aby na nás mohli zaútočit.

Současně vědí, že dříve či později se k této skutečnosti budeme muset postavit. Byla by to jenom otázka času, než bychom odhalili skutečný cíl těchto vylodění. A tím je invaze do naší země. Tím, že nevyhlásili válku, nás úplně zmátli, a zatím posilují a vyzbrojují potenciální konečnou stanici jejich cesty na východním pobřeží. Pevně trvám na tom, abychom tam vyslali armádu, ať už s vyhlášením války či bez, která by tu cestu přerušila. Telegrafoval jsem generálu Grantoví, aby bez váhání přijel do Washingtonu. Navrhuji, aby vedl armádu do útoku a odřízl tu cestu, ještě než jejich vojska přimašírují k Atlantiku."

„Já souhlasím," řekl Lee. „Je mnoho způsobů, jak vést války, a způsob generála Granta je pro nadcházející bitvu ten správný. Je to buldok, který si cestu k vítězství prohryže bez ohledu na sebevětší přesilu či defenzivu nepřítele."

„Bude to dlouhá a svízelná opotřebovací válka a Grant je jistě mužem na svém místě," dodal Sherman. Rozhlédl se kolem po mužích okolo stolu, tvář bez emocí, světlé oči chladné jako oči ptáka slídícího za kořistí. „Grant jejich vojska zadrží, možná i porazí, ale určitě zadrží. Britové za své rozhodnutí překročit Mexiko tvrdě zaplatí."

„Říkáte, že Grant nepřítele možná porazí," pravil Lincoln. „Já nemohu uvěřit, že byste si nečinně liboval v

poraženeckých řečech, protože vím, že to není váš styl."

„V tom máte pravdu, pane prezidente. Musíme se vypořádat s invazí do Mexika a s obtěžováním našich lodí, které jen odvádějí pozornost od našeho hlavního cíle."

„A tím je?" zeptal se Stanton.

„Vyhrání války nad nepřítelem. Válka je peklo a Britům se musí dostat poučení, aby to pochopili. Musíme přenést válku k nim domů a vnutit jim naši vůli. Musejí prohrát - a to tak středně, že už nebudou zvažovat žádná další vojenská dobrodružství proti naší suverénní zemi. Silou zbraní musejí být přinuceni, aby upustili ode všech myšlenek na další výboje."

Ozvalo se nejedno zajíknutí, když muži okolo stolu uvážili význam Shermanova prohlášení. Lincoln promluvil za ně za všechny:

„Generále Shermane - vy navrhujete, abychom přenesli válku k nepříteli - abychom vtrhli do Británie?"

„To přímo nenavrhuji, sire, ačkoliv by to také mohla být jedna z možností. Ale říkám, že už nesmíme více tančit podle jejich noty. Už předtím jednou napadli tento suverénní stát a my jsme je odrazili. Oni teď tu válku obnovili a hrozí invazí podruhé. Musejí být ihned zastaveni."

„Ale jak?"

„Právě to musíte rozhodnout tady ve Válečném pokoji. Nejlepší vojenské mozky, jakými naše země disponuje, jsou nyní shromážděny tady. Musejí najít cestu ven z této slepé uličky. A zatímco se budete rozhodovat, chci, abyste konzultovali generála Roberta O. Leea. Je tu dnes na mé osobní pozvání. Fakt, který všichni uznáváme, je ten, že on ví jak vyhrávat bitvy proti silnějším nepřátelům. Ví, jak vyzrát na jiné generály, jak zaútočit v místě, kde se to nejméně předpokládá, jak přelstít a přebít své protivníky. Mohl by docela dobře být mužem, který najde způsob, jak přenést válku k nepříteli."

„Uděláte to, generále?" otázal se Lincoln.

Lee už svedl - a vyhrál - tolik bitev, že to ani nepočítal. A pořád ještě se zotavoval z vážné nemoci; vrásky v jeho tváři a bledost jeho kůže o tom výmluvně svědčily. Navzdory tomu nezaváhal ani na okamžik. Odpověděl prezidentovi v okamžiku, kdy mu otázku položil:

„Cítím se být zavázán, pane prezidente."

„Dobrá. Odvedl jste zatraceně dobrou práci, když jste vyhrával bitvy pro Konfederaci. Budeme vám velice zavázáni, když uplatníte tytéž schopnosti, abyste nyní zmátl a porazil našeho společného nepřítele."

Pro Thomase Meaghera to byl okamžik krajně smíšených pocitů. Bylo to už přes dvacet let, co se naposledy díval na zelené kopce Irska. Nyní tu však byly, Dublinské hory čnící před jeho očima proti zářivě modrému nebi. Bylo to už dvacet let, kdy opouštěl Dublin ve vojenském transportu, v okovech a řetězech jako divoké zvíře. Byl odsouzen k oběšení, vykuchání a rozčtvrcení za své činy, jichž se dopustil jako irský revolucionář. Tento rozsudek byl zmírněn na doživotní vyhoštění do zajateckého tábora v Tasmánii na druhé straně světa. Nikdy by si nepomyslel, že ještě někdy uvidí Irsko, a to ani když uprchl z vězení a Tasmánie jako takové a zamířil do Ameriky. Nyní z něj byl voják, generál velící irské brigádě v americké armádě. Byl to docela velký vzestup na usvědčeného revolucionáře. Amerika k němu byla dobrá - avšak jeho irská krev, jakož i země jeho předků, s ním stále cloumala. Bylo to jaksi velmi příhodné, že se nyní vracel do země svých předků. Irsko. Když se díval přes oceán a viděl zemi, ve které se narodil, uvědomil si zvláštní pocit uspokojení, jakýsi úbytek touhy, které si byl předtím stěží vědom. Byl zpátky. Byl doma.

„Je to velkolepý pohled, nemám pravdu, generále," řekl starší seržant William H. Tyrell, který stál vedle u zábradlí poštovního parníku.

„To tedy ano. A pro lidi, jako jste vy, jsem pan O'Grady - pokud mě ovšem nechcete dát znovu transportovat." Netroufal si zde užívat své pravé jméno, aby snad nevzbudilo, i po všech těch letech, nežádoucí vzpomínky v myslích zdejších orgánů. Místo toho měl u sebe dopisy a dokumenty adresované W. L. D. O'Gradymu, což byl náhodou i jeho kamarád a důstojník irské brigády. O'Grady býval rovněž důstojníkem královské námořní pěchoty, který ho podrobně seznámil s její historií a bitvami.

Když zvolna proplouvali kolem opevněné Martellovy věže a vplouvali do přístavu Kingstown, lodní píšťala hvízdala. Cestovali sem velkou oklikou. Nejprve pluli z New Yorku do Le Havre ve Francii, kde se s nimi setkal jeden americký agent. Měl pro ně lístky, lístky, které jim měly zajistit cestu z Francie až do Irska.

„Nechceme, aby si někdo povšiml vašeho přízvuku," řekl. „Jen předložte lístek, trochu zamumlejte, jinak držte jazyk za zuby a dávejte každému tučný bakšiš. Takto poznáte hodně ponížené britské úslužnosti - a nebudou vám klást žádné otázky."

Jejich bezejmenný průvodce měl pravdu. Trajekt je přepravil přes Kanál na jižní pobřeží Anglie do Southamptonu a na zdejším nádraží nasedli na vlak. Jak šly stříbrné šilinky z ruky do ruky, mnoho problémů šlo stranou. A totéž platilo, když v Holyheadu nastoupili na poštovní parník. Tato cesta oklikou byla nutná, poněvadž každý, kdo by připlul ze Spojených států přímo do Irska, by byl podezřelý a vyslýchaný, možná i hledaný. Takhle to bylo sice delší, zato bezpečnější.

„Řekněte mi znovu, kdy a kde se spolu znovu setkáme," vybídl ho Meagher.

„Příští čtvrtek, hned támhle v čekárně první třídy na železniční stanici. Nádraží Kingstown. A do té doby budu doma se svou rodinou! Už teď se mi sbíhají sliny, vařená slanina se zelím. Čerstvě upečený bílý chléb. Má teta byla vždy machr na pečení."

Tyrell byl na tuto první cestu vybrán jako generálův doprovod, protože to byl pravý dublinský „samec", který měl tolik příbuzných v Ringsendu, aspoň co říkal, že zaplňovali celé sousedství.

„Jezte si, co chcete," řekl Meagher. „Ale držte se stranou chlastu, alespoň na veřejnosti. Dávejte si pozor na to, s

kým mluvíte. Feniané byli zrazeni, až se to nevyplatilo."

„Mně se to nestane, to vám přísahám, sire. Moji strýci, bratranci a bratři budou jediní lidé, kterým se svěřím."

Když trajekt přirazil k doku, rozešli se; oddělili se od sebe ještě dříve, než se připojili k ostatním pasažérům sestupujícím po lodní lávce. Meagher ignoroval dva vojáky u výstupních dveří vedoucích z přístaviště; neměl důvod věřit, že ho úřady po všech těch letech stále aktivně hledají. Vyšel ven a přešel silnici směrem k železniční stanici. Ozvalo se vzdálené hvízdání píšťaly a krátce nato přisupěla na nádraží malá lokálka. Zakoupil si lístek - jeho přízvuk zde už jistě nebyl na závadu! - a nastoupil. Byla to krátká cesta, vlak stavil jen v Sandycove a Gleangeary, než zastavil ve stanici Dalkey. Vzal si svou brašnu a připojil se k dalším dvěma cestujícím, kteří vystoupili na peron. Pročítal si vlakový jízdní řád, umístěný před nádražím, dokud mu ti dva pasažéři nezmizeli z dohledu. Pak se otočil a - ano, bylo to tam, jenom o pár kroků níže v kopci stála hospoda, o níž mu vyprávěli. Popadl ranec a vydal se k ní, potom otevřel dveře. Hostinský v modré pruhované zástěře právě prodával potraviny nějaké zákaznici v malém obchůdku na druhém konci baru.

„Jen se posaďte," zavolal. „Hned jak obsloužím paní Rileyovou, budu u vás."

Meagher se rozhlédl kolem po zešeřelém interiéru, petrolejových lampách a pivních čerpadlech, rozsypaných pilinách na podlaze. Usmál se; bylo to už velmi, velmi dávno.

„Jste odjinud, nemám pravdu?" řekl hostinský, když mu přinesl pintu černého piva. „V Dublinu jsem nikdy neviděl oblek takového střihu."

„Choval jsem ovce - na Novém Zélandu."

„Nepovídejte! To je obrovská dálka."

„Dvouměsíční plavba lodí, je-li dobrý vítr."

„Vy nejste z Dalkey." Bylo to konstatování, nikoli otázka. Irsko bylo, jako ostatně vždycky, jedno velké maloměsto a každý tu vše o každém věděl.

„Ne, to nejsem. Ale můj bratranec ano."

„Ale běžte!"

„Je to pravda. Jmenuje se Francis Kearnan."

„Ten, co si vzal Bridget?"

„Právě on. Chodívá sem k vám?"

„Obvykle ano. Ale teď ho najdete doma. Dole pod kopcem, první odbočka vpravo. Je tam chalupa, která potřebuje spravit střechu."

„Děkuji."

Poté, co si ještě popovídali o počasí, loňské úrodě brambor a smutné politické situaci v zemi, šel hostinský obsloužit dalšího zákazníka vedle do koloniálu. Meagher dopil sklenici a šel se poohlédnout po svém bratranci.

Který skutečně byl jeho bratrancem z matčiny strany. Když se Fenianský kroužek usnesl, že znovu vybuduje revoluční hnutí v Irsku, bylo rozhodnuto, že od nynějška budou kontaktováni pouze příbuzní. Takhle se mělo předcházet zradě. Politika byla jedna věc, ale rodinná pouta, to bylo něco úplně jiného.

Našel chalupu, zaklepal na dveře a ustoupil kousek dozadu. Zevnitř se ozvaly šoupavé kroky a potom se dveře otevřely.

„Jsi to ty, Francisi?" zeptal se Meagher.

Muž středního věku krátkozrace zamžoural a kývl. Za těmi vráskami a šedými vlasy mohl Meagher vidět rysy chlapce, kterého kdysi tak dobře znal. „Pořád plaveš ve čtyřicetistopé hloubce?"

„Cože? Kdo jste?"

Ulice byla liduprázdná, nicméně se předklonil a zašeptal: „Jmenuji se Meagher…"

„Matko boží! Jsi to ty, Tommy?"

„Ano. A teď - jak dlouho mě tu necháš trčet venku?"

Bylo to vřelé shledání. Bridget odešla předtím ven, takže Kearnan sám připravil čaj. Zalovil ve skříňce a objevil nějakou samohonku, aby si to ještě zpříjemnili. Bavili se o rodině a uplynulých letech a Francis doléval pohárky, než se Meagher konečně dostal k důvodu své návštěvy:

„V novinách ve Spojených státech psali, že feniané byli infiltrováni, jejich vůdci pozatýkáni -"

„Spoustu jich udali! Dovedeš si představit člověka, Ira, který zradí své sousedy? Ten, kdo by to udělal, je krysa, ještě horší než Angličan, který ho podplatil."

„S tím souhlasím. Ale lidé v Irsku se nedají zastavit. Hnutí za svobodu zase povstane z popela jako fénix. Jsem tady, abych se o to přičinil - a jsi-li ten člověk, za kterého tě pokládám - pak mi jistě pomůžeš." Vylovil z kapsy smotek desetišilinkových a librových bankovek a pohodil jej na stůl mezi ně. Usmál se Francisovu vytřeštěnému pohledu. „A povím ti, jak s tím můžeš naložit."

„Jézus, to není pro mě, nebo jo?"

„Ne - ale můžeš z toho brát, co budeš potřebovat na práci, kterou po tobě chci."

„Nebude to nebezpečné?"

„Ne, pokud budeš držet svou irskou klapačku a nebudeš se šířit o tom, jak jsi přišel k penězům. Tyhle libry, šilinky a pence jsou pro lidi, kterým důvěřuješ - lidi z tvé rodiny nebo od Bridget. Dovol, abych ti přesně řekl, co je třeba udělat."

Byl to Gustavus Fox, kdo vysvětlil, jak by mělo být nové fenianské hnutí organizováno. Důstojníci z Fenianského kroužku měli samostatně navštěvovat Irsko. Měli mluvit jen s příslušníky nejbližší rodiny a získávat je pro věc hnutí. Neměli být kontaktováni žádní cizí lidé; ani staří přátelé, ať už jakkoli blízcí. Právě masové nábory v minulosti, kdy se mohl přidat kdokoli, feniany zničily. Tento nový způsob náboru probíhal na bázi takzvaných buněk, jak říkal Fox.

Členové jedné buňky se budou znát jen mezi sebou - a s důstojníkem, který je pro věc získal. Žádní příslušníci jedné buňky se nebudou znát s příslušníky buňky jiné, ani kdyby byly ve stejném městě. Meagher byl jedinou osobou, jež měla znát všechny vůdce buněk. Bude jim poskytovat peníze a oni jemu informace. Kvalifikovaní dělníci budou vybízeni - a rovněž placeni - aby se vydávali přes Irské moře za prací do Británie. V loděnicích, na železnici, v ocelárnách. A měli domů podávat zprávy o všem, co se dozvědí. O přesunech vojsk, lodí, prostě všechny informace, které by mohly být pro Foxe důležité. Až si dá Meagher dohromady všechny kousky mozaiky, bude moci vidět velký obraz tamního dění, který oni sami nevidí. Pak může psát a posílat do Ameriky zprávy, jež budou velmi důležité pro vojsko, pro vojenské zpravodajství, jež hrálo v moderní válce tak závažnou roli.

A navíc - fakt, že bude současně oživovat irské revoluční hnutí, přijde jen a jen vhod. Cokoli, co by mohlo vyvést Brity z konceptu, by jen napomohlo válečnému programu.

Nepřátelé mých nepřátel… Už zase.

Útok začíná

John Ericsson naprosto nikdy ani na malý okamžik nezapochyboval o spolehlivosti některé z lodí, jež postavil. Jistě, s každým novým modelem byly menší problémy, jako třeba s kormidelními kabely u Monitoru. To se dalo ostatně čekat a zkušenosti ukázaly, že vždycky stačila jen krátká zkušební plavba. Ani Virginia nebyla výjimkou. Vyplula z nové loděnice v Newport Newsu do klidných vod Hampton Roadsu a potom do Atlantiku za ním. Ericssonova víra v tuhle novou loď byla oprávněná; byly zjištěny jen podružné potíže a ty byly rychle uvedeny do pořádku. Bylo zapotřebí zesílit azbestové obložení parních trubek v místě pod palebnými věžemi, kde procházelo lodními komorami. Některé kusy se při styku s horkými rourami odlomily. Obložení bylo nyní opraveno a překryto dostatečně silnou vrstvou dřeva. Ericsson doufal, že parní potrubí nebude muset vést až z kotelny dole, ale řešení jeho verze Carnotova motoru stále nebylo kompletní.

Ještě když tyto finální práce probíhaly, na palubu už se nakládaly zásoby potravin pro posádku, střelný prach a střelivo do děl.

Ericsson stál na lodním můstku, kabát odhozený stranou, jak prováděl poslední úpravy na stroji své invence. Byl to mechanický telegraf, který měl přenášet kapitánovy instrukce do strojovny.

„Pane Ericssone, mohu vás na chvíli vyrušit?"

Jedinou odpovědí bylo bručivé zaklení, zatímco inženýr napínal tenký řetěz na ozubené kolo, které bylo připojeno k mechanismu lodního telegrafu. Teprve až to Ericsson provedl ke své spokojenosti, přišrouboval kryt, zvedl se na nohy a otřel si kolomaz z rukou do chomáče čisticí bavlny. Stál tam ředitel jeho závodů Garret Davis, nervózní jako obvykle, a vedle něj nějaký námořní důstojník. Ten muž byl poměrně vysoký a měl elegantně nahoněný knír.

„Tohle je kapitán Raphael Semmes," řekl Davis.

„To jméno je mi povědomé," odvětil Ericsson. Napřáhl ruku, ale pak ji zase rychle stáhl, když uviděl, jak je umaštěná.

„Během minulého konfliktu jsem měl tu čest velet CNN Alabama. Snad to by -"

„Ano, jistě. Už si vzpomínám. Nádherná loď, s níž jste v minulé válce výborně disponoval. Jakže ji to noviny nazývaly? Ja - žralok Konfederace."

Tato přepadová loď britské výroby za americké občanské války způsobila pořádnou paseku v řadách unionistické obchodní flotily.

„A kde je teď ten váš žralok?"

„Na špalcích, sire. Dostává nové motory, další děla, trochu pancíře a tak podobně, jak pevně věřím. Ale jakkoli mi na něm stále záleží, spíše mě zajímají nové obrněnce, které stavíte vy. Musím přiznat, že jsem zatahal za jisté nitky, vedoucí rovnou od Jeffersona Davise. Podotkl jsem, že nové námořnictvo musí mít důstojníky z Jihu stejně jako ze Severu."

„Pádný argument," řekl na to Ericsson, pohlédnuv na své ruce, a pak odhodil špinavý hadr stranou. „A byla vaše snaha úspěšná?"

„Myslím, že ano. Mám tu velet vaší USS Virginii."

„To je vskutku báječná novina. Dovolte, abych vám poblahopřál k vašemu novému velitelskému postu - na největším obrněnci světa. Pojďte se mnou. Hned jak si očistím ruce, potřesu vám vaší rukou. Pak vás provedu po lodi."

Ericsson dodržel slovo a zavedl ho do podpalubí a pak do strojovny, kde snad celý prostor vyplňoval gigantický parní motor.

„Největší a nejsilnější motor, jaký kdy byl zkonstruován," řekl pyšně Ericsson. „Má vlastní invence, samozřejmě. Čtyři válce - žádný jiný motor se čtyřmi válci nebyl dosud nikdy sestrojen. Určitě si povšimnete, že pára při nižším tlaku recykluje. Ani to ještě nikdo předtím neudělal tak, jako to vidíte tady. A ty palebné věže - musíte si je prohlédnout."

Pancířovým průlezem v zadní části vešli do věže na přídi. Semmes si s úžasem prohlížel děla.

„Ta jsou veliká - nemohu uvěřit, že jsou umístěna na lodi!"

„Nebylo to snadné - ale já to dokázal. Dvanáctipalcová děla, jež budou pálit třaskavými granáty na vzdálenost pěti mil. Zadovky, jak vidíte. Rovněž si povšimněte pneumatických rázových tlumičů v jejich základně. Pochopitelně taky můj návrh." Ericsson ukázal na válce po obou stranách děl. „Když dělo vystřelí, tady tyto písty při zpětném rázu zajedou do těchto válců. Vzduch se stlačí a zbrzdí závěr děla, pod tlakem současně uniká těmito otvory. A teď přijde to geniální. Jakmile dělo dosáhne krajní meze závěrové dráhy, uzavřou se tyto ventily, to už je stlačený vzduch vypuštěn - a do válce je vpuštěna pára. Svým způsobem tu máme vertikální parní motor. A tak s převelikou snadností, bez přispění lidské práce, je kanon opět posunut vpřed do palebné pozice."

Asi o hodinu později se Ericsson a Semmes vynořili opět na palubu, po prohlídce lodi oba umounění a umaštění - ale

ve svém nadšení to sotva brali na vědomí. Semmes v obou dlaních sevřel ruku švédského vynálezce.

„Sire - já prohlašuji, že jste génius. Tahle loď, to je umělecké dílo, konstrukce až neuvěřitelně úžasného provedení, mocná, neporazitelná bitevní loď - a já jsem ten nejpyšnější člověk na světě, že mi bylo umožněno být jejím prvním velitelem. Děkuji vám, sire - děkuji vám!"

„Jsem velmi rád, že se vám líbí," pravil Ericsson, v jehož hlase zazněla snad i malinká stopa pokory. Ale hned se zase vzpamatoval: „Máte pravdu, je to vysoce geniální stroj, který jsem mohl zkonstruovat jedině já."

• • •

O necelé dva týdny později Virginia zakotvila v přístavu Vera Cruz. Kapitán Semmes vystoupil na nejvyšší můstek a nasál horký vlhký vzduch. Ucítil dým a hnilobu. Směsice pachů města a džungle. Přístav se zdál být zaplněný loděmi, hrubým odhadem jich tam bylo asi tak dvacet. Trojstěžníky i parníky. Uvnitř přístavu, poblíž lodí uvázaných u nábřeží, byly dva obrněné kolesové parníky. O kus dál na moři kotvila další skupina lodí. Semmes za sebou zaslechl kroky a otočil se, na můstek za ním přišel státní tajemník.

„Dobré ráno, pane Sewarde."

„Dobré ráno, kapitáne. Musím vám znovu poděkovat za to, že jste s tímhle krásným plavidlem počkal v přístavu, než jsem mohl nastoupit i já. Nejen že jsem rychle a v pohodlí dosáhl cíle své cesty - ale nyní mám též informace z první ruky o našem námořnictvu. Jsem teď na to námořnictvo velmi pyšný, opravdu strašně moc."

„Bylo mi potěšením mít vás na palubě, sire."

„Mně taky. Když jsem teď viděl, jak se žije na palubě obrněnce, vážím si ještě více námořníků, kteří brání naši zemi. Žádná z lodí, na nichž jsem se kdy plavil, se té vaší nevyrovná. Je to víc než motor nebo zaoceánský stroj, tolik odlišný od dřevěných plachetnic, které nahrazuje."

„Cítil jste se nepohodlně?"

„Ale vůbec ne. Spíše ohromně, protože věřím, že cestovat na ní je jako cestovat do budoucnosti. Připouštím, že zprvu mi zvuk motoru připadal rušivý, avšak brzy jsem si na něj zvykl. Byla to malá daň, která se platí za tu rychlost a komfort plavby. A v míru - budou v míru také takové ocelové lodě? Převážející pasažéry přes světové oceány?"

„To určitě ano!" prohlásil kapitán nadšeně. „Už nebudou závislé na rozmarech větru, budou rychlé - ba i luxusní. Spíš jako hotely na moři než skřípějící a pomalé lodě pod plachtami. Parníky jsou plavidla budoucnosti - v tom mě můžete vzít za slovo."

„To taky beru." Seward se otočil k zábradlí a uviděl malý parní člun, který právě obeplouval příď většího parníku a mířil k nim. Na vlajkové žerdi na zádi mu vlály hvězdy a pruhy, zatímco na přídi stál muž, který dával signály dvěma praporky.

„Přeložte to," řekl Semmes. Signalista na můstku cosi naškrábal na břidlicovou tabulku. Když skončil, předal ji kapitánovi, který si to rychle přečetl, pak ji podal důstojníkovi na hlídce.

„Generál Ulysses S. Grant míří na palubu, pane Sewarde."

„Vskutku velmi šťastné setkání, protože tenhle muž bude naprosto přesně vědět, jak to vypadá s Mexičany a Francouzi."

„Spusťte lávku," rozkázal kapitán. „A ceremonii úměrně generálovu postavení. Uvítáme ho tady na můstku." Jelikož teď nebyla loď v pohybu a otvory na palubě nepřiváděly dolů studený vzduch, v jeho salonu by bylo jako v kovové peci. Semmes si v duchu připomněl, že má nahlédnout do lodních směrnic, aby zjistil, jak má být na palubě lodi uvítán generál. Z postu kapitána obchodního plavidla totiž přešel rovnou na přepadovou loď. Jeho prvním důstojníkem byl naštěstí absolvent Annapolisu.

Zatímco Grant vystupoval na palubu, posádka a kapitán napjatě přihlíželi. Byl to statný muž s plnovousem, oblečený do modré uniformy obyčejného vojína; jediným znamením jeho hodnosti byly hvězdičky na ramenou. Rychle vystoupil na můstek a pokynul hlavou, když poznal státního tajemníka.

„Velmi rád vás tu vidím, pane tajemníku. Ty politické šaškárny, které tu probíhají, to je zcela mimo mé chápání." Otočil se a napřáhl ruku k Semmesovi.

„Kapitáne, vás a vaši loď rovněž velmi rád vidím."

Seward pohlédl směrem ke břehu. „Tak copak se tam děje, generále Grante?"

„Inu, sire, zdá se, že politici celé týdny prožvanili, avšak dnes se konečně dohodli na podmínkách. Francouzi kapitulovali. Jejich vojska budou odzbrojena a budou moci odejít. Jejich lodě jsou ty, které vidíte támhle, ty, které kotví u nábřeží. Mexičané chtěli Maxmiliána zastřelit, ale vyjednavači jim to jaksi rozmluvili. Avšak on i jeho důstojníci tu budou drženi pod přísným dohledem, dokud nebudou splněny všechny podmínky kapitulace. Vypadá to, že když Francouzi s touhle válkou začali, poslali všechna mexická vojska, která porazili a zajali, do Francie. Až se tito vojáci vrátí, pak může odjet i zbytek Francouzů."

Grant pohlédl směrem k masivní palebné věži se dvěma děly před můstkem a na o něco menší kanon na boku obrněnce, načež šťastně pokýval hlavou.

„Vskutku velmi rád ta děla vidím. Mí vojáci trčí na těch lodích, zakotvených támhle, už příliš dlouho. Nechtěl jsem je vysadit na břeh bez ochrany, kdyby se snad něco zvrtlo. Tohle místo je jako soudek prachu připravený vybuchnout. Kdybyste laskavě namířil svůj kanon na břeh, aby zaštítil naše vylodění, byl bych vám velmi zavázán."

„Je mi velkou ctí, generále Grante. Současně se chystám připlout s lodí co nejvíce ke břehu. Mohu vám navrhnout, abyste umístil signalistu na břeh, kde bychom ho mohli vidět? Tak můžeme udržovat komunikaci."

„Ano, přesně to udělám. Pane tajemníku - nešel byste se mnou?"

„Půjdu. Konzul Hancock mne zasvětí do výsledků dosavadních jednání."

Ještě když parní člun supěl ke břehu, rozběhlo se vyloďování amerických vojáků. Na severním konci přístavu, co nejdále od francouzských lodí, kde byly zakotveny americké transportní lodě. Jako první byl na břehu pluk ostrostřelců. Ti se rychle zformovali a vyrazili pochodem podél nábřeží ke vzdálenému molu. Jakmile došli do pozice, byli rozmístěni do řady čelem k francouzským lodím. Současně byla vykládána baterie desetilibrových Parrottových děl, vytahovaných navijáky z nákladního prostoru lodi. Každé vážilo jen 899 liber, takže na břehu mohly být snadno instalovány do pozic ručně dělostřelci a vojáky. Tyhle drážkované kanony byly rychlopalné a smrtící.

Vojáci, kteří vystoupili z další transportní lidi, byli popelavě šedí. I v této armádě, sjednocené proti britským vetřelcům, si pluky stále zachovávaly svoji starou identitu, stále jim veleli jejich vlastní důstojníci.

Pak z města zazněly polnice a ozval se tlumený zvuk bubnů. Ten stále sílil, až se na nábřeží objevili první francouzští vojáci. Nesnažili se udržet krok, ale jenom se bezprizorně šourali, skýtajíce věrný obraz porážky. Byli beze zbraní, postrádali jakoukoli morálku, někteří šli jako bezduší s rukama v kapsách. Když nastupovali do svých lodí, americká armáda se stále vyloďovala na břeh.

„To je pohled, který už víckrát nespatříte," řekl Semmes a důstojník na hlídce přikývl. „Stačí už jenom pár Mexičanů mávajících tou svou novou vlajkou, aby byl obraz úplný."

„Támhle jsou, sire," odvětil důstojník a ukázal na nábřeží. „Ty ozbrojené stráže mašírující podél Francouzů. To budou určitě Mexičané."

„Věřím, že máte pravdu," řekl Semmes hledící do dalekohledu. „Není-li tohle historický okamžik, pak už žádný jiný nebude."

Na balkoně ayuntamiento, městské radnice, stála skupinka oficiálních činitelů. Právě tam probíhala konference, aby se dohodly podmínky kapitulace - a míru. Byl tam státní tajemník Seward spolu s Johnstonem Hancockem, americkým konzulem ve Vera Cruzu. Byl to tělnatý muž, někteří by řekli tlustý, který se hodně potil. Nebyl to nejlepší z konzulů, ale jeho rodina v Mexiku již roky podnikala a jeho znalost španělštiny byla velkým přínosem. Jeho mohutná postava se tyčila nad drobným prezidentem Mexika Benitem Juárezem.

„Jsou to vrazi a unikají nám," řekl zatvrzele Juárez.

„Jsou to jen obyčejní vojáci, Excelence. Jsou tu proti své vůli, odvedenci do služeb toho tyrana Napoleona. Mějte na paměti, že jejich důstojníci jsou stále tady, stejně jako uzurpátor Maxmilián; poslouží nám jako rukojmí, dokud se nevrátí vaši mexičtí vojáci."

„Měl by být postaven ke zdi a zastřelen."

Juárez střelil nenávistným pohledem k vedlejšímu balkonu, kde stáli francouzští důstojníci, obklopující vysokou postavu sesazeného císaře. Muži na obou balkonech se navzájem úplně ignorovali, zatímco shlíželi na poražená vojska pochodující dole ulicí. Seward pokýval hlavou a otočil se k Hancockovi.

„Řekněte laskavě prezidentovi, že tohle je velký okamžik v historii Mexika. Uzurpátor sesazen. Jeho řádně zvolená vláda má zemi zase pod kontrolou."

Hancock to přeložil, načež se obrátil zpátky k Sewardovi:

„Jeho Excelence vám děkuje za přání všeho nejlepšího. A za vaši štědrou pomoc, která toto vítězství umožnila."

„Výborně. Pak by snad bylo vhodné mu připomenout, že v jeho zemi jsou stále invazní síly - Britové. Mír nebude jistý, dokud nebudou z těchto břehů vypuzeni i oni."

Juárez nebyl moc rád, že mu připomínají Brity. Byli zakopaní a dobře vyzbrojení a jeho vojska měla jenom málo pohnutek, aby pokračovala v boji. Nic to pro ně neznamenalo. Ať si postaví tu cestu, potom ji použijí a odtáhnou. Poněkud nejasně ubezpečil tlustého Yankeeho o své připravenosti a otočil se, aby sledoval odcházející vojska. Tohle byl vskutku historický okamžik, a on si chtěl vychutnat každou vteřinu ponížení svého nepřítele.

Pohyby vojsk pokračovaly po celé dopoledne. Krátce před polednem generál Ulysses S. Grant znovu nastoupil na palubu Virginie.

„Jde to nad očekávání hladce," řekl při pohledu z můstku na nábřeží. „Chci, aby tu mí vojáci zůstali, dokud nebudou všichni Francouzi pryč. A krom toho potřebují strávit chvíli na břehu poté, co byli tak dlouho namačkaní na palubách těch lodí. Mezitím budu potřebovat vaši pomoc, kapitáne."

„Cokoli si řeknete, generále."

„Zatímco budu pryč, mohl by tu na vše dohlédnout generál Joe Johnston."

„Joseph E. Johnston?"

„Přesně tak. Můj zástupce. A já jsem moc rád, že ho mám po svém boku - a ne už na druhé straně. Ještě než odvedu své muže do útoku na tu britskou cestu, chci se o ní dozvědět víc. Zvláště o přístavu na tomhle jejím konci. O tom Coatza-nevímco."

„Velmi rád bych se podíval také."

„A dívat se z ocelové lodi, kapitáne Semmesi, to se mi jeví jako nejbezpečnější způsob, jak se toho úkolu zhostit."

• • •

Kapitán Fosbery, velitel HMS Valiantu, byl jenom krátce po úsvitu vzbuzen svým sluhou. Valiant a jeho sesterská loď Intrepid kotvily jen kousek od mexického pobřeží.

„Hlídka hlásí dým na horizontu, sire. Východoseverovýchod."

„Přines mi trochu kávy." Fosbery zhluboka zívl, zatímco si natahoval kalhoty. Spal jenom několik hodin. Zanechal však na palubě rozkazy, aby ho informovali o všem, co se na moři šustne.

„Támhle, sire," řekl důstojník na hlídce, když dorazil na můstek. Podal kapitánovi dalekohled.

„Obrněnec," pravil Fosbery. „A ty obrysy - to určitě není žádný z našich. Ohlaste to na Intrepid, pokud ho ještě

nespatřili. A připusťte páru."

Kotvili co nejblíž přístavu, aniž riskovali najetí na mělčinu; pod kýlem Valiantu byly jen necelé dva sáhy vody. Nacházeli se bezpečně pod ochranou pozemních baterií. Ale ve válce člověk nikdy neví. Fosberymu se příliš nezamlouvala možnost, že by ho nepřítel přistihl jen tak na vodě.

Generál Grant na palubě Virginie zatím dalekohledem pomalu obhlížel pobřežní obranu. Malá flotila zakotvených dopravních lodí, dvě bitevní lodě připouštějící páru. Nemluvil, čelist měl pevně semknutou, výraz zasmušilý.

„Čtvrtinovou rychlostí kupředu," pravil kapitán Semmes. Z menších obrněnců neměl strach - měl však velký respekt před bateriemi zakopanými v kopcích před nimi.

Stále se nacházeli přes čtyři tisíce yardů od břehu, když směrem od baterií náhle vyšlehly světelné záblesky, jež vzápětí zahalila mračna dýmu. Dvě stě metrů od jejich boku vytryskly k nebi dva sloupce vody. Další se zjevil skoro přímo v linii s lodní přídí.

„Ostře doleva," přikázal Semmes. „Plnou parou."

„To je zatraceně dobrá střelba," poznamenal Grant.

„Až příliš," odvětil Semmes, když jim vodní gejzír zprava ostříkl příď. Kde by teď byli, kdyby loď nezměnila kurs. „Nemůžeme vyplout proti těm dělům, aniž bychom riskovali vážné škody - i s naším pancířem."

„Je nějaká šance, že by nějaká síla dobyla ten přístav z moře?"

„O tom pochybuji. Obrněnce by mohly té palbě odolat, ale dřevěné transportéry by neměly šanci."

„Právě to jsem si myslel. A tak tuším, že si to budeme muset prohlédnout z pevniny."

Podle zpráv, které četl, to tam nebylo o nic lepší. Inu, uvidí se, uvidí se.

Rozšíření boje

Gustavus Fox byl příliš zaneprázdněný muž na to, aby se ještě vyžíval v nějakém společenském životě. Ani moc často nechodil na večeře - či vlastně vůbec ne, když se nad tím pojednou zamyslel. Vždycky si však dával vydatnou snídani, protože častokrát to bylo jediné jídlo, které za celý den měl. V pokoji 313 až příliš často míval jen chléb nebo sýr, v nejlepším případě studené smažené kuře. Toto pozvání ale nemohl odmítnout, když uvážil, kdo je jeho hostitel.

V podniku Wormly's nikdy předtím nebyl, navzdory jeho pověsti nejlepší restaurace v hlavním městě - čímž se ostatně chlubilo hned několik vybraných restaurací. Ve vchodu se zarazil a pohlédl skrze broušené dveřní sklo do jasně ozářeného interiéru a na vyparáděné hosty sedící uvnitř. Neměl by se převléci do námořní uniformy? Na to už ale nebyl čas. A tak byl tady, rozjívený jako nějaký mladík na první schůzce. Pousmál se svému váhání a vešel dovnitř.

„Mohu vám být nějak nápomocen, sire?" Vrchní číšník měl na sobě fešný frak a navoskované kníry se zakroucenými konečky, což byl nepochybně pokus o nápodobu kontinentálního stylu. Jeho přízvuk byl však ryze pobřežní.

„Ano, prosím. Jdu na večírek do místnosti číslo šest."

„Samozřejmě, sire. Kdybyste byl tak laskav a následoval mne."

Vykročili chodbou podél hlavní jídelny až k diskrétně vyhlížejícím dveřím, napůl schovaným za korálkovými závěsy. Foxův průvodce zlehka zaklepal, pak ustoupil stranou a otevřel dveře. Fox vešel dovnitř. Šedovousý muž sedící u stolu vstal a napřáhl k němu ruku.

„Pane Foxi. Jsem nesmírně potěšen, že jste za mnou mohl v tak krátkém čase přijít."

„Je mi vskutku velkou ctí, generále."

Ačkoli jeho hostitel měl na sobě tmavý oblek a fulárovou šálu, jen málo lidí by ho pokládalo za civilistu. Ten vzpřímený postoj, ty bystré oči. A snad i ty jezdecké boty. Ať již v uniformě či bez, generál Robert E. Lee byl mužem, který vzbuzoval respekt.

„Bylo mi řečeno," pravil Lee, „že tady ve Wormly's mají nejlepší whisky s ledem a mátou z celého Washingtonu. Jakožto Virgiňan mám tento nápoj ve veliké oblibě. Nedáte si se mnou?"

„S radostí, sire."

Ne že by měl moc na výběr; nápoje už byly nalité a čekaly na servírovacím stolku. Fox pozvedl sklenici.

„Na vaše zdraví, generále."

„Děkuji vám - a na vaše taky."

Vzali si nápoje ke stolu, kde už byl prostřen křišťál a stříbro.

„Myslím, že nelhali," konstatoval Lee poté, co se posadili. „Je to vskutku výborná whisky s mátou. Věřím, že i želví polévka je vynikající, vynikající. Dovolil jsem si ji objednat pro nás pro oba." Opřel se a krátce zatáhl za šňůru zavěšeného zvonku.

Dveře se otevřely snad už za pár vteřin. Vešel černošský číšník v livreji a nesl velkou polévkovou mísu, z níž se kouřilo. Mlčky před ně naservíroval talíře a nalil jim plné porce polévky. Pak odešel a zavřel za sebou dveře.

„Ta je výborná," pravil Lee poté, co usrkl ze lžíce. „Bude následovat divoká kachna, rovněž domácí specialita."

Fox zamumlal na souhlas a nabral si lžíci polévky. Byla opravdu vynikající. Říkal si, proč ho sem Lee asi pozval, ale nevěděl, jak by tu otázku nadnesl.

Při jídle si trochu povídali, o časném létě a dalších nepodstatných věcech. Teprve až odnesli ze stolu a nalili jim portské, přešel Lee k jádru věci. Zamkl za číšníkem dveře, znovu se posadil a upil portského, načež se zpříma zadíval na Foxe.

„Mohl jsem vás navštívit ve vaší kanceláři, ale chtěl jsem, aby to zůstalo v soukromí. Možná i kvůli závažnosti toho, o čem s vámi chci mluvit."

„Pochopitelně, generále."

„Jak moc jste obeznámen s činností Válečného pokoje?"

„Vůbec nijak. Postupuji informace vzhůru svým nadřízeným. Jen málo toho směřuje na oplátku dolů."

„Když jsem se obrátil na ministra války, s nímž bych měl konzultovat všechny záležitosti, jež mají co do činění s vojenskými informacemi jakož i s otázkami utajení, bez meškání mi doporučil vás. Říkal rovněž, že byste toho o mně mohl vědět víc než já sám."

Fox jeho úsměv opětoval. „Nikoli víc - ale snad toho vím dost. Dovolte, abych vás ujistil, že během občanské války jste byl mužem, který se velmi těžko sledoval."

Lee se usmál. „Inu, to už je bohudík věc minulosti. Teď jsme sjednocení v jiné válce. A právě o tom s vámi chci mluvit. O Britech."

„Četl jste mé zprávy?"

„Ano. Jsou velmi podrobné, jenže nikdy neuvádíte zdroj svých informací."

„To jen proto, abych chránil svoje agenty. Máte-li důvod ke zpochybnění nějakých faktů nebo závěrů, jsem si jist, že mohu jejich správnost ověřit."

Lee pozvedl ruku a odbyl tu záležitost stranou. „Ale vůbec ne. Jsem si jistý, že vaše zdroje jsou spolehlivé. Šlo mi o informaci obecnější povahy. Snad spíše strategického charakteru. Jako je ta cesta v Mexiku, již budují Britové. Jste si jist, že bude využita k invazi do naší země?"

„O tom nemám žádných pochyb. Nemá žádné jiné využití než umožnit jejich vojskům, aby přešla od Pacifiku k Atlantiku. Tato vojska mají jen jeden možný cíl. Budou posazena na lodě, aby se účastnila invaze do naší země. Pobřeží Zálivu je naším měkkým podbřiškem. Pokud by tam Britové získali opěrný bod, bude zoufale těžké je vypudit. Proto se musíme pokusit invazi zarazit, ještě než začne. Je-li to vůbec možné, musíme zabránit lodím ve vyplutí."

„Naprosto souhlasím. Generál Grant v současnosti podniká útoky na obranné pozice podél cesty, operuje se svými muži jižně od Vera Cruzu. Je to schopný důstojník, jak oba víme. Pokud je na světě nějaký člověk s takovým odhodláním a schopností odříznout tu cestu - je to právě on."

„Skláním se před vašimi profesionálními znalostmi, generále, nicméně vás ujišťuji, že v tom jsme oba téhož názoru."

„Pak tedy rozvažme jinou věc. Nedá se něco udělat s tím přístavem na druhé straně cesty? Vy jste námořník. Je nějaká možnost podniknout útok na pacifickém konci cesty?"

Fox poodstrčil židli dozadu a napil se portského, načež odpověděl: „Nejste jediný, kdo o tom uvažuje. Právě teď připravuji zprávu na žádost ministerstva námořnictva. Teoreticky je to možné. Ale aby to vskutku byla rezolutní akce, a ne jen nějaký záškodnický útok, znamenalo by to zbudovat námořnictvo operující na dvou oceánech. Což zase znamená zdvojnásobit výrobu lodí. A nejen to, i dostat se tam by bylo velmi obtížné. Na atlantickém pobřeží Jižní Ameriky je jen málo uhelných přístavů - a na pacifickém vůbec žádné. V tamních přístavech by musely být rozmístěny zásobovací lodě s palivem. Pak by naše útočná flotila musela podniknout svízelnou cestu na jih až na konec Jižní Ameriky a obeplout mys. Britové již mají početnou asijskou flotilu - a v době, kdy by naše lodě dorazily k pacifickému pobřeží Mexika, nepřítel už by tam byl, aby nás uvítal. Abych to shrnul - je to možné, ale obtížné a nákladné - a bez záruky na konečný úspěch."

„Chápu. A teď se podívejme o něco dále, můžeme-li. Pokud nepodnikneme útok proti tomu pacifickému přístavu - jsou nějaké části Britského impéria, kde by naše síly mohly udeřit, způsobit nějaké vážné škody, aby odpoutaly pozornost Britů od jejich mexického dobrodružství?"

„Stěží jaké. Od dob vzpoury v Indii a bojů v Číně rozmístili v Asii početná vojska. Je jich tolik, že mohou snadno vyšetřit všechny ty pluky, které potřebují pro nadcházející invazi přes Mexiko."

Lee si rozčíleně zamnul čelist. Napil se a dolil si sklenici. „Jak můžete z mých otázek vyvodit, mám vojenské pověření. O tom samozřejmě pomlčíte."

„Samozřejmě, generále."

„Obávám se, že má pověst mne konečně dostihla. Bylo o mně známo, že svádím bitvy tam, kde to nepřítel nečeká, a že je vyhrávám i proti přesile. Nyní musím nalézt způsob, abych to provedl znovu - ale tentokrát proti Britům. A ukazuje se, že to bude ďábelsky obtížné. Britové musejí mít nepřátele. Nemůžeme s nimi utvořit alianci?"

„Obávám se, že ne. Úzce spolupracují s Francouzi - Viktorie má francouzského císaře ve veliké oblibě. Jejím oblíbeným strýcem je belgický král. Prusové, vlastně většina německé šlechty, jsou všechno její příbuzní. Je tu samozřejmě Rusko, které stále pyká za Krym. Ale jeho námořnictvo je zchátralé a jeho armáda strašně daleko od Britských ostrovů."

„A co Anglie jako taková? Za války v roce 1812 jsme podnikali nájezdy na její břehy - a v poslední válce taky - nemůžeme to udělat znovu?"

„Možnost to je - ale jen taková provokace. Za poslední roky bylo zbudováno mnoho pobřežních opevnění. Je to ostrovní národ, který nyní vládne světovým oceánům. Má-li se na ně zaútočit, musí to být z moře. A proto po celá staletí budovali pobřežní opevněni jako žádná jiná země."

„Zatraceně - když už ne nájezdy - to je nemůžeme tvrdě zasáhnout na jediném místě, kde to nejméně čekají? Vylodit naše síly ve velkém počtu a podniknout invazi na jejich ostrov? To by určitě vzali na vědomí!"

Fox jen zavrtěl smutně hlavou. „Bylo by to příšerné, řekl bych přímo nemožné. Přeplout tři tisíce mil široký oceán, než bychom se pokusili o vylodění - na nepřátelském a střeženém pobřeží. Kdybychom řekněme byli spojeni s Francií, mohli bychom soustředit vojska tam, připravit transportní lodě a doplnit palivo u našich bitevních lodí, abychom mohli podniknout náhlý útok přes Kanál. Ale to je příliš přitažené za vlasy, než abychom to vůbec zvažovali. Francie by na takový plán nikdy nepřistoupila."

„A nejsou žádné jiné možnosti?"

„Nic dalšího mě nenapadá…"

Když to říkal, Foxovi se doširoka rozšířily oči. Prudce odstrčil židli dozadu, vyskočil od stolu a začal chodit po místnosti. Lee mlčel. Fox šel ke dveřím a odemkl je, nakoukl do prázdné chodby, znovu zamkl a otočil se.

„Existuje… nechte mne přemýšlet… ještě jedna možnost. Řeknu vám ten název pouze jednou. V této chvíli nesmí mít nikdo tušení, o čem uvažujeme. Nejsem přehnaně dramatický, jen realistický."

Přešel místnost, nastavil k sobě dlaně a sklonil se.

„Irsko," zašeptal hlubokým hlasem.

„Slyšel jsem, co jste řekl, nechápu však závažnost vašich slov. Musíte mi více objasnit, co jste mínil tímto ostrovem, jehož název musíme zmiňovat pouze šeptem."

„To jistě udělám. Určitě jste slyšel o tamních nedávných vzpourách, rebelové byli pozatýkáni a uvězněni, jejich vůdci pověšeni. Pak musíte vědět, že v naší armádě je spousta loajálních synů této ostrovní země. Pomáhal jsem jim zřizovat novou organizaci v - staré zemi - tak aby nemohla být infiltrována špiony a informátory. Organizaci, jež mě bude zásobovat informacemi o dění na Britských ostrovech. Jsem si jist, že víte o jisté brigádě, kterou máme v armádě. Z téže země. Teď jsou to všechno loajální Američané, připravení položit své životy, bude-li třeba, za svou novou vlast. Avšak to, že jsou Američané, jim nebrání, aby byli stále pevně připoutáni ke své rodné zemi. Mají v sobě silný cit, národní povědomí, věříte-li tomu. Žádné další takové neznám. Němečtí Američané sice stále mluví o staré vlasti, a když se napijí, s nostalgií na ni vzpomínají. Nikdy ale nepřemýšlejí o pruské politice ani nemají sebemenší přání vrátit se do své otčiny. To však není případ lidí, o kterých tady mluvíme. Mají starost o svou zemi, již opustili, starost o své přátele a příbuzné, kteří jsou stále tam." Snížil hlas až do šepotu: „Fenianské hnutí, nacionalistické hnutí v Irsku, tu má silnou podporu a v každém pluku oné brigády jsou jeho větve. Snad bychom toho mohli využít v naší válce s Brity. S naší pomocí se tato revoluční organizace velmi rychle rozroste. Pak jim můžeme poslat zbraně, další povstání by už mohlo docela dobře uspět…"

Lee zasmušile zakroutil hlavou na znamení nesouhlasu. „Ač se nezajímám o politické záležitosti, vyznám se v taktice a záležitostech vojenských. Nemají snad Britové v této zemi umístěny vlastní síly?"

„To mají. Je tam několik velkých posádek."

„Pak je občanská revolta odsouzena k nezdaru. Zvláště když uvážíte blízkost Anglie a Skotska."

Fox smutně pokýval hlavou. „Ano, vidím, že máte pravdu."

Natáhl se po karafě a jal se dolévat svou sklenici. Byl do to toho natolik zabraný, že si nevšiml zamyšleného výrazu v Leeově tváři, ani náhlého úsměvu.

„Přece jen tak rychle nepřiznáte porážku, pane Foxi. Já to nikdy neudělal, až do samého konce."

„Uniká mi, co tím myslíte, generále."

„Má se to prostě takhle. Povstání nikdy neuspěje. Ale pokud bychom měli podporu a pomoc zkušených mužů, kteří se vyznají v tamních podmínkách, pak věřím, že je možné provést invazi na onen ostrov, jehož jméno si netroufáme vyslovit hlasitě, aby snad nebylo zaslechnuto." Usmál se užaslému výrazu ve Foxově tváři.

„Ano, opravdu. Americká invaze a okupace toho jistého ostrova by jistě odvrátila pozornost nepřítele od mexického dobrodružství. Pokud by byla pečlivě naplánovaná, mohla by uspět. Vy říkáte, že populace by náš příjezd uvítala?"

„S otevřenou náručí, generále, s otevřenou náručí."

„Pak tedy prošetřeme možnost takové invaze. Jsem si jist, že kdyby se Britové jednoho rána probudili a uviděli hvězdy a pruhy vlát tak blízko, jen za tím úzkým mořem, pak by je to jistě strašně rozčílilo. A možná by je to rozčílilo natolik, že by své mexické dobrodružství pustili z hlavy, aby se mohli soustředit na obranu vlastní země."

Tiché spiknutí

Generál Ulysses S. Grant vyhlédl ze svého stanu, bafaje z prvního doutníku toho dne. Bylo krátce po rozbřesku a pod stromy se stále převaloval opar; v trávě se blyštěly korálky rosy. Bylo skoro chladno, ale Grant věděl, že se chystá horký den, jakmile slunce na obloze stoupne. Na tomto místě bylo v létě hůř než v Mississippi. Pokud to vůbec bylo možné. Dopil svoji ranní kávu a pohlédl směrem k mladému Latinci s irským jménem. Nespával ve stanu, ale místo toho si vždy na noc rozmotal houni na zemi. Byl už vzhůru a seděl opřen o paty, zatímco se bavil s nějakým snědým mužem v domorodém oblečení. Grant vykročil směrem k nim.

„Nechystáme se dnes na malou procházku na sluníčku?" zeptal se Grant.

„Určitě ano, generále."

„A máme se setkat s nějakými místními bojovníky - jakže jste jim to říkal?" otázal se Grant.

„Guerrilleros," řekl Ambrosio O'Higgins. „Už se hrozně těší na spolupráci s námi. Ve španělštině to znamená ty, kteří vedou malou válku, guerrilla. Dnes o něco později se k nám připojí. Vedou tuhle válku už mnoho let, v džungli. Zaútočí na nepřítele tam, kde to nečeká, a pak zase rychle zmizí, než je stačí chytit. Jsou v tom velmi dobří. Když jsou teď Francouzi poraženi, většina z nich se vrátila na své farmy, protože nepřítel byl vyhnán ze země. Hlavní síla těchto bojovníků už nemá zájem na zabíjení Angličanů pro nás. Mají pocit, že svoji válku již vyhráli, a nevidí žádnou budoucnost v tom, aby za nás umírali. Jenže peněz je v Mexiku vždycky nedostatek, a tito mladí muži jsou rádi, že si je vydělají prací pro nás. Ti, kteří zůstali v našich službách, jsou převážně mladší muži, synci, kteří mají rádi dobrodružství a netouží zrovna po tom, aby si celý den hrbili záda při práci s mačetou či azadónem, to jest motykou. Navíc potřebují peníze, protože rolníci v této zemi jsou velmi chudí. Myšlenka, že budou placení v americké měně, se jim velmi zamlouvá."

„To se taky vsadím. Už jste jim říkal, že si chci prohlédnout nepřátelské pozice zblízka - než s sebou vezmu nahoru zbytek svých mužů?"

„Ano. A taky jsem mluvil támhle s Ignaciem." Ukázal na mladého Indiána, který seděl opřen o paty a brousil si mačetu pilníkem. „Říká, že na této straně britských pozic objevil nějakou výzvědnou skupinu. Chce vědět, jestli je cestou na inspekci nepřátelských linií můžeme pobít."

„Dobrý nápad. Ale chci i zajatce, důstojníky. Dokáží poznat ten rozdíl?"

„Samozřejmě."

„Vyplatím pět dolarů za každého důstojníka, kterého zajmou."

„Jste vskutku štědrý muž, generále Grante."

„Nezapomeňte na to. A teď pojďme."

Oba opustili tábořiště armády, situované na pobřežní pláni pod sopkami Ocotal Chico a Ocotal Grande. Kromě Indiánů, s nimiž se měli setkat, s sebou generál Grant vzal četu ostrostřelců pod velením jednoho poručíka. Všechno to byli dobrovolníci, kteří se na tuto misi přihlásili, což značí, že jejich uniformy byly šedé i modré. A taky v kombinaci obou barev, protože rozedrané, válkou poznamenané hadry byly nahrazovány novými uniformami. Ušli teprve pár mil, když Ignacio vyrazil poklusem směrem ke skupince hustě rostoucích stromů. Nastavil dlaně k sobě a vydal velmi přirozený hrdelní zvuk, napodobující výkřik papouška. Zpoza stromů se vynořila skupina zamlklých mužů a čekala na ně. O'Higgins šel dopředu a vysvětlil jim, o co se jedná. Když se zmínil o prémii, kterou dostanou za nepřátelské důstojníky, na mnohých tvářích se objevily úsměvy.

Potom se guerrilleros rozběhli vpřed a do šíře a zmizeli z dohledu, zatímco vojáci šli za nimi, ubírajíce se v jednostupu po nerovné stezce. V tom parnu šli pomalu, zatímco slunko se do nich opíralo skrze horký a vlhký vzduch. Pochodovali asi hodinu, když tu v džungli před nimi zapraštěla střelba.

„Poklusem!" zvolal poručík. Vojáci, zbraně opřené svisle o ramena, proběhli rychle kolem. Grant a O'Higgins vyrazili za nimi na paseku. Bylo po akci. Na zemi ležela natažená spousta snědých vojáků v khaki uniformách, prosáklých krví. Jeden anglický důstojník v téže uniformě, pouze s hodností poručíka na ramenou, seděl na zemi a držel se za paži. Za ním stál usměvavý Mexičan, zkrvavenou mačetu přichystanou v ruce.

„Poručíku," řekl Grant, „dejte tomu muži obvaz. Chci znát vaše jméno a hodnost."

„Běž do prdele," zavrčel důstojník a pokusil se vyškrábat na nohy; Mexičan ho srazil zpátky dolů a přidržel mu u hrdla mačetu.

„To necháte toho divocha, aby mi podřízl hrdlo?"

„Možná," odvětil Grant ledovým hlasem. „Jméno a hodnost?"

Důstojník byl pod snědým povrchem kůže poměrně bledý a úzkostlivě hleděl na zbraň ostrou jako břitva. „Poručík Phipps, 22. bombajský."

„To už je lepší, poručíku Phippsi. Výborně - ovažte ho a ať ho dva muži odvedou zpátky do tábora. A cestou nechci žádnou nehodu. Dnes večer si s ním chci promluvit. A teď - pojďme si prohlédnout tu cestu."

Cestu jako takovou vůbec neviděli. Došli na kraj džungle a stanuli před horou hnijící vegetace, navršenou snad do výše sta stop, tvořenou pokácenými stromy a křovinami. Za vymýceným prostorem byl hliněný násep, na jehož vrcholu byly dělostřelecké pozice. A rovněž střelci, jak zjistili, když větvemi nad jejich hlavami prosvištěla kulka. Grant mrzutě zamumlal.

„To je to takhle všude?" zeptal se. „Podél celé cesty?"

„Obávám se, že ano, generále," odvětil O'Higgins, pokrčiv rameny nanejvýš latinským způsobem. „Já sám jsem to neviděl, ale mluvil jsem s některými muži, kteří podél toho šli. Jsou to velmi stateční muži, ale říkali, že by si netroufli na to zaútočit. Možná v noci, ale za denního světla nikdy."

„Chci toho vidět víc, než půjdeme zpátky."

Při pohledu na náspy z navršené zeminy a na hlavně děl si Grant uvědomil, že kdyby na nepřítele zaútočil, byla by to dlouhá a svízelná bitva. Potřeboval děla, hodně děl, aby se průlom zdařil. A pořádnou spoustu vojáků.

Ať už plánoval sebelépe, ať už by se rozhodl pro útok na jakémkoliv místě, věděl, že spousta dobrých amerických hochů by se z této mexické džungle nikdy nevrátila. Ta myšlenka ho skličovala a on přitom tvrdě hryzal náustek svého doutníku. Inu, co se musí udělat, to se musí udělat.

Tohle však bylo podivné místo, a daleko od domova na to, aby se tu válčilo za Ameriku.

• • •

V úřadu prezidenta Lincolna se sešla malá a velmi vybraná skupina lidí. Kromě prezidenta to byli Gustavus Fox, který setkání zorganizoval, generál Robert E. Lee, jakož i státní tajemník William Seward a ministr války Stanton. Tihle muži v rozpačitém tichu vyčkávali, dokud Nicolay neotevřel dveře a neuvedl dovnitř ministra válečného námořnictva. Gideon Welles se omluvil za pozdní příchod a posadil se na židli u stolu. Fox si ho odškrtl na papíře, který svíral v ruce.

„Jste poslední člověk na seznamu, ministře Wellesi. Johne, až půjdete, zamkněte za sebou prosím dveře," řekl Fox prezidentovu tajemníkovi. „Postavil jsem tam ven dva vojáky, aby sem nikoho dalšího nepouštěli - a aby se nikdo ani nedostal blízko ke dveřím." Počkal, dokud neuslyšel v zámku zarachotit klíč, pak vzal ze stolu svazek papírů a podal je generálu Leeovi. Generál si je vzal, načež řekl:

„Pánové, musíte nás omluvit za podle vás snad poněkud přehnaná bezpečnostní opatření, jak si teď jistě myslíte. Je k tomu však důvod, který krátce vysvětlím." Lee obešel stůl a před každého z přítomných položil arch papíru. „Dávám každému z vás seznam těch, kteří se dnešní schůzky účastní. Prosím, mějte ten papír pořád u sebe. Protože o tom, co tu dnes vyjde najevo, se nesmí mluvit s nikým dalším, kdo není na tomto seznamu. Nesmějí být žádné výjimky. Neboť aby naše plány uspěly, musíme udělat to, co udělali naši nepřátelé. Zachovat tajnost."

„Tajnost ohledně čeho?" zeptal se Lincoln.

„To si poslechněte. Jistě si vzpomenete, že jsem byl nedávno požádán, abych vypracoval plán na ztížení situace nepřítele, abych vymyslel jiný způsob, jak ho vystavit útoku. Zítra ve Válečném pokoji nastíním detaily plánu, jak přenést válku k nepříteli. Se souhlasem všech přítomných, členů kabinetu a zástupců ozbrojených sil, poté přejdeme do ofenzivy. Je důležité, aby všichni, kdo jsou tady, můj navrhovaný plán podpořili a nedopustili, aby něco stanulo v cestě jeho realizaci. Chci, abyste měli na paměti, že se jedná o rozsáhlý útok proti Britům, útok, který jsem měl na vaši žádost připravit."

Lee se pomalu rozhlédl kolem dokola po shromážděných mužích, pak promluvil:

„Abych to řekl docela stručně - chystáme se zaútočit na pacifické zakončení britské invazní cesty v přístavu Salina Cruz."

Trpělivě počkal, až mumlání umlkne. „Abychom to dokázali, budeme potřebovat minimálně polovinu obrněnců, které jsou nyní ve výrobě. Pak je zapotřebí směrem dolů podél Jižní Ameriky zřídit uhelné zásobovací stanice, stejně jako rozmístit lodě s uhlím v přístavech na pacifické straně Jižní Ameriky, protože tam v současnosti žádné uhlí není. Bude rovněž zapotřebí pořádná flotila dopravních lodí pro invazní armádu -"

„To, co tady říkáte, bude velmi nákladné," vpadl mu do řeči Gideon Welles. „Musíme zdvojnásobit naši flotilu tak, abychom vytvořili námořnictvo operující na dvou oceánech. A až se to stane, musím dodat, že za velikých finančních výdajů, naše atlantická flotila bude pořád stejně velká jako nyní."

„Budete-li trpělivý, pane Wellesi, záhy si uvědomíte, že je zapotřebí všech přítomných, aby daný plán podpořili. Za ochotné spolupráce všech v této místnosti musí být přemožena, v případě nutnosti i rozdrcena jakákoli opozice vystupující proti tomuto plánu. Přípravy tohoto útoku proběhnou přesně tak, jak jsem nastínil."

Tito muži, kteří byli zodpovědní za vedení války proti nepříteli, neměli rádi, když se s nimi mluvilo takovým tónem. Ale ještě než stačili vznést své protesty, Lee pozvedl ruku a usmál se, takřka šelmovsky.

„Zmíněný plán, jejž jsem vám právě nastínil, projde a bude realizován." Rozhlédl se kolem po zmatených mužích, načež dodal: „Ale nikdo kromě těch, kteří jsou tu přítomni, nebude vědět, že navrhovaný útok proti Britům v Pacifiku je jen krycí akcí, aby nepřítel pojal přesvědčení, že se chystáme zaútočit na pacifické pobřeží. Naše odhodlání musí být velmi přesvědčivé." Znovu se rozhlédl kolem po zmatených tvářích.

„Velmi přesvědčivé - protože to není skutečný plán útoku. Ten bude znám pouze vám, kteří jste v tuto dobu v této místnosti."

Počkal, až výkřiky a dotazy umlknou.

„Britové nám to udělali taky, jak si vzpomenete: udrželi své pravé invazní plány v tajnosti před vlastní flotilou a Británií jako takovou. Také kapitáni lodí, zapojených do britské operace, si mysleli, že směřují do Západní Indie. Teprve až byli na moři a z dosahu pevniny, otevřeli zapečetěné rozkazy a zjistili, že místo toho směřují do Mexika. Stejně jako všichni, kdo budou zapojeni do našeho chystaného útoku, budou věřit, že jsou na cestě do Pacifiku. A jako to udělali Britové, rozkazy budou otevřeny až poté, co útočná síla vypluje."

„Nebude-li to nepřátelský přístav v Mexiku," zvolal rozlíceně Stanton, „kam tedy k čertu poplujeme?"

Lee se rozhlédl kolem stolu, zatímco užaslé ticho nebralo konce. Pak se předklonil, opřel se dlaněmi o stůl a vyřkl jediné slovo:

„Irsko," pravil a usmál se blahosklonně na omráčené muže. „Chystáme se provést invazi do Irska a osvobodit tuhle zemi zpod britského jha. Myslím, že pak velmi rychle zapomenou na Mexiko, až uvidí naše děla, jak na ně míří přes Irské moře."

Zkoprnělé ticho proťal Lincolnův hlas:

„Teď musíte uznat, jak to ta mladá dáma řekla knězi, že na světě jsou věci, o nichž by se nemělo mluvit. Když mi generál Lee poprvé řekl o tomto počinu, byl jsem na tom stejně jako teď vy. Zdrcen. Ale čím více se tím zaobíráte, tím lépe se to jeví. Máme tu plán útoku, který je velmi odvážný. Ale aby uspěl, nesmí padnout ani slůvko šeptem o jeho existenci. Jsem si jistý, že vy, pánové, chápete proč. Pod záminkou jednoho útoku musíme připravit útok další. Britové se brzy dozvědí o naší chystané invazi do Mexika, určitě jim neujdou lodě naložené uhlím a ostatní přípravy. A čím více se budou připravovat na tuto invazi, tím méně budou připraveni na naši invazi do Irska. Naším heslem je utajení, naším cílem odvaha. Může se to podařit - ono se to podaří. Generál Lee vám s radostí sdělí jak."

Tajný plán

Generál Thomas Meagher byl nesmírně unavený. Plavba z Francie přes Atlantik byla velmi namáhavá, zatímco vlak z New Yorku potřeboval většinu noci na to, aby se dokodrcal do Washington City. Meagher nyní vešel do svého stanu a svezl se na židli, načež si znaveně začal stahovat boty. Jediný problém, který v tu dobu zaměstnával jeho mysl, se týkal toho, jestli se má před usnutím převléci z civilních šatů, či zda se jen svalit na lůžko a dopřát si zasloužený spánek. Rozhodnutí mu nebylo dopřáno, když do stanu vstrčil hlavu kapitán Gossen.

„Moc bych si neustýlal, Tome, být tebou. Už přes týden mám na stole jistou zprávu. Máš se hlásit u generála Roberta E. Leea na ministerstvu války, hned jak se objevíš. Nebo ještě dřív."

Meagher zasténal, pak zavolal, ať mu osedlají koně, povzdechl si - a znaveně si zase boty natáhl. Aby se lépe připravil na tu návštěvu - a snad aby spálil trochu té únavy - dal si před odchodem půl sklenky kukuřičné pálenky.

Na ministerstvu války už na něj opravdu čekali a okamžitě mu zavolali průvodce. Voják mu ukázal cestu do pokoje 313. Než ho vpustili, došlo k menšímu zdržení, až vyšel sám Fox, aby ho identifikoval.

„Generál Meagher - přesně toho muže jsem chtěl vidět. Pojďte dál."

Generál Robert E. Lee seděl u dlouhého stolu a probíral se svazkem papírů. Obrátil je lícem dolů, načež vstal a potřásl

Irovi rukou.

„Rád vás poznávám, generále Meaghere. Pojďte - udělejte si pohodlí na gauči. Přinesla vaše cesta do Irska nějaký užitek?"

Než odpověděl, Meagher se podíval na Foxe. Ten přikývl a řekl:

„Generál Lee ví vše o vaší práci ve Fenianském kroužku u irské brigády. Ví rovněž o vašich současných snahách obnovit Fenianský kroužek v Irsku."

„V tom případě vám mohu říci, že všechno skvěle vyšlo, sire. Dvanáct dalších z mých důstojníků je v tomto okamžiku na cestě do Dublinu. Už zakrátko budeme mít zřízenou síť buněk po celé zemi. A k tomu zcela spolehlivou a bezpečnou - bez přítomnosti informátorů."

„To velmi rád slyším," pravil Lee. „Chci, abyste se mnou v budoucnu velmi úzce spolupracoval. Velmi rád bych vás umístil do svého štábu, to by však přitáhlo nežádoucí pozornost k vaší osobě."

Meagher byl zmaten. Zamnul si rozpačitě čelist a pod konečky prstů ucítil drsnou, neoholenou kůži. „Obávám se, že vám nerozumím, generále."

„Dovolte, abych vám to vysvětlil. Právě teď generál Grant vede expediční síly do Mexika, aby zaútočili na Brity, kteří budují tu cestu, kvůli níž jsme tolik znepokojeni. Jeho první zprávy naznačují, že nepřítel je dobře zakopán a že útok na jeho pozice bude obtížný a krvavý. Přesto však musíme zvýšit tlak na Brity. Brzy obdržíte rozkazy, a též oficiální zprávy, ohledně útoku proti Britům, který se bude připravovat - s cílem vytlačit je z Mexika. Toho docílíme tím, že podnikneme rozsáhlý útok proti pacifickému zakončení jejich cesty přes šíji."

„To je určitě skvělý nápad. Odříznout zásobování jejich vojsk, což by zhatilo tu chystanou invazi."

„Jsem velice rád, že si to myslíte. Přesně to budete vykládat svým důstojníkům a mužům. Ale nikdy nebudete na veřejnosti - ani v soukromí - mluvit o tom, co vám řeknu teď. Ani svým důstojníkům a mužům neodhalíte nic z toho, co se tady dozvíte - jakkoliv vás to možná bude pokoušet. Rozumíte?"

„Nejsem si jist…"

„To vám hned objasním. Budete jedním z mála lidí, kteří budou vědět, že mexický útok nebude nikdy podniknut. V podstatě je to lest, odvedení pozornosti, aby se nepřítel díval tam, kam chceme my. Jistěže skutečné plány, přesuny lodí a vojsk, proběhnou. My však chystáme úplně jinou invazi. Mám vaše slovo, že nevyzradíte nic z toho, co se dozvíte tady v této místnosti?"

„Máte, sire. Odpřisáhl bych to na bibli svatou, kdybyste tu nějakou měli. Přísahám na požehnanou Pannu Marii, krvavé rány Kristovy, a ať mi divocí psi Briana Boru rozsápou hrdlo, jestli špitnu jediné slovo."

„Ano, dobře, vaše slovo důstojníka postačí. Pane Foxi, můžete-li."

Fox vstal, vytáhl z kapsy u vesty klíč a přešel na druhou stranu místnosti. Na zdi byla jakási dřevěná skříňka, alespoň yard široká, ale jen několik palců silná. Odemkl visací zámek, který skříňku zajišťoval, otevřel dvířka a odhalil mapu uvnitř.

„Tohle je náš skutečný cíl," řekl Lee.

Meagher byl v tu ránu na nohou, nemoha ani uvěřit svým očím.

„Svatá Matko boží," zašeptal. „Vždyť to je Irsko. Chystáme se k invazi do Irska?"

„Přesně tak. Osvobodíme tu zemi od okupačních sil a přineseme do Irska demokracii - jako jsme to udělali v Kanadě."

Poprvé v zaznamenané historii Meagher neměl slov. Této věci zasvětil celý svůj dospělý život, věcí, která se vždycky jevila jako ztracená. Nechystaly se sny vlastenců za ty dlouhé věky - nechystaly se snad dojít uskutečnění? Bylo to neuvěřitelné - ale on tomu musel věřit. Generál to právě řekl a tam před jeho zraky byl Smaragdový ostrov.

Meagher slyšel Leeův hlas, jako by přicházel z veliké dálky; potřásl hlavou. Pojednou si uvědomil, že má slzy v očích. Hřbetem ruky je zase rychle otřel.

„Odpusťte, generále Lee, ale je to, jako by se naplňoval sen. Sen, jejž každý z Irů snil stovky a stovky let. Ano, a moje srdce exploduje radostí a ty slzy, to byly slzy vděčnosti. Děkuji vám za to, co děláte, děkuji za ty tisíce mrtvých mučedníků - a za všechny Iry, kteří teď žijí pod jhem britské tyranie. Je to - tak nečekané. Vy to nemůžete pochopit."

„Věřím, že to chápu. Bojujeme za zachování americké nezávislosti. A pokud přitom můžeme pomoci při naplnění irských tužeb, které se stovky let utvářely, budeme jen poctěni a naplní nás to hrdostí. Vaše vlast dala mnoho svých synů Americe. Je to radostná myšlenka, že při obraně naší země můžeme také pomoci věrnému spojenci, který poskytl tolik dobrých vojáků na obranu této suverénní země. Vy, a vaši muži, musíte být v Irsku naším prodlouženým zrakem a sluchem. Přesto nesmí vzniknout podezření, že vojenské informace, jež tito lidé pořizují, poslouží armádě Spojených států. Lze tohle zařídit?"

Meagher nedokázal klidně sedět, tak byla slova generála Leea ohromující. Vyskočil na nohy a začal pocházet po místnosti, myšlenky v jednom velikém víru. Bušil stále znovu a znovu pěstí do dlaně, jako by mohl z vlastního těla vytřískat tu odpověď. Ano, ano - bylo to možné.

„Lze to zařídit. Ostatně feniané jsou organizováni proto, aby zosnovali povstání. Jen naděje na případný úspěch udržuje tohle hnutí při životě. Muži, kteří nyní pracují pro fenianskou věc v Irsku, tvoří naše prodloužené oči a uši. Oni všichni věří, že potřebná fakta, která shromažďují, se budou schraňovat do dne, kdy bude povstání možné. Ale jak už jste řekl, pouze já budu vědět, že se informace shromažďují pro větší a časově daleko bližší využití. Je to víc než možné, je to vlastně to, co bychom dělali tak jako tak."

„Úžasné. Je mnoho věcí, které potřebuji vědět, než se můžeme pustit do plánování útoku. Do útoku, a to mějte na paměti, jehož krach je zhola nepřípustný. Musíte si uvědomit, jak prekérní bude naše pozice v takové dáli od našich břehů - a tak blízko Anglii. A tudíž musí být přítomnost našich invazních vojsk neviditelná, jejich existence neznámá - až do okamžiku, kdy bude útok podniknut. Náš úder musí být rychlý, přesný - a skvěle načasovaný. Pokud možno, vítězství musí být uchváceno ještě předtím, než se v Anglii o naší přítomnosti dozvědí. Neboť jakmile zaútočíme, a

zvítězíme, musíme být neustále připraveni na okamžitý protiútok nepřítele. Budeme hodně riskovat. Avšak jestli - až - uspějeme, bude to velké a historické vítězství."

„To tedy bude, generále. A každý muž v naší irské brigádě je ochoten prolít svoji krev, aby tento nádherný den nastal."

„Budeme-li dobře plánovat, bude to krev Britů, která poteče. A teď mi povězte něco o vaší zemi. Všechno, co před sebou vidím, je mapa ostrova. Žádám vás, abyste tu mapu osídlil lidmi, abyste mi pověděl o jejich městech a historii. Já vím jen to, že je to historie bouřlivá."

„Samé násilí! Invaze! Kdekoli začnu, poněvadž to je historie vražd a podvodů minulosti - a zvláště pak ta ničemná kolonizace v současnosti. Angličané představovali pro Irsko vždycky mor, byl to však až ten netvor Cromwell, který se na tuto zemi vrhl jako nějaký démon z pekel. Začaly čistky, Irové museli vyklízet své domovy. Strhávali doškové střechy z jejich chatrčí, tihle ‚ostříhanci', vyháněli obyvatele Irska z jejich domovů na silnici. V Irsku nejsou žádní cikáni - ale jsou tam naši dráteníci. Z jejich potomků udělal Cromwell bezdomovce, Iry odsouzené k tomu, aby se navždy potloukali po těch blátivých cestách. Ale aby se nikdy nikde neusadili."

Lee přikyvoval a dělal si nějaké poznámky na papír před sebou. „Zmínil jste se o kolonizaci. Určitě tím nemyslíte kolonizaci Ameriky, viďte?"

„Ne, to jistě ne. Myslím tím vyhánění římskokatolických Irů z jejich domovů v Ulsteru, aby tyto uprázdněné prostory podstoupili protestantům ze Skotska. Nepřátelskému kmenu, který tak krutým způsobem implantovali do našeho středu. Můžete to poznat podle jmen! Každé město v Irsku má lokalitu, městskou část, které se říká irské město. Kde žijí tito skuteční Irové, kteří byli vyhnáni ze svých domovů."

„Pak tedy vaše chystaná rebelie je jen náboženskou rebelií. Katoličtí Irové proti Angličanům a jejich protestantským spojencům?"

„To ani náhodou. V Irsku byli vždycky protestanti. Někteří z největších vlastenců byli protestantské víry. Ale ovšem, tady na severu, v Ulsteru, žijí drsní a krutí lidé. Pamatuji si jeden z těch výroků, jež jsme se museli učit nazpaměť, když nám je vtloukali do hlavy kněží ve škole. Vyslovil ho Angličan, slavný literát. ‚Nikdy jsem neviděl bohatší zemi, či, abych se vyjádřil, ušlechtilejší lid.' Tohle řekl. Ale pokračoval - ‚nejhorší na nich je trpká a jedovatá nenávist, již k sobě navzájem chovají. Jejich frakce byly tak dlouho napouštěny jedem a mají tak úzký prostor pro své střety, že jsou jako lidé zápasící s dýkami v sudu.' To řekl sám sir Walter Scott, už roku 1825."

Meagher udělal několik kroků a dotkl se prstem Belfastu, pak okolo něj obepsal kruh. „Jsou to vskutku velcí nenávistníci, jen co je pravda. Nenávidí papeže v Římě, a stejně tak mají v lásce tu zpuchlou německou dámičku sedící na anglickém trůně. Je to nenávist trvající po celá staletí. Ale neměl byste se ptát mne - já sám jsem na severu nikdy nebyl. Muž, se kterým byste si měl promluvit, je doktor od naší irské brigády. Vojenský lékař Francis Reynolds. Je z Portstewartu v Derry, rovnou ze severního pobřeží tady nahoře. Ale studoval medicínu v Belfastu, potom tam měl několik roků praxi. Je váš, pokud se chcete dozvědět něco o dění v Ulsteru."

„A je spolehlivý?" zeptal se Lee.

„Je to nejskalnější fenian mezi námi!"

Lee si naškrábal několik poznámek na papír a přitom pravil: „Čili zvláštní zřetel na Belfast a sever. Zvážit konzultaci s doktorem Reynoldsem. A teď mi ještě povězte -jak je to s britskou vojenskou přítomností v Irsku?"

„Obvykle je v zemi v kteroukoli dobu dvacet až třicet tisíc britských vojáků. Největší koncentrace je tady, v Curraghu, na náhorní planině jižně od Dublinu. Je tam spousta vojáků, mísících se s farmáři chovajícími ovce. Okupační síly tam měly posádku odjakživa - ale teď mají zděná kasárna a jejich trvalá přítomnost je značně nepříjemná."

„A kde jinde?"

„Samozřejmě v Belfastu. A v Dublinu, na zámku, na jihu v Corku, a další tady a tady."

Lee přistoupil blíže k mapě. „A co cesty - železnice?"

„Skoro všechny vedou z Dublinu. Na sever do Belfastu. Další tratě potom směřují z Dublinu na jih podél pobřeží do Corku. Na západ přes Shannon do Galwaye a Kerry. Ano, tam je nádherné pobřeží, překrásně kvetoucí slatiny, modré řeky."

Lee se zadíval na mapu pozorněji, potom přejel prstem po jedné železniční trati. „Neuvedl jste tuto spojnici," řekl. „Tahle trať nevede do Dublinu."

„To určitě ne, je to lokální železnice spojující Limerick s Corkem. Tatáž jako tahle na severu mezi Derry, Coleraine a Belfastem."

Meagher se usmál a napůl přivřel víčka, před očima neměl již mapu, ale zemi, ze které byl tak krutě vyhoštěn.

Bylo možné, že by sen o svobodě, spřádaný Iry po celá staletí, konečně docházel naplnění?

• • •

Brigadýr Somerville klusal se svým koněm po prostředku cesty. Zvíře bylo splavené potem, ačkoli předtím ho po většinu času nechal jít krokem a jen občas ho pobídl do klusu, když byl povrch rovný a tvrdý. Bylo strašné, ustavičné horko. Minul rotu sepojských vojáků kopajících podél cesty odvodňovací příkop. Tito muži se do zdejšího klimatu hodili lépe než Angličané a jim podobní. O kus dále vepředu se nacházela skupina důstojníků shromážděných okolo stolu podepřeného kozami. Když se přiblížil, otočili se, a Somerville poznal jejich velitele.

„Jde všechno podle plánu, Wolseleyi?" zeptal se, když sesedal. Přitom opětoval důstojníkův pozdrav.

„Od vašeho odjezdu šlo všechno naprosto hladce, generále."

Plukovník Garnet Wolseley z řad královských ženistů měl na povel stavbu cesty. Ukázal na čerstvou zeminu v průseku a na hladký povrch cesty dole pod nimi. „Když jsme nyní stáhli zpátky nějaké muže z obranných pozic,

postupujeme rychlostí jedné míle za den. Obezdívka děl trvala déle, než jsme čekali. Obranné pozice jsou nyní definitivně hotové. Pak je samozřejmě zapotřebí mnohem méně vojáků na jejich obsazení než při jejich výstavbě. Když bude cesta v dobrém stavu, můžeme po ní rychle přemísťovat vojska na obranu ohrožených bodů."

„Vskutku povzbudivá zpráva."

„Upřímně doufám, že to není troufalost, když se zeptám, jak pokračuje větší plán? S nosem zabořeným tady v blátě vím jen málo o okolním světě."

„Potom vás jistě povzbudí, když vám řeknu, že všechno pokračuje podle plánu. V přístavech okolo pobřeží Britských ostrovů se nyní shromažďují transportní lodě. Současně odjíždějí poslední vojska z Indie. Intrepid, sesterská loď Valiantu, je v současnosti mimo provoz a chystají ji k boji. Až bude vše připraveno, udeříme…"

Odmlčel se a natáhl hlavu ve směru vzdáleného hřmění kanonády. „Nějaký útok?" optal se. Wolseley jenom potřásl hlavou.

„Pochybuji, že je bůhvíjak rozsáhlý. Podle zvuku je to jen jeden z jejich sondovacích výpadů. Zjišťují, jak dobře jsme s to ubránit nějakou část linie."

Zazněly polnice a vzápětí byl shromážděn pluk Gurkhů. Muži briskně vyrazili za zvukem děl. Somerville pobídl koně v jejich stopách. Střelba neustále sílila, až se k hřmění děl připojilo hvízdání granátů nad jejich hlavami. Somerville zastavil koně u klidně postávající roty rudě uniformovaných vojáků. Když sesedal, jeden z nich mu na rozkaz podržel koně. Kapitán velící jednotce mu zasalutoval.

„Zatím jen kanony, sire. Jejich palbu opětujeme. Není to poprvé, co se to stalo. Pokud však nasadí vojáky, jsme hned tady v záloze. Ten jejich generál je paličák. Snaží se nás vyčerpat ustavičným ostřelováním. A pak, když má dojem, že se naskytla vhodná příležitost, podnikne průzkumný výpad se svými vojáky."

„Máte tam buldočího protivníka. Americké noviny jsou toho plné. Je to Ulysses S. Grant, muž, který nikdy neprohrává."

„Tak prohraje tady, pokud je tohle maximum, s čím dokáže přijít."

„Upřímně doufám, že máte pravdu, kapitáne. Myslím, že bych se rád na vlastní oči přesvědčil, jak ty útoky probíhají."

Kapitán ho po úzké příkré cestičce vyvedl na vrchol opevněných pozic. Blízko po obou stranách hřměly kanony.

„Raději bych moc daleko nechodil," řekl kapitán. „Jejich ostrostřelci mají smrtící mušku. Ale ze střílny to uvidíte jasně."

Z nedalekého výkopu vypálilo dělo. Zpocení kanonýři, do půli těl svlečení, ho zatáhli zpátky, aby mohli dobít.

„Pokračujte v palbě," nařídil jim Somerville, když obcházel dělo, aby se podíval otvorem v dřevěné palisádě, kterým stříleli. Dole na svahu toho nebylo moc k vidění. Jenom pás hustě nakupené, mrtvé vegetace - a pak džungli. Z úkrytu vypálil nějaký kanon, třebaže oblak dýmu prozradil jeho pozici. Koule narazila do vnějšího zkoseného náspu a s hvizdem se odrazila pryč, mihnuvši se nad jejich hlavami. Somerville se usmál. Všechno šlo přesně podle plánu.

Za nepřátelskými liniemi

Allister Paisley před začátkem občanské války jen taktak že nestrádal hladem. V roce 1855, před necelými deseti léty, vystoupil z paluby imigrantské lodě plující z Anglie, a když poprvé stanul na americké půdě, pocítil nesmírnou úlevu. Ne že by svůj nový domov kdovíjak miloval - ve skutečnosti jím dost opovrhoval. Určitě by se dobrovolně nevydal za oceán, aby se usadil v této provinční, ošklivé zemi. Byly to úřady, jež mu byly neustále v patách a které ho přiměly k neplánované emigraci z britských břehů. Něco velmi podobného se stalo před pár roky ve Skotsku, jež opustil ve spěchu z těch samých důvodů, z jakých prchal z Anglie. Co to bylo za přestupky, to nyní věděl již jen on sám, státní orgány a policie. Neměl žádné přátele, kterým by se svěřil - ani žádné mít nechtěl. Byl to zahořklý a osamělý muž, podvodníček a zlodějíček, který nedokázal déle s úspěchem provozovat ani toto nevábné řemeslo.

První záblesk štěstí v Americe přišel, už když vystupovali z lodi. Vystoupil z podpalubí do studeného denního světla a poprvé se ocitl stranou od stejně nuzáckých a odporně páchnoucích spolucestujících. Ve zmatku na palubě se mu podařilo vmísit se mezi lépe ustrojené pasažéry, dokonce se dostal blíže k jednomu z nich, aby mu zcizil kapesní hodinky. Ozvalo se za ním volání zloděj - ale to už byl v bezpečí na břehu. Instinktivně nalezl cestu do brlohů dolního Manhattanu a do tamní zastavárny. Majitel ho sice ošidil, ale pořád za hodinky dostal dost umouněných bankovek a podivně vypadajících mincí na to, aby se jaksepatří opil: v té době bylo pití jeho jedinou radostí a neřestí.

A opět se na něj shovívavá prozřetelnost pousmála. Ještě než se zpil do bezvědomí, uvědomil si, že muž sedící poblíž něj v baru vyšel zadními dveřmi ven, aby si ulevil. Paisley si jen nejasně vybavil, že ten cizinec si něco zastrčil pod lavici, když si sedal za stůl. Odsunul se na lavici kousek stranou a zespodu ji osahal. Ano, nějaký kufřík. V tom okamžiku se zdálo, že se jeho směrem nikdo nedívá. Vzal kufřík za rukojeť, vstal a vyklouzl předními dveřmi na ulici, aniž si ho někdo všiml. Když zahnul za dostatečný počet rohů a od nálevny ho dělila jistá vzdálenost, zastavil se na odpadky posetém prostranství a kufřík otevřel.

Štěstí se na něj opravdu usmálo. Byl to vzorník obchodního cestujícího s patentovanými léčivy. Hlavní lékem byla Fletcher's Castoria, univerzální prostředek na dětské nemoci a ostatní potíže. Na každém štítku motto hrdě hlásalo: „Děti po tom volají." To bylo možné, protože to byl převážně alkohol se závratnou dávkou opia. Paisley si na to vmžiku navykl - měl však alespoň tolik rozumu, že nevypil všechno, poněvadž tento kufřík měl být klíčem k jeho novému životu.

Cestování po této drsné zemi bylo snadné a levné a příležitost pořád klepala na dveře. Pod pláštíkem obchodního cestujícího mohl skvěle páchat své drobné zločiny. V laciných ubytovnách okrádal své kolegy obchodní cestující, což jen usnadňoval americký způsob nocování čtyř či pěti lidí připadajících na jednu postel. Vždycky vstával před

rozedněním a bral s sebou všechno, co mohlo mít nějakou cenu. Spolu s krádežemi v obchodech a občasným vloupáním ho to udržovalo při životě - až mu příchod války poskytl skvělou příležitost, aby uplatnil své konkrétní schopnosti.

Byla to otázka peněz a neměla co dělat s otroctvím či jižanskými právy. Byla to jen náhoda, že byl zrovna v Richmondu ve Virginii, když se dočetl o ostřelování Fort Sumpteru. Kdyby byl teď v New Yorku, pracoval by pro federální vládu. A tak se stalo, že šel vyhledat nejbližší vojenský objekt. V heroickém zanícení prvních dnů války nějakou dobu trvalo, než našel někoho, kdo by mu naslouchal. Byl však vytrvalý, až nakonec našel ochotné uši jednoho vojenského důstojníka, muže, který rozpoznal jedinečnou příležitost, kterou tento cizinec s těžkopádným přízvukem představoval.

A tak se Allister Paisley stal takřka prvním špionem ve službách Jihu.

Válka mu přinášela dobro, poněvadž pendloval sem a tam mezi znesvářenými stranami. Jeho skotský přízvuk a lahvičky s medicínou zaručovaly, že se nikdy neoctl v podezření ohledně svého pravého zaměstnání. Své vzorky nabízel markytánkám, které doprovázely každý pluk a vojenské ležení. Brzy zjistil, že vojáci ze Severu mají společnou zálibu v alkoholických nápojích. A jelikož peněz měli jen málo nebo vůbec žádné, byli nuceni vystačit si sami, a tak si vařili a dávali kvasit spoustu škodlivých nápojů. Jakmile to zjistil, nezbytnou součástí jeho výbavy se staly kvasnice, hrozinky a další sušené ovoce. Peníze jen zřídka šly z ruky do ruky, zato pití kolovalo pořád. Bolest hlavy, roztřesené končetiny a bolestivé dávení, to byla cena, kterou platil za své informace. Názvy a početní stavy pluků a děl, pochodové rozkazy, všechny ty vojenské záležitosti si trpělivě zaznamenával a přepisoval. Pak tyto tenké proužky papíru bezpečně putovaly spolu s ním v zakorkované fiólce, která byla ukryta ve větší tmavé láhvi Fletcher's Castoria. Jeho temné tajemství nebylo nikdy odhaleno.

Ve fiólce byl také glejt, který vlastnoručně podepsal sám generál Robert E. Lee. Když se Paisley ocitl v bezpečí za jižanskými liniemi, zajišťoval mu rychlou přepravu k jeho nadřízeným v Richmondu. Jakmile obdržel peníze, dopřál si pro změnu pitelnější alkoholické nápoje, než ho chudoba nebo vojenská nutnost vyslala opět do terénu.

Když noviny přinesly zprávy o aféře Trent a o ultimátu z Británie, uzřel náhle možnost rozšíření svých aktivit. Znal Angličany velmi dobře a taky věděl, jak z nich vymámit peníze. Vydal se do Washingtonu, kde snadno našel rezidenci lorda Lyonse, britského zástupce v americkém hlavním městě. V příhodném okamžiku, když věděl, že jeho lordstvo je doma, se mu podařilo vemluvit se až k němu. Lyons ocenil fakt, že kdyby nastala válka, pak by se jim velmi hodil špion jako MacDougal. To bylo jméno, které mu onen Skot dal pro případ, že by policejní zatykače byly stále v platnosti.

Válka naštěstí pro Paisleye přišla a on nenucené změnil strany a pány. Právě v této nové službě se ocitl na nábřeží ve Filadelfii, aby obnovil jistou starou známost.

Horst Kretschman, stejně jako jeho skotský zaměstnavatel, neměl svoji adoptivní zemi nikterak v lásce. Byl majitelem velmi ošuntělého pijáckého podniku poblíž filadelfské státní loděnice. Vařil tu své vlastní pivo, jež bylo velmi silné a taky dost odporné. Ale protože bylo hodně levné, zákazníci si nestěžovali. Ale zatímco se rychle opíjeli tím jeho patokem, bavili se mezi sebou. Horst dával bedlivý pozor na to, co si říkají, a každou noc si ty odposlechnuté řeči zaznamenával do svého již značně odřeného, v kůži vázaného deníku. Poznámky byly vyvedeny malinkým pavoučím rukopisem v jeho rodném bavorském dialektu. Když nyní byla občanská válka u konce, usoudil, že se svým skotským chlebodárcem se už více nesetká. Proto byl docela rád, když dotyčného Schotteho jednoho rána uviděl, právě když vytíral podlahu nálevny.

„Nečekal jsem, že tě tu uvidím, teď když je po válce."

Paisley neodpověděl, dokud za ním Horst dveře nezavřel a nedal je na zástrčku.

„Pořád jsme ve válce, nebo ne?"

„Opravdu?" Přinesl láhev šnapsu a postavil ji před něj na stůl; žádný z nich by si totiž nedal to odporné pivo. „Copak jsme Brity nevyhnali se staženými ocasy pryč?"

„Tuším, že jo - ale je to houževnaté plémě. A za informace dobře platí."

„To velmi rád slyším. Prosit."

Horst si olízl rty a vzápětí obě sklenice dolil.

Paisley tu svoji vypil a hlasitě si říhl. Němec spokojeně přitakal hlavou.

„Povídá se něco mezi námořníky?" zeptal se Paisley.

„Nic moc. Od konce války není moc velký pohyb lodí. Ale stěžují si, námořníci si neustále stěžují. Teď pro změnu na uhelný prach, na palubě Dictatoru. Má naplněné bunkry a další pytle v lodních prostorách." Paisley hned zbystřil pozornost.

„Takže ho čeká dlouhá cesta. Nemáš ponětí kam?"

„To nikdo z nich zřejmě neví. Ale v docích teď nakládají tři nákladní uhelné lodě. Schwarzen, kteří nakládají, sem chodí pít."

„A vědí něco?"

„Ano - ale těžko jim rozumět. Přesto se jeden z nich zmínil o Jižní Americe."

Paisley přikývl a vyndal z kapsy smotek umouněných dolarových bankovek. Spolu s tímhle, a s přesuny vojsk, které již zaznamenal, toho měl na zprávu akorát dost. Bylo to právě včas, poněvadž Primevare za dva dny vyplouvala do Belgie. Zrovna tak dlouho mu bude trvat, než zprávu za pomocí bible přepíše do té nešikovné šifry.

• • •

Pro Patricka Josepha Condona to byl návrat domů, který nečekal. Roku 1848 prchal z Dublinu, v patách s královskou irskou policií a vojáky. Povstání chystané hnutím Young Islanders selhalo. O'Brian jakož i Meagher a McManus byli

zatčeni a odsouzeni k doživotnímu vyhnanství v Tasmánii. Ale Codon byl včas varován a uprchl zadním oknem, pouze v oblečení, které měl na sobě. Od té doby ho potkalo veliké štěstí. Nyní byl kapitánem armády Spojených států a měl vskutku velmi odlišné poslání.

Dublin se nezměnil. Cesta do města z Kingstownu byla cestou nazpět časem. Okolo brlohů Irishtownu a kolem Trinity College. Tam kdysi studoval, jenomže nechal toho, aby se připojil k povstání. Když kráčeli po Nassau Street, díval se skrz zábradlí; bylo to přesně tak, jak si pamatoval. Přešli Ha'penny Bridge a zaplatili mostné, poté kráčeli po nábřeží podél Liffy. Vzpomínky.

Avšak pro Jamese Gallaghera, který kráčel vedle něj, to bylo všechno úplně nové. Vyrůstal v malé vesnici v Galwayi a měl pouze vzpomínky na hlad a studené větry vanoucí od Atlantiku. Bylo mu patnáct, když emigrovali do Ameriky, s lodními lístky, které jim poslal jeho bratr z Bostonu. Nyní, krátce po dovršení dvacátého roku, byl vojínem americké armády a nevěděl jistě, co dělá zpátky tady v Irsku. Věděl jen to, že všichni muži z irské brigády byli vyzváni, aby napsali, ze které části Irska pocházejí. Z Galwaye jich bylo asi dvacet, avšak z nějakého pro něj neznámého důvodu byl vybrán on. Ačkoliv tam bylo mnoho jiných, chytřejších než on, dokonce i statečnějších a dychtících znovu spatřit Irsko, kteří mohli být vybráni. Ale on byl jediný, kdo měl strýce, který pracoval jako strojvedoucí lokomotivy. Byl z toho výběru nešťastný, a taky vylekaný; kdykoli míjeli nějakého muže v uniformě, měl co dělat, aby se nezachvěl.

„Už tam budeme, sire? Jéžiš, to je ale strašná cesta…"

„Už tam budeme, Jimmy. Támhle před tebou, to je Arran Quay. Ten obchod bychom měli snadno najít."

Na omšelé budově nebylo vidět žádnou ceduli, ale obnošené šatstvo vyvěšené venku mluvilo samo za sebe. Jejich elegantní šaty by v Dublinu nepoutaly žádnou pozornost. Ale jakmile by se ocitli mimo město, lidé by se za nimi otáčeli a všímali si jich - což bylo to poslední, co si přáli. Shýbli se pod věšákem s oblečením a vešli do zešeřelého krámu. Když se po pár minutách vynořili, oblečení v obnošených šedých svrškách, byli zajedno s ostatními zbídačenými občany této země. Condon si nesl potlučený lepenkový kufřík zavázaný na motouz. Gallagher měl všechny své věci v potřísněném pytli od brambor.

Pokračovali v cestě na stanici Kingsbridge, kde Condon koupil lístky třetí třídy do Galwaye. Ačkoliv nepoutali žádnou zvláštní pozornost, oba si velmi vydechli, když parní lokomotiva zahvízdala a vlak rachotící na výhybkách pomalu vyjel směrem na západ.

Condon si četl brakový román, který koupil na nádraží v Holyheadu: Gallagher hleděl z okna na zelenou irskou krajinu ubíhající kolem a strašně si přál, aby byl zase zpět v armádě. Vzpomínal, jak si vždycky stěžoval a ulejval se spolu s ostatními vojáky. Nyní si přísahal, že pokud se v pořádku vrátí z této strašné zkoušky, už si ani jediným slůvkem neposteskne.

Právě se začaly rozsvěcovat lampy, když zastavili v Galwayi. Vystoupili spolu s ostatními pasažéry z vlaku, vděčni za anonymitu, kterou jim skýtal soumrak.

„Víš jistě, že najdeš cestu do vesnice?"

„Možná, jistě to nevím. Do města jsme nikdy nechodili, jenom tehdy, když jsme odjížděli."

„No tak dobře, budeš se muset někoho zeptat," řekl Condon, když vyšli na ulici. Pekařství o kus dále před nimi právě zavíralo, sám pekař zatahoval rolety. „Zkus tam toho muže vepředu, právě jde dovnitř."

„To nevím, kapitáne - sire. Možná byste mohl vy…"

„Nesmysl, Gallaghere, ty to zvládneš. Uslyší můj dublinský přízvuk a začne být zvědavý. Možná si nás i zapamatuje. Ty jsi místní mládenec s krásným galwayským nářečím. Jdi na to."

Díkybohu za tu tmu - nikdo totiž neviděl, jak se zachvěl. „Odpusťte, sire," řekl, zrovna když pekař vykročil dovnitř. Se znaveným zabručením se otočil.

„Já tu hledám… svého bratrance. Totiž ne tady, ale v Dualle."

Pekař znovu zabručel a přísným okem si mládence přeměřil, načež se zase odvrátil.

„Prosím vás, sire!" Znělo to zoufale - jedině proto, že zoufalý byl. Muž zašel do krámu a přibouchl za sebou dveře. Nešťastný Gallagher zachytil prsty okraj dveří.

„Pusť to, ty ničemo, nebo ti dám jednu po hubě, až přistaneš v Kerry." Gallagher dveře pustil a muž se trochu obměkčil. „Rovnou za nosem, pak zahni pod most, asi tak dvě míle." Dveře se zabouchly a v zámku zarachotil klíč. Gallagher si pospíšil zpátky ke kapitánovi, přitom cítil, jak mu po tváři stéká pot.

„Touhle cestou, sire, pod mostem."

„Výborně, hochu. A teď pojďme najít toho tvého strýce. Víš jistě, že tě pozná?"

„O tom není pochyb - pozná i mou prdel. Často mě vyplácel, když táta nebyl doma a neměl to kdo dělat. Když teta Mairie zemřela, nastěhoval se k nám. Měl pravidelnou práci a tak, takže na stole bylo pořád co jíst."

Byla bezměsíčná noc, ale ve světle hvězd oba muži mohli poměrně jasně vidět temnou siluetu lesa. A za necelou hodinku už rozeznávali střechy Dually, ostře vystupující proti hvězdnému nebi.

„Dokážeš najít tu chalupu?" zeptal se Condon.

„I se zavřenýma očima. Vždyť jsem se tam narodil, nikdy jsem nikde nebyl, dokud jsme nešli na tu loď."

„Tak dobře. Koukej. Počkám tady, než najdeš svého strýce a zjistíš, že je všechno v pořádku. Zůstanu tady, v lesíku u cesty. Bude-li doma sám, přijď sem pro mne. A pamatuj - mé jméno je Kelly. Je ti to jasné?"

„Ano, sire," zamumlal Gallagher. Tuhle otázku mu položil snad už tucetkrát. „Nejprve navštívím strýce."

Použil se vesnicí, ubíraje se zcela bezmyšlenkovitě dobrým směrem, a přitom si říkal, jakého se mu asi dostane přijetí. Když míjel potemnělé zápraží vesnického krámu, z úkrytu promluvil nějaký hlas:

„Kdo to může být, venku a tak pozdě v noci?" Vtom se rozžehla nějaká svítilna s čočkou a on stanul jako přikovaný v jejím světle. V té náhlé záři mohl rozeznat typickou čapku příslušníka irské královské policie. Ucítil, jak mu srdce v hrudi poskočilo, a pomyslel si, že bude v tu ránu po něm.

„Jen mluv, hošánku," řekl ten muž, nikoli nelaskavě. Jimmy nemohl chvíli najít řeč, až ze sebe nakonec vysoukal:
„Můj zdejší strýc, Patrick Gallagher…"
„Takže ty jsi Paddyho synovec. Tomu bych docela věřil, protože jako bys mu z oka vypadl. Byl jsi pryč na práci?"
„Ano, sire."
„Tak si pospěš. Určitě tě bude chtít vidět."
Jimmy měl co dělat, aby neklopýtl, když se odvrátil. Přinutil se jít, a nikoli utíkat, aby už byl od policajta co nejdál. A támhle již byl jeho domov, ještě kousek cesty ulicí; škvírou v okně prosvítalo světlo. Není snad zamčeno? To nikdy nezažil. Pozvedl závoru a otevřel dveře.
„Huš," řekl muž sedící v křesle u ohně. Právě podřimoval a probudil se, až když se dveře otevřely. „Kdo je tam?"
„To jsem já, strýčku Jimmy."
V tu ránu byl Gallagher při sobě - čelist mu spadla až na bradu. „Při všech svatých, jsi to fakticky ty, Jimmy? Můj bože, ano, tys ale vyrostl a zesílil. Ale ty jsi přece v Americe za oceánem…"
„To je dlouhá historie, strýčku Paddy, a já ti ji za chvíli povím. Ale je tu se mnou ještě jeden přítel, můžu ho přivést dovnitř?"
„Samozřejmě, hochu."
„Cestou sem jsem potkal konstábla, zastavil mě."
„To asi bude starý Bert. V tuto část noci občas zkouší za dveřní kliky."
„Myslíš, že je pořád tam?"
„To ne, teď už bude zalezlý." Paddy se zamračil. „Nemáš trable se zákonem, viď že ne?"
„Ne, ale kdepak. A teď dovol, abych přivedl kapit… pana Kellyho. Všechno ti vysvětlí mnohem lépe než já."
Vyšel ven, málem si přitom pohvizdoval. Byl doma, v bezpečí. Všechno bude v pořádku.
Vesnice chodila spát brzy, poněvadž světlo stálo peníze - a těch bylo velmi málo. Jimmy na nikoho nenarazil, když šel mezi potemnělými a ztichlými chatrčemi. Lesík snadno našel. „Kapitáne," zašeptal, když tu se mu po boku zjevil Condon.
„Snaž se zapomenout na mou hodnost, Jimmy, dobrý hochu. Tady v Irsku musíš zapomenout na to, že jsme oba z armády. Když mi nemůžeš říkat Patricku - pak si budeš muset vystačit se ‚sirem'. Našel jsi svého strýce?"
„Ano. Řekl jsem mu, že vás přivedu, nic víc."
„Vedl sis dobře."
Jimmyho strýc mezitím uvařil konvici čaje a právě ho naléval do tlustých džbánků, když se vrátili. Potřásli si rukama a Paddy zvědavě natrčil hlavu.
„Takže vy jste přítel Jimmyho, nemám pravdu, pane Kelly?"
„S radostí konstatuji, že ano."
„Určitě jste o hodně starší než on."
„To jsem. Ale mohu to snadno objasnit. Nejprve jsem ho poznal prostřednictvím organizace, ke které jsme oba patřili, vlastenecké skupiny, která získává peníze ve prospěch Irska."
„A těch se jistě může trochu hodit," řekl důrazně Paddy. „Je to chudá a hladová země."
„To je. A my víme, kdo za to může."
Paddy k němu vzhlédl se zasmušilou tváří. „Takže to není hlad, nač ty peníze vynakládáte - je to politika. A teď vám povím, že já nejsem pro politiku."
„My jsme pro politiku," řekl pevně Condon, „když to značí svobodu pro Irsko."
„Já vás do svého domu nezval, pane Kelly," řekl ledovým hlasem Paddy. „A mohu vás požádat, abyste odešel."
„To můžete - a já taky odejdu. Ale nejprve mě vyslechněte. Jsem příslušník Fenianského kroužku. Naším cílem je svobodné Irsko. Abychom tohoto cíle jednoho dne dosáhli, musíme o nepříteli vědět všechno, co se dá. Kde jsou posádky jejich vojsk, kolik jich tam je, jaká je jejich bojová připravenost. Rovněž potřebujeme vědět všechno o jeho železnicích, protože vojska se přemísťují vlakem. Nehledáme bojovníky, to ještě ne, ale potřebujeme dobré Iry, kteří dokáží poskytovat informace, jež tak zoufale potřebujeme. Nebyl byste jedním z nich?"
Paddy ten návrh odbyl mávnutím ruky. „Ve vojenských záležitostech se vůbec nevyznám. Jsem strojvůdce lokomotivy, nic víc."
Condon se naklonil přes stůl a tiše řekl: „Je moderní doba a vedou se moderní války. Jak už jsem řekl, vojska se přemísťují vlakem. Čím více toho budeme vědět, tím lépe se můžeme připravit."
„Takže takhle to tedy je. No ne? Vy po mně chcete, abych vám dělal špiona."
„My nepotřebujeme žádné špiony. My potřebujeme loajální Iry, kteří dokáží zaznamenat, co vidí. Můžete dostávat peníze…"
„Huš, chlape," odvětil vztekle. „Peníze jsou pro informátory a špiony a vymahače. Jestli pro vás něco udělám, bude to pro dobro Irska - ne pro mě."
„Pak to tedy uděláte?"
Železničář se otočil ke svému synovci. „A ty pro tyhle feniany pracuješ, Jimmy?"
„Jo."
„Je to nebezpečné?"
Jimmy pokrčil rameny. „Nevím. Možná že jo. Já však narukoval s očima otevřenýma. A budu bojovat." Myslel tím armádu - nebo feniany? Nebo obojí? Ano, obojí. Paddy se usmál a zaklonil se na židli.
„Holt, jestliže to může dělat takový mládeneček - potom muž v mých letech nemůže říci ‚ne'. Nikdy jsem se o politiku nezajímal. Ale když na to přijde, jsem loajální Ir a strašně rád bych viděl Irsko svobodné. Chtěl jste slyšet tohle, pane Kelly?"

„Přesně tak - a mohu jen smýšlet lépe o muži, který staví vlast před svoje pocity a rozum."

Teď už to bylo snazší. Paddy uvařil konvici čerstvého čaje a připili si na přátelství. Condon vysvětlil všechny věci, jež potřebovali vědět, a řekl mu, aby si zapamatoval, co zjistí, a nic nepsal na papír. Nakonec vytáhl pětilibrovou bankovku a podržel mu ji před očima. Při pohledu na zamračeného Paddyho se jen usmál.

„To není pro vás, příteli, ale kvůli identifikaci někoho, kdo je rovněž přítel." Roztrhl ji napůl a jeden kousek mu podal. „Kdokoli vám ukáže tu druhou polovinu, je jedním z nás. Povězte mu všechno, co víte. Ujednáno?"

„Ujednáno. Ačkoli je to hrozný zločin, zacházet s pětkou tímto způsobem."

„Jednoho dne se ty dva kousky zase spojí a bankovka bude jako nová. A teď mi povězte - kdy můžeme chytit vlak do Dublinu?"

„Pojede v sedm nula šest. Ale jestli chcete odjet dříve, ve čtyři vyjíždím s nákladním vlakem. Mohl byste jet se mnou v kabině, pokud mi nebudete překážet."

„Hasič od vás by mě určitě zahlédl a zapamatoval si mě."

Paddy se zasmál. „Starý Seamus určitě ne. Je hluchý jako poleno a zvědavý jak mrtvola. A nebudete první, v kabině jezdí inspektoři a podobně. Seamus bude v klidu, ten nic nepoví."

„Kde pojede Jimmy?"

„Ten tímhle vlakem nepojede. Minulou noc ho viděl konstábl a určitě by se divil, kam se poděl, kdyby ho tu už neviděl. Nechte ho tu den nebo dva a já už se postarám, aby se dostal do Dublinu. A je to už věčnost, co jsme se neviděli. Kluk a já si máme co vyprávět."

„To je v pořádku. Za tři dny ode dneška, Jimmy. Ve čtvrtek. Pojedeš prvním ranním vlakem a já na tebe počkám na nádraží v Dublinu."

Protiúder

Kapitán Green byl na sebe velmi hrdý, i na svou loď a posádku. USS Hartford za války utržil pořádný výprask, když proplouval uličkou smrti mezi Fort Jacksonem a Fort St. Philipem na Mississippi. Jednou najel na mělčinu, ale dostal se zpátky na řeku, pak se pro změnu vzňal - ale stále plul v čele flotily, která dobyla New Orleans. Po této bitvě admirál Farragut přemístil svou vlajku jinam a Hartford se odplouží zpátky do washingtonské státní loděnice na opravu a přezbrojení. Oprava probíhala poklidným tempem zejména proto, že většina vojenského materiálu a děl směřovala k nově vyráběným obrněncům. Ačkoliv Hartford měl dřevěný trup, byl dobře vyzbrojený kanony, a protože měl parní i plachetní pohon, mohl vyplout, kamkoli si jeho kapitán přál. Jenom dva dny po završení oprav byl kapitán v kajutě a pracoval na nových lodních seznamech, když na dveře zaklepal jeho první důstojník Lathers.

„Na palubu míří důstojník, sire, právě jsem obdržel zprávu. Je to Gustavus Fox, náměstek ministra námořnictva."

„Bude nám velkou ctí. Až sem přijde, zaveďte ho ihned dolů."

Gustavus Fox měl na sobě námořní uniformu, ve státní loděnici to mělo budit menší podezření. Kapitán a první důstojník už na něho čekali. Snažili se zastřít svoji zvědavost ohledně účelu jeho návštěvy.

„Mám pro vás rozkazy k vyplutí, kapitáne." Fox mu přistrčil zapečetěnou obálku. „Byl bych rád, kdybyste si je přečetl ihned."

Kapitán Green otevřel obálku a rychle si přečetl její obsah. Rozkazy byly stručné a věcné. Podal list papíru Lathersovi. Ten si ho přečetl a potřásl zmateně hlavou.

„Salina Cruz v Mexiku? Ale - já o takovém místě nikdy neslyšel!"

Kapitán Green se usmál a poklepal prstem na mapu, která ležela rozložená na stole mezi nimi. „Vy nedržíte krok s dobou. Býval to malý rybářský přístav v Mexiku, na březích zálivu Tehuantepec…"

„No jasně! To je ten pacifický přístav, kde Britové vylodili všechna ta vojska."

„Přesně tak." Oba se otočili a pohlédli na Foxe. „Tuším, že jste rozkaz doručil osobně z důvodů, které znáte jen vy," pravil kapitán.

„To určitě ano. Chci vám sdělit, co vše uděláte, až do toho přístavu doplujete. Jste tam vysláni, aby tam pocítili naši přítomnost, a budete první americkou lodí, které se dostalo té cti. Chceme, abyste na základě vlastního uvážení rozhodli, co podniknete. Jsou tam britské lodě a my je chceme zničit. Máte vyplout do Mexika, hned jak naplníte bunkry a naložíte zásoby."

Oba důstojníci se při tom pomyšlení usmáli. Poručík Lathers přejel prstem podél atlantického pobřeží Jižní Ameriky až k Tierra del Fuego, a přes Drakeův průliv a kolem mysu Hoorn.

„Je to zatraceně dlouhá cesta," řekl. „Daleko na jih a pak zase zpátky nahoru podél pacifického pobřeží."

„My to dokážeme," řekl Green. „Doplujeme až do Montevidea. Tam pak opět naplníme bunkry, potom pod plnými plachtami vyrazíme k mysu. Pod parou proplujeme Drakeovým průlivem, abychom po několik týdnů nemuseli křižovat. Budeme o dost pomalejší než obvykle, ale dokážeme to. A jakmile dorazíme do Mexika -" Tu praštil pěstí do mapy.

„Pak bude štika v rybníce!" Otočil se k Foxovi. „Máme nějaké tušení, co nás tam čeká?"

Fox se vesele usmál. „Poslední zpráva říká, že jsou tam jenom dopravní lodě. Některé z nich vyzbrojené, o tom nepochybuji. Ale žádné řadové lodě hlášeny nebyly. Určitě žádné obrněnce. Při troše štěstí…"

Nemusel větu dokončovat. Všichni věděli, co dokáže palebná síla této lodě.

„Máte za úkol potopit úplně všechny lodě v přístavu. Bude-li možné střílet po některé z pobřežních pozic, aniž byste vystavili ohrožení vlastní loď, pak máte dělat i to. Až tam skončíte, vyplujete do San Franciska, kde na vás budou čekat rozkazy. Nějaké dotazy?"

„Žádné, sire. Jenom chci poděkovat za to přidělení tohoto úkolu. Bude vykonán - přesně jak jste řekl."

O dva dny později, uprostřed prudkého lijáku a bouře, nasadili kurs a pod plnou parou zamířili na jih. Po doplnění uhlí v Argentině už neměli přijít do styku s pevninou, dokud nedorazí na pacifické pobřeží.

U mysu Hoorn narazili na obvyklé bouře, a když dopluli k Tierra del Fuego, přivítaly je západní větry. Místo aby křižovali a čekali na příznivý vítr, zažehli ohně pod kotli a propluli pod parou Drakeovým průlivem a okolo mysu. Když pak ohně uhasili, vypluli pod plachtami na sever až k El Salvadoru a v Acajutle vystoupili na břeh. Tam z lodních sudů vylili hnusnou zelenou vodu a naplnili je sladkou pramenitou vodou, zatímco kuchař nakoupil čerstvé ovoce a zeleninu. Když odplouvali, nasadili západoseverozápadní kurs, který je měl dovést až do zálivu Tehuantepec.

Rozbřesk jim vepředu napravo odhalil úzký pás džungle, na jehož pozadí vystupovalo rozeklané pohoří Sierra Madre. Západní pasáty je rychle prohnaly kolem, takže nebylo vůbec nutné sáhnout do nenahraditelné zásoby uhlí. Motor byl zticha a kotel studený, poněvadž ho nepoužili od doby, co vyráželi na západ proti čelnímu větru při obeplouvání mysu Hoorn. Teprve až byly vepředu vidět Oaxacké hory a bílé skvrnky nějaké vesnice ve svahu nad pobřežím, vydal kapitán rozkaz do strojovny, aby připustili páru. Nevěděl, co ho vepředu čeká - a navíc byl na závětrném pobřeží. Ne poprvé žehnal parnímu motoru, který dokázal plachetnici dostat z potíží.

„Haló plachty!" zvolala hlídka v koši. Kapitán Green namířil dalekohled na pobřeží vepředu. „Tři, čtyři, možná pět," řekl. „Jaká úchvatná podívaná."

Když byly skasány plachty, z komínů se vyvalil hustý černý dým a Hartford zamířil k nepřátelským lodím. Určitě je spatřili už předtím, protože holé stěžně britských lodí pojednou rozkvetly plachtami. Bylo však už pozdě, příliš pozdě, neboť válečná loď si to šinula k nim rychlostí dobrých jedenácti uzlů. Byly to všechno bachraté „Indiamany", jejichž posádky nebyly zvyklé rozvíjet plachty tak nahonem. První dvě lodě kotvily pouhých pár set stop od nich.

„Kormidelníku," přikázal Green. „Namiřte to mezi ně. Děla, palte, hned jak zamíříte na cíl." Dal signál do strojovny, aby snížili rychlost. Hartford ladně klouzal po průhledné zelené vodě. Na dělostřeleckých palubách byly vysunuty kanony, velitelé posádek drželi v rukou lanka od roznětek.

První kanon vypálil, až se lodní konstrukce otřásla. A poté další, jeden za druhým, zatímco Hartford proplouval mezi oběma loděmi.

Na levoboku, jako jediná známka odporu, se objevil žlutý oblak dýmu vyšlehnuvší z „Indiamanu", ale dělová koule jen zahvízdala nad palubou Hartfordu a zcela ho minula.

Lépe už si vedla dobře usazená děla americké bitevní lodi. Kanony pálící z bezprostřední blízkosti hřměly jako šílené. Dělové koule děrovaly trupy britských lodí. Trhaly jejich pažení, loď na levoboku úplně zbavily stěžňů, zášlehy z děl na nich zažehly bezpočet požárů. Když Hartford prosupěl kolem, dva roztříštěné trupy za ním zůstaly ležet nízko na vodě a v plamenech byly volně unášeny ke břehu. Útočník znovu připustil páru a obrátil se směrem k ostatním lodím.

Do půl hodiny se scéna v poklidném kotvišti úplně změnila. Jedna poškozená loď byla najetá na pláži a hořela. Tři další byly v beznadějné situaci; proděravělé, hořící klesaly zvolna ke dnu. Jeden zoufalý kapitán navezl svou loď na břeh - tím ale zkáze neunikl. Hartford stál co nejblíž, skoro v příboji, a rozstřílel ji na cucky.

„Kanony na břehu, sire," řekl první důstojník. Kapitán si poprvé uvědomil, že se ocitli pod palbou. Nejméně šest kanonů po nich střílelo ze břehu. Byla to však nepřesná střelba, v jejich blízkosti vytrysklo jen několik vodních gejzírů.

„V pořádku, udělali jsme, co jsme mohli," konstatoval kapitán s velkým uspokojením. „Napněte plachty. Motor zastavíme, hned jak nabereme západoseverozápadní kurs, abychom se vyhnuli tomu mysu. A pak na sever do Kalifornie. Tam se snad pro nás najde nějaké uhlí."

Ohlédl se po zničených lodích a usmál se. „Alespoň budeme moci zatelegrafovat pár dobrých zpráv do Washingtonu. Dobrá práce, hoši, jen co je pravda."

• • •

Generál William Tecumseh Sherman a generál Robert E. Lee měli pokoj 313 pro sebe, pod přísným rozkazem, že nesmějí být rušeni. Sherman měl nyní vlastní klíč ke skříňce s mapou. Jakmile zevnitř zajistil dveře pokoje, odemkl skříňku a otevřel dvířka.

„Tady je, Roberte. Země, kterou musíme osvobodit."

Ze dvou generálů se stali víc než spojenci usilující o společnou věc, navázali spolu velice úzké přátelské pouto. Oba muži byli téhož názoru, taktikové s bezohlednou a odhodlanou vůlí k vítězství. Žádný z nich neměl zálibu v obraně, oba upřednostňovali útok. Nyní usilovali o společnou věc.

„Máte na mysli nějaký invazní plán?" zeptal se Lee.

„Možný nástin. Právě proto jsem vás sem zavolal. Nejprve si prohlédněme nepřátelskou obranu. Britové se dlouho obávali francouzské invaze do této země a už celé roky budují pevnosti a pobřežní obranu. Většinou podél východního pobřeží, kde jsou centra populace. Táhnou se od Londonderry tady na severním pobřeží - a pak obloukem do Belfastu a dolů do Newry. Přes Dublin, do Waterfordu a Corku. Podél této linie jsou pevnosti a opevněné věže, takže je to velmi nehostinné pobřeží. Nevidím důvod jít hlavou proti těmto překážkám."

„Naprosto souhlasím, Cumpe. A taky z jiného závažného důvodu. Kvůli lidem."

„Ano. Na jihu máme přátele. Ale všechny zprávy, co máme, nás ujišťují, že protestanti ze severu se postaví na stranu Angličanů. Ujistili mě o tom ti, kteří vědí, že obyvatelstvo by mohlo velmi snadno povstat proti jakékoli invazi."

„Upřímně věřím, že to udělají. Sever pro nás bude tvrdým oříškem." Sherman se zahleděl na nástěnné hodiny. „Požádal jsem generála Meaghera, aby sem ve tři odpoledne přivedl vojenského lékaře Reynoldse. Je to katolík ze severu, který nám může říci, co potřebujeme vědět o situaci v Ulsteru. Vážně uvažuji o tom, že bychom ho zasvětili do našeho invazního plánu. Mohl by to být jediný způsob, jak získat informace, které nutně potřebujeme."

Lee přikývl. „Víc než rozumný návrh. A velmi dobře to souvisí s něčím, o čem už nějakou dobu přemítám. Myslím se shodujeme v tom, že irská brigáda povede útoky na jihu Irska. Upálili by nás na hranici, kdybychom jim to nedovolili. Ale také vím, že se mnou budete souhlasit v tom, že od severu je budeme držet stranou. Třebaže tam rovněž chystáme invazi - nechceme je mít nikde poblíž. To by byl zaručený způsob, jak rozpoutat lidové povstání."

„Zaobírám se přesně tím samým," pravil Sherman.

„Nuže, pokud myslíte, že se na to hodím, rád bych se ujal velení na severu. Povedu útok se svými jižanskými pluky. Všichni ti muži jsou taky protestanti!"

„Úkol je váš, pokud ho chcete. Mě nenapadá žádný jiný důstojník, který by se dokázal s tamními problémy vypořádat tak dobře jako vy. A teď, ještě než se tu objeví Meagher a jeho chirurg, podívejme se, jak si stojíme v celkovém kontextu invaze. Jak co nejlépe uchvátit jih? Uvažme šíři této mapy. Vojáci a obrana na východě, zato už méně lidí a opevnění na západě. Vylodění by mohla velmi snadno proběhnout tady."

„To by mohla - budeme však muset překročit celou šířku území, než se dostaneme k většímu uskupení nepřítele."

Shermanův prst neustále poklepával na západní pobřeží země, centrální část v okolí Galwaye, pak načrtl cestu na východ. Hned byl zase zpátky, a tak pořád dokola. Přitom projížděl značkami na mapě. Lee sledoval jeho počínání, soustředil se na to, jak se pořád opakuje - načež se usmál.

„Nevím jistě, o čem přemítáte," řekl Lee, „ale mám dojem, že oba myslíme na…"

„Železnice."

„Ano, železnice." Lee přistoupil k mapě a načrtl čáru od pobřeží k pobřeží. „Vylodění tady v Limericku - a pak vlakem rovnou do Corku."

„A tady z Galwaye přímo do Dublinu. Jen situace na severu není vůbec jasná. Pokud to půjde, chceme se vyhnout Londonderry, neboť to vypadá, že je mohutně střeženo. Budeme si muset nechat poradit od Irů. Ale ve vlacích je naše síla. V minulém konfliktu jsme uměli železnice využít."

Lee poněkud zdráhavě kývl na souhlas. „Vždycky jsem se obával železnic. Ať jsem svá vojska přemísťoval seberychleji, vy jste mě přesto dokázali s pomocí vlaků obejít."

„Pak tedy využijme tuto znalost k dobrému účelu. Irsko má skvěle rozvinutou síť železnic. Mám pocit, že jakoukoli invazi bychom měli založit na nich."

Lee pokýval hlavou. „Zcela souhlasím. Tenhle plán útoku má jednu hlavní výhodu. Vylodíme se tam, kde očekáváme malý odpor nepřítele. A až si zajistíme opěrný bod, budeme postupovat vlakem. Což značí, že k těmto strategickým pozicím na východě dorazíme z vnitrozemí - zatímco všechna jejich obrana je soustředěna na moře. Musíme ale mít k dobru moment překvapení. Nejen že musíme uchvátit železnice a využít je ke svým účelům - ale zároveň je zapotřebí přerušit komunikaci, aby se nepřítel nedozvěděl o naší přítomnosti."

„Víc než jenom přerušit," odpověděl Sherman, jemuž zazářily oči, jak si byl plánem stále více jist. „Populace tady na jihu se postaví na naši stranu. Místo abychom komunikaci přerušili, což by jistě bylo krajně podezřelé, musíme ji rozvrátit."

Lee se nepřítomně zahleděl na mapu a přitom si mnul plnovous, hluboce zadumaný. „Uvědomujete si, že tu mluvíme o novém typu války?" zeptal se.

„Ano. Jen aplikujeme poznatky, které jsme učinili během války minulé. Tvrdě udeřit tam, kde to nečekají. Bleskový úder na nepřipravené nepřátelské pozice. Plus falešné zprávy, ne informace - jak to nazvat - dezinformace. Vyrojí se zmatené a protichůdné zprávy, bude přerušeno spojení mezi nepřátelskými jednotkami, aby nemohly vůbec vyhodnotit ty pravdivé zprávy, které v tom zmatku obdrží."

„Při nejbližší příležitosti do toho musíme zasvětit námořnictvo. Budou muset asistovat při našich vyloděních -"

„- a podnikat klamné útoky tam, kde se nechystáme vylodit!" řekl Sherman, jenž dokončil Leeovu větu, natolik se shodovali.

„Dým, mračna a zmatek," dodal Lee. „A až se dým zvedne, nepřítel bude poražen. Myslím, že kostru plánu už máme. Nyní ji musíme obalit masem."

Ve tři odpoledne už měli dohodnutý celkový plán invaze. Všechny papíry již byly odklizeny a mapa uzamčena ve skříňce, když tu se ozvalo diskrétní zaklepání na dveře. Lee odemkl a uvedl oba muže dovnitř. Než se posadili, Meagher všechny představil. Lékař Reynolds vzal na vědomí přítomnost armádních špiček s uvolněnou irskou vyrovnaností:

„Tady generál Meagher říká, že se velmi zajímáte o fenianské hnutí, kde se, a to mi můžete věřit, těším význačnému postavení."

„To je svatá pravda, doktore Reynoldsi," pravil generál Sherman. „Ale celá záležitost jde ještě hlouběji. Můžete mě ujistit, že nic z toho, co uslyšíte v této místnosti, nezazní mimo její zdi?"

„Na to máte mé slovo - jakožto důstojníka i lékaře. Hippokratova přísaha je mi svatá."

„Pevně věřím, že ano. A teď - předpokládám, že jste již slyšel zvěsti o chystajícím se útoku proti nepříteli."

„Jistě, slyšel. Jeví se mi to jako řekněme veřejné tajemství. Chystáte se udeřit na britskou invazní cestu od jejího pacifického konce, zatímco generál Grant se potýká s cestou jako takovou. Jeví se mi to jako dobrý plán."

„A co kdybych vám řekl, že ty zvěsti byly vypuštěny záměrně a že byl zkoncipován úplně jiný plán?"

„Je-li to, co říkáte, pravda, pak by to byl mistrovský kousek v oklamání nepřítele. Nikdy bych nebyl čekal tolik lstivosti ze strany nejvyššího velení. A není-li to Mexiko - pak kde jinde na ně můžeme zaútočit? Vplout do Temže a poslat pár granátů na Buckinghamský palác?" Při té myšlence se usmál a Sherman jeho úsměv opětoval.

„Ne tak docela. Ale chystáme se zaútočit na Irsko a vyhnat odsud Brity."

Židle se s rachotem překotila, jak Reynolds vyskočil na nohy, ústa dokořán, oči vytřeštěné.

„Ježíšmarjajózef! Řekněte mi, že to není vtip!"

„Mluvím smrtelně vážně. A teď víte, proč jsme si vyžádali vaši pomoc."

Chirurgovy prsty, jindy tak jistě třímající skalpel a vždycky pod kontrolou, se teď nekontrolovatelně roztřásly, když zvedl a narovnal spadenou židli a ztěžka na ni usedl. Když po chvíli promluvil, hlas měl tak zastřený, že ho sotva bylo slyšet:

„Sen každého Ira, po věky předávaný, má dojít za mého života naplnění… Srdce v hrudi mi buší, jako by se mělo roztrhnout."

„Je to pravda, Francisi," ujistil ho Meagher. „Potáhneme na Irsko a osvobodíme ho."

„Ptejte se mě, na co chcete. Na cokoli." Řekl to s takovým přesvědčením a jistotou, že si o tom nikdo netroufal pochybovat.

„Chceme, abyste nám vyprávěl o Ulsteru a o severských provinciích," řekl Lee.

„Samozřejmě. Nyní už chápu, proč jste mne sem zavolali. Ale nejprve vážné varování." Pohlédl zpříma na generála Meaghera. „Vezměte statečné hochy z irské brigády, vytáhněte na Irsko a osvoboďte ho. Ale nedovolte, aby nějaký katolický irský voják stanul jednou nohou v provincii Ulster, nebo tam v ulicích potečou řeky krve." Obrátil se k Shermanovi, tvář smrtelně vážnou: „Tam nahoře jsou dva kmenové národy, žijící natěsnané bok po boku v ulicích a vesnicích té provincie. Zařiďte, aby si vyjely po krku, a bude následovat vražedný boj a otřesná jatka."

„V té věci už jsme se dohodli," odvětil klidně Lee. „Útok na severu povedu já a v poli budou mé jižanské jednotky. Jsou to samí protestanti."

„Moudré a úžasné rozhodnutí. Pak to budou američtí vojáci proti britským vojákům. Čili válka mezi vojáky, a já pochybuji, že protestanti se postaví na něčí stranu. Alespoň ne zpočátku. V jádru jsou to velice morální lidé, prosáklí presbyteriánstvím. Kolonizace na severu Irska začala roku 1605, kdy sir Arthur Chichester navrhl usídlení Angličanů a Skotů v provincii, aby se zde posílila královská moc. Rodilí irští katolíci byli vytlačováni z měst a městeček a byli nuceni žít za jejich branami. Tento vzor se od sedmnáctého století nezměnil. Každý člověk v Ulsteru do puntíku ví, jaké je územní teritorium jeho strany. Po všechna ta staletí tam převládala mentalita lidí žijících v obležení. Mýty, nikoli historie. To, co obě strany pokládají za svou minulost, bylo pozměněno, aby to vyhovovalo jejich potřebám."

„A co s tím mám dělat?" zeptal se Lee. „Co se stane, až mí vojáci vstoupí do Belfastu a podrobí si nepřítele?"

„To je velmi správná otázka," řekl Reynolds, jenž si mnul čelist v hlubokém zamyšlení. „Nesmíte diskriminovat - to je první pravidlo. S protestanty a katolíky se musí nakládat stejně. Vyhlaste stanné právo a dohlížejte, aby bylo dodržováno. Musíte všem měřit stejnou mírou." Zatímco usilovně přemýšlel, třel si čelo. „Řekněte mi," pravil. „Nejsou nějaké jižanské pluky z Louisiany, z New Orleansu?"

„To jsou," přiznal Lee.

„Francouzské pluky? Katolíci?"

„Ano."

„Musíte alespoň jeden z těch pluků připojit k vašim invazním silám. Musíte ukázat, že jste povzneseni nad náboženské rozdíly. To bude velmi důležité, až se setkáte s civilními vůdci - samozřejmě odděleně. Většina z nich odmítne být pohromadě v jedné místnosti s těmi druhými."

Lee v rozčilení rozhodil rukama. „Myslím, že vím, o čem mluvíte, ačkoli to ve skutečnosti nechápu. Budu potřebovat poradce, vedení ve všech těch záležitostech. Za prvé potřebujeme najít to správné místo k invazi. Na jihu, kde jsou silnice a železniční tratě z Galwaye do Dublinu, se zdá být cesta jasná - stejně jako z Limericku do Corku. Jenomže co na severu? Myslíte, že bychom měli provést vpád přes Londonderry?"

Lee přešel místnost, aby odemkl skříňku s mapou, načež ji rozmáchle otevřel.

„Chyba," pravil doktor, který vstal a šel se přes místnost podívat na mapu. „Půjdete-li touto cestou, vaše lodě budou muset proplout přes celý Lough Foyle a do ústí řeky Foyle. A teprve potom se budete moci postavit pevnostem a dělům. Bude-li vyhlášen poplach, čeká vás tvrdá bitva. A i kdybyste vyhráli a zmocnili se vlaků, ty jezdí po jedné klikaté koleji podél pobřeží. Kdepak, vy potřebujete tohle. Vyrůstal jsem tu, v Coleraine, a znám celou oblast dobře. Nebyl jsem tam od doby, co jsem šel studovat medicínu na Queen's College v Belfastu - ale nic se tam nemohlo změnit." Poklepal prstem na mapu. „Tady v Postrushi, zde musíte udeřit. Má krásný přístav s železniční spojnicí na Coleraine - kde se napojuje na trať z Londonderry, jež už vám poskytne více vlaků."

„A jaké jsou tam cesty?" zeptal se generál Lee.

„Výborné. Či aspoň tak výborné, jako všechny cesty v Irsku."

Lee se zahleděl na mapu pozorněji. „Potom budeme mít k dispozici vlaky a dobré cesty - a zdá se, že z Belfastu to není víc než padesát mil. Dobří vojáci to ujdou za jeden den, nanejvýš za den a půl. Vaše rady velmi pečlivě rozvážíme," řekl Lee, načež ukázal na doktora prstem. „Se souhlasem generála Meaghera od teďka máte nové zařazení. Můj štábní lékař má nějaké rodinné problémy a pojede domů na dovolenku. Byl bych rád, abyste jeho místo zaujal vy, než se vrátí. Což bude za velmi dlouho. Budu potřebovat všechny vaše lékařské dovednosti - jakož i všechny vaše politické znalosti. Budete u mne jako lékařský důstojník a politický důstojník zároveň. Zvládnete to?"

„S převelikou radostí, generále Lee."

„Vezměte si ho," řekl na to Meagher. „Držte ho v bezpečí a po válce ho vraťte."

Zabředlí v boji

V Londýně to už týden nestálo za nic. Hlavní město stíhaly bouře a mohutné větry, pro tuto roční dobu netypické, a prudké lijáky máčely jeho obyvatele. William Gladstone, který vlhko nenáviděl, se po většinu času choulil u ohně ve své pracovně. Palmerstonovy rozkazy byly nekompromisní a specifické. Armáda potřebovala více peněz: bylo zapotřebí zvednout daně. Kámen, kterým byla britská veřejnost, bylo třeba znovu zmáčknout. Vymáčknout z něj peníze,

nikoli krev.

Když se Gladstone toho pondělního rána probudil, jímal ho pocit hrůzy. Byl to den, kdy měl zasedat kabinet. Ministerský předseda bude s novými daněmi jistě nespokojen. To nebylo nic neobvyklého; býval vždy nespokojen. Ale nešlo jen o zasedání kabinetu, obával se také následné návštěvy Jejího Veličenstva. Bylo pravděpodobné, že v tyto dny bude hrozně nesnesitelná. Buď do sebe zahleděná a truchlící pro drahého Alberta - což ještě bylo únosné, ač strašně nudné. Avšak pořád lepší než druhý extrém. Brunátná tvář a ty ječivé výkřiky. Ne poprvé si připomněl, že je to koneckonců vnučka šíleného Němce Jiřího.

Nicméně když sluha rozhrnul závěsy, Gladstoneova nálada se víc než trochu pozvedla, když už ne závratně. Do místnosti se vlily zlaté sluneční paprsky; v dálce zpíval kos. Jakmile se nasnídal, jeho nálada byla ještě lepší. Nechá kočár doma a projde se, ovšem, tak to udělá. Z jeho bytu na Bond Street na Whitehall to byla příjemná procházka. Nalil si další šálek čaje a poslal pro svého osobního tajemníka.

„Ach, Edwarde, mám pro vás menší úkol." Hamilton mlčky kývl, očekávaje instrukce. „Jedná se o ty rozpočtové dokumenty, na nichž jsme pracovali. Dejte to dohromady a zaneste mi je do vládní místnosti. Nechte je u tajemníka lorda Palmerstona."

„Budete chtít i ty návrhy pro námořnictvo?"

„Ano, určitě. Zabalte to všechno dohromady."

Světlíkem nad vstupními dveřmi jasně prosvítalo slunce. Gladstone si nasadil klobouk, letmým cvrnknutím ho narovnal, popadl hůl a vyšel ven. Byl to vskutku nádherný den.

Ulice byly plné lidí, zvláště na Piccadilly, ale dav byl přátelsky naladěn: slunce každého rozveselilo. A o kus dále, za Piccadilly Circus, byl nějaký muž řečnící ke kolemjdoucím. Podle oděvu bylo vidět, že je to kvaker, příslušník oné velmi problematické sekty. Gladstone mu musel naslouchat, ať už chtěl nebo ne, poněvadž lidé v přeplněné ulici se stěží sunuli.

„…protiví se boží vůli. Mor může být kletba seslaná na lidstvo za zvrhlý způsob života, ale moru se nelze vyhnout aktem vůle, protože nebere ohled na třídu nebo postavení. Lord ve svém zámku mu padne za oběť stejně jistě jako rolník ve své chatrči. Jenže válka, to vám říkám, válka je hnus a hřích. Je to opravdu ten nejlepší způsob, jakým můžeme naložit s inteligencí, kterou nás Bůh obdařil, s penězi, které jsme v potu tváře vydělali? Místo na jídlo a mír vydáváme naše jmění na kanony a válku. Občané v Americe jsou naši bratři, naši přátelé, plody téhož ledví, z něhož jsme vzešli i my. Ale ti, kteří by chtěli být našimi pány, nás nutí, abychom prolévali krev při útoku na ně. Ty oplzlé plátky, které nazýváme novinami, jenom chrlí nenávist a pomluvy a promlouvají hlasy zla a hříchu. A proto vám říkám, straňte se zla, řekněte vašim pánům, že válka není řešením. Je skutečně naším přáním vidět naše syny krvácet a umírat na vzdálených březích? Jako jeden člověk pozvedněte hlas a řekněte…"

Co by ten hlas měl říci, to už nezaznělo. Silné ruce dvou hromotluckých vojáků strhly muže ze stupínku a pod dohledem seržanta ho odnášely pryč. Dav vesele zahlučel a šel si po svých. Gladstone zabočil do postranní uličky, aby se vymanil z davu, rozrušen tím, co viděl.

Bylo v zemi vskutku protiválečné hnutí? Určitě se bude reptat kvůli zvýšení daní. Ale chátra přece milovala podívanou a ráda si četla o zářné - a zveličované - zdatnosti britských zbraní. Mnozí měli stále v paměti porážku v Americe a toužili po vítězství dosaženém silou zbraní, aby zmizela odporná pachuť z oné porážky. Občas bylo těžké vyznat se v náladách veřejnosti. Když zahnul na Downing Street, připojil se k lordu Johnu Russellovi, který šel týmž směrem.

„Připraven skočit do jámy lvové?" zeptal se Gladstone.

„Někteří říkají, že Palmerstonův štěkot je horší než jeho kousnutí," odvětil ministr zahraničí se světáckým mávnutím ruky.

„Já říkám, že štěkání i pokousání je obojí dost nepříjemné. Mimochodem, cestou sem jsem zaslechl pouličního řečníka hřímajícího proti zlu naší válečné politiky. Myslíte, že byl sám - nebo je to obecné mínění, že bychom měli usilovat o mír?"

„O tom silně pochybuji. Parlament stále stojí při straně obhajující válku a noviny volají a prahnou po vítězství. Někteří jedinci možná smýšlejí jinak, ale země jako taková, při svatém Jiřím, je na naší straně."

„Rád bych měl vaši jistotu, lorde Johne. Přesto mi to připadá znepokojivé, velmi znepokojivé."

„Vox populi není vždycky vox dei, bez ohledu na ty, kteří tvrdí opak. Hlas, který má váhu, je hlasem lorda Palmerstona, a dokud bude u moci tato strana, je to jediný hlas, kterému budete naslouchat."

Byl to skutečně hlas, který vyžadoval respekt. Když se kabinet shromáždil podél dlouhého stolu, lord Palmerston se na svoje podřízené mohutně zamračil a zamnul si ruce. Byl zvyklý svůj kabinet tyranizovat. Ostatně byl přece ministerským předsedou - a každého z nich jmenoval. Takže jejich loajalita náležela jemu a pouze jemu. S parlamentem bývaly občas potíže, ale i mezi poslanci byla bojechtivá nálada na vysokém stupni, takže se jim mohl zpravidla vlichotit, aby jeho návrhy podpořili. A potom tady samozřejmě byla ještě královna. Když byl naživu princ Albert, bývaly často scény a problémy, když Palmerston učinil jednostranné rozhodnutí, aniž konzultoval královský pár. Jako v té aféře s donem Pacifikem. David Pacifico byl portugalský žid původem z Gibraltaru. Podnikal jako obchodník v Athénách. Jeho dům tam byl při protižidovském srocení vypálen. Na základě velmi pochybných důvodů požádal řeckou vládu o náhradu - ale jen s mizivým výsledkem. No a Palmerston, aniž konzultoval královnu nebo jejího chotě, zorganizoval útok proti Řecku ve prospěch dona Pacifika. Říci, že královnu to rozčílilo, by bylo slabé slovo. Ale to už naštěstí bylo minulostí. Po Albertově smrti se stále více uzavírala do sebe. Přesto občas bylo nutno některé věci s ní konzultovat, aby snad nevybuchla kvůli nějaké skryté narážce či z reálnějších pohnutek, kvůli zásadnímu rozhodnutí učiněnému bez jejího vědomí. A to bylo právě teď. Museli se s ní poradit, než bude podniknuta plánovaná expanze.

Zasedání kabinetu probíhalo jako většina schůzí v těchto dnech. Lord Palmerston jim řekl, co by chtěl uskutečnit.

Poté následovala debata o tom, jak toho docílit - ale nikdy debata o tom, jestli to vůbec realizovat. Ani tento den nebyl výjimkou.

„Pak tedy soudím, že se všichni naprosto shodujeme, je to tak?" řekl Palmerston podrážděně svému kabinetu, jako kdyby sebemenší náznak nesouhlasu bral jako osobní urážku. Ani ve věku sedmdesáti devíti let jeho hlas nepozbyl na drsnosti; jeho oči stále měly onen ledový, neoblomný plazí výraz.

„Bude zapotřebí velká spousta financí," řekl kancléř státního pokladu poněkud nedůtklivě. Palmerston tuto nepatrnou názorovou rozdílnost odbyl mávnutím ruky.

„Samozřejmě že ano," zavrhl tenhle argument rezolutně. „Vy jste chlap, který přece může vždy zvýšit přísun peněz. Právě proto vás dneska potřebuji na tomto konkrétním t?te ? t?te," dodal, použiv termín zcela nesprávným způsobem. Neboť to samozřejmě znamenalo pouze dva lidi mezi čtyřma očima. Gladstone ho raději neopravil, protože věděl, jak je ministerský předseda pyšný na svoji neznalost jakéhokoli jiného jazyka než angličtiny. Ale myšlenka na návštěvu královny zapudila slunce z jeho dne.

„Mně je to jasné," pravil Gladstone. „Věřím, že Její Veličenstvo je jedním z největších žijících imperialistů. Jestli se jen zmíníme o Albertovi a Američanech, můžeme válčit celé století. Ovšem její lhostejnost ke státním záležitostem je tak velká, že by člověk padl."

Palmerston se musel jenom pousmát Gladstoneově tirádě, protože nenávist vůči královně sdílel s ním. Královna se o něm jednou vyjádřila jako o pološíleném buřiči. Byli dobře sehraný pár, oba pohlceni sami sebou a umínění. „Snad máte pravdu - avšak přesto se tam musíme alespoň objevit a konzultovat ji. Potřebujeme další peníze. Zatímco vy odříkáte cifry, tady admirál Sawyer ji plně zasvětí do námořních aspektů věci."

Admirál byl pozván na zasedání kabinetu, aby přednesl stanoviska královského námořnictva. Bude samozřejmě zapotřebí více lodí, a taky více mužů na jejich posádky. Nové obrněnce se ukáží být nepřemožitelné a budou šířit hrůzu v srdcích Američanů. Admirál teď nabubřele pokyvoval hlavou na znamení své převeliké zodpovědnosti a jeho velký masitý nos přitom poskakoval nahoru a dolů.

„Bude mi ctí informovat Její Veličenstvo o všech námořních záležitostech a ujistit ji, že její válečné loďstvo je v dobrých a kompetentních rukou."

„Dobře tedy, jsme zajedno. A teď vzhůru do paláce."

Když byli uvedeni do její přítomnosti v Buckinghamském paláci, královna zrovna seděla modelem k portrétu, zatímco dvorní dámy přihlížely a tiše to mezi sebou komentovaly. Když k ní vešli, královna malíře propustila; ten za neustálého klanění rychle vycouval z místnosti.

„Obraz je pro našeho nejdražšího Vickyho, jenž je u pruského dvora tak osamělý," vysvětlovala, mluvíc spíše k sobě než k ostatním přítomným. „Malá Willie je tak churavé dítě, s tou špatnou rukou ustavičně trpí. Bude moc ráda, až jej dostane." Nepatrný náznak úsměvu z její tváře rychle zmizel, když vzhlédla ke trojici mužů. Místo toho nedůtklivě sešpulila rty.

„Tohle vyrušení se Nám vůbec nelíbí."

„Kéž by to bylo jinak, madam," pravil lord Palmerston, jenž učinil velmi chabou poklonu. „Naléhavosti války."

„Když jsme spolu mluvili naposledy, ujišťoval jste mne, že je všechno v pořádku."

„A to je ovšem pravda. Až budou vojska v Mexiku shromážděna a připravena, pak flotila vypluje. Nepřítel se mezitím natolik osmělil, že zaútočil na naši obchodní flotilu, která pokojně kotvila v přístavu v Mexiku, a způsobil jí značné škody…"

„Poškození obchodní flotily? A kde bylo naše námořnictvo?"

„Pádná otázka, madam. Vaše pronikavá mysl jde jako obvykle k jádru věci. V Pacifiku máme jen několik řadových lodí, zejména proto, že nepřítel tam nemá žádné. Nyní však ano - takže musíme učinit starostlivé opatření, aby se situace nezhoršila."

„Co to říkáte? Je to všechno velmi zmatené."

Palmerston hbitě kývl a předstoupil admirál.

„Pokud mohu podat vysvětlení, madam. Okolnosti, které nám byly v současnosti vnuceny, značí, že nyní musíme učinit opatření a zřídit v Pacifiku mnohem větší flotilu. Nejen že jsme obdrželi informace, že Američané rozšiřují svoje námořnictvo, avšak současně se chystají založit uhelné stanice, které by jim umožnily zaútočit na nás v Tichém oceánu."

„Vy nás matete. Uhelné stanice - co to má znamenat?"

„Znamená to, madam, že Američané rozšířili bojiště. Neprodleně musejí být vypraveny řadové bitevní lodě, aby se tomuto útoku postavily," pronesl Gladstone, který zdráhavě předstoupil. „Musíme zvětšit naši flotilu, abychom této výzvě čelili. A více lodí značí více peněz. Ty je třeba okamžitě zajistit. Jsou zde určité návrhy na zvýšení daní, které vám musím předložit…"

„Už zase!" zaječela a tvář ji zbrunátněla a pokryla se skvrnami. „Neslyším nic jiného než ten ustavičný požadavek na další a další peníze. Kde to až skončí?"

„Až bude nepřítel poražen," odpověděl Palmerston. „Lidé v tom stojí za vámi, Veličenstvo, budou následovat vaše vedení, obětují se v čemkoli, co řeknete. A s vítězstvím přijdou reparace - a bohatství Ameriky bude znovu proudit do našich truhlic."

Jenže Viktorie už neposlouchala, jen se vysílením opírala v křesle. Seběhly se kolem ní dvorní dámy a delegace mlčky vycouvala z místnosti. Nové daně by měly projít.

• • •

Boje v Mexiku nepokračovaly moc dobře. Generál Ulysses S. Grant stál za rozbřesku před svým stanem, zatímco pluky pomalu defilovaly kolem. Přitom žvýkal svůj doutník, jenom napůl si vědom toho, že mezitím vyhasl. Byli to dobří chlapi, veteráni, kteří by udělali všechno, co by se po nich žádalo. I tady, v té hnusné džungli. Už o hodně mužů přišel následkem malárie a věděl, že k nim přibudou další. Tohle nebylo místo na vedení války - ani na podnikání akcí, jako byla tahle. Před odjezdem z Washingtonu si ho vzal Sherman stranou a vysvětlil mu, jak je mexická fronta důležitá. Tlak jeho útoků v kombinaci s námořní akcí v Pacifiku soustředí pozornost Britů na toto válčiště. Grantoví se přesto ani trochu nelíbilo, co zde dělá. Krmí masomlýnek dobrými vojáky ve válce, kterou není schopen vyhrát. Vyplivl nasáklý doutník na zem, zapálil si nový a šel za svým štábem.

Krátce po rozbřesku se na okraji džungle ve skrytu bujné vegetace shromáždily tři americké pluky. Den předtím sem byla přemístěna děla, zavlečená do pozic zpocenými, vyčerpanými vojáky. Břeskný zvuk polnice jim dal signál k palbě. Bylo to mohutné bombardování, děla stála těsně vedle sebe, až se skoro dotýkala náboji svých kol. V obranné linii nahoře jeden za druhým explodovaly trhavé granáty. Z míst ohnivých výbuchů se valila oblaka dýmu. Když byla kanonáda nejprudší, vojáci vyrazili do útoku. Překročili pás mrtvé vegetace - a potom začali šplhat do příkrého svahu pod obrannými pozicemi. Kanonáda trochu polevila, načež úplně ustala, když útočníci vyšplhali výš.

Generál Ulysses S. Grant se postavil do čela a máchajícím mečem je pobízel do útoku. Když se hrnuli okolo něho, halasně ryčeli, avšak vzápětí umlkali, když v nekonečném žáru šplhali do strmého svahu. Jeho muži už začínali odpadat, stejně jako obránci, kteří navzdory palebné granátové cloně lezli kupředu a stříleli na útočníky. Když byly první řady v půli cesty na hřeben, americká kanonáda raději ustala, aby nezasahovala vlastní muže. Zato britská střelba nyní zesílila, prolínajíc se s hřměním kanonů ze zakopaných pozic.

Muži na všech stranách padali - avšak přesto postupovali. Navzdory zničující palbě se potrhané šiky 23. mississippského s rykem dostaly na vrchol. Nyní přišly na řadu bodáky - či spíše bodáky proti dýkám kukri, protože tuto část linie střežili Gurkhové. Malí a zběsilí bojovníci z Nepálu, kteří neprosili o milost - ani ji nedávali. Jak se k útočníkům připojovali další američtí vojáci, Gurkhové byli nuceni ustoupit. Když vnější obranný val přelezla třetí vlna mužů, byl s nimi i generál Grant. Spolu se svým pobočníkem museli odvalit mrtvoly prvních útočníků, aby se dostali na vrchol.

„Zatraceně," řekl Grant, jenž zkousl vyhaslý doutník. „Není odsud kam jít."

Byla to víc než pravda. Pod ním byla cesta, hliněný pás v džungli, o jehož držení se mezi sebou nyní střetly dvě armády. Ačkoli na svahu pod ním nebyl ani jeden živý nepřítel, nešlo totéž říci o protilehlé straně cesty. Jeho pozice totiž zasypali palbou zakopaní obránci a kanony. A po cestě se z obou směrů blížili poklusem koně táhnoucí další kanony. Američané se v linii nemohli hnout napravo ani nalevo kvůli zakopaným pozicím, které měli po obou stranách a které jen umocňovaly granáty tu zničující palbu namířenou proti útočníkům, kteří stěží drželi hřeben.

Grant vyplivl zbytek doutníku a vstal, navzdory sílící olověné smršti.

„Tady se moc dlouho neudržíme. Jakmile ta děla umístí do pozic, můžou nás jedním vrzem vyhladit. Pokud tady zůstaneme, je to hotová sebevražda. A není kam jinam jít - jedině nazpátek." Otočil se ke svému pobočníkovi. „Ať jdou první z boje mississippští, na jeden den už krváceli až dost. Hned jak budou pryč, zatrubte na ústup a vezměte zbytek těch mužů z kopce dolů, jen co jim nohy budou stačit."

Neodešel, dokud první jeho vojáci nedorazili do bezpečí džungle. Teprve pak se připojil ke spořádanému ústupu bojujících mužů.

Inu, pořádně si toho dne natloukli nos. Nicméně nahlédl do nepřátelského opevnění a stanul tváří v tvář jejich vojákům. Všechno barevní - ale opravdoví válečníci. A jednou prolomil britskou linii - a co se podařilo jednou, může se podařit znovu, pokud to bude nutné. Příště uskuteční opravdový průlom, pak ho rozšíří a rozetne cestu vedví. Promluví si s ženisty. Snad bude možné jejich pozice podtunelovat a položit tam minu. Dost velkou na to, aby jedním rázem přerušila britskou cestu a její obranu. Pokud by to dokázal a průrvu udržel, mohl by docela dobře ohrozit chystanou invazi nepřátelských vojsk po této cestě.

Ale vypadalo to, že to bude zatraceně tvrdá dřina.

Mexická akta

Gustavus Fox tiše seděl v přední místnosti pokoje 313; bylo půl hodiny před obědem, kdy mělo začít zasedání. Už odškrtl dvě jména na seznamu těch, kteří měli být přítomni. Generála Shermana a generála Leea, jenž si tuto schůzi vyžádal. Čekali na něho, když toho rána v osm hodin dorazil, aby odemkl dveře. Lee si s sebou nesl odřený kožený vak, který ani na okamžik nedal z ruky. Fox se neptal na jeho obsah - už brzy bude vědět dost. Ale jeho zvědavost byla tak velká, že z něj nemohl spustit oči. Lee si toho všiml a usmál se.

„Už brzy, Gusi, už brzy. Musíš být trpělivý."

Zkoušel být trpělivý, ale přesto nedokázal odtrhnout oči od hodin. Ve tři čtvrti na dvanáct se ozvalo rychlé zaklepání na dveře a Fox šel odemknout. Dva strážní venku stáli v pozoru; i Fox se napřímil, když vysoká a vyzáblá postava prezidentova vešla dovnitř. Lincoln počkal, dokud dveře znovu nezamknou, a řekl:

„Konečně se podíváme dovnitř - jak pravil ten chlapec, když rozbalil svůj vánoční dárek."

„V to pevně doufám, sire. Generálové Sherman a Lee jsou tu už celé dopoledne. A generál Lee si přinesl pořádně napěchovaný sedlový vak."

„Bude mu patřit naše veškerá pozornost, o tom vás ujišťuji. Jak to vypadá s naší invazí?"

„Opravdu výborně. Všechna naše opatření s uhlím jsou v plném proudu. A mám zprávy od agentů v Anglii, že naše přípravy byly nejen zaregistrovány, ale jsou v pohybu i plány na protiopatření. Ať už tu pro nepřítele špehuje kdokoli,

byl velmi rychlý. Ten agent, kterého v naší zemi mají, je velmi výkonný. Strašně rád bych zjistil, kdo to je."

„Teď ale ještě ne."

„To jistě ne! Ať už je ten dotyčný - či ta dotyčná - kdokoli, zrovna teď pracuje pro mne."

„A Britové ho platí. Jak znamenitě zařízeno. Ach, tu jste, Sewarde," řekl, když vešel státní tajemník.

Členové malého kroužku se po jednom trousili na místo. Welles a Stanton dorazili společně a s tím se jejich počet završil.

„Nepůjdeme dovnitř?" optal se Lincoln a ukázal na uzamčené vnitřní dveře.

„Malý okamžik, pánové," pravil Fox a vtom se ozvalo ještě jedno zaklepání na vnější dveře. Lincoln tázavě pozvedl obočí.

„Náš počet se od posledního setkání o jednoho zvýšil," pravil Fox, když odemykal dveře.

Dovnitř vešel vzpřímený prošedlý muž v námořní uniformě. Fox zamkl dveře, otočil se a řekl: „Pánové, tohle je admirál Farragut, který je již nějakou dobu naším asistentem. Nepůjdeme dovnitř? S vaším svolením, pánové," řekl Fox a odemkl dveře do vnitřní místnosti. Poté za nimi vešel dovnitř a dveře zase zamkl.

Sherman a Lee seděli u konferenčního stolu, sedlový vak položený mezi sebou. Když se všichni usadili, Lee vak otevřel a vyndal tlustý svazek papírů, který podal Shermanovi.

Ten po něm zlehka přejel konečky prstů a obdařil ostatní přítomné chladným a odměřeným pohledem svých jasných očí.

„Vidím, že jste se již všichni seznámili s admirálem Farragutem, který nám při našem plánování poskytl jedinečně velkou pomoc," řekl na úvod Sherman. „Jeho námořní znalosti byly nesmírně důležité při koncipování toho, o čem hovoříme jako o Mexických aktech. Takže pokud někde náhodou zazní jméno této operace, bude se z toho usuzovat, že se týká našich manévrů v Tichém oceánu. Mexická akta sestávají ze dvou částí." S tím ze stohu oddělil horní svazek ovázaný rudou stuhou.

„Tyto rozkazy korespondují se zamýšlenými útoky, o kterých Britové v současné době vědí. Rádi bychom se po této schůzi poradili s ministrem válečného námořnictva, abychom mohli strategické přesuny flotily transformovat do specifických rozkazů. Tato operace začne, když skupina válečných plavidel, obsahující čtyři z našich nových obrněnců, vypluje na jih do brazilského Recife. Tam naberou uhlí, pak opustí přístav a vyrazí směrem na jih. Lodní důstojníci mají rozkazy znovu doplnit palivo v přístavu Rawson v Argentině. Argentinci byli o jejich příjezdu zpraveni. Budou mít rovněž rozkazy s instrukcemi, aby pokračovali v plavbě do Salina Cruzu v Mexiku a tam útočili na všechny britské válečné lodě, které tam budou kotvit." Otevřel šanon a uhladil stránky uvnitř.

„K dalším přesunům dojde dva týdny po vyplutí obrněnců. Tentokrát bude shromážděna flotila přepravních lodí pro vojáky. Vyplují z rozličných přístavů na východním pobřeží, aby se setkali v Jacksonville na Floridě. Tam se k nim připojí další obrněnce. V poledne prvního září se všechny zformují a vyplují na jih.

Téhož dne večer, v devět hodin, všichni otevřou zapečetěné rozkazy - jež jim udají nový kurs." Pokynul Foxovi, který vstal a šel ke skříňce s mapou, odemkl ji a otevřel. K otevřeným dvířkům byla připevněna mapa Atlantského oceánu. Naproti ní uvnitř skříňky byla mapa Irska. Sherman vykročil přes místnost k ní, všechny zraky visely na něm, a dotkl se prstem místa v Atlantiku západně od Iberského poloostrova.

„Tohle je cíl jejich plavby. Pochybuji, že z místa, kde sedíte, můžete vidět tuhle skupinku ostrovů, ale ujišťuji vás, že jsou tam. Jsou to Azory. A na nejsevernějším z těchto ostrovů, Graciose, je uhelný přístav Santa Cruz de Graciosa. Lodě z Portugalska a Španělska tam doplňují palivo cestou do Jižní Ameriky. Tady se uskuteční druhé setkání invazní flotily. Ve stejný den také dorazí obrněnce, o nichž si svět bude myslet, že zamířily k mysu Hoorn. Jakmile se však ocitnou z dohledu pobřeží, odpečetěné rozkazy je rovněž nasměrují do téhož uhelného přístavu. Admirále Farragute, podejte prosím bližší vysvětlení." Když se posadil, admirál přešel k mapě a obepsal prstem Azory.

„Doby vyplutí byly pečlivě propočteny, byly zahrnuty tolerance pro nepředvídatelné situace, jako jsou bouře nebo nehody. Jakmile budou obě flotily z dohledu pobřeží, nové rozkazy je zavedou na místo tajné schůzky na Azorech. Nemělo by vzniknout podezření, že jejich kursy byly změněny, protože se předpokládá, že v této pečlivě propočtené fázi budou na moři a z dohledu pevniny. Po příjezdu k ostrovu Graciosa budou mít čtyřiadvacet hodin na doplnění paliva - pak opět vyplují. Ještě než se dostanu k závěrečné fázi -jsou nějaké dotazy?"

Gideon Welles, ministr válečného námořnictva, vypadal ustaraně. „Tolik lodí na moři, určitě dojde k náhodným setkáním s ostatními loděmi."

„To nepochybně ano, sire," odvětil rázně Farragut. „Jsme však ve válce, hrozí invaze do naší země a naše protiopatření vůči této plánované invazi přispějí k naší obraně. Britské lodi budou dopadeny a ukořistěny. Lodě ostatních států budou zastaveny a s našimi lidmi na palubě doprovodí flotilu na Graciosu. Tam potom zůstanou ještě tři dny po jejím odplutí. Teprve pak budou moci odplout také. I kdyby některá z nich zamířila rovnou do Španělska, kde se nachází nejbližší telegraf, bude již příliš pozdě. Naše invaze už bude odstartována."

Welles stále nebyl spokojen. „Takové množství nasazených lodí, změny v plánech, doplňování paliva - hodně věcí může selhat…"

„Jestli ano - nebude to chybou v plánování. Každá vzdálenost byla proměřena, každá tuna uhlí započtena. Může dojít k menším přehmatům, při tak velkým manévrech vždycky nastanou, tomu se však nedá zabránit. To však nezmění ani nenaruší celkový plán."

„A tím je co?" zeptal se tiše prezident.

„Předávám teď slovo generálu Shermanovi," řekl admirál a vrátil se na místo.

Generál Sherman se postavil vedle mapy Irska a ukázal na ni prstem.

„Vylodíme se tady." Počkal, až odezní překvapené výkřiky a vzrušené mumlání, načež pokračoval. „Tady porazíme síly nepřítele. Tohle je ostrov, který obsadíme. Tohle je místo, kde bude další bojiště - a kde taky skončí hrozící invaze

do naší země. Británie si netroufne nasadit tak velký počet vojáků na dobrodružné tažení v zahraničí, když bude mít nepřítele u svých bran, ohrožující samotné srdce jejího Impéria."

„A teď vám povím, jak to provedeme."

• • •

Allister Paisley byl velice zvědavý muž - a rovněž hodně podezřívavý. Byl to oportunista, takže většina jeho triviálních zločinů byla spáchána v bezprostředním okamžiku. Něco cenného zůstalo nehlídáno, nějaké dveře byly vyzývavě otevřené. Ve své podezřívavosti navíc v každém člověku spatřoval nepřítele. V tom měl nejspíš i pravdu. Poté co zaslal zprávu o amerických aktivitách do Anglie, cestou přes Belgii, stále pásl po dodatečných informacích. Byl placen za to, co doručí, a čím víc toho doručí, tím víc peněz bude na útratu. Teď už ne tolik za alkohol, ale za mnohem uspokojivější opium. Nyní seděl ve špinavém pronajatém pokoji ve virginské Alexandrii a nahříval si černou kuličku nad kovovým otvorem ve své dýmce. Když to pěkně zabublalo, hluboce potáhl dlouhým náustkem. A usmál se. Což bylo něco, co u něj viděli jen nemnozí. Jako dítě se možná usmíval; ale nikdo z živých by si to už nepamatoval. A nyní sladký kouř odvál pryč všechny starosti. Dokud měl peníze, mohl se vesele usmívat; bylo to báječné, báječné.

Ne tak následujícího dne v ledovém jitřním vlhku. Napůl otevřeným oknem mu pršelo do místnosti. Když vstal z postele, vkročil do kaluže vody a znechuceně okno zabouchl. Všechen kouř z nočního dýchánku byl nyní rozptýlen. Skrze provazce hustého deště mohl hned za řekou rozeznat budovy Washington City. Zachvěl se a oblékl si košili, pak se napil trochu whisky, aby mu nebyla taková zima.

V poledne pršet přestalo a zpoza mraků občas vykukovalo mdlé slunce. V pět odpoledne se Paisley vydal za řeku do hlavního města a nyní se opíral o zeď na Pennsylvania Avenue, zatímco sledoval úředníky vycházející z budovy ministerstva války. Zhluboka zabafal ze svého laciného viržinka a hledal v davu jednu konkrétní tvář. Ano, támhle byl. Šedivý muž v šedém oděvu, pelášící jako nějaký hlodavec. Allister vykročil a zařadil se v chůzi vedle něj; ušel několik kroků, než si ho ten druhý všiml - a polekaně sebou trhl.

„Ahoj, Georgy," zvolal Paisley.

„Pan McLeod - neviděl jsem vás." Jen málo lidí, pokud vůbec jací, znalo Paisleyovo pravé jméno.

„Jak se daří v práci, Georgy?"

„No, to víte, dávají nám co proto." Giorgio Vessella, potomek emigrantů z Itálie, nebyl zrovna šťastný člověk. Jeho rodiče, nevzdělaní rolníci z Mezzogiorna, na něho byli hrdí. Vzdělaný muž na postu ve vládě. Ale on sám věděl, jak málo vydělává a jak je jeho pozice nejistá. Jedině ve válce by jim přišlo na mysl zaměstnat cizince, jímž v očích anglosaských představených navždy byl; jeho zařazení vždycky budilo podezření. Nyní litoval, a nebylo to poprvé, že kdy spočinul zrakem na tomto Skotovi.

„Pojďme támhle. Dáme si něco k pití."

„Říkal jsem vám, pane McLeode, já nepiji. Jen občas víno."

„Všichni Taliáni pijí," vyjel rozhořčeně Paisley v náhlém návalu rasové nesnášenlivosti. „Jestli nechceš, já to vypiju za tebe."

Byla to jen malá ponurá pivnice, do jiných podniků Paisley ani nechodil, a oni se posadili k rohovému stolu stranou od ostatních hostů. Paisley si pořádně zavdal drsné kořalky a otřel si hřbetem ruky ústa. Druhou rukou zlehka poklepal na stříbrný dolar na potřísněném stole. Giorgio se ho snažil nevidět, ale očima k němu co chvíli zbloudil.

„Pěkně tě prohánějí?"

„Jako obyčejně."

„Už několikrát jsem čekal. Tys nikdy nevyšel."

„Několik týdnů jsme teď pracovali až do pozdních hodin. Ministerstvo námořnictva nemělo dost úředníků na kopírování rozkazů. Rozesílají spousty instrukcí ohledně přesunů lodí a my jsme jim to kopírovali."

„Vím o tom," zívl zeširoka Paisley. „Lodě do Mexika."

„Ano. Je jich pořádná spousta."

„To jsou staré zprávy. Já platím pouze za nové. Máš nějaké?"

„Ne, sire. Jen kopíruji to, co mi řeknou. Je to pořád stejné. To pan Anderton a pan Foyle, ti pracují na něčem jiném v uzamčené místnosti."

„Na čem jiném?" Řekl to ledabyle, takřka znuděně, a přitom dopil svoji sklenici. Vypadalo to, že tady se děje něco důležitého.

„Další rozkazy pro námořnictvo, slyšel jsem je spolu mluvit. Byli velmi vzrušení. Pak se na mne podívali, zasmáli se a nic dalšího už neřekli."

Všichni vojenští úředníci mají důvěru, pomyslel si Paisley. Ale někteří zřejmě větší než ti druzí. Úředníci, kteří pracují v uzamčené místnosti uvnitř uzamčené místnosti. A čemu se to směji? Nějakému tajemství uvnitř tajemství? Své nadřazenosti? Věděli něco, co ostatní úředníci nevěděli.

„Rád bych věděl, na čem to ten Anderton a Foyle pracují. Ty mi to můžeš zjistit."

„Ne, prosím, to po mně nežádejte!" Olivová pleť Giorgiova rázem zbledla.

„Já to nežádám - Georgy - já ti to říkám."

„To nemohu, opravdu, vy nevíte…"

„Ale vím," řekl Paisley, jenž se naklonil tváří blíže k Giorgiovi a hlas mu zlověstně potemněl. „A co vím já, to by se rádi dozvěděli ostatní. Napsal jsem dopis, jenž uvádí seznam zajímavých faktů, které jsi mi sdělil. Mám ho poslat? Pro tebe to bude znamenat vězení, hanbu, možná i oběšení. Není ve válce velezrada trestána oběšením?"

Giorgio neměl slov, lapaje v hrůze po dechu.

„Ale já jsem štědrý muž." Složil desetidolarovou bankovku a podal mu ji. „A další bude, až mi zjistíš, co to tam píšou. Jen si to vezmi, ani to tolik nebolelo, nemám pravdu?"

Paisley se zeširoka usmál, když nevelký mužík zmuchlal bankovku a vypotácel se na ulici. Poklepal na stůl a objednal si další pití. Vypadalo to na velmi uspokojivý den.

Srážka na moři

Řadový námořník Webb zhluboka zívl a obešel kruh po kovové palubě. Tyto noční hlídky bylo velmi těžké absolvovat, aniž člověk zadříml. Dvě hodiny ve službě, čtyři hodiny volno. Když usnul, ty čtyři mu bleskově utekly - zatímco dvě hodiny na hlídce se nekonečně táhly. Hvězdy nad hlavou jiskřivě světélkovaly proti temnému nebi, měsíc se jevil jenom jako proužek stříbra těsně nad západním horizontem. Nezahlédl snad na východě náznak jasu? Pozvedl k očím dalekohled. Ano, s rychlým příchodem tropického rozbřesku tam už bylo jasněji. Znovu zamžoural do dalekohledu, pak v přibývajícím světle přejížděl po horizontu směrem na jih, až k ostrým obrysům hor v místech, kde se stýkaly s mořem. Potom se zarazil - nezahlédl snad malou černou skvrnu? To nemohl říci. Promnul si oči a podíval se znovu - ano, určitě, bylo to tak.

„Můstku! Loď na obzoru - jihojihovýchod!"

Slyšel, jak se jeho slova opakují, až na nejvyšší můstek vykročil hlídkující důstojník. Počkal, dokud se trochu více nerozjasnilo a obrys nevyvstal jasněji.

„Předejte zprávu kapitánovi."

USS Avenger kotvil u přístavu Coatzacoalcos právě z tohoto důvodu. Aby zadržel všechny lodě pokoušející se dostat do nepřítelem okupovaného přístavu. Vždy existovalo riziko, že by to byla americká loď. Ovšem to náhlé zjevení za rozbřesku, v blízkosti pobřeží, tuto pravděpodobnost poměrně snižovalo. Spřátelené lodě by připlouvaly za denního světla od východu. Zatímco britská loď by mohla noc předtím přistát na jihu, pak podél pobřeží proklouznout na sever a objevit se znenadání za úsvitu. Nebylo by to poprvé, co se to stalo. Ve strojovně již přidali páru a loď se ve vodě rozjela, když tu se na palubě objevil kapitán.

Nebyli jediní, kdo nově příchozího spatřili. Dva britské obrněnce, Conqueror a Intrepid, kotvící hned u přístavu, také připustily páru. Všechny tři lodě nyní mířily na jih v paralelním kursu. Ale ne úplně paralelním.

„Ta bližší loď," řekl hlídkující důstojník fregatnímu kapitánu Goldsboroughovi, když se dostavil na palubu, „to určitě bude Conqueror. Vypadá to, že pluje v úhlu, aby nás předhonil."

„Jen ať si to zkusí, strašně rád bych ho viděl skrze mířidla našich děl."

Byli v této pozici už několik týdnů, aniž vypálili jedinou střelu. Pokaždé, když se Goldsborough přiblížil ke dvěma britským hlídkujícím lodím, daly se na ústup, až se dostaly pod ochranu mohutných pobřežních děl.

Teď už bylo úplné světlo a připlouvající loď byla jasně vidět. Zpoza jejích plachet se valila oblaka dýmu.

„Je neozbrojená!" řekl Goldsborough s očividným ulehčením. „Jedna boční salva - to mi bude stačit."

Blížící se britský obrněnec si byl také vědom tohoto nebezpečí a ocital se blíž a blíž, přesunuje se mezi americkou loď a druhé plavidlo, které muselo být nutně jejich.

„Za tohle mi draze zaplatí," řekl zarputile Goldsborough, náhle odříznutý od kořisti. „Zůstaňte u kormidla. Chci změnit kurs, hned jak vypálíme."

Dvě věže skoro v tomtéž okamžiku vypálily ze svých sedmisetlibrových děl. Pár okamžiků nato vypálil i nepřátelský obrněnec. Avenger se účinkem zpětného rázu naklonil a vzápětí zachvěl, jak britské granáty s ohlušujícím rachotem zasáhly jeho pancíř.

„Ostře vpravo," nařídil kapitán a loď se znovu naklonila, jak se odvracela od svého protivníka - který se rovněž otáčel. Obě lodi se zdály být tou výměnou nepoškozené.

„Zatraceně!" zvolal kapitán Goldsborough, když kouř odvál pryč. Kořist jim proklouzla kolem, byla již za nimi, zatímco druhý obrněnec ji před nepřítelem zaštítil. I Conqueror se od nich odvrátil a zamířil k přístavu. Avenger se náhle objevil v brázdě za nimi, ale hned zpomalil, když do oceánu pleskly první granáty vyslané z pobřežních baterií.

„No co, jedna loď navíc na věci nemůže moc změnit," pravil Goldsborough rozmrzele. „Zaujmout postavení."

Na palubě právě dorazivší lodi zatím major v uniformě tělesné stráže netrpělivě rázoval po palubě, jak se pomalu blížili ke břehu. Když jeřáb na zádi spustil na vodu člun, čekal již u lanového žebříku. Námořníci šli do člunu před ním a už pozvedali vesla, když se vyškrábal za nimi, málem upadnuv do jejich středu.

„Opřete se do toho," nařídil velitel člunu, když se vesla ponořila do hladké vody zálivu.

Jejich příjezd byl zaregistrován a službu konající důstojník na ně mezitím čekal na břehu. Když major seskočil z přídě do písku, zasalutoval.

„Kde je váš velitel…?"

„Ještě spí, sire."

„Tak ho raději vzbuďte. Mám tu rozkazy." Když vykročili směrem k budovám, pozvedl v ruce plátěný balík.

Důstojník na to pohlédl a nedokázal skrýt svou zvědavost. „A vy víte…?"

„Samozřejmě že vím," odvětil major. „Američané chystají útok na Salina Cruz, náš přístav na druhé straně cesty - a jejich invazní síla je již na moři. Rozkazy jsou od samotného vrchního velitele. Chce, aby každý třetí kanon odsud směřoval do Salina Cruzu na posílení tamní obrany. A nejen odsud, ale i každý třetí kanon střežící cestu má být poslán na posílení obrany přístavu."

„To bude zatracená dřina."

„To tedy bude. Nemáme však na výběr, viďte? Ale teď pojďme oznámit vašemu veliteli, že už je den."

• • •

Ne poprvé Giorgio Vessella litoval dne, kdy se poprvé setkal s tím Skotem. Prý je novinář, tohle mu napovídal, a Giorgio mu zprvu uvěřil. Jeden z těch mnoha reportérů, kteří pracovali pro Richarda Hardinga Davise, který po celé zemi slídil po informacích. Bavili se o Giorgiově úřednické práci na ministerstvu války a na Skota to udělalo patřičný dojem. Takový dojem, že jim oběma objednal pití, ačkoliv Giorgio tvrdý alkohol odmítl a dal si raději sklenku vína. A pak - no tohle: když mu Giorgio tlumočil pár neškodných kancelářských klípků, jeho nový přítel byl ohromen ještě více a poznamenal si je. A dal mu i stříbrný dolar, málem mu ho vnutil se slovy, že jeho informace jsou velmi pozoruhodné.

Takhle to začalo. Pár drinků, potom pár dolarů za bezvýznamné klepy. Všechno to šlo skvěle, dokud mu Skot neodhalil karty:

„Nechtěl bys, abych šel za tvým šéfem, viď že ne? Co by se stalo, kdybych mu řekl, že jsi prodával vládní tajemství. Přišel bys o práci a šel do vězení, na to vezmi jed. A místo toho si můžeš vydělat pár dalších bobulí. Potom se nebudeš muset o nic strachovat."

Prý o nic! - přitom Giorgio se musel strachovat o všechno. A nebylo z toho jak ven. Pokaždé, když se sešli, byl vtahován hlouběji a hlouběji do bahna. A teď už ho měl až nad hlavu s tím jeho požadavkem, aby nahlédl do tajných rozkazů. Naštěstí byla jeho práce tak jednotvárně se opakující, že ji mohl snadno zastávat bez ohledu na to, jak byl rozrušen. Kopíroval dopisy, stěží si vědom toho, co dělá, tak byl pohlcen svým trápením. Toho rána vzhlédl od stolu a s překvapením zjistil, že je v místnosti sám. Bylo už dost pozdě a všichni ostatní odešli na oběd. Otřel si pero a dal ho do zásuvky, zazátkoval láhev s inkoustem a oblékl si sako. Cestou ven míjel dveře do vnitřní místnosti, jež byly vždycky zamčené.

Klíč byl tentokrát ve dveřích.

Ohlédl se přes rameno; byl doopravdy sám. Srdce v hrudi mu divoce bušilo. Má to udělat? Musel to udělat. Hlasitě vzlykl, když otočil klíčem a otevřel dveře.

V řadách na centrálním stole ležely obálky. Zkušenýma očima je automaticky spočítal. Přes dvě stě. Každá označená jménem lodi, některé z nich určené těm samým lodím, pro něž kopíroval rozkazy i on. Pořád byl v místnosti sám…

Popošel kupředu, málem přitom vrávoraje, popadl jednu obálku zprostředka stolu a vzniklou mezeru zarovnal, aby si nikdo nevšiml, že nějaká chybí. Strčil ji do kapsy a okamžitě opustil místnost. Zamkl za sebou dveře. Otočil se a uviděl, že do místnosti vchází Anderton.

„Giorgio," obořil se na něj, „co tam děláš?"

„Zamykám dveře. Říkal jste, že musejí být pořád zamčené. Šel jsem na oběd a viděl jsem, že jsou odemčené." A pak v návalu inspirace dodal: „Nechtěl jsem vás dostat do potíží pro případ, že by někdo další viděl, že jsou otevřené, a nahlásil to. Tumáte," a vrazil klíč druhému muži do ruky. „Já už musím jít."

Proklouzl kolem Andertona a odešel. Anderton se za ním chvíli díval a zamyšleně si mnul čelist. Nebyl ten malý kripl uvnitř? Neviděl ho tam vcházet, viděl ho jenom stát u dveří, když sem přišel z chodby. Ale možná že byl uvnitř. Kdyby to byl kterýkoli jiný úředník, toho by z ničeho nepodezříval. Ale tenhle chlap, vždyť on se v této zemi ani nenarodil. Anderton se ujistil: dveře byly zamčené. Kdyby však kdokoliv zjistil, že nechal klíč v zámku, dostal by se do vážných potíží. Někdo jiný by ten klíč mohl uvidět a nahlásit to. Kdyby k tomu došlo… opravdu už neměl na výběr.

Strčil klíč do kapsy a šel ven. V přízemí, nedaleko vstupních dveří, byly dveře s legendárním nápisem PINKERTON. Zaklepal a vešel dovnitř. Muž sedící za stolem zvedl oči od novin.

„Pane Craigu," řekl Anderton. „Vzpomínáte, jak jste nám říkal, že v práci máme mít oči pořád otevřené. Nuže…"

Giorgio si tento přečetl dopis na záchodě. Málem v úleku omdlel. Vytáhl z kapsy růženec a mnul ho v prstech, když si uvědomil závažnost toho, čeho se dopustil. Nemohl by to napravit? Místnost teď bude zamčená. Tak co by mohl udělat? Musí to nahlásit Skotovi. A co pak? Pomalu, velice pomalu v něm začal uzrávat plán. Zakončil svou denní práci, stěží si vědom toho, co dělá. Pořád byl dočista zkoprnělý. Byl tak pohlcený vlastními úděsnými myšlenkami, že si ani nevšiml muže v čapce, který se za ním vydal, když toho dne odcházel z ministerstva války. Ani nevěděl, že tentýž muž vešel do baru za ním a posadil se k zadní zdi. Giorgio usrkl ze své sklenky vína a přesně věděl, co má říci Skotovi, až přijde.

„Našel jsem, co jste chtěl vědět, pane McLeode. Bylo to důležité, jak jsem si myslel."

„Jsi úžasný mládenec. Vyděláš si deset dolarů, tomu věř."

„Ne, sire. Chci pět set dolarů." Když to řekl, zachvěl se, ale neuhnul pohledem.

„Proč bych ti měl platit tolik peněz?"

„Protože to, co mám, jsou skutečné rozkazy lodím, které mají být otevřeny, až když budou lodě na moři. Neplují tam, kam si každý myslí. Všechny ty první rozkazy jsou falešné."

„Tak mi pověz - kam směřují?"

„Ta informace vás bude stát pět set." Napřímil se na židli a pohlédl špionovi rovnou do očí.

Tohle je něco hodně velkého, uvědomil si Paisley. Pokud ten úředník mluví pravdu, bude to stát za těch pět stovek i za víc.

„V pořádku, mládenečku." Paisley vstal a poplácal ho po zádech. „Já však u sebe tolik stříbra nenosím. Za půl hodinky jsem zpátky. Počkej tady."

Muž v čapce se díval, jak nově příchozí vstal a odešel. Počkal dalších patnáct minut a uviděl, jak si Giorgio objednal další sklenku vína. Craigův žaludek nespokojeně zakručel a on si uvědomil, že už minula hodina jeho večeře. Dopil své pivo a šel pryč. Agentura Pinkerton měla nárok na jeho čas přes den, ale nemohli od něho čekat, že propásne večeři. Ne

víc než pět minut poté, co odešel, se vrátil Paisley. Rozhlédl se kolem, načež předal Giorgiovi obálku.

„Jen dávej pozor, až to budeš počítat - je tu kolem spousta těch, kteří by tě vzali přes hlavu i kvůli polovině toho, co tam máš."

Giorgio se sklonil nad obálkou a začal počítat: všechno dvacetidolarové bankovky, rovných pětadvacet. Strčil si peníze do kapsy u saka, vytáhl obálku s rozkazem a podal mu ji přes stůl. Paisley z ní vytáhl list papíru a podržel ho na světle. Najednou vytřeštil oči a zamumlal pod vousy nějakou kletbu, když si uvědomil závažnost informace. Strčil to do kapsy a beze slova vyběhl ven.

Úředník se díval, jak odchází, a pocítil nesmírnou úlevu. Bylo po všem, konečně po všem. Se vším byl konec. S jeho prací, zaměstnáním - i s touto zemí. Požádal o tuto nemožně velkou sumu, protože tohle byl doopravdy konec jeho života v Americe. Nyní si mohl zaplatit cestu lodí zpátky do Itálie - a zbývalo mu ještě dost peněz na to, aby si zřídil živnost v Neapoli. Veřejný korespondent byl uznávaný člověk mezi nevzdělanými dělníky z jihu. A ten, který uměl psát i anglicky - ten si určitě vydělá na dobré živobytí. Možná by mohl pomýšlet i na sňatek. Byla by to úleva. Od té doby, co jeho rodiče zemřeli, neměl o koho se starat. S radostí se obrátí zády ke svému pronajatému pokoji. Všechno, co mu patří, se vejde do jednoho kufříku.

Konečně bude svobodný! Dnes v noci, odjede ještě dnes v noci. Bude už dávno pryč, než zjistí, že jeden dopis chybí. Nasedne do nočního vlaku do New York City. Tam se ukryje v Little Italy až do odjezdu další lodě do Naples, velkého imigrantského přístavu, který jistě přijme dalšího imigranta jedoucího opačným směrem.

Necelých sto stop od činžáku, kde bydlel, byla úzká ulička, jejíž temnota nebyla dotčená žádnou pouliční lampou. Když tudy kráčel, náhle zaslechl zvuk běžících nohou. Zrovna když se chtěl obrátit, ucítil strašnou bolest v hrudi. Zkusil vykřiknout, ale pouze se zajíkl. Pak upadl do ještě hlubší temnoty.

Paisley zatáhl tělo do průchodu. Otřel si velký kapesní nůž o šaty mrtvého muže, zavřel ho a odložil stranou. Prohmatal mrtvému kapsy, až našel svoji obálku, sevřel ji pevně v ruce a usmál se do tmy, pak vyrazil pryč. Pod uliční lampou se na chvilku zastavil, jen aby přepočítal její obsah. Spokojeně zamumlal.

„Pro tebe je to příliš mnoho peněz, cucáku. Jenom bys to promrhal."

Jeho kroky postupně umlkaly a v ulici znovu zavládlo ticho.

Reformace jihu

Bylo už pozdní odpoledne, když Gustavu Foxovi všechny kousky skládanky zapadly na místo. Pinkertonův agent, který měl sídlo v budově ministerstva války, vyhotovil zprávu o jednom z úředníků přistiženém za podezřelých okolností. Ta nakonec skončila na stole u Foxe. Agent podezřelého sledoval do jedné nálevny, kde se setkal s třetí osobou. Tím zpráva končila. Byla zařazena a bezmála zapomenuta až do okamžiku, kdy přišel časně ranní tisk. Jeden z pracovníků kartotéky na to upozornil Foxe.

„Jeden z úředníků ministerstva války, nějaký Giorgio Vessella, byl nalezen mrtev za podezřelých okolností. Podezření zní, že byl zavražděn, neboť zemřel na bodnou ránu a nebyla objevena žádná zbraň."

„Jakže se to jmenoval?" zeptal se Fox, jenž náhle zpozorněl. „A přineste mi tu poslední zprávu od agenta Craiga."

Byl to týž člověk. Onen úředník a oběť vraždy. Narychlo přivolaný Craig svoji zprávu doplnil:

„Ano, sire. Sledoval jsem ho, poněvadž jeden z úředníků na něj měl podezření. Jak už jsem uvedl ve zprávě, setkal se s dalším mužem. Ten cizinec byl šedovlasý, statné postavy."

„Viděl jste ho už někdy předtím?"

„Nikdy, pane Foxi, ale povím vám o něm ještě něco. Šel jsem kolem a zaslechl jsem je, jak se mezi sebou baví, později jsem si promluvil s barmanem. Měl jsem pravdu - měl výrazný skotský přízvuk."

Doposud to byla jen podezření. Až příliš mnoho podezření, a jemu se to nechtělo líbit. Úředník z kopírovacího úseku, zacházející s důležitými vojenskými dokumenty. Při tom pomyšlení mu ztuhla v žilách krev. Šel do kanceláře, kde si vyžádal naléhavé slyšení u ministra války Stantona. Čekal jen krátce; přesto pocházel po chodbě jako zvíře v kleci, než byl vpuštěn dovnitř.

„Jeden z vašich kopistů byl zabit, zavražděn."

„To je strašné. Ví se, kdo to udělal?"

„Máme jistá podezření. Ale budu potřebovat vaši pomoc, abych v té věci zjistil více. Mohl bych postupovat formální cestou, jenomže to by trvalo příliš dlouho. Nikdo z kopírovací sekce neví, kdo jsem. A to vyšetřování se musí okamžitě rozběhnout. Nevadilo by vám, kdybyste šel teď se mnou, abychom zjistili, co se děje?"

„Samozřejmě že ne."

Stantonova přítomnost zajistila, že se jim všechny zamčené dveře otevřely, až nakonec skončili v samém srdci kopírovací sekce. Poslali pro úředníka Andertona, který původně vznesl stížnost. Byl viditelně rozrušený:

„To ti Pinkertonovi agenti. Jednou za námi přišli a mluvili s námi. Říkali nám, abychom měli oči pořád otevřené a dali jim vědět, kdybychom zaregistrovali něco podezřelého. Řekl jsem jim o Giorgiovi - a teď je mrtev. Myslíte, že byl zabit proto, že jsem šel za tím agentem?"

„Nic takového dosud nemůžeme říci. Ale pokud jste měl podezření, udělal jste správnou věc - bez ohledu na výsledek. A teď mi povězte, čeho jste si všiml?"

„Byla to místnost, kde kopírujeme jen ty nejtajnější rozkazy. Vrátil jsem se z oběda a uviděl Giorgia u jejích dveří, ruku měl na klíči. Říkal, že si všiml, že jsou dveře odemčené a že je za mne pouze zamykal. Ale jak už jsem řekl - právě jsem se vracel dveřmi z chodby. Je zde tudíž riziko, že by předtím mohl být v kanceláři, a když jsem ho spatřil, byl na cestě ven." Fox viděl, jak se Anderton potí, a pranic se mu to nelíbilo.

„Kdo je zodpovědný za to, že jsou dveře zamčené?"
„Já, ale -"
„Mohl by Giorgio mluvit pravdu? Mohly být ty dveře ponechány odemčené?"
„Tahle možnost tu každopádně je," odvětil hlubokým hlasem Anderton.
„Tak se teď pojďme podívat, jestli v té místnosti něco nechybí."
„Já však nemám oprávnění…"
„Ale já ano, mladíku," odvětil stroze Stanton. „Otevřete."
Jejich podezření se k velké hrůze potvrdilo, když pečlivé přepočítání odhalilo nezvratný fakt, že jedna obálka obsahující tajné rozkazy v uzamčené místnosti opravdu chybí. Součet vyšel špatně. Názvy na všech obálkách byly potom porovnány s hlavním seznamem, až bylo zjištěno, která byla ukradena.
„Je to vojenská transportní loď, pane Foxi," řekl Anderton. „Argus."
„Vyhotovte další kopii dopisu pro Argus a dejte ji k ostatním," nařídil Stanton. „Kdy mají být doručeny?"
„Za tři dny."
Stanton a Fox se na sebe podívali ve zkoprnělém mlčení. Mají být invazní plány vyzrazeny, ještě než budou spuštěny?
Poté se věci daly hodně rychle do pohybu. Byl ihned povolán portrétista od novin, kterého Fox využíval už předtím, a ten na základě Craigova popisu vyhotovil kresbu záhadného Skota. Rychle byly vytištěny kopie a rozeslány Pinkertonovým agentům, policii a také ostatním agenturám. Foxovi agenti hlídkovali na nádraží, zatímco další se vydali do baltimorských doků jakož i do dalších blízkých přístavů, odkud lodě vyplouvaly do Evropy. Sám Fox informoval ministra námořnictva.
„Je to hrozná tragédie," řekl Gideon Welles. „Ty rozkazy se musí okamžitě odvolat."
„Ne," řekl Fox. „Na to už je příliš pozdě. Vždycky je moc pozdě na změnu invazních plánů. A i kdybychom to udělali, pouhá informace v rukou nepřítele o hrozící invazi by nám zabránila, abychom to provedli příště. Invaze musí proběhnout podle plánu. A my musíme nasadit všechny dostupné prostředky, abychom toho muže našli a zadrželi."
„A když se vám to nepodaří?"
Fox se napřímil, a když promluvil, jeho hlas měl zlověstný tón: „Pak se musíme modlit, aby se invaze rozběhla dříve, než nepřítel naši lest odhalí. Spojení s Británií je obtížné a ten špion má jen málo času na to, aby to svým pánům nahlásil."
„Modlit, pane Foxi? Jsem vždycky neklidný, když úspěch či nezdar závisí na dovolání se Všemohoucího. Vy toho muže musíte najít - a vy ho musíte zadržet. To je to, co musíte dělat."

• • •

Vlak jel skoro načas, když zastavil na nádraží v mississippském Jacksonu. Za války vlaky mívaly až dvanáct hodin zpoždění, kvůli nedostatku železničního parku a zoufalému stavu traťového podloží. Mír to všechno změnil. Nově postavená vagonka v Meridianu vyráběla osobní a nákladní vagony, jež nahrazovaly zastaralé vozy poničené válkou. A ještě důležitější bylo, že federální dotace pro železnice na Jihu zajišťovaly potřebné zaměstnání pro čerstvě osvobozené otroky. Pracovní čety rovnaly pokřivené koleje a novým štěrkem zarovnávaly podloží. Jízdní řády nabyly na věrohodnosti, jízda byla bezmála pohodlná.
L. D. Lewis seskočil z posledního vozu vlakové soupravy a nasadil si ranec opatrně na rameno. Byl to vysoký muž oblečený v zalátaných a vyspravených kalhotách, měl na sobě také vybledlý kabátec od uniformy zbavené všech insignií. Kdysi patřila seržantovi: o něco tmavší modř, kterou před sluncem zakrývaly prýmky, nyní vystupovala z vyšisované látky zbytku uniformy. Spousta lidí teď nosila přebývající armádní uniformy; byly hodně obnošené a dost laciné. L. D. nerozhlašoval kolem, že to byla jeho vlastní uniforma, přímo ta, kterou nosil za války. V místě levé kyčle měl vyspravenou trhlinu, kudy pronikla britská kulka v bitvě o údolí Hudson. Dokonale kopírovala jizvu, kterou měl v kůži pod ní. Na hlavě mu seděl poničený klobouk s širokou krempou, vražený hluboko do očí. Hlubokých, černých očí. Stejně černých jako jeho kůže. Počkal, až se zbylí pasažéři, všechno běloši, rozejdou a pak šel na nádraží. Bílý prodavač lístků se tam přes zamřížované okénko bavil s mladými manželi, opět bělochy. L. D. prošel přes nádraží na ulici. Chodník tam ležérně zametal nějaký starý černoch.
„Brý ráno," řekl L. D. Muž přestal zametat a tázavě na něj pohlédl.
„Vy nebýt zdejší?"
L. D. se usmál. „Stačí jedno slovo a víte o mně všechno. Nemám pravdu, starouši?"
„Yankee?"
„Přesně tak."
„Nikdá žádnýho černýho Yankeeho nepotkal." Zeširoka se usmál; většinu zubů měl pryč. „No, vlastně - zatím žádné Yankeeje nepotkal. Můžu vám pomoct?"
„Určitě. Můžete mi říci, kde je tu Úřad pro osvobozené otroky?"
Úsměv ze starcovy tváře zmizel, a než promluvil, rozhlédl se kolem: „Jen jděte pořád dál. Dva, tři bloky, pak zahnout doleva." Apaticky se odvrátil a pokračoval v zametání. L. D. mu poděkoval, ale nedočkal se žádné odpovědi. Na tom nebylo nic divného; starší černošská generace na Jihu viděla v Yankeejích jen příčinu potíží a nechtěla s nimi ani s jejich zákony nic mít. L. D. pokrčil rameny a pokračoval v cestě.
Kancelář Úřadu pro osvobozené otroky byla v bočním vchodu jednoho zchátralého kostela, zastrčená a zaprášená, na nedlážděné ulici vedoucí od centra města. L. D. otevřel dveře a vešel dovnitř. Za stolem zaskládaným lepenkovými krabicemi plnými papírů seděly dvě černošky. Pohlédly na něj; ta mladší se usmála, potom se zase vrátila ke své práci.

Ze zadních dveří se vynořil muž v bílém límečku reverenda a pokynul mu hlavou.

„Mohu vám pomoci, synu?"

„Určitě - pokud jste reverend Lomax."

„To jsem."

„Obdržel jste dopis o mém příjezdu? Jmenuji se L. D. Lewis."

„Jistěže ano. Pane Lewisi - velmi rád vás vidím." Usmál se, vykročil k němu a podal mu ruku. „Dámy, pan Lewis je z Úřadu pro osvobozené otroky ve Washington City."

Jakmile se představili, L. D. si odložil ranec a sesul se na židli.

„Mohu vám nabídnout nějaké občerstvení?" zeptal se Lomax.

„Jen sklenici vody, smím-li prosit."

Zatímco reverend šel pro vodu, dal se do řeči se dvěma ženami. Když mu ji přinesl, poděkoval a způli sklenici vypil. „Chtěl jsem se zeptat," řekl. „Nedošel mi nějaký balík?"

„Ale jistěže ano. Ačkoli zprvu to vypadalo, že je pro mne; byl nadepsán ‚bible'. Byl však adresován vám, s poznámkou ‚neotvírat'. Stejně by to jen tak nešlo, když jsem viděl, jak je převázaný nýtovanými koženými popruhy. Je támhle vzadu."

„Mohu se na něj podívat?" L. D. vstal a vzal si ranec. Lomax ho provedl přes hlavní loď kostela až do malé místnosti v jeho zádi.

„Dal jsem to sem, aby to bylo v bezpečí," řekl reverend.

L. D. šťouchl do dlouhé krabice nohou, pak vytáhl z batohu dlouhý lovecký nůž a popruhy přeřezal. Pak se pustil do páčení laťové dopravní klece. „Nemůže nás tady někdo slyšet?"

„Ne. Dneska jsme tu jen my a ty dvě dámy."

„Ten dopis, který jste napsal na Úřad, skončil u mě."

Lomax se zamračil. Sedl si na židli a roztržitě si zamnul prsty na rukou, až mu v nich zakřupalo. „Pak víte, že tu máme problém. Noční jezdci zapálili kostel. Naštěstí jsem to uviděl a mohl oheň včas uhasit."

„A nějaké výhrůžky?"

„Pár ano. Na papírcích strčených pod dveře. S pravopisnými chybami. Chtěli, abychom to tu zavřeli, jinak prý uvidíme, co se na nás chystá."

„Měli jsme několik kanceláří, do kterých se vlámali. Dvě z nich vyhořely. Jeden člověk přišel o život."

„Viděl jsem to v novinách. Můžete nám pomoci?"

„Právě proto jsem tady, reverende."

Znovu se obrátil k obalu a odpáčil laťky, aby se dostal k zásilce.

„To nám ty bible opravdu pomohou?" optal se Lomax při pohledu na rudé bible, které očividně zaplňovaly obsah krabice.

„Tenhle druh bible určitě," řekl L. D., když vyndal horní řadu knih a vytáhl balík zamotaný v umaštěném papíře. Rozbalil ho a vyndal pušku. „Je to dvacetiranová zadovka značky Spencer. Nemohl jsem ji sem přinést jen tak na rameni, a tak jsem ji poslal napřed." Poté vytáhl zevnitř krabici s municí.

Lomax zakroutil hlavou a zamračil se.

„Já jsem mírumilovný muž, pane Lewisi, a hrozím se násilí."

„Stejně jako já, sire. Ale musíme se bránit proti nočním jezdcům. Jsou to zbabělci - ale jsou s každým dnem smělejší. A vynikají hlavně tím, jak mlátí staré lidi, ženy a děti. V Jižní Karolíně dokonce zbičovali ženu, jež měla sto tři let. My se prostě bráníme proti lidem, kteří se nás snaží vrátit zpátky k otroctví. Neříká snad bible něco o oku za oko?"

„Bible taky mluví o míru a o nastavení druhé tváře."

L. D. zakroutil hlavou. „Tak to není pro mě. Já jsem bojoval ve válce. Lidé si myslí, že jsem tuhle starou uniformu koupil nebo ukradl, jenže byl to strýček Sam, kdo mi ji dal. Bojoval jsem za Unii - teď bojuji za to, abychom si udrželi svobodu, za jejíž uhájení ti stateční muži umírali. A tak řekněte svým lidem, aby se o tento kostel nestrachovali, povězte jim, aby si od teďka po nocích dopřávali trochu spánku. Myslím, že se tady na několik dní ubytuji, abych se postaral o to, že noční jezdci nebudou působit žádné potíže. Ještě jedna věc - jak funguje vaše škola?"

Reverend sklopil zrak; ramena mu poklesla. „Nefunguje vůbec, musím bohužel říci. Měli jsme tu paní Bernhardtovou, vdovu z Bostonu. Pracovala tak tvrdě, přes den s dětmi a pak v noci učila číst a psát dospělé. Ale - jak vidíte, zdejším lidem se nelíbilo, abychom uměli číst a psát. Nejprve musela opustit penzion, nedovolili jí zůstat ani v hotelu, ani v tom u nádraží. Nakonec ji oslovili. Nikdy jsem se nedozvěděl, co jí řekli, ale celou noc proplakala. Na druhý den nasedla na vlak. Lidem odsud paní Bernhardtová velmi chybí."

„Inu, možná na to nevypadám, jenže před začátkem války ze mne měl být učitel. Strávil jsem pár měsíců ve škole, než jsem šel do armády. Mělo by to stačit na to, abych lidi naučil číst a psát."

„Vás nám sesílá samo nebe!" zvolal radostně reverend. „Pokud mezi našimi lidmi vymýtíme metlu negramotnosti - pak můžeme být čímkoli, dělat cokoli."

„Doufám, že máte pravdu." Snažil se, aby v jeho slovech nezazněl náznak hořkosti. Znal až příliš dobře svět bílých lidí na to, aby očekával nějaké rychlé zázraky.

Byla to dlouhá a únavná cesta vlakem. Sedačka byla hrozně nepohodlná, než aby se na ní dalo spát. Avšak jedna věc, kterou se L. D naučil v armádě, byla jeho schopnost usnout kdekoliv - a kdykoliv. Dřevěná podlaha skladiště, s rancem pod hlavou, byla tak pohodlná, jak si jen člověk mohl přát.

Po pár hodinách ho vzbudil zpěv náboženského chorálu. A bylo to moc krásné. Přistihl se, že si melodii sám pro sebe pobrukuje. Potom vstal a šel do nevelkého kostela, aby se připojil ke mši. Reverend Lomax ho uviděl vcházet a řekl si, že se o něm po kázání zmíní:

„Ještě než řeknu ‚Amen', chci vám všem představit pana L. D. Lewise, který sem přijel z Washington City, z pověření Úřadu pro osvobozené otroky. Je to učitel, no ano, a naučí vás všechny číst a psát."

L. D. vzápětí zaregistroval potlesk a srdečné úsměvy, které ho vítaly. Po skončení mše obdržel nejedno pozvání na večeři; s radostí všechna přijal. O něco později, s žaludkem již naplněným knedlíky s pampeliščí řezankou a bůčkem s červenou fazolovou omáčkou, zamířil zpátky do kostela, zrovna když se stmívalo. Tam už na něj čekal reverend Lomax.

„Na přední i zadní dveře byly dány zástrčky, jež se dají zajistit zevnitř. V ulici je i můj dům, kdybyste mě potřeboval."

„Vyspíte se v noci dobře. Vystačím si sám."

Byla to klidná noc - a pokojná. Jedinými zvuky bylo hluboké úpění píšťal lokomotiv v dálce a houkání sovy venku na stromě. Když na něj přišla ospalost, obcházel kolem kostela, pohybuje se potmě mlčky, spencrovku neustále připravenou. Jindy zase vyhlížel ven všemi okny. Noc však byla klidná. Přišlo ráno a kostel s kanceláří stál jako zvečera.

Toho rána se do školy nahrnuly čerstvě vymydlené a učesané děti. L. D. tam našel školní čítanky, od odchodu paní Bernhardtové nedotčené. Oprášil je a zahájil první hodinu. Poté většinu odpoledne prospal, dal si večeři u další rodiny, strávil další noc na stráži.

Zato třetí noc, sobotní noc, byla naprosto jiná. Krátce po půlnoci zaslechl zvuk koňských kopyt dusajících po cestě; rychle se to blížilo. Zdálo se, že se zastavily před kostelem. L. D, jenž právě vyhlížel ven zadním oknem, se rychle a mlčky přesunul k čelnímu oknu v kanceláři. Ve skrytu stínů pak mohl vidět - a slyšet - částečně otevřeným oknem všechno, co se venku na ulici šustne.

Zasunul do spencrovky zásobník, když tu ve světle lamp, které nesli, uviděl, že všichni jezdci až na jednoho mají na hlavách bílé kápě maskující jejich tváře.

Muž bez masky byl uvázaný k sedlu; byl to černoch a tvář měl zkřivenou strachem.

„Ty se fakticky potíš, hochu," řekl jeden z těch mužů, jenž se vyklonil a rýpl černocha puškou do žeber. „Teď si možná říkáš, že to nebylo dobře, jak ses choval ke svýmu pánovi."

„Já nic neudělal…" Vtom zachroptěl bolestí, jak ho puška udeřila do žaludku.

„V tom máš pravdu. Neudělals nic, to je pravda. Bavlna tvýho pána hnije na polích, zatímco ty a další negři si vysedáváte ve stínu -"

„Ne, sir. My připraveni pracovat. Ale z toho, co nám chce on platit, se nedá žít. Strádáme, naše děcka nemaj co jíst."

Drsný smích, který následoval, postrádal jakékoliv veselí. „Možná jsi měl zůstat otrokem - to ses aspoň nažral. Ale poslyš, s tím si nedělej starosti. Teď doručíš vzkaz ostatním černejm. Povíš jim, aby se vrátili zpět do práce, jinak skončej přesně jako ty. A teď - přehoď to lano támhle přes ten trám."

Jeden z maskovaných mužů pobídl nohou koně kupředu a přehodil lano přes podpěru kostelního sloupoví.

Pak na konci uvázal smyčku.

„Šplíchni na kostel trochu petroleje - osvítí tomu chlapci cestu do pekel."

Z rozsochy jednoho sedla okamžitě odvázali zakorkovaný džbán a podali ho dopředu. Na krk vyděšeného muže byla právě navlékána oprátka.

„Tak počkat," zvolal ze tmy uvnitř kostela L. D. Lewis. „Je tu tucet chlapů s puškami. Pusťte toho muže a mazejte - slyšíte?"

Jeden z jezdců, podle reakce starý voják, pozvedl zbraň a vyslal do kostela střelu. Stejně jako další - a další. L. D. vypálil v odpověď: první střelec se svezl z koně. L. D. nabil komoru dalším nábojem, a pak dalším, pálil tak rychle, že si museli myslet, že kostel je plný střelců.

Džbán s petrolejem dopadl na zem a rozbil se. Také jedna z lamp spadla a skleněná baňka se roztříštila, jenže lampa nezhasla. Muži na sebe divoce pokřikovali: koně se v té střelbě a zápachu střelného prachu vzpínali. A pak byli pryč, ujíždějíce tryskem ulicí; dva z jezdců drželi v sedle raněného muže.

Jeden muž v kápi zůstal ležet natažený na zemi, stále třímaje otěže svého koně. Černošskému zajatci se nic nestalo, ale byl zhroucený v sedle, skoro mrtvý strachy.

Noční jezdci byli pryč. L. D. vyklouzl ostražitě ze dveří, pak otevřel kapesní nůž a přeřízl svázanému muži pouta. Než dopadl na zem, stačil ho zachytit. Ozval se zvuk rychle běžících nohou a L. D. se prudce otočil. Byl to reverend, bílá noční košile mu povívala okolo lýtek. Nesl si prastarou křesadlovou kulovnici.

„Slyšel jsem střelbu…"

„Chtěli tady toho muže pověsit, zapálit kostel. Ale já jim to nedovolil."

„Vy jste jednoho z nich střelil! Je mrtev?"

„To já přesně nevím." Popošel k ztuhlé postavě a stáhl jí z hlavy kapuci. Zpoza brýlí na něj civěly mrtvé oči. „Vypadá to, že to má za sebou."

Reverend Lomax přispěchal k němu, podíval se na mrtvého a zaúpěl. Zapotácel se a málem upadl. Vykuckal ze sebe:

„Co jste to udělal… vystřelil jste a zabil ho. Tady to je pan Jefferson Davis. Vy jste ho zastřelil."

Nebezpečné pronásledování

Pinkertonův agent Craig byl se sebou víc než nespokojen. Ano, tehdy už bylo pozdě - a taky po večeři. Jenomže Allan Pinkerton vždycky říkal, že být jedním z jeho agentů je práce na čtyřiadvacet hodin denně. A Craig se s tím vždycky shodoval. Jedině tentokrát zapomněl na krédo svého šéfa. Nikdo další o jeho chybě nevěděl - on však ano. Kdyby jenom byl počkal o chvilku déle, byl by mohl úředníka sledovat. Možná by i mohl zabránit vraždě. No co, nemělo smysl dávat si výčitky za něco, co neudělal. Teď byl čas udělat něco pozitivního. Třeba najít toho vraha.

Znovu se podíval na kresbu; určitě se velmi podobala tomu Skotovi. Zatočil bubínkem svého koltu čtyřiačtyřicítky; všechny komory byly plné. Zastrčil si ho za opasek hned vedle přezky, oblékl si sako a odešel. Neměl žádné specifické rozkazy. Ale určitě by Skota nenašel, kdyby vysedával ve své kanceláři. Musel ho najít - a měl docela dobrý nápad, kde by mohl být.

Na nádraží Craig poznal dva z Pinkertonových agentů; ignorovali ho stejně jako on je. Pátrali zde po uprchlíkovi. Pokud byl ten muž stále ve městě, z tohoto nádraží vlakem neodjede. Ti dva agenti by ho spatřili, poznali - a dopadli.

Ale co když byl už pryč? Mohl by být v New Yorku, ale Craig měl jistotu, že není. Proč by si dával tolik načas, kdyby opouštěl zemi, když měl přístav Baltimore tak blízko po ruce? Doky v Baltimoru - tam by měl být, říkal si Craig. Pokud byl muž, po němž pátrají, zahraničním agentem, nic by přece nezískal tím, že by zůstal v hlavním městě. Pokud od mrtvého úředníka získal ony důležité informace, pak by je určitě vezl, nebo posílal, svým zaměstnavatelům. Lodí. Takže Baltimore. Agent Craig nasedl na vlak, zrovna když odjížděl z nádraží.

Když došel do městských doků, prvně se zastavil v kanceláři náčelníka přístavní správy. Ukázal svůj odznak a zavolal si úředníka.

„Ještě nikdy jsem žádný takový neviděl," řekl ten muž, zíraje na plochý stříbrný odznak.

„Tak si ho pořádně prohlédněte a zapamatujte. A až budete příště mluvit s některým z Pinkertonových agentů, budete už vědět. Chci vám něco ukázat."

Rozložil kresbu a položil ji na přepážku. „Neviděl jste toho muže?"

„To si nemyslím. Ale moc nevycházím z kanceláře. Měl byste se poohlédnout v docích. Co udělal?"

„Chci s ním jen mluvit. Vyplouvá dnes nějaká loď?"

„Po půlnoci žádná, pokud já vím." Promnul prsty okraj svazku papírů. „Dnes v noci mají vyplout dvě z nich. Jedna, City of Natchez, má namířeno do New Orleansu, ale ta už bude myslím pryč."

Craiga napadlo, že by tam předem zatelegrafoval, aby loď po příjezdu okamžitě prohledali. Jenže potom změnil názor. Měl víc než tušení - utečenec se svou nedocenitelnou informací se bude ubírat jiným směrem. „A co ta druhá loď?" zeptal se.

Úředník sklouzl prstem podél okraje velké knihy. „Jo, tady ji mám. Má odsud vyplout za pár hodin. Je to španělská loď Xavier Margais. Dok číslo osmnáct."

„Pluje do Španělska?"

„Tuším, že ano. Cestou přes Rotterdam. Veze do toho přístavu náklad."

Craig už se obracel k odchodu, pak si zamnul čelist a otočil se zpátky. „Je to loď s pasažéry?" zeptal se.

„Ne, jen stará nákladní loď. Připlula sem pod plachtami na opravu motorů."

„Vyplouvají dnes v noci ještě nějaké další lodě?"

„Jedině tyhle dvě."

„Díky."

Nevypadalo to moc slibně. Každopádně se chtěl poohlédnout po nábřeží. Zkontrolovat nákladní a pak i osobní loď. Ubíral se směrem k dokům, přitom si povšiml, že u hlavní vstupní brány stojí další agent. Zastavil se a opřel se o zeď za ním, zakašlal a řekl přes zakrytá ústa.

„Něco nového?"

„Nic. Ale jsem zde teprve hodinku. Vystřídal jsem Eddieho."

„A kdy přišel on?"

„Krátce po poledni."

A ten úředník byl zabit minulou noc. Jelikož v docích nebyly mezitím žádné hlídky, utečenec mohl dost dobře být na jedné ze zdejších lodí.

„OK. Jdu se porozhlédnout po docích."

Xavier Margais neskýtal moc vábný pohled. Potřeboval opravu - možná také novou výstroj. Na komínu bylo více rzi než barvy; skasané plachty byly zavázané do neumělých chomáčů. Lodní lávka byla spuštěná. Nerozhodně u ní chvíli postával; pak někoho spatřil na palubě. A proč ne? Pár otázek přece nemůže ublížit. Craig vkročil na lávku. Námořník ho spatřil a zamířil k němu.

„Chci vám položit pár otázek…"

„No hablo inglés."

Byl to neoholený muž s uhýbavým pohledem a Craigovi se vůbec nelíbil. „Přiveď capitano," odsekl autoritativně a muž odkvačil pryč. Odkudsi bylo slyšet zvýšeně hovořící hlasy a za krátkou chvíli se na palubě objevil nějaký důstojník v ušpiněné kšiltovce.

„Co chcete?" obořil se na něj.

„Položit vám pár otázek…"

„Kapitán tu teď nebýt. Vy přijít později." Byl stejně neholený a uhýbavého pohledu jako ten námořník. Craig přitlačil.

„Víš, co je tohle?" řekl, vytáhl svůj odznak a podržel mu ho před obličejem. Ano, bože, muž sebou trhl!

„To musíte mluvit s kapitánem -"

„Teď ale mluvím s tebou. Kolik pasažérů tento prám veze?"

„Žádní pasažéři… to nebýt dovoleno."

Na tom muži mu pranic nevonělo. Proč byl tak rozčilený kvůli pár otázkám? Ledaže by neměli dovoleno převážet pasažéry - a jednoho měli… Craig schoval odznak, počínaje si velice pomalu, a aniž spustil oči z tváře toho muže, vytáhl kresbu, rozložil ji a podržel ve výši jeho očí.

„Neviděl jste toho muže?"

„Ne - nevidět!"

„Tak proč se tváříš tak vyděšeně, mládenče? Nějaké nekalé tajnosti?"

Byl čas trochu přitlačit. Vytáhl revolver a hlubokým, napjatým hlasem řekl:

„Ještě nejsi v rejži - ještě ne. Zaveď mě k němu."

„Já nevim, nemít s tím co dělat. Zeptejte kapitána -"

Stále se dívaje vyděšenému námořníkovi rovnou do očí, Craig s hlasitým cvaknutím natáhl kohoutek revolveru. Muž při tom zvuku ustrnul.

„A teď mě k němu zaveď," zašeptal Craig. „A cestou ani slovo. Dělej, co ti říkám."

Muž byl vskutku zděšen, což Craigovi skvěle vyhovovalo. Rozhlédl se zoufale kolem, ale nebylo z toho úniku. Pak rychle pokynul hlavou a ukázal směrem k palubnímu průlezu. Craig šel za ním dolů. Po obou stranách chodby byly dveře. Námořník ukázal na jedny z nich, a když na ně Craig zaklepal, rychle se stáhl.

„Co je?" ozvalo se zevnitř.

Ten hlas měl hrdelní skotský přízvuk.

„Zpráva pro vás, mistro, od capitano," řekl Craig - španělským přízvukem, jak aspoň doufal. Muži uvnitř to zjevně stačilo. Ozvaly se kroky jdoucí ke dveřím a pak zarachotil klíč. Jakmile se na škvíru otevřely, Craig je doširoka rozkopl.

Byl to on!

Při pohledu na zbraň v jeho ruce se podezřelý odvrátil - a vzápětí se otočil s rozevřeným kapesním nožem.

Craig nože nesnášel. Jednou byl při zatýkání podezřelého ošklivě pobodán. Když vyšel z nemocnice, přísahal si, že nic takového se mu už víckrát nestane. Jednou to stačilo. Podruhé už se to opakovat nebude. Vmžiku vystřelil.

Byl to jediný výstřel, muži rovnou do srdce - zcela jistě ho usmrtil. Zhroutil se na podlahu: Craig mu z bezvládné ruky vykopl nůž. Pak do něj šťouchl špičkou nohy, ale muž se ani nehnul. Craig se usmál. Alespoň tím napraví předchozí zanedbání své služební povinnosti. Shýbl se nad mrtvolou a rychle rukama odshora dolů ohledal tělo. V kapse u kalhot nahmatal jakýsi hrbol. Craig muže hrubě přetočil a vytáhl z ni balík ve voskovaném plátně.

„Ty," řekl přes rameno námořníkovi. „Zaběhni do kanceláře. Pověz jim, ať sem pošlou policii."

Jak námořníkovy kroky umlkaly, opatrně plátno rozložil a odhalil zmačkanou obálku. S modrou hlavičkou námořnictva Spojených států. Aniž se podíval dovnitř, znovu ji zase zabalil.

Co se týče zabití, s tím nebudou problémy, protože přece střílel v sebeobraně. A pokud šlo nadřízeným o tuto obálku, pak by si to chlapík stejně pěkně odseděl. Důkladně ho ještě prohledal, poté i kajutu, zatímco čekal na příchod policie.

• • •

Na protějším konci baltimorských doků zatím muži z irské brigády nastupovali na loď. Když po lodních lávkách stoupali vojáci z 69. pluku, muži v popelavě hnědých uniformách, lemující zábradlí nahoře nad nimi, si z nich utahovali. Byli to vojáci ze dvou mississippských pluků, kteří nastoupili toho dopoledne.

„Tam, kam jedete, hoši, bude zatraceně horko."

„Ty vlněné kabáty budete shazovat jako hadi kůže!" Na pevnině se povídalo o zamýšleném cíli jejich cesty. Nikdo nepochyboval o tom, že směřují do Mexika.

Trochu stranou stál generál Meagher a jeho štáb, pozorující vojáky naložené ranci a puškami, jak po lávkách těžkopádně nastupují do lodi. Měl co dělat, aby zachoval přísný výraz, jak si to žádala situace; byla to veledůležitá událost - brigáda vyplouvala do války. Věděl, že kdyby se neovládal, usmíval by se jako zblázněný. Protože ze všech přítomných jedině on znal konečný cíl cesty. Práce na přípravách invaze spolu s generály Shermanem a Leem byla únavná a obtížná - ale v každém ohledu uspokojivá. Teď už bylo plánování skončeno, tajné rozkazy byly napsány. Jak se těšil na ty výrazy ve tvářích svých hochů, až jim poví, že cílem jejich cesty je Irsko. Stálo ho to mnoho sil, aby se ubránil širokánskému úsměvu. Na tu radost si bude muset počkat, až budou na širém moři.

Po celém atlantickém přímoří lodě připouštěly páru a vyplouvaly na moře. Pomalejší lodě byly už na cestě k místu setkání u floridského pobřeží, poněvadž vypluly o den dříve. Také dopravní lodě z přístavů v Zálivu, naložené jižanskými vojáky, už byly na cestě. Na moři se nacházela největší invazní síla, jakou kdy svět viděl, připravená přenést válku k nepříteli.

O kus dále na jihu, v Jižní Americe, mezitím flotila obrněnců naposled nabrala uhlí a vyrazila na moře. Mířily na jih, z dohledu pevniny. V tomto kursu setrvaly až do půl noci, kdy byly tajné rozkazy otevřeny. Scéna na palubě USS Avengera se opakovala na každé z lodí. Kapitán, po boku s prvním důstojníkem, opatrně rozřízl obálku, vytáhl tenký svazek papírů a rozložil je. Dočetl do půli stránky a čelist mu poklesla.

„Ať se propadnu. My vůbec neplujeme k Hoornu."

„A kam, kapitáne?"

„Máme přeplout Atlantik a setkat se se zbytkem invazní flotily."

„Invaze kde, sire?" naléhal důstojník.

„Máme podniknout invazi do Irska - to je tedy něco! Máme tam doplout a vylodit se, ještě než se to Britové dopídí. Bože, jak rád bych viděl ty jejich ksichty, až zjistí, co jsme provedli!"

„Mohu to říci posádce?"

„Rozhodně. Teď už to nemají komu vyzvonit."

Po ohromeném tichu se ozvaly radostné výkřiky a mnohá výhrůžná provolání.

Muže dole na hlídce probudil křik a dostali strach.

„Co se to stalo?"

„Byli jsme zasaženi?"

Otevřely se dveře, dovnitř strčil hlavu nějaký námořník a zvolal:

„Jedeme na invazi do Irska, hoši - Mexiko byla jen lest! Zasáhneme Brity rovnou do zad!"

Lodě se naklonily na bok, jak se jejich kormidla přetočila, a vykrojily ve vodě zakřivené brázdy, natáčejíce se k východu.

• • •

Ale v mississippském Jacksonu nebylo ani pomyšlení na vzdálenou válku mezi jinými národy. Zde byly oběti generační rasové války, která stále rozdělovala tento národ. Tři muži ve vchodu u kostela byli stále ohromeni náhlým sběhem událostí. Mezitím odnesli mrtvého muže z cesty a natáhli ho na holých hrubých prknech vstupní verandy.

„Já to nechápu. Jak se to semlelo?" zeptal se reverend Lomax.

„Vytáhli mě z postele," řekl Bradford. „Chtěli mě zlynčovat, protože jsem nechtěl sklízet bavlnu. Dostal jsem smyčku, pak ta střelba…"

„Slyšel jsem je přijíždět," řekl L. D. Lewis. „Nesnažili se zachovat ticho. Myslím, že chtěli, aby celý kraj věděl, co dělají. Že vracejí negry tam, kam patří. Rovnou dospod hromady. Kdyby jen stříleli, možná zapálili nějaký kříž, neudělal bych nic. Ale oni se chystali pověsit tady toho muže před kostelem. Poté chtěli zapálit kostel a kancelář Úřadu. Když jsem je křikem varoval, jen začali střílet. Nezbývalo mi než střelbu opětovat. Vyprázdnil jsem celý zásobník. Podle smrští kulek si museli myslet, že je zde celá četa střelců. Vyrazili odsud jako splašení. Jedna věc je zaútočit na bezmocného člověka zamaskován kápí - a něco úplně jiného je postavit se střelbě. Teď musíme něco udělat s tím nepořádkem. Víte jistě, kdo je ten zabitý noční jezdec?"

„Je to určitě on. Je to pan Jefferson Davis. Bývalý prezident Konfederace. Snad bychom ho měli odnést do kostela a nenechávat ho tam jen tak ležet."

Na L. D. to žádný dojem neudělalo; popadl muže pod pažemi a vtáhl ho dovnitř. Pak se vrátil zpátky na ulici a našel bílou kápi; pozvedl mrtvému hlavu a nasadil mu ji. „Takhle jsme ho našli, takhle to taky uděláme. Teď je to jenom jeden další mrtvý, a to po zásluze. Avšak pokud nebudeme jednat rychle, čeká to i nás. Není tu poblíž močál, nebo snad řeka?"

„Asi půl míle tímto směrem teče potok, který se napojuje na Pearl River."

„Znáte k němu cestu, Bradforde? Dokážete ho najít potmě?"

„Jasně že jo," zamumlal ten muž, stále ohromený nočními událostmi.

„Dobrá. Pak tam teď spolu půjdeme a ponoříme tuto pušku a všechnu munici na nejhlubší místo. Máte tu hodně rodinných příslušníků, Bradforde?"

„Jsem tu jen já a můj táta, protože…"

„Je mi líto, ale bude si muset nějakou dobu vystačit bez vás. Lepší než být oběšen. Reverend se rozloučí za vás. Později pro něj snad budete moci poslat."

„Ach, já nevím, co tím myslíte…"

„Vy i já teď spolu odjedeme - a vy se už nevrátíte. Kdyby vás v tomto městě někdo spatřil, rázem by to byla vaše smrt. My se teď zbavíme té pušky a munice a pak budeme pokračovat v cestě. Když jsem sem přijel vlakem, hned za městem jsem viděl seřaďovací nádraží - se spoustou kolejí a vlaků. Dokážete ho potmě najít?"

„Jasně že jo."

„Pak tedy pojďme. Na vás teď je, reverende, abyste to nahlásil na policii. K tomu, co se stalo, potřebujete vědět následující. Zaslechl jste střelbu nedaleko od kostela, vzbudilo vás to, popadl jste kulovnici a šel jste se podívat, co se děje. Všichni už byli pryč. Ale našel jste na cestě mrtvého muže. Je to tak blízko pravdě, že vaše svědomí to snese. Nebudete lhát - jen určité věci vynecháte, abyste zachránil Bradfordovi život. Poté, co jste spatřil mrtvého, šel jste dovnitř, kde jste napsal zprávu o tom, že došlo k vraždě. Šel jste do nejbližšího domu, vzbudil je a poslal chlapce se zprávou do města. Udělal byste to?"

„Ano, ovšem, tohle bych s čistým svědomím mohl udělat. Ale…"

„Žádná ale. To je vše, co víte, a je to taky vše, co řeknete. Ale dejte nám aspoň půl hodinky, než zprávu pošlete. Chci nasednout na nákladní vlak - a být odsud co nejdále - až vyjde slunce. Je mi líto toho, co se stalo. Nechtěl jsem, aby to takhle skončilo. Přišel jsem sem chránit vaše lidi a obávám se, že se dostanete ještě do horších potíží než kdy předtím. To je mi opravdu líto. Ale jsem raději, že je mrtvý tenhle noční jezdec, ať už je to kdokoli, než tady Bradford. A teď už pojďme."

Jejich běžící kroky ve tmě postupně utichly. Lomax vydal hluboký, rozechvělý povzdech. Budou velké, velké potíže. Modlil se, aby tohle byl konec všeho zabíjení. Svezl se na kolena a nahlas se modlil, jako kdyby pouhý zvuk jeho hlasu mohl toto přání uskutečnit.

Hodinky měl doma, takže i nemohl být jistý, kolik je hodin. Když uběhla minimálně půlhodina, vydal se po prašné cestě k Broderickovu domu a tam klepal na dveře, až někdo zavolal:

„Kdo tam?"

„To jsem já, reverend Lomax. Otevřel bys dveře, Frankline?"

Zatímco psal zprávu pro šerifa, vykládal Broderickovi, co se stalo. Neřekl mu, kdo byl ten noční jezdec. To bylo dost zlé. Jejich mladý syn poté vyrazil se zprávou do města.

„Běž do postele," řekl Lomax. „A vyspi se. Zakrátko tady budeme mít hodně rušno."

Šel zpátky do kostela, ponořen do svých myšlenek. Z této noční události nevzejde nic dobrého - a on měl strach o lidi ze své kongregace. Když přišel blíž, uviděl, že dveře do kostela jsou otevřené. Byl si jist, že je zavíral. Když procházel přes verandu, vynořil se zevnitř L. D. Lewis. Stále držel v ruce zbraň.

„O Bradforda se nestrachujte," řekl. „Posadil jsem ho na vlak a teď už je daleko odsud. Řekl jsem mu, aby jel do nejbližšího velkého města a tam kontaktoval Úřad pro osvobozené otroky. A aby jim řekl o všem, co se tu dnes v noci přihodilo. Tam se u něj postarají, buďte bez obav."

„Ale vy - vy jste se vrátil!"

„Je to tak, nemám pravdu?" Když to říkal, trochu se zasmál. „Nikdo nikdy neřekl, že jsem bůhvíjak bystrý. Jenomže nemohl jsem vás v tom nechat. A taky - necítil jsem, že je správné, abych po vás žádal lež. To já mám pušku. To já ji předám šerifovi."

„Zabijí vás!"

„Třeba ne. Toto je prý právní stát. Tak si počkejme a uvidíme, jak zákony fungují."

Bylo to dlouhé čekání. Dávno už se rozednilo a šerif stále nikde.

„Zdá se, že si tady z toho moc nedělají, když jsou jejich lidé stříleni," poznamenal L. D.

„Och, drahý Bože," řekl reverend Lomax. „Je to má chyba. Ve zprávě jsem jen uvedl, že mne probudil zvuk střelby poblíž kostela a pak že jsem našel zastřeleného muže. Vůbec jsem neuvedl, že byl bílý."

„Taky dobře - nejspíš by přivedli i lynčovací partu. Můžeme dostat trochu kávy, abychom si ukrátili čekání?"

„Ano, samozřejmě. Jsem to ale špatný hostitel."

V osm hodin přišly dvě ženy, které pracovaly v kanceláři Úřadu. Reverend jim řekl, co se stalo, a poslal je domů. Šerif Bubba Boyce přijel až v devět. L. D. si mezitím z kanceláře vyndal židli a nyní seděl na zápraží.

„Kdo seš, hochu?" zeptal se šerif, jenž se zamračil při pohledu na něj a jeho modrý kabátec.

„Jsem seržant L. D. Lewis, 29. connecticutský. Teď pracuji pro Úřad pro osvobozené otroky."

„Slyšel jsem, že jste tu minulou noc měli nějakou střelbu. Kdepak je Lomax?" zasupěl, když slézal z koně. Nad opaskem s koltem se mu vydouvalo mohutné panděro.

Lomax zaslechl hlasy a vyšel z kostela ven.

„Kde je to tělo?" zeptal se šerif.

„Uvnitř. Nechtěl jsem ho nechávat na ulici."

„To je pěkný. Víš, kdo to je?"

Ještě než reverend stačil odpovědět, vložil se do toho L. D:

„Těžko poznat, kdo to je, šerife, neboť měl na hlavě kápi."

Šerif se zatvářil zmateně. „Negr v kápi -" Oči se mu zúžily, když si to náhle uvědomil. Vpadl do kostela a shýbl se nad tělem, natáhl ruku a sundal mu kápi.

„Ať mě Bůh zatratí do horoucích pekel!"

Rázem byl zpátky venku, a zatímco křičel, rozvazoval kožené pouzdro, aby uvolnil zbraň.

„Víte, kdo je ten mrtvý tam na podlaze? Není to nikdo jiný než pan Jefferson Davis osobně, tak je to! Tak co se to tu k čertu minulou noc stalo?"

„Slyšel jsem střelbu-" řekl Lomax, ale L. D. ho zvednutou rukou zarazil.

„Já to šerifovi povím, reverende, poněvadž já byl tou dobou tady v kostele. Bylo už hodně po půlnoci, když jsem zaslechl koně. Venku zastavilo šest mužů v sedlech, všichni na hlavách kápě jako tamten uvnitř. Vedli dalšího koně s jedním černochem v sedle. Byl svázaný. Povídali, že ho pověsí a zapálí kostel. Už s tím začali, a tehdy jsem na ně zavolal, aby přestali. A právě tehdy po mně začali střílet. Střelbu jsem opětoval v sebeobraně. Tamten spadl z koně. Další jezdec byl zraněn, avšak odjel spolu s ostatními. A ten černoch utekl. Nikdy předtím jsem ho neviděl. Tak se to tu semlelo, šerife."

Ruka šerifa Boycea stále spočívala na revolveru, hlas byl prost veškeré srdečnosti: „Kde je ta zbraň, hochu?"

„Uvnitř. Mám ji přinést?"

„Ne. Jen mi ji ukaž."

Nechal jít L. D. jako prvního. Šel za ním dovnitř do zadní místnosti. L. D. mu zbraň ukázal a Boyce po pušce chňapl. Zkontroloval, jestli je v komoře patrona, potom jí namířil na L. D. „Půjdeš se mnou. Do vězení."

L. D. se otočil k Lomaxovi a pravil: „Nevadilo by vám, kdybyste šel s námi, reverende? Jakmile dojdeme do vězení, byl bych rád, kdybyste poslal telegram na Úřad pro osvobozené otroky a řekl jim, co se tady stalo."

Kráčeli vedle sebe po zaprášené ulici. Šerif jel za nimi na koni a neustále na ně mířil puškou.

Tajemství odhaleno

Mořský přístav byl obehnaný pobřežním opevněním. Don Ambrosio O'Higgins věděl, že právě proto si dost namáhavě razil cestu kolem Salina Cruzu, aby ho úplně obešel. Když spolu se svým indiánským průvodcem Ignaciem prověřovali dělostřelecké pozice a střelecké zákopy severně od rybářské vesnice, nenašli v krunýři jedinou trhlinu, žádné slabé místo, na které by se dalo zaútočit. V zoufalství se odebrali do jedné indiánské rybářské vesnice na pacifickém pobřeží a yankeeským stříbrem si zaplatili jednu z kánoí. Potom pod příkrovem temné noci vyveslovali na moře, aby obepluli ústí přístavu, vystavujíce se obrovskému nebezpečí, když brázdili mohutné pacifické vlny. Potom úspěšně přistáli na břehu jižně od přístavu, a při nočním průzkumu opevnění se ukázalo, že je stejně zabezpečené - ne-li ještě více - jako opevnění severně od přístavu. O'Higgins poté zamířil zpátky do výchozího bodu. Právě vytahovali kánoi na břeh, když se Ignacio prstem lehce dotkl O'Higginsových rtů a zatáhl ho rychle do skrytu džunglového porostu. Jeho šepot byl stěží slyšet:

„Nepřítel pod stromy. Cítím je."

Když teď byli Britové v bezpečí svých obranných pozic, postupně se osmělovali a vysílali pod pláštěm noci do

terénu hlídky.

„Gurkhové?" vydechl otázku O'Higgins. On i jeho muži měli velký respekt k těmto malým nepálským bojovníkům, kteří byli v džungli zrovna tak dobří jako oni - ne-li dokonce lepší.

„Ne. Někdo jiný. Ale ne blancos."

Museli to být Sepojové nebo muži z nějakého dalšího indického pluku.

„Co budeme dělat?"

„Jděte za mnou. Pak je obejdeme, zepředu - a až půjdou po cestě zpět, přepadneme je." Oba měli zadovky, opakovačky. Dvacet výstřelů vypálených ze tmy první muže usmrtí a zbytek zažene v panice zpět do džungle. Znali to už z dřívějších akcí.

Ignacio byl v džungli doma. Kráčel s nimi po neviditelných stezkách, občas vzal O'Higginse za ruku a dal ji na větev, kterou odehnul stranou, aby mohli projít.

„Tohle je dobré místo," řekl posléze a pákou zasunul patronu do komory své pušky. Položil ji do vidlice mezi větvemi, zatímco silný kmen zakrýval jeho tělo. „Brzy přijdou odsud." Mávnutí jeho ruky nebylo potmě vidět.

Hmyz ve tmě bzučel všude kolem a O'Higgins měl co dělat, aby pod jeho nelítostnými nálety zůstal v klidu. Když už byl v té pasti skoro zoufalý, zaslechl blížící se nepřátelské vojáky. Prasknutí nějaké větve, šustění listí odhrnovaného stranou. Počkal se střelbou, dokud Ignacio nevypálí první. Dokonce už je viděl, pohybující se tvary uprostřed tmy, světlé klopy jejich uniforem.

Ignaciova puška u jeho ucha spustila a on začal také pálit, jak nejrychleji to šlo. Nabíjel a pálil, nabíjel a pálil. Ozvaly se bolestné výkřiky, zděšený křik. V odpověď byla vypálena jediná střela, pak se dal nepřítel na ústup džunglí, provázený hlasitým lomozem. Ignacio podal O'Higginsovi svoji nažhavenou zbraň, tasil mačetu a vyklouzl kupředu. Žádné zajatce nebrali.

Za minutku byl zpátky s nárameníkem uniformy od jednoho z vojáků. Otřel si o ni mačetu a podal ji O'Higginsovi; poslouží k identifikaci pluku.

„Pět mrtvých. Zbytek utekl," řekl s profesionálním uspokojením. Obrátil se a O'Higgins vyrazil za ním zpátky do tábora u jednoho sladkovodního potoka. Když se k němu přiblížili, už svítalo; Ignacio se zastavil, vztyčil hlavu a zavětřil ve vzduchu.

„Koně. A moji lidé." Vyrazil rychle kupředu a zavolal něco v nářečí své vesnice. V odpověď mu zazněly přátelské výkřiky, když vyšel z džungle, aby se připojil ke kroužku lidí u ohně. Přišel za nimi, sedl si na paty jako oni a usrkl z tykve, již mu podali, aguardiente. Jeden osedlaný kůň poklidně spásal okolní porost, zatímco jezdec seděl na kládě poblíž. Byl to Porfirio Diáz.

„Stále pracujete pro gringos, done Ambrosio?"

„Nějaké výzvědy, ano."

„Jste lepší než já. Měl jsem jen pramalý úspěch a ztratil jsem spoustu dobrých mužů, když jsem tu prověřoval sílu britských vojsk. Jsem strašně rád, že tahle malá válka je pro mé vojáky u konce. Ať si Yankeeové ze studeného severu a vetřelci zpoza oceánu bojují mezi sebou. Už to není můj boj."

„Vtrhli přece do vaší země a nyní okupují mexickou půdu."

„To mí nevadí. Necháme gringos, aby to tady v džungli vybojovali za nás. Mají velká děla a mnoho vojáků. Jejich nadšení podporuji. Ale myslím si, že si nevedou moc dobře. Nemám pravdu?"

Ať už měl nebo ne, O'Higgins s ním odmítal souhlasit. „Generál Grant je velký válečník. Má děla - a vojáky - které nasadí do boje. Nikdy nebyl poražen."

Diáz vyhýbavě pokrčil rameny a strčil na chvíli do ohně větvičku, potom si od plamene zapálil černý doutník značky Orizaba a pokračoval: „Byl jsem povolán do District Federal. Prezident Juárez dává dohromady nový kabinet a poctil mě svou žádostí, abych mu byl při tomto velkém úsilí nápomocen. Musíme zrekonstruovat tuto válkou poničenou zemi. Má tak velkolepé plány! Brzy budou volby, ty opravdové, žádná zkorumpovaná veřejná fraška, jakou uspořádali Francouzi, když zvolili Maxmiliána."

„Kéž byste říkal pravdu," řekl O'Higgins pohnutě. „Jen se modlím, aby to tak bylo." Nezmínil se o krutých lidech, kteří budou chtít znovu uzurpovat moc, o spojených silách statkářů a církve, kteří už po celá staletí viseli jako mrtvá váha na usouženém krku Mexika. Snad to byl nový start, čerstvý začátek. Kéž by tomu tak bylo.

„Odjíždím, abych se připojil k prezidentu Juárezovi," řekl Diáz, jenž se vyšvihl do sedla. „Proč nejedete se mnou?"

„Snad až později. Strašně rád bych k novému Mexiku patřil. Ale zatím musím doručit zprávu generálovi."

Na druhý den zrána měli pokračovat - jenže nejprve bylo zapotřebí si trochu odpočinout. Ráno Ignaciovi zaplatil slíbený americký stříbrňák a díval se za ním, jak naposled mizí v džungli i se svými soukmenovci. Další výzvědy už neměly žádný smysl - což taky Grantoví řekne. Ta opevnění tam prostě byla, a navzdory všem důležitým záměrům byla nedobytná. Co budou Američané dělat teď, o tom neměl potuchy.

V poledne přišel do prvního z armádních táborů a zažádal o přijetí u velícího důstojníka, jednookého veterána plukovníka Rikera.

„Obhlíželi jste jejich linie, nemám pravdu, O'Higginsi?"

„Přesně tak, sire, a že jsou to impozantní linie."

„To tedy ano," povzdechl si Riker. „Dám vám k dispozici spojku, která vás zavede ke generálovi."

Tady na mexické pláni byla utábořena mohutná armáda. Řady stanů a baterie kanonů. Ustavičně zde projížděly vozy se zásobami pro obrovská ležení vojáků v modrých i šedých uniformách. Zdálo se být nemožné, že by cokoli zbudované lidskou rukou mohlo odolat této mohutné mase bojovníků. Ale O'Higgins viděl opevnění, kterým čelili. I ti nejodhodlanější z vojáků, ty nejúčinnější granáty z nahromaděných kanonů neměli proti britským liniím šanci. Byla to smutná a nešťastná pravda, ale povinnost ho zavazovala, aby právě tu generálu Grantoví sdělil. Ještě než stačil dojít k

velikému velitelskému stanu, zastavil ho nějaký důstojník.

„Generál má teď poradu se svým štábem. Budete muset počkat."

„Můžete mu alespoň povědět, že jsem tady? Mám pro něj velmi cenné zprávy."

Poručík si zamyšleně pohladil čelist. „Snad ano. Mám za úkol tato poselství předávat jeho štábu. Povím jim, že jste tady."

„Díky za vaši pomoc."

Nemusel čekat dlouho. Po pár minutách seržant vykoukl ze stanu, rozhlédl se - pak mu rukou pokynul, ať jde dál.

„Generál s vámi teď nemůže mluvit. Ale chce vás mít na poradě. Vzadu je židle. Tak se v ní usaďte a buďte zticha."

Když O'Higgins vklouzl na židli, uvědomil si, že ve stanu panuje pouze ticho. Generál Grant měl hodinky na stole před sebou a mračil se na ně zpoza oblaku doutníkového dýmu.

„Do hodiny zbývá pět minut," řekl a ozvalo se tiché mumlání vzrušených hlasů. O'Higgins už se chtěl zeptat důstojníka vedle, co se děje, ale pak změnil názor. V tu hodinu se mělo očividně stát něco důležitého.

Generál Grant nakonec uhasil doutník o kovový podnos, vstal a popadl hodinky.

„Už je to tady! Tohle je ta hodina!" Jeho prohlášení bylo přivítáno pouze zmateným mumláním hlasů a O'Higgins si uvědomil, že ani všichni ostatní nemají ponětí, co se děje, stejně jako on.

Ne tak Grant. Na jeho tváři se rozléval široký úsměv, když strkal hodinky zpátky do kapsy - pak vesele bouchl pěstí do stolu.

„Od tohoto okamžiku zde naše obléhání britských pozic končí. Žádné další útoky už nebudou - žádní z našich vojáků už nebudou umírat tady v tom zastrčeném koutě Mexika. Budeme však neustále pokračovat v bombardování linií, aby pociťovali naši přítomnost. A zůstaneme bdělí. Pokud podniknou nějaké výpady, chci je hned v úvodu rozprášit. Ale navzdory všem zřejmým důvodům je válka na téhle frontě u konce."

„Proč - generále? Proč?" zvolal jeden důstojník, jenž nedokázal ovládnout svoji zvědavost.

„Povím vám proč. Protože právě v tomto okamžiku byla otevřena nová fronta, odkud zaútočíme na nepřítele. Nemohu vám říci, kde se to děje, to ještě ne, ale ujišťuji vás, že je to mohutný a smrtící úder, který právě teď zasazujeme nepříteli. Tak mohutný a drtivý, že vám mohu celkem oprávněně říci, že válka tady v Mexiku je u konce. Teď jenom vyčkáme, až se Britové odpoutají a odtáhnou."

O'Higgins si pomyslel, že ví, oč kráčí - měl ale tolik rozumu, aby si svůj názor ponechal pro sebe.

Velké síly byly v pohybu. Schylovalo se k velkým událostem.

Spojené státy Americké podnikly protiúder.

• • •

Ve státě Mississippi ve městě Jackson zatím L. D. Lewis seděl v cele a poslouchal rozrůstající se dav na ulici venku. Reverend Lomax zůstal s ním po celou dlouhou cestu do vězení a tam počkal, až bude zaevidován. Šerif mezitím poslal dva zástupce s vozem, aby vyzvedli tělo Jeffersona Davise - a řekl Lomaxovi, aby s nimi jel do kostela. To nebylo možné odmítnout, a tak Lomax jen velice neochotně nasedl do vozu.

A právě tehdy se šerif odebral do Lewisovy cely a tam ho zmlátil do bezvědomí.

„Žádnej yankeeskej negr nebude jezdit na Jih a střílet tu lidi jako pan Davis. Když tě hned nezlynčujou, budeš mít řádnej soud a pak tě pověsej - na to máš mý slovo."

Šerif se obával lynčování - ale jen ze strachu, že by mu při tom shořela věznice a přišli o život lidé. Když se vůz vrátil, nechal mrtvolu ve vší uctivosti uložit ve své nejlepší cele a své zástupce zavázal k mlčenlivosti. Potom se odebral k soudci Reidovi a všechno mu vypověděl:

„Jestli se o tom doslechnou lidi, celý město lehne popelem," zněl soudcův zkušený soudcovský názor. „Je zapotřebí ho hned vyslechnout a pověsit. Já zatím pošlu pro ty texaské vojáky tábořící u města. Postavím je na stráž. Jsou pěkně arogantní, snad bude dobrý, když jim trochu srazíme hřebínek."

L. D. Lewis zatím seděl ve své cele. Krev na saku bývalé uniformy mu mezitím v tom horku zaschla. Jedno oko měl tak oteklé, že bylo zavřené; ani na to druhé moc neviděl. Aspoň že byl naživu.

Ale na jak dlouho?

KNIHA DRUHÁ

INVAZE!

Mohutná armáda

Malý ostrov Graciosa na Azorských ostrovech ještě nezažil takovou podívanou. V minulosti to bývaly dvě, občas tři lodě, které najednou nabíraly uhlí v přístavu. Ale tohle - tohle bylo prostě neuvěřitelné. Oceán za malým přístavem byl plný černých ocelových válečných lodí, jejichž dělové hlavně zlověstně mířily na město a moře. Kousek od břehu kotvila plachetnice a dva menší parníky. Trojstěžník - který se plavíval pod britskou vlajkou - byl nyní válečnou kořistí. Kapitáni ostatních dvou lodí, jeden Francouz, druhý Němec, vehementně protestovali, když americká marína nastoupila na jejich paluby. Zdvořile, ale nekompromisně byli ujištěni, že po vyplutí flotily budou lodě opět propuštěny.

Ta však prozatím nikam nevyplouvala - nýbrž byla posilována o další lodě. Vypadalo to, že celá populace ostrova je nyní shromážděna na pobřeží a s ústy dokořán zírá na horizont. Kde se zatím objevovalo jedno plavidlo za druhým, až bylo moře plné lodí.

V tom všem shonu a zdánlivém zmatku panoval však řád. Signalisté přenášeli rozkazy: dva obrněnce propluly okolo kotvící flotily a zastavily u uhelného doku. V tu samou dobu projížděl podél obrněnců parní člun a u každého se na chvíli zastavil, aby kapitáni lodí mohli nastoupit na jeho palubu. Po posledním zastavení člun zamířil zpět k USS Dictatoru. Nejmohutnější bitevní lodi, jaká kdy byla spuštěna na vodu, kde vyvěsil svou vlajku admirál Farragut. Kapitáni se shromáždili v důstojnické menze a zatím se mezi sebou vzrušeně bavili. Mumlání hlasů umlklo, když vešel admirál, následován svým pobočníkem, který nesl spoustu zapečetěných obálek.

„Pánové," řekl admirál, „tohle bude naše poslední setkání. Zítra za úsvitu vyplujeme směrem k Irsku." S úsměvem na rtech počkal, až hlasy umlknou. „Vím, že až do tohoto okamžiku jste slyšeli jen zvěsti o invazi, znali jste pouze cíl naší cesty. Do oběhu byly uvedeny zvěsti, že směřujeme do Skotska, abychom zaútočili na Anglii samotnou, a samozřejmě do Mexika. Pokud můžeme říci, Britové byli kompletně převezeni a chystají se na naši invazi do Mexika. To však neznamená, že v současnosti na moři nejsou žádné válečné lodě, na něž bychom nemohli narazit - ani to neznamená, že bylo podceněno trvalé nebezpečí v podobě ozbrojené moci na Britských ostrovech. Mnoho britských lodí musí být v současnosti na moři. To je jedna věc, před kterou se musíme mít na pozoru - že by nás zaregistrovali dřív, než budou naše síly vysazeny na břeh v Irsku. A proto chci mít okolo konvoje vnější ochranu tvořenou vašimi loděmi. Žádné další plavidlo, ať už nepřátelské nebo jiné, nepronikne tímto štítem, aby spatřilo konvoj, který střežíte. Lodě neutrálních zemí budou zastaveny a zadrženy, nepřátelská plavidla budou ukořistěna. A teď - zde je kurs, kterým se dáme."

Zavládl ruch, jak se řady kapitánů zčeřily a rozhýbaly, aby viděly na mapu, jež byla připevněná k lodnímu pažení. Vedle ní stál Farragut.

„Náš kurs bude sestávat ze dvou úseků. Nejprve vyplujeme z Azorských ostrovů v severoseverozápadním směru, abychom se drželi od břehu, hodně stranou od obchodních tras mezi Španělskem a Francií. Přitom vám jistě neujde, že to současně znamená, že budeme protínat jejich transatlantické plavební trasy. Proto zdvojnásobíme hlídky, které musí být po celou dobu ostražité. Potom tady," a dotkl se prstem mapy, „jakmile mineme Biskajský záliv, až budeme na osmačtyřicátém stupni severní šířky, rovných šedesáti minutách, ve stejné zeměpisné šířce, kde se nachází francouzský Brest, změníme kurs na severoseverovýchod. A právě zde se naše dvě invazní skupiny oddělí. Skupina A se vydá více západním směrem k atlantickému pobřeží Irska. Zatímco skupina B bude plout ke Keltskému moři. Do samotného srdce Britských ostrovů. Je to jedinečná příležitost, pánové, protože tímto konečně přenášíme válku k nepříteli…"

Vzdálený zvuk byl spíše cítit než slyšet skrze ocelovou palubu. „Co to bylo?" zeptal se admirál.

„Zjistěte to," rozkázal kapitán Johns prvnímu důstojníkovi, jenž odběhl směrem ke komoře. Důstojníci mlčeli, všichni to byli velitelé parních lodí, kteří věděli, že se stalo něco moc špatného.

Za necelou minutu byl důstojník zpět s nějakým námořníkem v umaštěném oděvu. Očividně strojní mechanik. „Tento námořník byl na cestě sem," řekl první důstojník.

„Mluvte," řekl kapitán.

„Výbuch v hlavním kotli, sire. Dva muži zabiti."

„Jak dlouho bude trvat oprava?"

„Hlavní technik říká, že asi den. Je to napájecí potrubí…"

„Jděte," řekl kapitán Johns. Všechny oči nyní spočívaly na admirálu Farragutovi. Ten jednou pohlédl na mapu, pak se obrátil zpátky k důstojníkům:

„Nic nelze změnit. Invaze musí postupovat podle plánu. Dictator zůstane tady v přístavu, dokud nebude opraven. Já přemístím svou vlajku na Virginii. Nyní provedeme revizi bitevního plánu s ohledem na absenci Dictatoru v zahajovacích fázích invaze."

Důstojníci byli nezvykle zticha, když obrátili pozornost ke svým papírům. Invaze proběhne, ale jejich počáteční nadšení bylo vystřídáno zarytým odhodláním. Námořníci jsou pověrčivá cháska. Nikomu z nich se nelíbilo ono zlověstné znamení v předvečer operace.

• • •

Jednání kabinetu v zasedací místnosti Bílého domu začínalo být velmi rozkouskované, jak každý příslušník vlády trval na tom, aby se jeho záležitostem dostalo větší pozornosti než ostatním. Ministr financí Salmon P. Chase věděl, že jeho problémy mají přednost. Jenom zřídkakdy zvyšoval hlas, spoléhaje místo toho na sílu svých argumentů, že přesvědčí ostatní o jeho moudrosti. Dnes však málem propukl v hněv:

„Pánové - trvám na tom, abyste přestali s tím handrkováním a postavili se tváří v tvář faktům. Vy, pane Stantone, nebudete mít žádné z nových děl, o nichž říkáte, že je armáda potřebuje, bez financí na jejich zakoupení. Především tu musíme rozebrat potřebné daně, abychom tuhle válku vůbec zaplatili."

„Dovoluji si nesouhlasit," řekl Judah P. Benjamin svým protahovaným louisianským přízvukem. „Záležitosti války a daní musejí jít stranou, když se zamyslíme nad tím, jestli je země jednotná či nikoli. Musíte čelit faktu, že tito noční jezdci jsou nepřáteli Unie, nepřáteli Úřadu pro osvobozené otroky, nepřáteli křehkého míru, který teď máme mezi Severem a Jihem. Mám pro vás tragické zprávy a jen jsem čekal na příjezd pana Lincolna, abych se vám mohl svěřit. Pane prezidente," řekl, přitom vstal a pokynul hlavou do čela stolu poté, co vešel Lincoln a posadil se. Ostatní hlasy umlkly, Benjamin se rovněž posadil a spustil:

„Navzdory našim snahám zkonsolidovat mír na Jihu neustále existují značné potíže. I přes vyplacení osvobozených

otroků, navzdory zakládání válcoven, oceláren, ba i zbrojnic, tady stále máme element, který odmítá akceptovat nový Jih. Týrají osvobozené otroky, ohrožují, dokonce i vypalují pobočky Úřadu pro osvobozené otroky, jsou také proti vzdělávání černochů. Docházelo k lynčování a vypalování - a nyní tohle." Benjamin podržel ve výši složený papír.

„Dostal jsem tento telegram, když jsem byl na cestě sem. Jsem tím ohromen - ba přímo zděšen - a nevím, kde to až skončí. Zdá se, že černoši se začali bránit proti nočním jezdcům - a kdo je za to může vinit. Ovšem výsledky jsou strašlivé, nezměrně tragické." Hlas mu přešel v šepot, pěsti měl zaťaté, mačkaje v ruce zprávu, již přinesl s sebou. Zakroutil hlavou, pak se poněkud sebral. Posadil se zpříma a rozhlédl se kolem po shromážděném kabinetu.

„V Jacksonu v Mississippi byl zabit jeden noční jezdec. Muž, kterého všichni známe. Bývalý prezident Konfederace - Jefferson Davis."

Po této otřesné zprávě následovalo ohromené ticho. Prezident Lincoln zvolna potřásl v zoufalství hlavou, pak smrtelně usouženým hlasem pravil: „Byl to velký státník, který umožnil skoncovat s občanskou válkou. A snažil se mne varovat…"

Ministr spravedlnosti Edward Bates, za všech okolností praktický muž, zareagoval: „Pane prezidente, musíte v Mississippi vyhlásit výjimečný stav a zavést stanné právo. Než vzplanou vášně a rozšíří se zabíjení."

Lincoln přikývl. „Ano, to jistě musíme udělat. Okamžitě informujte guvernéra. Zjistěte, jaké jsou tam umístěny jednotky, a ihned zatelegrafujte jejich veliteli. Co se to stalo za strašnou věc. Ale říkal jste - že to byl noční jezdec, kdo byl zabit?"

Judah Benjamin přikývl a přesmutným hlasem řekl: „Pan Davis byl s nočními jezdci. Snad cítil, že svou účastí na protestech by mohl zchladit horké hlavy, přispět racionálními argumenty. Opravdu nevím…"

Salmon Chase však věděl své. Často se s Jeffersonem Davisem bavil a věděl, že tento muž v jádru cítil, že černoch je podřadný a že tomu tak vždycky bude. Zdržel se však toho, aby to říkal nahlas. Davisovi nyní náležel respekt jakožto mrtvému. A za svůj fanatismus zaplatil nejvyšší cenu. Staré rány bylo třeba ovázat - a ne je rozdírat. „A ví se, kdo to střílel?" zeptal se.

Benjamin se znovu zadíval na telegram. „Byl to nějaký mladík, válečný veterán, jmenuje se L. D. Lewis." Vzhlédl a zhluboka vzdychl: „Nyní je zatčen, a… je to černoch."

„Jakou měl výzbroj?" zeptal se Edwin M. Stanton, ministr války.

„To se zde neříká."

„Prosím, za každou cenu to zjistěte. Je to veterán, voják, a ministerstvo války na tom má velký zájem."

Všichni se shodovali v tom, že je třeba vyhlásit stanné právo, aby se zamezilo šíření násilí. Stanton rozkaz sestavil a byl neprodleně odeslán. Jejich návrhy už nyní pozbyly na ohnivosti a oni se mezi sebou bavili ztišenými hlasy, zatímco se snažili nalézt cesty k zachování míru. Pouze ministr válečného námořnictva Gideon Welles měl na starost něco jiného. Neustále pohlížel na okrasné hodiny na zdi, dokonce vytahoval svoje hodinky, aby zkontroloval jejich přesnost. Nakonec kývl hlavou, odložil hodinky a vstal.

„Pánové - věnujte mi prosím pozornost. Někteří z vás tu vědí, co se vám teď chystám říci. Ostatním se musím omluvit za to, že jsem vás udržoval v temnotách. Ale způsob, jak zachovat nějaké tajemství, je nikomu ho nevykládat. Měli jsme dojem, že to musíme provést stejně dobře jako Britové - předčit je, pokud to půjde. Jistě si vzpomínáte, jak se vylodili a uchvátili jistý mexický přístav, když jsme si mysleli, že jsou na cestě do Západní Indie. Byla to pro nás velice trapná situace, jak všichni víte. Tak už tomu však není.

V tomto okamžiku vám mohu sdělit, že naše mohutná flotila podniká úder v blízkosti Britského impéria. Tatáž flotila, o níž si celý svět myslí, že je na cestě k pacifickému pobřeží Mexika - kam ale vůbec nesměřovala. Byla to lest, podvod, ohromný pokus přimět nepřítele, aby nás čekal na jednom místě - zatímco my ve skutečnosti udeříme na jiném.

V Mexiku už s nimi bojovat nebudeme, protože brzy budou nuceni stáhnout všechna vojska, která tam mají." Usmál se kolem dokola na zmatené tváře, opětován jen několikerým přikývnutím ze strany těch příslušníků kabinetu, kteří měli informace o skutečné invazi.

„Válečné lodě a přepravní lodě s vojáky, jež před pár dny vypluly na jih - nic takového neudělaly. Jakmile byly z dohledu pevniny, změnily kurs a pokračovaly v cestě na setkání v severním Atlantiku. Jakmile doplnily palivo a shromáždily se, vypluly na výpravu, jež bude zcela určitě vítězná."

Welles se rozhlédl po zmatených tváří a nedokázal potlačit potměšilý úšklebek.

„Poněvadž zatímco tu k vám mluvím, naše síly podnikají invazi na ostrov Irsko. První vylodění proběhla v šest ráno greenwichského středního času. V Irsku je teď pět hodin odpoledne. Invaze je už v plném proudu a s boží pomocí nemůže než uspět. Dovedete si představit ten výraz ve tváři královny Viktorie, až ji tuhle zprávu někdo sdělí!"

„Kéž by tento okamžik ještě nějaký čas počkal," pronesl Abraham Lincoln. „Všechny naše snahy až doteď směřovaly k tomu, aby tato královská dáma a její ozbrojené síly byly udrženy v nevědomosti. Pokud vše půjde podle plánu, Irsko bude obsazeno dávno předtím, než zpráva o dobytí dorazí do Anglie. Až zjistí, co se stalo, bude už příliš pozdě na to, aby se s tím dalo něco dělat. Bez možnosti podniknout protiinvazi nebudou mít moc na výběr."

„Kéž byste mluvil pravdu, pane prezidente," řekl Judah P. Benjamin. „Kéž by plány našich důstojníků byly úspěšné, kéž by tento vojenský podnik v každém ohledu uspěl. Kéž je vítězství naše."

Nedodal, že vítězství ve válce není nikdy jisté. Ve skutečnosti tomu bylo právě naopak. Inu, co se stalo, to se stalo. Nevyjádřil nahlas svoje výhrady či obavy, nechtěl zmařit tento okamžik štěstí. Ale všiml si, že se na něj Lincoln dívá - a ve tváři má tentýž chmurný pohled plný obav.

Kostky byly vrženy. Teď už se mohli jen modlit, aby se dostavil úspěch.

Neděle 8. října 1863 půlnoc

Nad většinou území Irska byla poměrně chladná a jasná noc. Ale na západě nad Mayo a Galwayí, směrem dolů na jih až k The Burrenu, zuřila dešťová bouře. Na západě ovšem pořád prší a nikdo tomu nevěnuje zvláštní pozornost. Země spala. Pouze vojsko bylo vzhůru, noční hlídky stály na stráži v mnoha britských vojenských objektech, které vyznačovaly okupaci země. V Curraghu, kousek na jih od Dublinu, vojáci podupávali před cihlovými kasárnami. Drželi stráž také před Dublinským zámkem, pocházeli po cimbuří Belvelly Toweru, jedné z pěti věží, jež střežily přístav Cork. Shlíželi též střílnami opevněných věží, které strážily Galwayský záliv. Pouze vojáci si byli plně vědomi temnoty půlnoční hodiny.

Opravdu? Na východ od Belfastu, kde se zátoka Belfast Lough napojuje na Irské moře, byla malá rybářská vesnice Groomsport. Moc se nelišila od ostatních vesnic na pobřeží Irska, snad až na cedule východně od přístavu, viditelné z moře. ZÁKAZ KOTVENÍ stálo na nich velkými písmeny; dva muži, kteří se vynořili ze tmy, je dobře znali.

„Jdi dál, Seamusi, ještě kousek."

„Je to hned tady, to ti povídám, vesloval jsem s děckama přímo k tomuto úseku pobřeží -"

Tu jeho slova přerušilo bolestivé zamručení, když zakopl a natáhl se na písku.

„Máš pravdu, Seamusi, už ti do toho víckrát kecat nebudu."

„Zakopl jsem o tu mizernou věc." Sáhl pod sebe a namáhavě pozvedl šestipalcový telegrafní kabel jen pár palců nad zem.

„To je ono. Nikdy nezapomenu na ten den, kdy jsme to táhli na břeh. Přeřízneme to tady?"

„Ne. Uvaž kolem toho smyčku. Přeřízneme to ve vodě a potom ten konec směřující do moře vytáhneme co nejdále ven."

Ovázali kolem kabelu lano a každý se pak chopili jednoho konce. Za mohutného funění pozvedli kabel a táhli smyčku podél něj, klopýtajíce do moře, až měli vodu po kolena.

„Stačí - jézus, jsem už úplně hotovej."

„Udržíš to? Polož si tu váhu na koleno."

„Jen - taktak. Přeřízni to, než mě trefí."

Seamus vytáhl z pytle, jenž se mu houpal u pasu, pilku na kov. Jal se pilně přeřezávat vnější obal, potom izolaci a pak měděné dráty. Přeříznout ocelový kabel uprostřed, to bylo ještě horší, a jeho společník zatím úpěl bolestí.

„A je to!" řekl, když poslední vlákno povolilo a přeříznuté konce kabelu zmizely v temné vodě.

„Najdi to - najdi ten konec…"

Prosáklí na kost, jektajíce zuby prochlazením, nakonec našli uříznutý konec kabelu, jenž vedl do moře. Opět kolem něj namáhavě uvázali lano. Teď už ho nezvedali, ale vlekli podél břehu, až už s ním nemohli hnout, stojíce ve vodě až po krk.

„Pusť to, než se utopíme. Tohle jen tak snadno nespraví."

Za mohutného cákání vyběhli na břeh a zmizeli ve tmě, utíkajíce ke člunu, aby v něm přepluli zátoku. Celou cestu se báli, že je někdo uvidí a pozná. Teprve až když si vykračovali dobře známými ulicemi Catholic Poundu, pocítili jistou úlevu. A tam se taky rozdělili a Seamus proklouzl nezamčenými dveřmi do svého domu a dal je za sebou na zástrčku. Nuala byla pořád vzhůru a seděla u ohně v kuchyni.

„Ty teda vypadáš, zmáčený od hlavy až k patě. Nachladíš se…"

„Dej mi něco teplého na oblečení, ženo," pravil, zatímco ze sebe stahoval prosáklý oděv. „A tyhle šaty ukryj do té díry vzadu v zahradě, kterou jsem vykopal mezí bramborami. Bůh chraň každého v Belfastu, kdo bude dneska ráno chycen v promočených šatech. Zastavil se tu Sean?"

„Ano. Říkal, abych ti sdělila jediné slovo. Hotovo. Povídal, že prý už budeš vědět."

„Vím."

„Myslela jsem, že žije se svou sestrou v Oldparku, poté co musel odejít od té telegrafní společnosti, pro souchotě a vůbec."

„Dnešní noci nevytáhl paty z Oldparku - a tys ho vůbec neviděla. Jediné slovo o něm - nebo o těch šatech - a je po nás po všech."

„Nemluv tak, zní to jako kletba."

Poplácal ji po paži, protože ho zamrzelo, že ji tak vyděsil. „Uvař konvici čaje, má dobrá lásko. Zapomeň na všechno, co se dnes v noci stalo, a všechno bude fajn." A vydechl tichou modlitbu: Prosím, Bože, kéž by to byla pravda.

I jiní byli tou dobou vzhůru. Od Dublinu po Cork, od Galwaye po Limerick. Někteří z nich byli přímo od telegrafu, právě ten den obsluhovali přístroje. Než na noc zavřeli stanice, vyslali dotazy ohledně předchozích zpráv, které obdrželi. Některé z nich chtěli znovu ověřit. Když se svou prací skončili, s velkým zadostiučiněním přeřezali dráty. Věděli, kde je přerušit, aby si toho nikdo nevšiml. Kde nebylo možné získat telegrafisty, muži prostě vyšplhali na sloupy a stromy, přeřezali dráty a smotali je. Pracovali rychle: věděli, co je třeba udělat. O půl dvanácté bylo všechno elektrické vedení v Irsku mimo provoz. Zprávy nešlo posílat ani přijímat v celé šíři a délce ostrova. Jelikož byl přerušen i podvodní kabel do Port Loganu ve Skotsku - ostrov Irsko se ocitl v izolaci.

• • •

Nikdo z ohromné flotily nečekal, že dorazí do Irska, aniž budou zpozorováni. Kousek na západ od souostroví Blasket Islands, u pobřeží Munsteru, se do vnějšího ochranného pásma okolo rychlých obrněnců zatoulal britský celní člun jménem Wasp. Jeho kapitán po nějakou dobu sledoval dým z jejich komínů, ale ani na okamžik ho nenapadlo, že by to byly jiné lodě než britské. Teprve až se jedna válečná loď natočila jeho směrem, začal smýšlet jinak. Obrátil se hned

směrem k pevnině, ale bylo už příliš pozdě. Střela vyslaná nad jeho přídí, pohled na hvězdy a pruhy - umocněný hrozivě vyhlížejícími děly - ho přiměly, aby zastavil a zůstal stát rozhoupaný na vodě. Celní člun byl poté rychle obsazen a ukořistěn. Když byla posádka uzamčena dole v podpalubí a pod dohledem, bitevní loď se otočila a vyrazila za invazní flotilou, zatímco Wasp pomalu ujížděl v brázdě za ní.

V půli odpoledne se úderná flotila lodí začala rozdělovat, utvářejíc tři jednotlivé invazní skupiny. První z nich zpomalila chod motorů, ještě když byla z dohledu Kerry Headu a ústí řeky Shannon, zatímco dvě ostatní vyrazily na sever.

Za soumraku dorazila na svoje místo určení druhá invazní flotila. Hned za horizontem bylo pobřeží Clare, kde mělo za úsvitu proběhnout vylodění. Třetí flotila už byla hodiny z dohledu, protože musela od severu obeplout Irsko, aby dosáhla svého cíle v podobě zátoky Lough Foyle.

Na tomto pobřeží ležela všechna tři irská velkoměsta. Na severu Belfast, skoro na dohled ze Skotska, jež leželo hned za Severním kanálem Irského moře. Uprostřed Dublin, ležící za Irským mořem naproti Walesu. A na jihu Cork, který od Walesu dělilo Keltské moře. Tohle bylo osídlené a zalidněné východní pobřeží zeleného ostrova.

Ale pusté západní pobřeží země bylo nejkrásnější - a většinou i prázdné. Bylo těžké z této křemičité půdy vydobýt nějaké živobytí nebo rybařit na rozbouřeném moři. Jelikož všechna velká města byla na druhé straně, východní pobřeží by se jistě mohlo jevit jako místo vhodné k podniknutí invaze.

Jenomže generál William Tecumseh Sherman a generál Robert E. Lee nebyli nikdy lidmi, kteří by se dávali snadnými a zřejmými cestami. V minulosti, za předchozí války, přesouvali armády vlakem, a zásobovali je rovněž vlakem. Využívali železnice k vedení války, jakou svět dosud neviděl. A tak když pohlédli na mapu Irska a spatřili nádhernou moderní železniční síť - vypadalo to, jako by byla navržena přímo pro jejich vojenské účely.

Z Portrushe na severním pobřeží to bylo jen šedesát mil po železnici do Belfastu. A na jihu to bylo právě tak daleko z Limericku do Corku.

Zatímco středem země se vinula Midland Great Western Railway mířící rovnou z Galwaye na Kingsbridge Station v Dublinu. Galwayský záliv střežilo jen několik starobylých opevněných Martellových věží postavených v době, kdy panoval strach z francouzské invaze, což bylo všechno, co stálo v cestě americkým vojskům vysazeným z moře.

Měly být tři úderné skupiny - tři generálové v poli. Dublin bylo hlavní město Irska, takže bylo jaksi předurčeno, že v Galwayi se vylodí generál Sherman, aby se svými vojsky udeřil na metropoli a zmocnil se jí. Jelikož Grant stále bojoval s Brity v Mexiku, byl vybrán muž jeho ražení, aby na jihu vedl útok z Limericku do Corku. Byl to generál Thomas J. Jackson, řečený „Stonewall" Jackson, který bitvy vyhrával. Na generála Leea připadla nekratší a snad i nejsnazší invazní cesta z Portrushe do Belfastu. Mohlo se však stát, že to bude úkol nejobtížnější, poněvadž invazní vojska měla postupovat samotným srdcem území protestantských loajalistů. Tito drsní lidé Američany jistě vítat nebudou, na rozdíl od katolických Irů na jihu. Ulster představoval otazník, a právě proto se Lee nabídl, že invazi zde povede on. Byl to skvělý taktik, dokázal manévrovat s celými armádami, nejprve jedním směrem, a vzápětí zas druhým. Pokud se dal čekat tuhý odpor a rychlé změny v plánech, byl Lee právě tím mužem, který se na to hodil.

Celkově to byl rafinovaný invazní plán, snad i dost jednoduchý na to, aby vedl k vítězství. Tři bleskové údery s cílem obsadit zemi po souši.

Jenomže co mohutná námořní síla v podobě americké flotily? Jaká role měla připadnout jí v tomto novém typu války?

Za prvé měla dohlédnout, aby transportní lodě bezpečně překročily oceán. Jakmile toho bylo dosaženo, její role se změnila. Nyní to byly blokádní lodě - a taky plovoucí baterie. Plán útoku, který vyvinuli Sherman a Lee, nebylo možné zbrzdit vyloďováním a přesuny kanonů. Těžká děla tak musela být zastoupena rychlostí. Jejich místo při vylodění a útocích na západě měla zaujmout lehká děla typu Gatling, protože ta mohla vést útok souběžně s pěchotou. Rychlost a zdrcující přesila zde měla, jak generálové doufali, zajistit vítězství. Co by se však stalo, kdyby rychle se přesunující útočníci narazili na silně střežené pozice v držení pěchoty podporované dělostřelectvem? I s touto možností plány počítaly. Nyní se mělo ukázat, zda nový způsob boje bude slavit vítězství.

Druhá flotila přiškrtila motory, zatímco signální praporky předávaly vybraným lodím rozkazy. Za soumraku zamířil tucet lodí, jak válečných plavidel, tak transportérů, na východ k irskému pobřeží.

V tu samou dobu Patrick Riordan tlačil svůj člun do vod Galwayského zálivu. Barna byla malá rybářská vesnice, ležící necelých pět mil od města Galway. Byl to však takový zapadákov, jako by ho od města dělilo pět set mil. Pouhý tucet chalup se choulil okolo jedné prašné cesty, jež se vinula mezi poli. Bratr Patricka Riordana Dominick přinesl náruč plnou košů na chytání raků, vhodil je do člunu a mlčky vylezl za nimi.

„Myslím, že už je čas," řekl Patrick.

Dominick se zadíval na temná mračna na západním horizontu a přikývl. Za pomoci kormidelního vesla odrazil loď od břehu, pádluje rychle kupředu, zatímco bratr na jediném stěžni napjal plachtu, která se v mírném větru vydula. Foukalo, jako skoro vždycky, od západu. Mlčky s lodí křižovali zálivem.

„Vzal jsi ty lampy?" zeptal se Patrick. Dominick šťouchl špičkou nohy do rance.

„A je ten správný den?"

„Paddy, všechny ty věci přece víš i bez toho ustavičného vyptávání. Dnes ráno jsme šli na mši, což značí, že je neděle. Osmý říjen, den, na který jsme se celé ty dlouhé měsíce chystali. Sean nám to řekl - a ty bys měl vlastnímu bratranci věřit. A dal nám taky peníze na nákup lamp a podobně. Je to ten správný den, to je v pořádku, a ty bys měl oslavovat." Prudce strhl kormidelní veslo a oba přikrčili hlavy, jak se vratipeň otočil a oni zamířili opačným směrem.

Soumrak přecházel v noc - bezhvězdnou noc -jak se od oceánu valila temná mračna. Žádný z bratrů tomu nevěnoval zvláštní pozornost, když znovu provedli obrat přes příď. Celoživotní rybaření v těchto vodách si jim se vším všudy otisklo v duších. Kopce The Burrenu na pravoboku vyvstávaly coby ještě temnější masa proti oblačnému nebi. Při další obrátce si uvědomili, jak před nimi vyvstává Finvarra Point; vlny zpěněné na jeho skalách byly stěží vidět. Když

dopluli do ústí zálivu a k souostroví Aran Islands, bylo už krátce před půlnocí. Světla jedné z nahodile rozmístěných farem se mihla kolem, když zamířili k nejbližšímu ostrovu a písečné pláži za vsí Oghil. Patrick vyskočil do vody a vytáhl malý člun po drhnoucím písku na břeh: Dominick skasal plachtu, načež vylovil ranec s lucernami.

„Mám je rozsvítit?" zeptal se.

„Jo. Už je čas."

Nadzvedl cylindr lampy a pak z voskového papíru v kapse vyndal zápalku, kterou škrtl o kování stěžně. Ta vzplála a zažehla lucernu. Dominick zápalku sfoukl a nastavil délku knotu. Od něj sirku zase zapálil, aby zažehl druhou lucernu. Lampy byly jedna nad druhou zavěšeny na stěžeň, přesně podle instrukcí.

Jakmile Patrick uvázal lano od přídě člunu okolo stromu na břehu, zpod lavice na zádi vylovil poměrně veliký kameninový džbán. Dominick za ním přišel na břeh. Oddělal zátku a zhluboka se napil samohonky. Patrick si zavdal s ním a spokojeně vzdychl.

„Takže teď budeme čekat," řekl.

Neuběhla ani hodina, když zaslechli vzdálené hučení parního motoru, přicházející ze tmy nad Galwayským zálivem. Potom zvuk ustal a oni vstali, mžourajíce usilovně do tmy.

„Něco jsem slyšel -"

„Vesla - a vrzání havlinek!"

Ze tmy se vynořila lodní příď, vklouzávající do světla vrhaného lucernami. Námořníci zvedli vesla a modře uniformovaná postava seskočila z přídě na břeh.

„Seane," vydechl Dominick, „takže teď je z tebe voják."

„Vždycky jsem byl. Ale říkal jsem si, že není moudré mít na sobě uniformu, když jsem byl na návštěvě u vás." Uviděl džbán na zemi a chňapl po něm. „A teď hybajte do člunu - a já si vezmu na starost tohle." Polkl mohutný doušek a spokojeně vzdychl.

„Ale co náš člun!" protestoval Patrick. „Nemůžeme ho tu jen tak nechat."

„Pročpak ne? Dobří lidé z Oghilu vám ho schovají. A teď oba do člunu. Tohle je válka, co tu dneska rozjíždíme."

Bratři Riordanovi se zmohli jen na chabé protesty, když byli namačkáni do člunu, jenž rychle odrazil od břehu a vrátil se k přepravní lodi. Odstíněné světlo odhalilo lanový žebřík visící z lodního boku. Vylezli po něm na palubu a Sean je zavedl k lodnímu důstojníkovi, který je vzal na můstek a do navigační kajuty. Svítilna s čočkou vrhala slabé světlo na mapu. Muž zahleděný do mapy se po jejich příchodu napřímil.

„Jsem kapitán Thrushton a jsem pověřen velením této operace. Vítejte na palubě."

Dva Irové rozpačitě zamumlali v odpověď; Paddy dokonce jakžtakž zasalutoval. Měli určité zkušenosti s venkovskou vrchností, ale jistě se nikdy předtím nebavili s kapitánem lodi.

„Koukněte se semhle," řekl a poklepal prstem na mapu. „Pokud vím, nacházíme se tady v tom kanále, přímo naproti vašim světlům na tom ostrově."

„Ne tak docela, vaše ctihodnosti. Příliv stoupá a mezitím vás zanesl o kus dál, takže se vaše loď dostala asi sem."

„A kde je první opevněná věž?"

„Tady, věž Rossaveal v Cashula Bay. Pouze jedno dělo."

„Jak daleko je to od Galwaye?"

„Necelých dvacet mil."

„Dobře. O tu se postará setnina z prvního člunu. A ostatní dvě věže?"

„Na jižní straně zálivu, tady na Aughinish Islandu, druhá na Finvarra Pointu poblíž The Burrenu. Šestnáct mil od města. Každá má tři děla."

„Skvělé. Upřímně doufám, že až zaútočíme, vy, pánové, budete umístěni v prvních člunech."

„Já nejsem žádný bojovník!" řekl zděšeně Dominick.

„Jasně že ne - já ani nechci nikoho z vás v blízkosti mariňáků a pěchoty, až vyrazíme do útoku. Prostě nám jen ukážete ta místa, kde se musíme vylodit - a pak zůstanete u člunů. Váš bratranec vojín Riordan zhotovil velmi přesné mapy oblasti v okolí věží. Jsou tu nějaké opěrné body střežící město? Došlo v poslední době k nějakým přesunům vojsk?"

„Žádné změny, pokud víme, nebyly. Vojáci jsou zde a tady. V kasárnách, a v okolí přístavu."

„O těch víme a bude o ně postaráno. Já mám za úkol obsadit tyto věže a to provedu podle svých nejlepších schopností."

Z trojice věží se ukázala být tím nejsnazším soustem věž v zálivu Cashula Bay. Z pláže, kde se vylodili, zamířili mariňáci rovnou k věži a před úsvitem se ukryli v malém lesíku vedle mohutné kamenné zdi. Za rozbřesku se dole otevřela jednoduchá dřevěná vrata a ven vyšel nějaký voják pouze v košili, s rozepnutými přezkami, aby si ulevil. Seržant mávl na své muže, aby vyrazili kupředu, a muž byl při rychlém výpadu zajat. Ostatní ještě spali: dělo tak bylo ukořistěno.

Pevné žulové zdi ostatních dvou věží už nešlo ztéci tak hladce. Úderné irské skupiny si ještě za tmy vyhledaly úkryty v jejich okolí. Tam muži zalehli, pušky připravené, zatímco se rozednívalo. Při útoku na věž na Finvarra Pointu nesl střelnou nálož sám nadporučík James Byrnes. Potmě si našel cestu k zadnímu vstupu. Jakmile bylo dost světla, aby viděl na svou práci, umístil na ocelová vrata nálož černého prachu a zaskládal ji kameny. Sám si předem uřízl zápalnou šňůru; měla hořet dvě minuty. Zapálil ji a počkal, až si byl jist, že dobře hoří. Pak vycouval ze vstupu, drže se těsně při zdi, a obešel kruhový tvar zdi, až byl v bezpečné vzdálenosti od trhaviny.

Hromový výbuch a oblak černého dýmu byly signálem k útoku.

Ostrostřelci, dobře ukrytí v porostu, soustředili svou palbu do střílen nad sebou. Úderné čety odsunuly stranou rozbitá vrata a vpadly dovnitř, bajonety nasazené.

Bylo slyšet výkřiky a střelbu. Do tří minut byla věž vyrvána z rukou naprosto nepřipravených obránců uvnitř. Britové měli tři raněné a jednoho mrtvého. Vojín Cassidy měl v paži otevřenou střelnou ránu; v kosti se mu zaklínila kulka z pistole vypálená velitelem věže, který spal se zbraní u postele.

Nadporučík Byrnes zatím vylezl až na vrchol věže, kde ustoupil stranou, když kolem něho odváděli dolů spoutané obránce. Vzrušení vojáci z irské brigády pokřikovali jeden na druhého, uneseni tou rychlou a úspěšnou akcí. Byrnes vyšel na palebnou plošinu a spočinul rukou na tiché černé siluetě čtyřistalibrového kanonu.

Nad Galwayským zálivem se rozednívalo, zlatá oblaka na pozadí ryzí, bledé modři nebes. A před ním, ostře a jasně, vystupovaly černé smrtící siluety obrněnců proplouvajících rovnou středem zálivu. Za nimi, pod bílými plachtami, byly přepravní lodě s americkými vojáky. V modrých i šedých uniformách.

Směle se blížili. Připraveni, aby silou zbraní osvobodili Irsko. Byrnes se již nedokázal déle ovládat.

„Och, jaký nádherný den pro Iry!" zvolal nahlas.

Radostné ovace z úst jeho mužů potvrdily, že rozezněl tu správnou strunu v jejich hrudích.

Invaze do Irska začala.

U nábřežních ramp Galway City kotvilo několik rybářských plavidel jakož i parník státního celního výboru. Tento postrach pašeráků měl na přídi jedno otočné dělo. To však bylo bezmocné tváří v tvář obrněnci Defenderu, který k němu vyrazil. Ani jeho právě se probudivší posádka nedokázala vzdorovat zoceleným americkým mariňákům, kteří po lanech sklouzli na jeho paluby.

Bylo krátce po úsvitu. Plavidlo celního výboru se nyní vzdalovalo od nábřeží do přístavních vod stejně jako rybářské lodi spěšně obsazené rozjásanými posádkami. Poté připluly transportní lodě a zakotvily v přístavišti. Na břeh se vyrojili američtí vojáci. Oněch několik střežených britských opěrných bodů bylo již terčem útoku pronikajících irských jednotek, jež se vylodily poblíž přístavu pod příkrovem tmy.

Tito muži měli za úkol udržet pozice, dokud nedorazí posily, ne hned zvítězit. V tom si vedli vskutku výborně, a když se přes jejich pozice převalili čerství muži, připojili se k útoku.

Byly i takové opěrné body, jež kladly útoku pěchoty tuhý odpor. Nemrhalo se životy při sebevražedných útocích; irsko-americké jednotky prostě zalehly k zemi. A odsud ostřelovaly nepřítele, aby nevystrkoval hlavy.

Poněvadž z lodí právě dorazivších do přístavu už jeřáby z nákladních prostor vytahovaly děla na kolech a kladly je na břeh. Možná vypadala jako malé kanony - ale pravda byla jiná.

Byly to zbraně 23. mississippského pluku vyzbrojeného kanony Gatling.

Generál William Tecumseh Sherman i se svým štábem přistál na břehu za první vlnou útočníků. Jak k němu docházely zprávy, rozděloval zbytek svých vojsk. Když byly vykládány gatlingy, nechal je rychle zavézt na těch několik míst, kde nepřítel kladl nějaký odpor.

Nebyli žádní koně, aby je táhli, dosud ještě ne. Ale bitevní linie vedla jenom několik yardů od přístavu. Upocení, radostně povykující vojáci uvazovali lana k dělům a kolesnám s municí a poklusem je tlačili do boje. Poté děla rozmístili a opatřili muničními násypníky. A spustili zničující olověnou palebnou clonu, která drtila britské pozice. Trhala nepřátelské řady, vrhala je rozkolísané zpátky, takže skýtaly snadnou kořist pro útočící pěchotu.

V devět hodin dopoledne byla bitva o Galway City u konce. Všichni nepřátelé byli mrtví nebo v zajetí. Zatímco britští zajatci byli odváděni do nyní uprázdněných lodí, vojáci tlačili a táhli gatlingy na železniční seřaďovací nádraží, kde byly shromážděny snad všechny osobní a nákladní vagony, co jich na této železnici bylo. Kabiny lokomotiv obsadili armádní strojvedoucí, zatímco topiči házeli lopatami uhlí.

Generál Sherman pokyvoval spokojeně hlavou - byla to takřka učebnicová operace. Nepřítel byl kompletně zaskočen a dezorganizován, rozdrcen a poražen. Objevil se jeden ze štábních důstojníků a zasalutoval. „První vlak naložen. A připraven k odjezdu."

Za nimi byli občané Galwaye, kteří se nyní po skončení bojů vynořili ze svých domovů, dočista oněmělí šokem.

„Ale jděte," houkl na ně jeden zpocený seržant tlačící kolo gatlingu, který vytahovali na plošinový vagon. „Provolávejte nám slávu. Britové jsou fuč, což nevidíte? Jsme tady, abychom Irsko osvobodili!"

S tím lidé propukli v jásot; jak ti se radovali, bouříce až do ochraptění v nové naději a víře, že jim svitnul nový den!

Veškerá aktivita se nyní soustředila v konečné železniční stanici. Když boje skončily, do ulic se vyhrnulo nadšené obyvatelstvo. Mnozí byli příliš ohromení na to, aby chápali, co se stalo - ale pro zbytek to byly Vánoce a den sv. Patricka v jednom. Největší důležitosti se nyní těšili tajní spolupracovníci Fenianského kroužku. To právě oni zhotovili mapy britských pozic a spočítali jejich stavy. Další pracovali na železnici a právě ti uskutečnili ony důmyslné i závažné změny v jízdních řádech osobních a nákladních vlaků. Výsledkem bylo, že takřka veškerý železniční park se teď nacházel na galwayském kolejišti. Tito pracovníci tajných buněk se nyní vynořili na světlo denní, paže ovázané zelenými stuhami kvůli identifikaci. V roli průvodců odváděli vojáky k předem vybraným vagonům. Jeden z nich, šedovlasý a pěkně oblečený muž, se přiblížil ke skupině důstojníků, zastavil se, vypnul se do pozoru - a vysekl velmi ucházející vojenský pozdrav. Dlaní ven.

„Richard Moore, bývalý příslušník irských střelců Jejího Veličenstva, sire." Spustil ruku a zaujal pohov. „A teď ředitel zdejšího nádraží. Vítejte v Irsku a v Galwayi, generále."

„Mám zprávy, že jste odvedl vynikající práci, pane Moore."

„Děkuji, sire. První vlak má kotel roztopený a je připraven k odjezdu. Připojil jsem ještě salonní vůz pro vaše pohodlí. A jakmile nastoupíte, bude připravena snídaně."

„Výborně. V jakém stavu je váš telegraf?"

„Mimo provoz. Stejně jako snad každý telegrafní systém v Irsku. V prvním vlaku mám však ženisty, kteří na každé stanici dráty znovu napojí. Budete mít nepřetržité spojení."

„Jsem vám z celého srdce vděčný, pane Moore."

Vtom zahoukala parní píšťala. „Nástupiště první," pravil Moore. „Všichni nasedat. Přeji bezpečnou cestu."

Když důstojníci nasedali na vlak, uvítal je jásot vojáků z 69. newyorského. Snídaně už na ně opravdu čekala a oni po tom ranním shonu umírali hlady. Až poté, co si dali čaj, vejce, klobásy, slaninu, jelita a bílý chléb, pustili se do práce. Číšníci rychle odnesli nádobí a plukovník Roberts, Shermanův pobočník, před sebou rozprostřel mapu. Sherman se nad ní sklonil.

„Měli bychom mít dobrý čas," pronesl a poklepal na mapu. „Nebudeme nikde stavět, až v Athlone. Jsou tam kasárna královské irské policie. Vysadíme tam jednu rotu a ta je eliminuje. Totéž provedeme v Mullingaru, kde je utábořena jízda. A potom rovnou do Dublinu."

„Který by měl už tou dobou zažívat šok," pravil Roberts. „Naše námořnictvo bude za úsvitu u břehu."

„Přesně tak. Hned po rozbřesku začnou bombardovat obranu přístavu. Stejně jako opevněné věže v Kingstownu, tady na Dalkey Islandu a všechny ty ostatní podél pobřeží. Pozornost britských vojsk se tak soustředí na moře. Bez telegrafního spojení nebudou mít kontakt se zbytkem země, takže o žádné další vojenské akci ani nebudou vědět. Až dorazí naše vojska, všechny obranné pozice obrácené k moři budou uchváceny zezadu."

„Dobře. A co naši průvodci?"

„Budou čekat na Kingsbridge Station, což je tady, poblíž řeky Liffey. Jsou to všechno Dubliňané a každý z nich bude mít přiděleno svoje místo. Na Dublinském zámku budou početně silná britská vojska, stejně jako tady v policejních kasárnách."

Ještě naposled si prošli důvěrně známý plán, pak Sherman odsunul mapy stranou a vzal si doutník. Po jeho boku se objevil číšník, aby mu zapálil. „Ještě čaj, sire? Či snad sklenku whisky na vaše zdraví?"

Sherman popotáhl z doutníku a upil trochu silného černého čaje. Venku za oknem se míhala nádherná zelená irská krajina.

„Víte, pánové," pravil. „Tohle je ten nejkrásnější průběh války, jaký jsem kdy zažil."

• • •

Lodě generála „Stonewalla" Jacksona na jihu se za úsvitu rovněž přiblížily k pobřeží. Obrana podél ústí řeky Shannon měla kanony namířené k řece, zatímco baterie na Doonaze a Kilcredaun Pointu byly dávno opuštěné. Nejzápadněji od nich byla nyní baterie na Kilkerin Pointu, rovných pětadvacet mil od Limericku. Ta nemohla poskytnout žádné varování před invazí, protože telegrafní vedení odsud bylo v noci přerušeno. Podlehla útoku vedenému zezadu krátce poté, co se vylodila americká vojska. Místní irští dobrovolníci přivítali vojáky z irské brigády radostnými výkřiky, stejné přijetí uchystali i mississippským oddílům, které následovaly kousek za nimi.

„Stonewall" Jackson byl všeobecně znám svými zběsilými a nečekanými útoky, svými obkličovacími manévry, jež vždy vyústily v úder v místě, kde to nepřítel nejméně čekal. S využitím momentu překvapení jeho vojáci zaútočili se zarputilou bezohledností. Ve městě Limerick docházelo k ostrým střetům, avšak ohniska odporu byla eliminována hned poté, co rozmístili gatlingy. Bylo to krvavé, ale rychlé vítězství, a v deset ráno už bylo město v Jacksonových rukou.

Jeho vojákům se ve městě dostalo toho nejvřelejšího přijetí. Tak vřelého, že generál Jackson musel přikázat svým seržantům, aby posbírali všechny silné nápoje, které lidé jeho vojákům vnutili, jinak by nebyli způsobilí dalších bojů. Jeho vojska poté nasedla na vlak, aby urazila krátkou cestu do Corku, kde teď námořnictvo, šlo-li vše podle plánu, bombardovalo pobřežní pozice. Obrana proti invazi z moře tam byla velmi silná, pravděpodobně nejsilnější ze všech přístavů v Irsku. Vylodění pod nepřátelskou palbou nepřipadalo v úvahu, a tak musela být uchvácena zezadu. Právě to bylo jeho úkolem - a čím dříve, tím lépe.

Tady v Galwayi loajální irští železničáři shromáždili většinu vlaků z tratě mezi Limerickem a Corkem na seřaďovacím nádraží Colbert Station. Vojáci hbitě nasedli, a když byl první vlak připraven k odjezdu, přiběhl do důstojnického vagonu jeden voják s listem papíru.

„Zpráva pro vás, generále. Právě dorazila."

Severně od Limericku nebyla žádná britská vojska ani policie, ani mezi Ennisem a Galwayi. Přerušené telegrafní spojení mezi těmito západními přístavy bylo rychle obnoveno, takže nyní byly aspoň dvě z invazních armád v kontaktu.

„Galway je dobyta," přečetl svým důstojníkům. „Sherman postupuje na Dublin." Spustil ruku s telegramem k tělu. „Jen se modlím, aby generál Lee na severu sklízel stejné plody svého snažení. A nyní - další bitva bude naše. S pomocí boží, a pod jeho pevným vedením, musíme zaútočit a dobýt poslední baštu nepřítele.

Cork."

Vzhůru na Belfast!

„Už skoro svítá," řekl generál Lee se zježeným bílým plnovousem a zachmuřenou tváří ve světle kompasnice.

„Obávám se, že ano," odvětil kapitán Weeks.

Jeho obrněnec Dictator vedl konvoj plavidel, jež pod příkrovem tmy plula za ním. Jeho loď neměla vyvěšená žádná kotevní světla - pouze jedinou lampu na zádi. I každá z dalších lodí vezla takové světlo a každá následovala loď jedoucí před sebou. Teprve až příchod denního světla měl odhalit, jestli jeho opatření uspěla. Byla temná noc, občas se přihnala dešťová bouře a pouze občas bylo možné zahlédnout další loď v řadě.

„Neměli bychom už touhle dobou být mnohem blíže našemu cíli?" Leeův hlas byl tvrdý a nemilosrdný.

Weeksovo pokrčení ramen nebylo ve tmě vidět. „Snad. Ale musíte mít na paměti, že po většinu noci jsme pluli proti severnímu větru. Ale koukněte se - támhle je světlo Inishowen Headu, skoro hned za námi. A na pravoboku je světlo z

Magillian Pointu, jež vyznačuje ústí Lough Foyle."

„Ano - ale náš cíl není tam, nýbrž v Portrushi. Jak je to ještě daleko?"

„Necelých deset mil. Skoro přímo na východě."

„Ano," řekl Lee, promlouvaje ke světlu z kompasu. „To vidím, nebe se už rozjasňuje."

Temné pobřeží Londonderry vystupovalo ostřeji a jasněji, jak nadcházel okamžik rozbřesku. Detaily halil nízký opar - ale už se pomalu zvedal. Lee se otočil a zamžoural do tmy za sebou, pozoruje bílou pěnu v brázdě za lodí, vyvstávající s ubývající nocí. Hvězdy v přibývajícím světle bledly a v zorném poli se jedna po druhé objevovaly lodě z konvoje. Lee je počítal, jak se vylupovaly ze tmy - a byly chválabohu všechny!

Osm parníků vezoucích vojáky a na postu za nimi obrněnec USS Stalwart.

„Portstewart kolmo na pravoboku," zvolala hlídka. „Ta dvě světla, co jsou pohromadě. Jsou to majáky u ústí řeky Bann."

Lee přiložil k očím dalekohled a vyhledal zmíněná světla. „Pak je tam ta pláž, jak se jí jen říká, Portstewart Strand, není snad mezi majáky a městem?"

„Ano, sire."

„Vyvěsit signální světla," přikázal Lee. Dvě žluté lucerny byly již zažehnuté a v příštím okamžiku vystřelily vzhůru na zadní stěžňový kříž. Krátce nato bylo vidět, jak je signál loděmi v řadě z jedné na druhou předáván dál. Když Wanker spatřil světla, otočil se doleva a také čtyři velké transportní lodě jedna po druhé změnily kurs a následovaly ho ke břehu.

Generál Lee už v minulosti štěpil své síly, když pokládal za nutný dvojhrotý útok. Měl ve své důstojníky důvěru a generál James Longstreet byl nejlepší z nich. To on měl provést úspěšné vylodění na pláži. Zatímco Lee vedl druhou polovinu rozdělené bojové skupiny.

Dictator už nyní vjížděl do přístavu Portrush; obrněnec, vezoucí Leea a jeho štáb, plul unášen setrvačností mezi žulovými čelistmi přístavních zdí. Jeden rybářský člun tu právě napínal plachty, jinak byl přístav prázdný. Obrněnec se nyní odvrátil od ústí přístavu, aby pustil čtyři transportní lodě, pak zakotvil. Jeho věže se s rachotem pootočily, aby děla mířila na pevninu. Za pár minut byly lodě s vojáky uvázané u nábřeží a první vojáci se hrnuli na břeh. Po nějakém odporu nebylo ani stopy. Snad pouze užaslí rybáři si byli vědomi probíhající invaze.

Longstreet se chystal vysadit svá vojska na Portstewart Strandu a už je ve člunech převážel na břeh. Ani zde nezazněla žádná kanonáda; pláž byla rovněž nestřežená. Tato akce měla trvat o něco déle než vylodění v přístavu, byli však současně blíže spojovacímu bodu v Coleraine. Když Lee viděl, že vyloďování v přístavu probíhá podle plánu, odebral se i se svým štábem do připraveného člunu. Signalista z lodi byl už ve člunu, připraven předat rozkazy na obrněnec, pokud by bylo zapotřebí krýt vylodění kanonádou.

Když Longstreet uviděl, že vysazování vojsk na pláži probíhá nad očekávání hladce, vydal rozkaz, aby vyloďování zahájily i dva čluny s námořní pěchotou. Mariňáci se nepřipojili k vojákům na pláži, ale místo toho byli přepraveni za ústí řeky Bann, aby se vylodili v malé vísce Castlerock na protější straně. Pár časně vstávajících lidí ve vsi s otevřenými ústy zíralo na pochodující vojska, pak rychle zalezli a zamkli za sebou dveře. Jeden konstábl v uniformě vyšel ven, aby se podíval, kdo to tam dupe, a byl okamžitě zadržen.

„Na strážnici s ním," nařídil poručík. „Zabavte všechny zbraně, co najdete. Bude-li tam cela, zamkněte ho uvnitř." Usmál se na užasle zírajícího muže. „Tahle právě započatá válka už pro vás skončila, sire."

„Jaká válka?" vydechl ten muž.

„No, to je panečku otázka. Ještě ani nemá název, pokud vím."

V dáli se ozvalo zahvízdání a poručík své muže svižným poklusem nasměroval k nádraží. Byl to nákladní vlak z Londonderry, mířící na jih do Belfastu. Mariňáci se rychle vyškrábali na vozy, zatímco poručík s koltem 0.45 Peacemaker v ruce jel v kabině za vyděšeným strojvedoucím.

Generál Lee v přístavu Portrush zatím přihlížel organizovanému vysazování svých vojsk a byl potěšen. Čítanková operace. Přiblížil se k němu jeden kapitán z jeho štábu a zasalutoval.

„Dva vlaky na stanici v Portrushi, sire. Právě přidávají páru."

„A co plošinové vozy?"

„Pro děla Gatling je jich víc než dost, generále."

„Výborně. Naložte je. A posaďte na vlak co nejvíce vojáků. Zbytek pak pošlete po silnici do Coleraine. Jsou to asi čtyři míle. Tam se setkáme. V jakém stavu je telegraf?"

„Mimo provoz. Někde mezi zdejším nádražím a Belfastem je přerušená linie."

„V pořádku. Vše postupuje podle plánu." Napsal krátkou zprávu a podal ji kurýrovi. „Pro kapitána velícího transportním lodím."

Jakmile byla armáda v bezpečí na břehu a vojenská situace pod kontrolou, transportní lodě měly odplout a setkat se v Limericku, aby doplnily palivo. Dva obrněnce měly zamířit na jih - do Belfastu. Součástí celkového plánu bylo, aby vojáci na postupu obnovili telegrafní spojení. Jeho zpráva měla obeznámit Shermana s dosavadním úspěchem invaze.

Pěšky po cestě i vlakem zamířili vojáci na jih, aby se zase spojili v Coleraine. Vylodili se úspěšně, aniž byla vypálena jediná střela. Telegrafní dráty byly přerušeny, nebyl zburcován žádný poplach, o jejich přítomnosti v Irsku se vědělo pouze tady. Nyní vytáhli na jih k Belfastu v pevné víře, že se jim podaří nepřítele zaskočit.

Ne poprvé se generál Robert E. Lee odřízl od základny a vytáhl z vojsky proti nepříteli.

Dělával to rád.

Hodně před desátou hodinou dopolední jeho muži vstoupili pěšky i po železnici do Ballymoney, kde Lee nařídil zastavit. Hlídky byly rozmístěny vepředu i vzadu - a taky na obou bocích. Jeho armáda byla zvyklá žít na úkor země -jen tentokrát za tu výsadu platila dobrými americkými bankovkami výměnou za šunku, drůbež a ostatní potraviny. Za

jistého zdráhání se vykupovali také koně; ovšem místní džentlmeni neměli moc na výběr. Celý štáb jel nyní v sedle, sám Lee měl k dispozici pěkného, třináct dlaní vysokého loveckého koně. K jídlu zhltl jen pár soust a hned kolem sebe shromáždil své důstojníky.

„My jsme tady - a Belfast je tady. Pokud setrváme v pochodu, měli bychom kolem třetí odpoledne dorazit do Belfastu…" Vzhlédl od mapy, když se odkudsi přihnal major Craig.

„Narazil jsem na další vlak na jedné vedlejší koleji, sire. Ještě jeden takový a pojedeme si všichni v pohodě ve vozech."

Jako na většině území venkovského Irska, i zde vedla na jih pouze jediná kolej. Když vlak vjížděl na úsek jednokolejné tratě, vyzvedl si u přednosty stanice mosazný „klíč" na ocelové smyčce. Na jednokolejku měl přístup pouze vlak s klíčem. Na druhém konci úseku vlak vjel na vedlejší kolej, zatímco klíč byl předán vlaku, který čekal na jiné koleji, až vlak jedoucí ze sousední stanice projede. Potom mohl tento úsek tratě využít, protože bylo jisté, že nedojde k čelní kolizi s vlakem jedoucím v opačném směru.

Ale ne dnes. Když invazní vojska objevila nějaký připravený vlak, zabrala ho pro sebe a využila pro americké účely. První vlak, zrekvírovaný v Casterlocku, nyní ujížděl za třemi dalšími soupravami, naloženými vojáky, a všechny se majestátně pohybovaly v opačném směru.

„To je vskutku velmi dobrá zpráva," řekl Lee. „Čím čerstvější vojska, tím snazší vítězství." Pohlédl zpět do mapy. „V Antrimu uděláme další zastávku. Vypadá to, že leží asi deset mil od Belfastu. Pak tři hodiny před úsvitem vyrazíme na cestu. Za rozbřesku na ně udeříme, tvrdě udeříme. Všichni máte vytyčené cíle, takže každý bude vědět, co má dělat. Přesto si plán útoku ještě jednou podrobně probereme."

Za rozbřesku už první vlak vjížděl do Blank Street Station. První jednotky mezitím zajistily oblast v okolí stanice, přičemž ochotní pomocníci spustili z vozů gatlingy a vytlačili je do ulic. Po celé délce pochodové linie byli cestou rekvírováni koně, ovšemže za peníze, a ti nyní čekali, až budou zapřáhnuti do děl. Z města se ozývala sporadická střelba, nikterak mohutná a soustředěná, dokud nebyla obklíčena kasárna pěchoty na North Queen Street a kasárna dělostřelectva hned vedle.

Začala bitva o Belfast.

Zatímco bitva o Cork daleko na jihu byla u konce. Vlaky z Galwaye zatím přivezly americká vojska do stanice v Corku. Vojáci „Stonewalla" Jacksona se rozmísťovali, současně byly vykládány gatlingy. Vojáci se roztáhli podél cesty Lower Glanmire Road, v polích a za nemocnicí. Překročili Old Youghal Road a podnikli prudký útok proti tamním kasárnám - ten skončil bezmála ještě předtím, než první nesouvislé zatroubení ohlásilo poplach.

Nedobytné pevnosti střežící vstup do přístavu byly uchváceny zezadu, zrovna když se kanonýři zastřelovali proti temnému tvaru obrněnce na vodě. Z útočící lodi byly vypáleny dvě boční salvy a poté se stáhla z dostřelu. Ještě než se kanonýři dozvěděli, že čelí útoku z pevniny, už měli u hrdel bajonety.

Byl to vskutku nový typ války, války bleskové.

Irsko v obležení

Generála Arthura Tarbeta probudilo bušení na dveře ložnice. Zamžoural ospalýma očima a uviděl, že podél závěsů prosvítá první jitřní světlo.

„Co je?" zavolal.

„Lodě, sire. Bitevní lodě v zátoce!"

Na pozadí těchto slov zaslechl vzdálené zahřmění kanonády.

„K čertu!" zaklel, odkopl ze sebe přikrývky a nasoukal se do bot. Oblékl si těžký vlněný župan a spěšně překlopýtal místnost. Měl sedmapadesát roků, artritidu a byl unavený. Bylo mu svěřeno velení nad posádkou Jejího Veličenstva v Belfastu; byla to sinekura, snadná funkce, zatímco očekával nástup do penze. Jenže teď bylo jasné, že tak snadné to zas nebude. Kapitán Otfried, službu konající důstojník, už na něj čekal u dveří.

„Copak se děje, kapitáne?"

„Jakýsi zmatek, sire. Něco se stalo s telegrafním vedením nataženým k dělostřeleckým bateriím v zátoce. Nefunguje. Poslali kurýra se zprávou. V Belfast Loughu jsou minimálně dva obrněnce. Myslím, že právě slyšíme jejich střelbu."

„Nějaká identifikace?"

„Zatím žádná. Ačkoli můžeme s jistotou předpokládat -"

„Yankeeové. Ti zatracení Yankeeové. To si dokážu vyvodit sám. Spojte mě okamžitě s telegrafem v Dublinu."

„Obávám se, že ani tato linka nefunguje."

„Hmm." Tarbet se svezl do křesla za pracovním stolem. „To není žádná náhoda. Zkoušeli jste mezinárodní kabel do Skotska?"

„Ne, sire."

„Ihned to udělejte. Ačkoli se vsadím, že to bude ztráta času. Ať už ty dráty přeřezal kdokoli, ani tady to nebude výjimka. Troufám si tvrdit, že do Belfastu dorazila válka, nemám pravdu?"

„Rozumný předpoklad, generále."

„Pošlete mi pro kávu." Opřel se lokty o stůl a přitiskl k sobě špičky prstů, zatímco se zamyslel nad možnostmi. Býval zpravodajským důstojníkem, sloužil také v poli, a věk jeho schopnostem nikterak neubral.

„Útok z moře. Zbytečný, pokud by nenásledovalo vylodění. Nebo už jsou na cestě? A proč Belfast? Většina našich vojsk je na jihu a právě tam je třeba svést bitvu a zvítězit. Nebo čelí Dublin rovněž útoku? Ach, děkuji."

Otfried otevřel okno a oba mohli slyšet vzdálené hřmění palby. Zpočátku jednotlivé výstřely, pak trhavý zvuk rychlé

střelby, jako by naráz pálila celá rota.

„Mám dojem, že čelíme útoku i z pevniny, sire."

„Myslím si, že máte pravdu," odvětil Tarbet, když vděčně usrkl horké kávy a zadíval se zblízka na kapitána Otfrieda. „Jezdíte rád na koni, Otfriede?"

„Docela ano. Doma jsem členem loveckého sdružení."

„Dobře. Pak dejte osedlat koně. Jsem si jistý, že Irsko je v obležení, určitě čelí útoku. Pokud je to tak, pak bude určitě ukořistěn poštovní parník plující z Kingstownu, aby se zabránilo tomu, že zprávy o útoku na Dublin dorazí do Londýna. Rovněž přívoz Larne zajišťující přepravu do Skotska bude obsazen, to se vsadím. Není žádná šance, že bychom touhle cestou zprávu doručili. Jsem si jist, že poblíž toho přístavu bude i nějaký dělový člun. Mělo by být dost snadné zablokovat na jihu všechny irské přístavy. Ale tady je to něco jiného, Skotsko je hned kousek za mořem. Má-li být poslána nějaká zpráva, musí být poslána odsud. Jsem si jist, že ten malý rybářský přístav pár mil severně od Larne hlídán nebude… jak že se to jmenuje?"

„Balleygalley."

„Přesně tak." Generál při řeči psal. „Upalujte jako ďábel a dostaňte se tam. Zrekvírujte si člun, aby vás přepravil do Skotska. Dám vám nějaké peníze, čistě jenom pro případ, že by apel na námořníkův patriotismus nezabral. Vezměte si tuhle zprávu, najděte telegraf, jeden je v Port Loganu, a pošlete ji na Whitehall. Běž, můj chlapče, a ať tě cestou štěstí provází."

Kanonáda za zády kapitána Otfrieda hlasitě hřměla, když cválal z Belfastu po pobřežní silnici vedoucí na sever. Když míjel Larne, viděl, že generálův předpoklad byl zcela správný. Poštovní parník byl stále tam - a vedle něj kotvil nějaký obrněnec. Pokračoval v jízdě.

Jeho kůň byl zbrocený potem a začínal již klopýtat, když se prohnal ulicemi Galleyballey a zamířil dolů na pláž. Na nějakém rybářském člunu právě skasávali plachtu a uvazovali jej u mola. Otfried sklouzl z koně a okamžitě na ně zavolal:

„Vy tam - kdo je tu šéf?"

Šedovlasý rybář vzhlédl od lana, jež právě uvazoval.

„Copak?"

„Musím přeplout okamžitě do Skotska."

„Běžte do Larne. Já nejsem žádný převozník."

„Larne je odříznuto. Viděl jsem tam nepřátelský dělový člun."

„Jděte se vycpat! A co by to mělo být za nepřítele?"

„Američané."

„Hm - to není moje starost." Natáhl ruku a vzal rybářský koš od muže na palubě.

„Prosím, udělejte to. Dobře vám zaplatím."

Kapitán upustil koš a vzhlédl k němu. „A kolik je dobře?"

„Padesát liber."

Rybář si zamyšleně zamnul bradu. „Ujednáno. Mohu nejprve vyložit úlovek?"

„Ne. Na to není čas. A pojedete hned zpátky."

Kapitán se nad tím zamyslel, pak přikývl. „Uvažte si koně a nastupte na palubu." Shýbl se a odvázal lano. Vtom se přihnala bouře a na palubě se začal rozstřikovat déšť, zatímco plachta se nadmula a oni vyrazili na moře.

Od západu se hnaly další bouře: zahalily pobřeží a valily se přes rybářský člun. Na moři nebyly žádné další lodě a Otfried upřímně doufal, že to tak i zůstane.

Jeho štěstí ale netrvalo dlouho. Kapitán odhadoval, že již urazili asi půlku cesty přes úžinu do Skotska, když ukázal na další menší bouři řítící se zezadu na ně.

„Viděl jste to? - těsně před tím, než se přihnal déšť. Naším směrem jede velký parník."

„Ne. Jste si tím jist?"

Rybář přikývl. „Za okamžik se přesvědčíte sám."

Co dělat? Jak uniknout zajetí? Otfried dostal náhlé vnuknutí. „Obraťte to," řekl. „Zamiřte zpátky do Irska."

„Cože?"

„Dělejte, co říkám, chlape - mám naspěch."

Po chvilce váhání se kormidlo přetočilo. Kapitán Otfried si pojednou uvědomil, že má na sobě uniformu.

„Jdu dolů. Je-li ta loď americká, řekněte, že jste ze Skotska - a že jedete prodávat ryby do Irska. Dělejte!"

Přehnal se déšť a vtom se před nimi zjevila válečná loď - s americkým praporem vlajícím na stěžni. Otfried za sebou zavřel dveře. Snažil se naslouchat škvírou mezi dveřmi a zárubní.

„Stát!" zvolal kdosi a rybářský člun se natočil proti větru a zůstal stát rozkolébaný ve vlnách. „Kam máte namířeno?"

„Carrickfergus. Prodávám tam ryby," řekl kapitán.

A to prosím s výrazným severoirským přízvukem! Dokáží Američané rozpoznat rozdíl mezi irštinou a skotštinou? Ticho se protahovalo - a pak hlas znovu zvolal:

„Dneska ne, Scotty. Pěkně to obraťa jeď zpátky do Skotska."

Otfried v sobě potlačil radostný výkřik, praštiv se pěstí do dlaně. Zabralo to! Tak jednoduchá lest - a přitom Američané odřezávali Irsko od veškerého spojení s ostatním světem. Cítil, jak se člun znovu otáčí, a počkal dole, dokud si nebyl jist, že je v bezpečí.

„Můžete zas vyjít na palubu," zavolal kapitán. „Jsou pryč. A teď je načase, abyste mně řekl, co je to s těmi Yankeeji a vůbec."

„Byli jsme ve válce se Spojenými státy, vlastně pořád ještě jsme, jak jistě víte. Mám dojem, že válka se teď rozšířila a postihla i Irsko."

„Co to sakra říkáte! A proč by to měli dělat?"

„Obávám se, že do jejich záměrů nejsem zasvěcen. Avšak tuším, že jejich cílem bude vyhnat odsud Brity."

Kapitán pohlédl na plachtu a pootočil kolem. Zda je loajalista či republikán, to neřekl. Otfried se ho užuž chtěl začít vyptávat, pak ale změnil názor. Nebyla to jeho starost. Jeho úkolem bylo postarat se o to, aby odešlo varováni. Musel se dostat k telegrafu. Whitehall musel být informován o invazi.

• • •

Nikdo v mississippském Jacksonu nevěděl, že tisíce mil odsud za Atlantským oceánem začala další válka. A i kdyby to byli věděli, bylo možné, že by to zaujímalo až druhé místo za dramatickými událostmi, jež se odehrávaly v Jacksonu. Krátce po rozbřesku se před věznicí začal srocovat dav. Většinou byl zticha, ačkoliv občas se z něho ozývaly posměšné poznámky na adresu příslušníků z texaské brigády, kteří stáli seřazeni u zdi. Vojáci byli jaksi nesví - ale vypjali se do pozoru, když z budovy vyšli kapitán a jeho starší seržant. Ignorovali otázky a posměšky ze strany davu, zatímco se odebírali do své dočasné ubytovny v sousedním hotelu. Nespokojenost davu sílila.

Major Compton zastavil s drožkou stranou od sroceného davu a zaplatil vozkovi. Jackson vůbec neznal, a tak si vzal na nádraží drožku. Nyní si pozorně ohmatal bradu; trochu se pořezal, když se ve vlaku holil. Narovnal si vázanku a otřel ze saka smítko: nebyl zvyklý nenosit uniformu. Ale musel by být zvláštním způsobem šílený, aby si tady oblékl modrou uniformu. Popadl svůj ranec a prodral se davem směrem k hotelu.

Ve vestibulu byla spousta lidí a hluk. Nějaký chlapec se svazkem novin zde měl dobré kšefty, jak se lidé jeden přes druhého natahovali a kupovali je od něj. Z ulice přišel jeden armádní kapitán v šedé polní uniformě a procpal se davem až do chodby na protější straně haly. Compton šel za ním - v chodbě byl mnohem větší klid. Dva vojáci v popelavě šedých uniformách střežili dveře s nápisem „Taneční sál" na vzdáleném konci chodby. Když se přiblížil, nedůvěřivě si ho přeměřili.

„Jsem major Compton. Mám se tu sejít s generálem Braggem."

Jeden z vojáků otevřel dveře a zavolal dovnitř. Chvíli nato vyšel ven nějaký desátník.

„Co pro vás mohu udělat, sire?"

„Jsem major Compton z armády Spojených států. Mám se tu sejít s generálem Braggem. Bude již o mém příjezdu vědět z telegrafní depeše."

Desátník se zatvářil nedůvěřivě při pohledu na sako a vázanku. „Támhle je židle, majore. Když se na chvíli posadíte, půjdu se poptat."

Compton si sedl a položil ranec na podlahu. Stráže hleděly do prázdna. Dav na ulici venku vzdáleně hučel, jako vlny tříštící se na pláži. Po pár minutách se desátník vrátil.

„Máte jít se mnou."

Generál Bragg nebyl zrovna šťastný člověk. Pokynul majoru Comptonovi k židli, prohrabuje se papíry na pracovním stole, až našel ten správný. Vytáhl ho a jal se nahlas předčítat:

„Z ministerstva války… se u vás zastaví… důstojník z 29. connecticutského." Položil list papíru a pohlédl na Comptona, naklopiv hlavu stranou.

„Myslel jsem, že 29. connecticutský je, jak bych to -"

„Černošský pluk?"

„Ano, to jsem slyšel."

„To je. Ale vyšší důstojníci jsou jako já."

„No dobře, rozumím. Jak vám mohu pomoci, majore?"

„Možná že já mohu pomoci vám, generále. Máte tu poněkud nezáviděníhodné postavení…"

„To si můžete říkat, jak chcete, a v neděli klidně dvakrát. My z této brigády jsme všichni dobří texaští hoši a bojovali jsme za Jih. Ale lidi tady na nás pohlížejí, jako bychom byli míň než mývalí hovno."

„To je pochopitelné. Všichni jsou rozčílení."

„Sakra, i my jsme rozčílení. Po tom, co se stalo starýmu Jeffu Davisovi. Vyjel si a zastřelil ho negr…"

„Zatímco měl na sobě kápi a účastnil se lynčování."

„Ano, správně, v tom to je. Člověk jeho věku by měl mít víc zdravýho rozumu. Ale stejně, ještě jste neřekl, proč jste tady."

„Rád bych, abyste zařídil, že mohu vidět vězně v cele."

„S tím nemohu nic dělat. V té věci musíte jít za soudcem, za šerifem. Nás sem jen poslali, abychom zde udrželi pořádek, což taky děláme."

„U šerifa se samozřejmě zastavím - ale všechna rozhodnutí ohledně vězně leží ve skutečnosti na vás. Vy jste armádní důstojník a tohle je vojenská záležitost. Seržant Lewis je z armády -"

„Co to říkáte!"

„No ano - a jestli mi nevěříte, můžete si zatelegrafovat na ministerstvo války. Byl vyčleněn pro zvláštní úkoly, spolupracoval s Úřadem pro osvobozené otroky. Měl však na sobě uniformu, když byl zatčen, a tudíž podléhá vojenské justici."

Generálovi poklesla čelist. „Nemýlím se? Vy mi tu říkáte, že si ho žádá armáda?"

„Ano. Jsou-li nějaká obvinění, z nichž se má zodpovídat ve věci toho zabití, bude souzen vojenským válečným soudem. Podle zákona nemůže být souzen mississippským civilním soudem."

Generál Bragg si hlasitě vydechl - pak se zasmál.

„Líbí se mi vaše smělost, majore. Jeden osamělý yankeeský důstojník si tu přijede a chce dostat z vězení muže, jehož

celý Jih dychtí zlynčovat!"

„Nejsem sám, generále. Stojí za mnou celá armáda. Mám na pomoc vás a vaše vojáky, abychom se postarali o to, že nedojde k žádnému justičnímu omylu."

Generál Bragg vstal ze židle a začal mlčky přecházet po místnosti. Zastavil se, aby si zapálil černý doutník, načež vyfoukl oblak štiplavého dýmu. Namířil doutníkem jako pistolí na Comptona.

„Víte, co žádáte?"

„Ano. Bylo mi řečeno, že pokud v té věci máte nějaké pochybnosti, máte zatelegrafovat na ministerstvo války."

„A přesně to taky udělám - ordonanc!" Poslední slovo zahulákal, potom do bloku rychle naškrábal zprávu, zatímco z vedlejší místnosti se vynořil desátník. „Pošlete to na ministerstvo války. Počkejte v telegrafní kanceláři a přineste mi zpátky odpověď."

Generál Bragg se svezl zpět do křesla, vydechl oblak dýmu a zahleděl se do dálky, pohlcen vlastními myšlenkami. Nakonec přikývl.

„Tohle by mohlo být východisko z problémů. Jestli se něco neudělá, velmi brzy budou potíže. Možná že tohle je to pravé. Dostaňte toho muže odsud, dřív než někdo přijde o život. Chcete cigáro?"

„Teď ne, děkuji vám."

„Whisky?"

„Je moc brzy - ale myslím, že bych si rád zavdal."

„Dobře. Dám si s vámi."

Na ministerstvu války už na Braggův telegram netrpělivě čekali. Odpověď přišla okamžitě, podepsána ministrem války.

„To je ono," řekl Bragg, složil papír a zastrčil ho do kapsy uniformy. „Přineste si ranec, kapitáne, protože sem se už nevrátíte. Starší seržante," houkl vzápětí.

Když opouštěli hotel, šel s nimi starší seržant a ozbrojená četa. Dav hvízdal a vřískal, zatímco směřovali k vězení. A zaječel ještě hlasitěji, jakmile seržant zaklepal na dveře.

„Je tu generál Bragg. Chce vidět šerifa."

Po dlouhém čekání se dveře na škvíru otevřely. Kdosi vevnitř chtěl něco říci, jenže seržant rozrazil dveře, aby mohli dovnitř. Dav venku vzkypěl a řičel, dokud se za nimi dveře nezavřely.

„Co chcete?" řekl šerif. Byl neoholený a bylo na něm vidět, že pil.

„Chci vašeho vězně," pravil generál. Vytáhl z kapsy složený telegram. „Tady je mé oprávnění z ministerstva války."

„Tady nemáte žádná práva! Já jsem tu šerif a já se zodpovídám soudci a starostovi, nikoli vám."

„Šerife, v tomto státě je teď stanné právo, takže se obávám, že budete muset udělat to, co vám říkám. Váš vězeň je aktivní poddůstojník armády Spojených států, a tudíž podléhá vojenské justici. Přiveďte nám ho."

Šerif Boyce hmátl po své zbrani a seržant mu ji vykopl z ruky.

„Nedopusťte se pošetilosti," varoval ho generál. „Seržante, sežeňte klíč. Odzbrojte tohoto muže a každého dalšího, kdo se pokusí o jakýkoli odpor."

Pohled na ozbrojené vojáky měl zchlazující účinek na dozorce i šerifovy zástupce. Major Compton a čtyři ozbrojení vojáci šli poté za dozorcem do zamřížované chodby vedoucí k celám. L. D. Lewis uslyšel, že se blíží, a vyskočil na nohy. Jedno oko měl modré a oteklé, takže na něj neviděl; natrčil hlavu, aby vyhlédl ven aspoň druhým okem.

„Major Compton… jakže?"

„Otevřete tu celu," nařídil Compton. „Odvedeme vás teď odsud, seržante. Do Washington City, kde se této záležitosti ujme vyšetřující soud. Pojďme."

L. D. za chůze poněkud klopýtal a major ho vzal za paži. L. D. jeho ruku ramenem odstrčil.

„Jsem v pořádku, sire. Půjdu odsud sám."

Generál vše mezitím zorganizoval vysoce efektivním vojenským způsobem. Jeho vojáci obstoupili uličku, jež vedla za budovou věznice. U dveří už čekal nákladní povoz. Čtyři důstojníci z jeho brigády, sedící v sedlech, se postavili tak, aby na L. D. a Comptona nebylo vidět, když nastupovali do vozu, pobízeni starším seržantem, který vzápětí nastoupil také. Voják, jenž povoz řídil, práskl otěžemi a vyrazili kupředu. Když dojeli na ulici, bylo tam velké srocení a strkanice, avšak vojáci si cestu davem prorazili. Krátce nato už povoz a důstojníci ujížděli ulici směrem k nádraží.

„Generál sehnal vojenský vlak," řekl starší seržant. „Lokomotivu a dva vagony. Vojáci jedoucí na dovolenku. Je na jedné boční koleji a čeká na vás." Pohlédl na L. D, a zamračil se. „Buďte rozumný, seržante. Nestrkejte nos na Jih. Máme tu dost vlastních problémů."

„Vyřiďte naše vřelé díky vašemu generálovi," řekl major Compton. „Postarám se, aby o tom ministerstvo války obdrželo detailní zprávu."

„Konali jsme jen svou povinnost, sire - jen svou povinnost…"

Bitva o Dublin

„Zdá se, že tu máme uvítací výbor," řekl plukovník Sam Roberts, vykloněný z okna vlaku.

„Doufám, že to nejsou Britové," odvětil generál William Tecumseh Sherman, jenž stál a utahoval si opasek s mečem.

„Ani náhodou, sire."

Za sykotu páry a kvílení brzd vlak z Galwaye zvolna zastavil na Kingsbridge Station. Otevřeným oknem dolehl dovnitř hromadný jásot - který ještě zesílil, když Sherman vystoupil na peron. Tam čekala alespoň stovka lidí, každý měl na paži uvázanou zelenou stuhu. Jeden velký muž s mohutným bílým plnovousem se prodral davem a vysekl něco

na způsob vojenského pozdravu. „Vítejte, vaše ctihodnosti - vítejte v Dublinu." Dav zašuměl a zmlkl, dávaje bedlivý pozor: „Slyšeli jsme jen zvěsti, nic víc. Mohl byste nám říci…"

„Jsem generál Sherman z armády Spojených států. Vojáci z tohoto vlaku se dnes ráno vylodili a dobyli Galway City. Britská vojska, která tam byla posádkou, jsou nyní v našem zajetí. Byla odstartována invaze a osvobozování Irska. Nyní máme v plánu provést to samé tady v Dublinu. S vaší pomocí."

Ticho bylo přerušeno radostnými výkřiky, které se rozléhaly v naslouchajícím davu. Někteří plakali štěstím, plácajíce se navzájem po zádech. Vousatý muž se musel předklonit a zakřičet, aby ho bylo slyšet:

„Jsem O'Brian, generále, velitel těchto dobrovolníků."

„Pak vás nyní požádám, abyste tyto muže zavedl dovnitř nádražní budovy, pane O'Briane, aby moji vojáci mohli vysednout."

Vojáci už se teď hrnuli z vagonů, pobízení halasnými povely svých seržantů. Byly přistaveny tlusté fošny, aby mohly být vyloženy kanony Gatling. Sherman a jeho štáb se vydali za O'Brianem do relativního klidu kanceláře přednosty stanice. Na stole byla rozprostřená mapa Dublinu. Sherman na ni ukázal.

„Znají vaši lidé město?"

„Jézus, jakpak by ne! Každý z nich je rodilý a odkojený ‚samec' a vyznají se ve starém dobrém špinavém Dublinu jako na dlani."

„Dobře. A co koně?"

„Máme je, sire, spolehněte se. Vyžebrané, vypůjčené či - s prominutím - ukradené. Dvě plné nájemné stáje." S trhnutím ukázal palcem přes rameno. „A muži už čekají, aby vás tam zavedli."

Sherman ukázal na jednoho ze svých pobočníků. „Vezměte si jednu četu a běžte s průvodci." Důstojník odběhl a generál se obrátil zpátky k mapě. „Takže, kde je Dublinský zámek?" zeptal se a O'Brian mu na něj ukázal svým tlustým prstem. Potom označil kasárna v Phoenix Parku, celní úřad, ústředí královské irské policie. Jak se lokality jedna po druhé dostávaly na řadu, byly vydávány příslušné rozkazy. Útok byl již dlouho naplánován, pro útoky na jednotlivé opěrné body byly rozčleněny síly.

Bitva o Dublin začala. Šedí a modří vojáci se vyhrnuli z nádraží, každá úderná skupina vedená dobrovolníkem se zelenou stuhou, zrovna když k sousednímu peronu přijížděl druhý vlak: zpocení vojáci pak ručně vyložili gatlingy z plošinových vozů. V dáli bylo slyšet hlasité řehtání a dusot kopyt.

„Dobrý bože!" zvolal jeden užaslý důstojník. „Irská jízda!"

Na nádraží přijela ta nejpestřejší směsice koní, jakou kdy svět zažil. Většinou je vedli, některým na holých hřbetech seděli čerství vojáci z farem. Byla zde přítomná snad každá variace na téma kůň. Těžkopádní tažní koně, chlupatí poníci, robustní lovečtí oři - ba i jeden mezek se skelným zrakem, který se neustále snažil nakopávat lidi kolem - jakož i skupinka jakýchsi malinkých oslů. Všechna tato zvířata byla kvapně nahnána do služeb armády. Kožené řemeny a kusy lan byly svázány dohromady, takže vznikly primitivní, ale funkční postroje. Zvířata byla rychle zapřáhnuta do gatlingů a kolesen s municí a následovala vojáky do boje.

Z rozličných opěrných bodů po obvodu města bylo slyšet hřmění kanonády, to jak se invazní vojska poprvé dostala do kontaktu s nepřítelem. Sherman a jeho štáb zůstali v kanceláři přednosty stanice, kde netrpělivě čekali, až dorazí první zprávy.

„Tady u kasáren - hned za řekou Liffey směrem od Wellingtonova pomníku - se potýkáme se značným odporem nepřítele," řekl štábní důstojník.

„A co gatlingy?" zeptal se Sherman.

„Už jsou na cestě."

„Nějaké další problémy?"

„Dublinský zámek. Čekali jsme, že to bude silné ohnisko odporu. Těžké kanony - a žulové hradby. Snažili jsme se je zaskočit, ale bylo už příliš pozdě a brány byly zavřené. A tak jsme je obklíčili, jenže naše vojska jsou tam uzemněna."

„Máte už tam nějaká pozorovatelská stanoviště?"

„Ano, sire. Na střeše Kristova kostela, hned tady. Je odsud výhled rovnou na nádvoří."

„Dobře. Držte zámek v obklíčení - ale mějte vojáky hodně v odstupu od hradeb. Nebudeme marnit životy dobrých chlapů při čelním útoku."

Neustále přicházely další zprávy a celkově se zdálo, že bitva o Dublin v této rané fázi pokračuje velmi dobře. Tak dobře, jak to jenom lze, když se bitva odehrává v městských zdech. Britské bašty se držely a musely být jedna po druhé brány útokem. V jednom z horních oken Trinity College byl umístěn ostřelovač, skvělý ostrostřelec, jehož bylo zapotřebí zneškodnit. Když byla nasazena poslední vojska, Sherman podle předem daného plánu přemístil svůj štáb do celního úřadu na březích řeky Liffey. Pro výtečného hnědáka, kterého v zájmu irské věci nechtěně poskytl jeden movitý džentlmen, někde opatřili sedlo a Sherman na něm vyjel do prázdných ulic města. V dáli duněla kanonáda, bylo slyšet výstřely pušek - a do toho zaznělo uši rvoucí hřmění nějakého gatlingu. Lidé z Dublinu se moudře drželi za uzamčenými dveřmi svých domovů.

Když generál ujížděl po nábřeží Eden Quay, míjel skupinu ženistů. Někde zrekvírovali povoz spolu s mezkem, aby ho táhl. Když nyní to zvíře s bílým zákalem měli bezpečně v postroji, bylo již mnohem klidnější než předtím. Ženisté natahovali drát k budovám, odvíjený z cívky na povoze. Jakmile Sherman slezl z koně u celního úřadu na břehu Liffey, spatřil v ústí řeky temnou siluetu, ještě stále vně přístavu; při tom příjemném pohledu na obrněnec plující zvolna k nim pokýval spokojeně hlavou.

Na můstku USS Avengera se nacházel jeho velitel komodor Goldsborough a zachmuřeně hleděl na malého otrhaného muže v notně odřené čapce. Právě potahoval z keramické dýmky, která mu mezitím vyhasla, ale stále hodně čpěla.

„To je ono, synku," řekl cizinec kormidelníkovi. „Úplně zpomal. Drž se mezi majákem Poolbeg na levoboku a North

Bullem na pravoboku a popluješ středem kanálu."

Velká ocelová loď, při nízké rychlosti jen taktak kormidlující, zvolna vplouvala do Dublinského přístavu a ústí řeky Liffey.

„Jakou máte hloubku?" musel se zeptat Goldsborough.

„Je tu velká hloubka, kapitáne, jen co je pravda," ujistil ho lodivod. „Ale zavezu vás jen k celnímu úřadu. Tam u North Wallu můžete zakotvit. Drž se napravo od toho majáku, fajn, hochu."

Velká bitevní loď se pomalu šinula kupředu.

Nyní, když bitva započala, se v celním úřadu opět rozezněl oživený telegraf.

„Od generála Hookera, sire," hlásil telegrafista, podávaje Shermanovi složený papír. Tohle byla důležitá a opožděná zpráva; generál papír s klidem rozložil. Přečetl ho a přikývl.

„Hookerova brigáda právě vysedla z vlaku na shromaždišti, kousek od Monasterevenu. Dobrovolníci s koňmi už na ni čekali. Teď postupuje na kasárna v Curraghu. Jeho zvědové hlásí, že nezaznamenali žádné aktivity nepřítele, a Hooker doufá, že se s nepřítelem utká potmě."

Což by se však nestalo, pokud by poručík Knight z královských husarů dosáhl svého. Právě cvičil koně na kildarské cestě, když vepředu v rozlehlých polích uviděl zastavit vlak. Jen si ho letmo povšiml, dokud nezpozoroval, jak se z něj noří modře uniformovaní vojáci. Modří? Co to může být za pluk? Uvázal koně ke stromu u cesty a prodral se živým plotem, aby lépe viděl. Čelist mu v úžasu poklesla - pak se vzpamatoval a stáhl se zpátky za plot.

To nebyla britská vojska - to byli ti zpropadení Američané! Pamatoval si je dobře z dlouhého ústupu údolím Hudson.

Američané tady? Pro to mohl být jen jeden důvod.

„Invaze," procedil skrz zaťaté zuby, když se vytahoval do sedla. Zatracení drzouni. Rovnou Británii za humny.

Poklusem vyrazil na cestu - a když byl z dohledu vlaku, přešel do trysku. Musel o tom informovat generála v Curraghu. Bylo třeba varovat vojáky, aby povstali do zbraně. Na poslední přehlídce jich tam bylo skoro deset tisíc. Což bylo víc než dost na to, aby Yankeeům uštědřili výprask, který si tolik zasloužili.

• • •

Poručík Buchner vysoko ve zvonici Kristova kostela měl pěkný výhled na město, rozkládal se před ním celý Dublin. Nalevo tušil vodu, řeku Liffey, již bylo mezi budovami sotva vidět. Za sebou mohl pozorovat zeleň Phoenix Parku, zatímco před sebou mohl jasně vidět budovy a nádvoří Trinity College. Všude kolem byly kostelní věže a městské komíny - a taky dým stoupající z hořících budov. Muži tam dole bojovali - a taky umírali. A on byl tady, trůnící vysoko na špici kostela, na míle vzdálený od svých spolubojovníků a děl z 32. pennsylvánského. Ale přesto měl svůj úkol.

„Ještě nic?" zavolal na vojáka, který se krčil za zdí a usilovně cvakal klávesou telegrafu.

„Už to skoro mám, sire, dostal jsem odpověď - pak to bylo znovu přerušeno. Nebude to dlouho trvat - vyčkejte! Už to je."

„Zeptejte se jich, jestli už zakotvila ta loď - a kde."

Poručík Buchner znovu pohlédl do mapy, která byla připíchnutá k desce. Ještě jednou vyrovnal nastavení kompasu a zapsal si stupně na kompasové růžici. Tento plán vycházel skvěle, když ho nacvičovali. Ale v žáru bitvy se mohlo přihodit cokoli.

Komodor Goldsborough na palubě Avengera pocítil velkou úlevu, když se lodní šroub konečně zastavil a oni zcela bezpečně zakotvili u žulového nábřeží. Signalista na můstku vedle něj se díval dalekohledem do hořejšího podlaží celního úřadu.

„Mám ho, sire," zvolal. „Signalista Potter." Zahleděl se na pohybující se praporky. „Zpráva zní - jste připraveni přijímat?"

„To jistě jsme. Co říká."

„Dostřel… odhadován na devět set šedesát yardů. Směr podle kompasu -"

Informace byly předány do první věže, která se s rachotem pootočila a jedno z jejích děl povyjelo do výše.

„Palte v daném směru," nařídil kapitán.

Za mohutného zahřmění vyšlehly plameny a dým: utažená lana přivázaná ke břehu vlivem zpětného rázu zaskřípala a loď se rozkolébala.

„Nad!" zvolal Buchner, když střela explodovala dole v ulici. „Blíže k nám než k zámku. Dej signál, že o dvě stě yardů přestřelili. Snížit dostřel. Změnit směr o celý jeden stupeň. Sděl jim, že mohou znovu střílet - ale jenom jedno dělo najednou, abych mohl registrovat dopad."

Telegrafista poslal zprávu po nově instalovaném telegrafu do celního úřadu. Jakmile ji přeložili, byla předána signalistovi z Avengera, jenž ji praporky rychle tlumočil kolegovi na lodi.

Pár vteřin nato explodoval druhý granát. „To už je o hodně lepší." Buchner se usmál a zamnul si ruce. Zdálo se, že to nakonec půjde. „Sděl jim, že už zaměřili cíl a že mohou pálit podle libosti."

Pár minut nato začala na Dublinský zámek dopadat jedna střela za druhou.

Generál Sherman měl k dispozici dělostřelectvo - třebaže umístěné na palubě obrněnce. Byl to nový typ války, který tu vedli.

• • •

Generál Napier byl na zasedání štábu v Curraghu, když dovnitř vpadl poručík Knight. „Generále, sire, myslím, že tuto zemi napadli Američané. Viděl jsem vlak plný amerických vojáků. Vysedali. Táhnou tímto směrem."

„To snad ne," odvětil Napier. Byl to dobrý důstojník v poli, ale neměl rád, když se na něj šlo zhurta. „Ukažte mi kde," a pokynul k mapě visící na zdi.

„Tady, sire, celý velikánský vlak. Modré uniformy, pamatuji si je z údolí Hudson."

Napier přikývl. „To by vysvětlovalo, proč jsou všechny telegrafní linky mimo provoz. Je-li za tím nějaká invaze, bylo by snadné sehnat několik místních, aby si tu sabotáž vzali na starost. Jsem si jist, že by jim udělalo velikou radost, kdyby mohli narušit naše komunikace." Rozhlédl se kolem po shromážděných důstojnících. „Pánové. Jdeme do války."

• • •

Zvědové generála Hookera ohlásili kontakt s nepřítelem. V plné síle - a byla to jízda. Polovina z jeho mužů byla právě na cestě přes zoraná pole, a to by nebylo dobré.

„Stáhněte se zpátky k poslednímu živému plotu. A přivezte gatlingy - budeme je potřebovat."

Když se dvě armády střetly, požár se rozhořel ještě zběsileji. Britové se kryli před americkými rychlopalnými puškami. Generál Napier viděl, že jejich postup se nějak zadrhl, a nařídil jízdě, aby Američany obklíčila. „Vezměte je zezadu a uzemněte je. Pak vtrhněte mezi ně a zabíjejte."

Kavalerie vyrazila do útoku přes zelená pole, přeskakujíc cestou ploty. Byl to skvělý terén pro těžké husarské šavle. S řevem se vrhli na zteč.

Spěšně přivezené gatlingy zahájily prudkou zničující palbu. Koně divoce ržáli a padali, a s nimi i vojáci, které kosila olověná smršť. Za pár okamžiků bylo po útoku, kavaleristé byli na kusy, všichni pobiti.

Generál Napier o tom ještě nevěděl, ale bitva o Curragh byla již v podstatě prohraná. Jeho muži byli stateční vojáci a dobří bojovníci. Ale nemohli se měřit s touto novou smrtící zbraní.

Když byl útok zlomen, muži generála Joea Hookera opět vytáhli kupředu. Gatlingy byly připraveny rozdrtit jakýkoliv odpor, který by jim stanul v cestě.

Krajně šokující zprávy

Důstojník vyběhl ze dveří budovy jízdní gardy a uháněl přes nádvoří. Dva kavaleristé na koních před strážnými budkami nehnuli ani svalem, přesně jak byli vycvičeni. Ačkoliv se koutky očí dívali, jak v jezdeckých botách dupe po dlážděnísměrem k nim.

„Vy!" křikl. „Vojíne Browne. Vezměte si tohle!"

A vrazil strážníkovi do ruky navlečené v rukavici list papíru.

„Zavezte to do Buckinghamského paláce - ministerskému předsedovi. Je na setkání s královnou. Dejte tu mizernou šavli z cesty a jeďte!"

Byl to naprosto jasný rozkaz, který bylo zapotřebí uposlechnout. Brown popadl list papíru a zasunul šavli zpátky do pochvy, pobídl ostruhami koně do pohybu a odcválal na Whitehall. Chodci se za ním otáčeli a zírali s ústy dokořán. Byl to jeden ze strážných, kteří byli formálně umístěni před objektem jízdní gardy, s chocholatou ocelovou helmou, nablýskaným límcovým okružím, a nyní tu divokou rychlostí uháněl pryč. Prodral se mezi drožkami a zahnul na Mall. Zatímco cválal touto ulicí, podařilo se mu zahlédnout papír, který vezl; vyjekl údivem a popohnal svého koně ještě o něco víc.

Projel palácovou bránou a s rachotem se přehnal dlážděným nádvořím. Jeho kůň se vzepjal, když prudce zatáhl za otěže, poté seskočil na zem.

„Pro ministerského předsedu!" vykřikl, když se prohnal kolem užaslého portýra ve svých hromotluckých vysokých botách.

Lord Palmerston si byl jistý, že královna chápe jen málo z toho, co se právě dozvídá. Přesto chtěla osobně vidět každý rozkaz a každé vládní rozhodnutí. Ne poprvé zalitoval, že tu už není princ Albert. Muž inteligentní a rozhodný. A ne tahle vytřeštěná, kyprá žena, pomyslel si bezcitně. Pochyboval, že rozumí jednomu slovu z desíti. Lord Russell zatím odhrkával všechny ty úmorné a nudné administrativní detaily o posledním zvýšení daní. Přestal v okamžiku, kdy se po krátkém zaklepání rozletěly dveře a dovnitř hlučně vpadl kavalerista.

„Telegrafní zpráva, jakási naléhavá záležitost pro lorda Palmerstona," zvolal.

Posel se s dupnutím zastavil, samý rachot a řinčení, když se postavil do pozoru a zasalutoval. Královně Viktorii poklesla čelist. Palmerston natáhl ruku a chňapl po papíru, přečetl první tři slova a nahlas vyjekl:

„Dobrý Bože!"

„Co to má znamenat?" křikla Viktorie, které se již začínal zmocňovat hněv.

„Američané…" Palmerston se slovy přímo kuckal: „Američané - podnikli invazi do Irska."

Kavaleristovy boty vrzaly a ostruhy řinčely, jak nemotorně couval z místnosti v nastalém tichu.

„Co to říkáte?" zvolal lord Russell. „Od koho to je?"

Palmerston nahlas přečetl podpis: „Generál Tarbet. Má na povel obranu Belfastu." Palmerston strašně zbledl a ruce se mu roztřásly.

„Židli pro lorda Palmerstona!" zavolal Russell na sluhy, když převzal telegram z třesoucích se rukou ministerského předsedy. Nahlas jej přečetl:

„Jsem nucen ohlásit, že Američané v současné době podnikají invazi do Irska. V Belfast Loughu se nachází válečná loď, která ostřeluje naši pobřežní obranu. Všechno telegrafní spojení bylo přerušeno. Nemohu kontaktovat Dublin ani Londonderry. Telegraf do Skotska byl rovněž přerušen. Ve městě je slyšet kanonáda. Pokud tuto zprávu obdržíte, bude

to znamenat, že kapitán Otfried z mého velitelství se úspěšně přeplavil do Skotska. Vyslechněte ho ohledně dalších informací prostřednictvím telegrafu, který tuto zprávu doručil."

„Pošlete mi pro kočár!" křikl lord Palmerston, jenž se vrávoravě zvedl, už trochu více při sobě. „Rozešlete zprávy na ministerstvo války a královské námořnictvo, mému kabinetu. Mimořádné zasedání kabinetu - okamžitě."

„Co to všechno znamená?" zaječela Viktorie. „Co se to děje?"

Palmerston už měl sám sebe plně pod kontrolou, ačkoliv jeho bledá tvář byla posetá skvrnami a lesklá potem. „Zdá se, madam, jako kdyby Američané na lest odpověděli lstí. Jejich útok na Mexiko byl zřejmě stejně reálný jako náš útok na Bahamy. To jest - nereálný. Jejich flotila nevyplula do Tichého oceánu, jak nám bylo s takovou vážností ohlášeno. Místo toho připluli sem a napadli Britské ostrovy. Zaútočili na Irsko - a my o tom nic nevíme! Nic víc než pár těchto slov!"

Uklonil se a pozpátku vyklopýtal z místnosti. Slyšel ještě, jak za ním královna volá, ale neodpověděl.

Zasedací místnost kabinetu bouřlivě hlučela, když ministerský předseda otevřel dveře. Politici, armádní a námořní důstojníci na sebe navzájem pokřikovali, dožadujíce se informací, ale marně.

„Ticho!" zařval Palmerston. „Chci tu mít ticho!"

„Co je to za nesmysl s tou invazí?" zvolal vévoda z Cambridge, když rozrazil dveře a vešel dovnitř, těsně v patách brigadýra Somervilla.

„Jen tohle," řekl Palmerston. „Přečtěte si to sám." A podal mu telegram. „Potřebujeme zjistit víc. A to okamžitě."

„HMS Conqueror je nyní v Portsmouthu," zvolal admirál Sawyer.

„Ihned telegrafujte do Portsmouthu," odvětil Palmerston. „Sdělte jim, co víme. Řekněte kapitánu lodi, aby okamžitě vyplul k Irsku. Potřebujeme zjistit, co se to tam děje."

Brigadýr Somerville mezitím tichým hlasem mluvil k vévodovi z Cambridge, který poslouchal a přikyvoval. „Potřebujeme informace o nepříteli," řekl Somerville. „Kde se nachází, v jakém počtu…"

„Potřebujeme mnohem víc než to!" Vévodova tvář nyní sálala jasně rudou barvou. „Potřebujeme je vymazat z povrchu zemského!"

„Ale Vaše Milosti, bez informací nevíme, kde zaútočit. Navrhuji průzkum bojem. Královnini vlastní cameronští horalé teď budou v kasárnách v Glasgowě. Měli bychom tam mít aspoň setninu, jež by povstala do zbraně. V Clydu bude loďstvo. Dalo by se ihned zabrat nějakou loď a transportovat ta vojska do Severního Irska. V rybářském přístavu Carnlough, v Carnloughském zálivu, kde by mohlo být vhodné místo k vylodění. Je to mimo dohled Larne, kde byla spatřena ta nepřátelská válečná loď. Ale ne víc než třicet mil severně od Belfastu. Mohli by to zjistit, kdyby -"

„Hovno zjistit - chci je zastavit, zničit, do jednoho vyhladit!"

Křičel tak hlasitě, že místnost ztichla a všichni ho poslouchali. Vévoda se obrátil na přítomné, ramena nasupená, chřípí rozšířené, jako býk chystající se k útoku:

„Chtějí válku? Budou tedy mít válku. Chci všechna vojska z glasgowské posádky okamžitě do Irska. Pak chci kompletní mobilizaci, v celé zemi. Povstat do zbraně! Povolejte selskou jízdu. A ta válečná loď, kterou posíláme na výzvědy - jakže se jmenuje?"

„Conqueror," řekl admirál.

„Bude mít za úkol víc než jenom čmuchat. Až zjistí, co se v Irsku děje - a pošle nám o tom zprávu - převelte tu loď do Carnloughského zálivu. Američané budou mít své námořnictvo na moři. Chci ochránit naše vojska. Bez ohledu na to, co si Američané myslí o svém počínání v Irsku, bez ohledu na to, co dělají, budou zastaveni!" Otočil se k Somervillovi a ukázal na něj prstem: „Vydejte rozkazy!"

Somerville neměl na výběr. Postavil se do pozoru. „Ano, sire," hlesl. Otočil se a sám se vydal dolů do telegrafní kanceláře. Již cestou koncipoval jednotlivé zprávy. - Mobilizace všech záložních vojáků v Glasgowě. Obou pluků. Výdej munice před opuštěním kasáren. Naplnit láhve s vodou, nouzové příděly potravin na týden. Polní děla? Ne, trvalo by velice dlouho, než by je shromáždili a přemístili. Pojedou za nimi v dalších lodích. První jednotky budou provádět průzkum bojem. V téhle chvíli byla nejdůležitější rychlost. Napsal rozkazy a předal je telegrafistovi, potom vytáhl vázaný notes s telegrafními spojeními. Zhotovil seznam hlavních kasáren a pluků. Jízdní garda, královský pluk fyzilírů, zelení Howardi, ti všichni. Poté napsal rozkaz ohledně všeobecné mobilizace.

„Ihned pošlete ten rozkaz všem těmto jednotkám," pravil a předal seznam hlavnímu telegrafistovi. „Chci od každé z nich potvrzení, že rozkazy obdržely."

V Glasgowě se v odpoledním dešti hlasitě rozezněly polnice a vzápětí halasné povely seržantů, dusot běžících nohou. Podplukovník McTavish - zdejší velitel - byl starý veterán - měl k dispozici zkušené vojáky a profesionály. Byli zvyklí na rychlé akce a ještě rychlejší rozhodnutí. Pár minut nato už se dlažba před kasárnami rozezněla pod údery koňských kopyt, jak jeden štábní důstojník vyrazil tryskem ke kancelářím plavebních společností na březích řeky Clyde. O jejich profesionalitě svědčilo, že za soumraku už vyzbrojení vojáci v plné polní mašírovali z kasáren za doprovodu dud, postupujíce k dokům. Když nastupovali na zrekvírované parníky, slyšeli zlostné výkřiky nucené vysazených pasažérů, kteří se snažili objevit svá zavazadla.

Byla to pomalá přeplavba do Irska - nejprve po Firth of Clyde a pak přes Irský kanál. Pomalá záměrně, protože zatímco vojáci nastupovali, kapitáni obou lodí se poradili a dohodli na tom, že k irskému pobřeží raději dorazí až za úsvitu. Vylodění v noci by bylo nemožné.

Moře bylo za rozbřesku klidné, žádná další loď nebyla v dohledu, když se vplížili do Carnloughského zálivu a zakotvili. Na vodu byly spuštěny lodní záchranné čluny a započalo poněkud jednotvárné přepravování vojáků na břeh.

První byla vysazena rota G.

První vojáci, v rozvlněných skotských suknicích, mašírovali po pobřežní silnici na jih dávno předtím, než byl na břeh přepraven poslední pluk.

„Vyšlete napřed nějaké zvědy," nařídil major Bell na čele průvodu. Nechtěl, aby je na pochodu něco zaskočilo; staršina je vyslal poklusem kupředu.

Poblíž vesnice Saint Cunning pochodující špalír míjel jednoho farmáře, který na poli vybíral brambory. Dva vojáci ho dostrkali k majoru Bellovi.

„Tvé jméno?"

„O'Reardon, vaše ctihodnosti."

„Nedošlo tu k nějakým vojenským srážkám?"

„Tady ne, sire. Ale z Belfastu bylo slyšet kanonádu, potom i z Larne. Začalo to za úsvitu. Jasně jsme to slyšeli, jen co je pravda. Poslal jsem mladého Briana, aby se zaběhl podívat, co se to děje. Dostal se jen k Ballyruther, dole na silnici. Když šel přes vesnici, z krámu se vynořili dva vojáci a čapli ho. Kristepane, ti ho vyděsili, že byl úplně bez sebe."

„Angličtí vojáci?"

„To ne, povídal. Nějací cizinci. Měli na sobě takové hnědé uniformy a mluvili tak směšně, že jim sotva rozuměl. Obrátili ho zpátky, ale nic mu neudělali. Měl dokonce tu drzost, aby se jich optal, co se to děje. Zasmáli se a jeden z nich řekl, tohle mi Brian pověděl - přijeli jsme vás osvobodit."

„No jistě." Major Bell naškrábal do bloku nějakou zprávu a pokynul kurýrovi. „Pro plukovníka." Když si pak zavolal staršinu, vyznačil na mapě novou cestu.

„Hlavní uskupení teď tu vesnici obejde. Já si ale vezmu jednu rotu, abych zjistil, kolik je tam nepřátelských vojáků. Uvidíme, jestli se nám nepodaří odvést pár zajatců."

„Ano, sire," řekl staršina s úsměvem. Už příliš dlouho trčeli v kasárnách. Byl čas zasáhnout do boje.

Ten na sebe nenechal dlouho čekat. Když postupovali po cestě dolů k vesnici, v oknech kamenných domů zarachotily pušky. Když vojáci zalehli, hledajíce úkryt, spustila šílená palba, až kulky trhaly listí na stromech, odrážely se od kamení a rozrývaly zem.

„Zpátky!" nařídil major. „Zpátky ke kamennému plotu."

Podle zvuku střelby to vypadalo, že čelí celé rotě vojáků. Podobně jako ostatní důstojníci britské armády, ani on nikdy předtím neslyšel o dělu Gatling.

Trubte na poplach!

Kapitán Frederick Durnford obědval na břehu spolu s admirálem Cousinsem, velitelem plymouthské královské loděnice. Jídlo bylo výborné a portské, jež následovalo potom, to byl vskutku vzácný ročník. Kapitán Durnford si právě nalil pořádnou sklenku, když na dveře zaklepal nějaký důstojník, vešel dovnitř a předal admirálovi zprávu na papíře.

„Cože? Cože?" řekl admirál, když papír rozložil; odtud právě pocházela jeho přezdívka, kterou každý ve flotile - až na něho - znal. Rychle si zprávu přečetl, pak se obrátil na Durnforda, ve tváři užasle prázdný výraz. „Copak tam na admiralitě úplně zešíleli - nebo je to pravda?"

„Nemám tušení, sire. Copak tam stojí?"

Cousins usilovně lovil slova: „Vyznívá to v tom smyslu, že Američané napadli Irsko. Že útočí na Belfast. Všechno spojení s Irskem bylo přerušeno. Poštovní parníky nedorazily. Poslední část je adresována vám. Máte rozkaz vyplout s Conquerorem a zjistit, co se tam děje."

Dunfordova židle se bez povšimnutí zřítila na podlahu, jak prudce vyskočil na nohy. „S vaším svolením, admirále, mohu-li, co nejdříve…"

„Jenom běžte, člověče, tak běžte. A pošlete nám sem co nejdříve zprávu. Mám dojem, že to celé je nějaký strašlivý omyl."

Kapitán Durnford v tomhle nesouhlasil. Admiralita, navzdory všem svým nedostatkům, by se nemohla dopustit tak kolosálního přehmatu. V Irsku se dělo něco moc, moc špatného, tím si byl jist. Když se vrátil na loď, zjistil, že mezitím byly po telegrafu doručeny detailnější rozkazy a jenom čekaly, až on nastoupí na palubu Conqueroru. Pečlivě si je pročetl. Nařídil svým důstojníkům na můstku, aby připustili páru, pak rozvinul na stole mapy a ukázal na cíl plavby.

„Tady," pravil. „Po setmění pomalu obeplujeme The Lizard a Land's End. Držte kurs na Irsko, přistaneme přesně tady u Old Head of Kinsale. Musíte mít na paměti, že v tomto okamžiku nikdo z vlády nemá sebemenší ponětí o tom, co se v Irsku děje. Až na tu jedinou zprávu z Belfastu operujeme v temnotě. Jak si umíte dobře představit, na vysokých postech teď zavládl velký neklid. Nemají vůbec žádné informace o tom, co se tam děje - ať na pevnině nebo na moři. Byly již ale zahájeny jisté akce. V Carloughském zálivu, severně od Belfastu, probíhá výsadek vojsk. Po provedení průzkumu máme po telegrafu ohlásit výsledky. A poté okamžitě vyplout na sever, abychom podpořili tamní vyloďování." Poklepal prstem na mapu Irska, na pobřeží jižně od Corku. „A teď chci, aby se tady vylodilo pár mariňáků s dobrým důstojníkem - vy Struttene." A pokynul prvnímu důstojníkovi. „Vezměte je do vnitrozemí, do Kinsale. Tam jsou policejní kasárna. Zjistěte, jestli někdo neví, co je to tam za neplechu. Pořádně si to rozvažte, poněvadž jenom hodinu po rozednění se máte vrátit zpátky na pláž."

Zachmuřeně pohlédl vstříc neznámé budoucnosti. „Již za úsvitu bude loď u Corku. Nemám tušení, co zjistíme. Avšak jedno vím zcela jistě, nepopluji s touhle lodí do boje - jakkoli je to snad lákavé. Whitehall chce informace - ne vojenské srážky. A to samé platí pro vás, poručíku. Je to naprosto jasné?"

„Ano, sire."

„Postarejte se, aby to pochopil každý z vaší vyloďovací skupiny. Pokud se stanou terčem útoku, pak se mají samozřejmě bránit. Na vás je, abyste dohlédl, že se do takové situace nedostanou. Chci informace - nikoli hrdinské

činy."

„Udělám pro to maximum, sire."

Potmě vypluli na sever. Pokud byla v Irsku válka, vypadalo to, že nijak neovlivnila přímořský obchod. Světlo na Old Head of Kinsale zářilo ve tmě. Conqueror se přiblížil k majáku a v hluboké vodě u mysu poněkud přiškrtil motory. Byl spuštěn lodní člun, nejnovější typ s vlastním parním pohonem. Se dvěma četami královských mariňáků na palubě zamířil potmě ke břehu. Obrněnec poté vyrazil znovu na moře, motory stále přiškrcené; za úsvitu měl opět připlout k ústí řeky.

Za rozbřesku se velká loď šinula zvolna kupředu, zatímco důstojníci stáli na můstku s triedry a dalekohledy namířenými na břeh.

„Támhle na pravoboku, sire, to je Charles Fort."

„A James Fort za vodou naproti ní."

Obě pevnosti se jasně rýsovaly proti západnímu nebi - ale jen jako ostré černé siluety, dokud slunce nerozjasnilo východní horizont. Kapitán Durnford kolečkem zaostřil dalekohled, pozoruje vrcholek pevnosti, zrovna když se ho dotkly sluneční paprsky. Byla tam vlajka, jež schlíple visela - pak se ale rozvlnila, když ranní vánek zachytil její látku.

„Co to vidím!" vyjekl jeden důstojník. „Tam na té pevnosti jsou hvězdy a pruhy!"

„Myslím, že je to tak," řekl Durnford a spustil dalekohled. „Zastavte motory."

Jeho loď to měla ještě kousek a nyní plynule vklouzávala do ústí řeky. Hned za pevnostmi bylo vidět, že nábřeží se ostře stáčí doleva. Jak se jim v zorném poli postupně zjevoval vnitřek ústí řeky, pozorovali zvětšující se masu v podobě nějakého obrněnce, jenž tam byl zakotvený.

„Plnou parou nazad," nařídil kapitán, dívaje se zachmuřeně na ten černý neznámý tvar. „Mohu popravdě říci, že tohle plavidlo není součástí královského námořnictva."

Lodní šroub se zařízl do vody a mohutně rozvířil a zpěnil okolní hladinu. Za okamžik už se pohybovali pryč od černého nebezpečí v podobě válečné lodi, která - pokud je viděla, což bylo jisté - neučinila žádný pohyb směrem k nim. Byl vidět její kotevní řetěz a z komínu jí stoupal tenký úponek kouře. Že si cizí lodi dobře všimla, to se potvrdilo vzápětí, když se obrovská dvouhlavňová věž na přídi s rachotem natočila jejím směrem. Potom se mezi nimi zjevil mys a zlověstně vyhlížející válečná loď znovu zmizela z dohledu.

„Kapitáne," ozval se podporučík. „Jsem si jistý, že tu loď znám. Viděl jsem ji u mexického pobřeží. Je to USS Virginia, dvě věže, v každé dvě děla. Byla spuštěna na vodu letos v létě."

„Věřím, že máte pravdu; byla popsána v nedávných zprávách admirality. Nasadit kurs na Old Head of Kinsale."

Na můstku panovalo ticho, ne však dole na palubě či v důstojnické menze.

„Yankeeská loď - tady v irských vodách. Co to může znamenat?"

„Znamená to, že ti zatracení Yankeeové vtrhli do naší země - přece jste tam viděli jejich vlajky. Jejich vojska se tu musela vylodit, třeba došlo i k irskému povstání, možné je vše. Jisté však je, že jsou tady, a není jich málo, když mohli dobýt a obsadit ty pevnosti."

„Strutten už určitě něco zjistil; měl by vědět, co se stalo."

Když obepluli ústí řeky, bylo už úplné světlo, a loď zamířila na jihozápad na místo setkání u Kinsale. Když se přiblížili k mysu, bylo vidět, že lodní člun na ně již čeká. Shodili do člunu lanový žebřík a poručík Strutten už po něm stoupal vzhůru, ještě než ve člunu zahákli konce lan. Čekajícím důstojníkům neřekl nic a pospíšil si dolů, aby navštívil kapitána.

„V ústí řeky kotví americká válečná loď," pravil kapitán. „I dvě tamní pevnosti byly obsazeny."

„Je to mnohem horší než to," pravil pohnutě poručík zastřeným hlasem. „Mluvil jsem s kapitánem policie v Kinsale. Dav je obklíčil v kasárnách, jenže útočníci utekli, když viděli naše děla. Byl předtím v Corku, hovořil s lidmi, kteří utekli z města, protože tam zuřila regulérní bitva. Žádné detaily, všude se bojovalo, viděl však vojáky a vlajky. Město je dobyto. Vojáci jsou všude a nad branami zkřížené americké prapory. Žádné vylodění ale neproběhlo, tím si byl jist. Mluví se o vlacích, jež vyjely z Limericku, směrem na Dublin. Telegrafní linky byly přerušeny, takže nejsou k dispozici žádné skutečné informace, jen spekulace a zvěsti."

„A fakta. Víme, že nepřítel byl v Belfastu - a teď v Corku. Dá se čekat, že i Dublin se stane terčem útoku. Došlo k výpadům, zbabělým výpadům. Náš suverénní stát byl bodnut do zad!"

Kapitán Frederick Durnford, dočista frustrovaný a kypící vzteky, praštil pěstí do okenního rámu.

„Země se to musí dozvědět. Milford Haven ve Walesu, to je nejbližší přístav s telegrafní stanicí. Nasadit zmíněný kurs, plnou parou vpřed. Hned jak naloží člun zpátky na palubu. Anglie se musí dozvědět o plném rozsahu té pohromy!"

Zachmuřeně sklouzl zrakem podél irského pobřeží k severu. „Až to uděláme, budeme se muset jet podívat, jak si vedou naše vojska v Carnloughské zátoce."

Potíže na severu

83. pěší pluk v kasárnách na North Queen Street, důkladně zbudovaném a robustním komplexu budov, kladl při útoku na Belfast silný odpor. Generál Robert E. Lee, jenž velice dobře věděl, že děla Gatling jsou určena především proti vojskům v poli, ne poprvé zalitoval, že se nemůže spolehnout na žádnou dělostřeleckou podporu. Teprve až 33. mississippský vzal útokem dělostřelecká kasárna severně od kasáren pěchoty, vítězství v bitvě se přiklonilo na americkou stranu. V kasárnách byly uskladněny kanony, staré dvanáctilibrovky s hladkým vývrtem hlavně, jež střílely ocelovými koulemi. Ještě než byli přemoženi poslední obránci, generál Longstreet je nechal vytlačit na cvičiště. Ze stájí byli vyvedeni a zapřáhnuti koně, zatímco sekerníci rozsekali vrata do prachárny. Longstreet nahlédl dovnitř, pak své

muže pohybem ruky zadržel opodál.

„Tam všude na dlažbě je střelný prach. Všichni si sundejte boty - každý, kdo tam půjde, bude bos. Kdyby nějaký cvoček v podrážce vykřesal na dlažbě jiskru, všichni vyletíme na pravdu boží."

Sudy střelného prachu spolu s koulemi byly opatrně naloženy na kolesny, koně byli zapřáhnuti a Longstreet se svými muži vyrazil za děly, aby se vrátil zpět ke kasárnám pěchoty. Střelba za nimi postupně umlkala, jak se poslední obránci vzdávali; ovšem vepředu byla stejně intenzivní jako prve.

Příjezd tří kanonů všechno změnil. Kasárna byla sice bytelně postavená, ale nebyla to žádná pevnost. Dřevěná vrata a okolní zdivo byly brzy rozstříleny dělovými koulemi. Lee nařídil útok na bodáky, při němž, za bouřlivého pokřiku, bylo rozdrceno těch několik obránců uvnitř. Jakmile byli odvedeni zajatci, generál Lee si v tamních kancelářích zřídil hlavní stan.

Jak zprávy jedna za druhou přicházely, generál si na tváři povolil nepatrný úsměv. Zámek Carrickfergus byl ostřelován z moře a vzdal se.

„Zbylí obránci na ulsterské železniční stanici se vzdali, generále," hlásil kapitán Green. „Zdá se, že to byl poslední silný opěrný bod."

„Jaké jsou ztráty?"

„Zažil jsem už horší," odvětil Green a podal mu seznam. Když ho Lee vzal do ruky, vpadl dovnitř posel se zprávou; Lee se na ni podíval.

„Potíže na severu." Sklonil se nad mapou. „Hlídka, kterou jsme vyslali podél pobřeží přes Larne na sever, se ocitla pod palbou, k silnému odporu došlo ve vsi jménem Ballyruther. Prý skotské jednotky, vojáci v suknicích. Zprávu předal plukovník Clebourne. Říká, že vytáhne se zbytkem své divize z Carrickfergusu, aby je podpořil."

Lee se při pohledu na britskou vojenskou mapu zamračil. „Pokud víme, severně od nás nejsou žádná nepřátelská vojska. A nejsou tam ani žádná větší města. Je tam pouze tahle pobřežní silnice, vedoucí mezi horami ve vnitrozemí a pobřežím. Podél pobřeží jsou jen menší vesnice, nemáme žádný záznam o kasárnách či vojenských leženích."

Major Howard byl zmaten. „Tak odkud se tam vzali?"

„Odsud," řekl Lee a ukázal na mapu. „Malé přístavy, zátoky - a jen kousíček přes moře do Skotska. Myslím, že teď už můžeme s jistotou předpokládat, že Britové o naší přítomnosti vědí. Pošlete Clerbourneovi posily - a taky ty kanony s hladkými vývrty. Mají nějaké gatlingy?"

„Pouze jeden, sire."

„Pošlete jim čtyři další. Už se nám podařilo navázat spojení s jihem?"

„Spojařské čety jsou v terénu. Objevili jedno přerušení a nahlásili to. Postupují podél vedení dále na jih. Říkají, že to bude přerušeno na více místech."

„Dejte mi vědět přesně v okamžiku, kdy bude vedení průchozí až do Dublinu. A co Stalwart? Je stále ještě v přístavu v Larne?"

„Ano, sire. Zadrželi poštovní parník, který jezdí do Skotska, a ukořistili ho."

„Mají přece důležitější věci na práci. Je v tamním přístavu telegrafní stanice?"

„Ano, sire. Obsluhuje ji náš vlastní telegrafista."

„Pak pošlete zprávu na Stalwart. Ať ten trajekt zneškodní, aby nemohl opustit přístav. Řekněte jim, ať vyrazí podél pobřeží na sever a zjistí, odkud se ta vojska berou. Pak mi přiveďte koně - a sobě taky, Greene. Chci na vlastní oči vidět, co se tam děje. Longstreete, svěřuji vám tu velení, dokud se nevrátím."

• • •

Byl to plukovník Roberts, kdo přinesl telegrafní zprávu generálu Shermanovi v Dublinu. „Generál Jackson oznamuje ukončení bojů v Corku," řekl, třímaje v ruce zprávu, která právě dorazila. „Britové vědí, že v Irsku se něco stalo. Jeden z jejich obrněnců se tam zajel podívat, ale Virginia ho vyprovodila."

Sherman si vzal papír a přečetl jej. „Tady nám to vyšlo přesně podle plánu - a v Corku taky. Vzorové tažení, vítězství na všech frontách. Jenže - copak se to děje na severu? Musím vědět, jak daleko dorazil generál Lee."

V půli odpoledne byla poslední přerušení opravena a linka mezi Belfastem a Dublinem byla zprovozněna. První informace byly spěšně doručeny Shermanovi, který si svazek papírů rychle pročetl, zatímco jeho štáb mlčky přihlížel.

„Vylodění proběhla skvěle. Na plážích severního pobřeží nikde nedošlo k žádnému odporu. Naše informace byly správné. Nebyla tam posádkou žádná vojska. Podle plánu dorazili do Belfastu. Nyní však čelí útoku skotských jednotek severně od města. Lee je toho názoru, že Britové vysadili vojska na pobřeží severně od Belfastu. Z toho důvodu vyslal na průzkum USS Stalwart a sám je nyní na cestě na frontu." Sherman upustil zprávu na stůl. Generál Meagher ji vzal a přečetl si ji, poté ji podal ostatním štábním důstojníkům. Sherman se obrátil a vykoukl z okna, pohled chladný a zahleděný do dáli. Viděl za Dublin až do Ulsteru a tam do sebe zakleslá vojska.

„Mně se to ani trochu nelíbí. Sever, to byla vždycky neznámá veličina, a nyní se nám to potvrzuje. Na jihu jsme uspěli. Všechny pobřežní pozice byly obsazeny, a obsazeny podle plánu. Jelikož pobřežní obrana je teď v našich rukou - a v každém větším přístavu je obrněnec - pro britské síly bude nesmírně obtížné uskutečnit podél východního pobřeží nějaké rozsáhlejší vylodění. Naše námořnictvo má moře prozatím pod kontrolou. Tady se můžeme ubránit." Natočil si židli zpátky a promluvil ke svému štábu:

„Musíme zachovat odvahu. Pošlete ihned telegram generálu Jacksonovi v Corku. Chci, ať pošle alespoň půlku svých vojsk sem do Dublinu, aby se připojila k nám. Ať přiveze i všechny kanony, které ukořistil. Generále Meaghere, vy a vaši muži z irské brigády musíte uhájit obranné pozice, jež máme nyní v držení. Já posílám 15. pensylvánský a 10. newyorský na pomoc Leeovi."

Znovu se zahleděl na mapu. „Až dorazí vojska generála Jacksona, pošlu je do Belfastu. Generál Lee se musí udržet." Obrátil se ke kapitánu Greenovi:

„Pošlete také zprávu kapitánu Goldsboroughovi na palubě Avengera. Zpravte ho o zdejší situaci. Povězte mu, že má zůstat v Dublinu, protože jeho děla jsou potřebná pro zdejší obranu. Ale pokud zjistím, že jeho obrněnec je zapotřebí na severu, musí být připraven okamžitě vyplout."

Bylo to poprvé, co byla železniční trať z Dublinu do Belfastu využita při invazi. Muži z 15. pensylvánského zvolna připochodovali na stanici. Byli vzhůru už více než šestačtyřicet hodin a z toho půlku času strávili v boji. Jejich proviantní důstojník se postaral o to, aby měli plné brašny s náboji. Než nasedli na vlak, čekalo tam na ně teplé jídlo. Do několika minut byla většina z nich v limbu. Jsou to velice dobří vojáci, pomyslel si generál Sherman, když pomalu kráčel podél vlaku a díval se okny na spící postavy. Potřebovali si odpočinout.

On ostatně taky, ale na to nebyl čas. Mohl spát až poté, co budou posily na cestě na sever. Děla z Dublinského zámku byla nyní místními vozky převážena ulicemi na nádraží. Prach a střelivo měly následovat, a taky gatlingy, poté bude zapotřebí další a další munice. Vlaky, jež invazní vojska využila, aby se sem přepravila z Galwaye, se tam musely zase vrátit, aby přivezly munici, která se právě vykládala z přepravních lodí pro vojáky. Jeho štáb se o to všechno postará. Byli to dobří a zdatní důstojníci. Koneckonců, možná by si už mohl trochu odpočinout.

• • •

Kůň generála Roberta E. Leea byl zdatný lovecký oř. Sice nebyl ani způli tak dobrý jako jeho Traveller, přesto byl ucházející. Vytrvalým cvalem předjel koňmo tažené gatlingy, poté i pochodující vojska. Kapitán Green na o něco pomalejším koni mu sotva stačil.

„No tohle, to je přece starý Bobby Lee!" zvolal jeden voják, když se Lee prohnal kolem, a všichni propukli v mohutný jásot. Zamával jim kloboukem a zamířil za zvukem střelby. Jak se blížil, byla pořád hlasitější, a když uslyšel kulky, jak sviští v korunách stromů nad ním, sesedl. Green se k němu připojil a společně vedli koně kupředu. Za zátočinou přišli k jednomu mohutnému dubu, pod kterým leželi dva vojáci v šedých uniformách. Jeden měl ovázanou hlavu a zdálo se, že je v bezvědomí. Ten druhý, s prýmky seržanta, měl ruku zavěšenou na pásce. Když je spatřil, levou rukou se dotkl krempy klobouku.

„Plukovník mne poslal zpátky s Calebem, generále. Když viděl, že nemůžu střílet z děla ani z ničeho jiného, a Caleba, jak je na tom mizerně."

„Jaké zprávy máte o situaci?"

„Pěkně špatný, dokud se tam neobjevil on se svými muži. Dřepíme za jednou kamennou zdí, a vtom se na nás Skoti hrnou z obou stran. Další a další."

Lee se pomalu otočil a generálským zrakem si přeměřil terén. Pak vytáhl britskou vojenskou mapu, kterou měl k dispozici, a přivolal k sobě Greena.

„Pokud mohu soudit, boj se odehrává asi tady. Co chci, je nová obranná linie u těchto vesnic. Cokermain a Carncastle. Mezi kopci a pobřežím. Zajistí nám přirozený úkryt." Ze sedlového vaku vytáhl blok a napsal rychle zprávu, potom ji podal kapitánovi.

„Za námi se blíží posily. Předejte jim tento rozkaz. Chci, aby utvořily palebnou linii tady na těch polích, nalevo i napravo, s využitím kamenných zdí, které jsme cestou míjeli. Přes cestu natáhněte nějaké stromy a za ně postavte gatlingy. Chci, aby pak co nejrychleji vyslali spojku se vzkazem, že je to hotové, abychom se do té pozice mohli stáhnout."

Pobočník odcválal pryč a Lee dal seržantovi podržet koně - pak se vydal pěšky za zvukem boje.

Plukovník Clebourne měl štáb v jedné zchátralé stodole, nyní hojně prostřílené kulkami.

„Držíš je, Pate?" zeptal se Lee, když vešel.

„Rád vás vidím, generále. Jen taktak. Ale munice dochází a já si nemyslím, že bychom dokázali zadržet ještě jeden útok na bodáky, jako byl ten poslední."

Obránci byli roztažení v tenké linii napravo i nalevo. Většinou se ukrývali za živými ploty či v úvozové cestě. Střelba byla jenom občasná a nejednotná - dokud se zpod kopce mimo zorné pole neozval mohutný ryk z hrdel nepřátelských vojáků. Další útok v plném proudu. Střelba teď byla skoro nepřetržitá.

„Drž je, jak nejdéle to půjde, Pate. Hned za mnou se blíží posily. Přemísťuji je do obranné pozice ve vašem týlu. Jakmile budou tam, můžeš své muže stáhnout."

Dělo Gatling zmlklo, protože mu došla munice; kanonýři odstranili spouštěcí kliku, čímž ho vyřadili z provozu. Nebylo možné, aby ho na ústupu vzali s sebou. Obránci nyní měli jen pušky spencrovky - a poslední trubičky s patrony.

Bylo to akorát na to - vskutku jenom taktak - aby zlomili útok nepřítele. Tucet vojáků v suknicích si to nyní namířil k obráncům za zdí. Strhl se boj muže proti muži, než byli zatlačeni zpátky. Generál Lee právě dobíjel svou pistoli, když dorazil posel.

„Major vám vzkazuje, sire, že linie je zřízena."

„Dobrá. Pate, zahaj stahování svých mužů." Nemělo to daleko k útěku. Útočníci už se hrnuli přes jejich pozice, zatímco šedě uniformovaní vojáci se stahovali. Sváděli však boj na ústupu po celou cestu až ke druhé linii, kde čekaly posily. Začalo mírně pršet. Britský postup byl zastaven. Na chvíli.

Strašlivý střet

Kapitán Eveshaw měl jednoho z lodních mariňáků umístěného v telegrafní kanceláři v přístavišti Larne. Jakmile armádní telegrafista přepsal zprávu z Belfastu, muž přiběhl po lávce na loď a pak rovnou na můstek. Eveshaw vzal rozkaz jedním pohledem na vědomí.

„Připustit páru," nařídil kapitán. „Připravit lana k odhození."

Když ukořistili trajekt pendlující mezi Larne a Stranraerem, jeho ženisté preventivně odstranili z lodi bezpečnostní ventil jakož i reverzibilní mechanismus. Až se USS Stalwart vrátí, měl by být stále v přívozu. Z komínu bitevní lodě se vinul černý dým, jak odplouvala od příraziště.

Nikdo nemohl říci, že by to byla bůhvíjak pěkná loď. Jako jedna z prvních modifikací své třídy, která vznikla po úspěchu Monitoru, byla na moři mnohem plavbyschopnější než její předchůdce. Originál s velmi nízkým převýšením paluby byl pro námořní plavbu zvláště nezpůsobilý. Skutečně sýrová krabička na voru. U Stalwartu, jehož obrněný trup více vyčníval nad čáru ponoru, se dalo spíše mluvit o sýrové krabičce na silné fošně.

Ale ať už byla hezká či nikoli, v otočné věži měla dvě veliká děla, jež se mohla utkat skoro s každou lodí plavící se tehdy po mořích. Za mohutného chrlení oblak dýmu a čeření vody ocelovou přídí zamířila podél pobřeží na sever. Kapitán Eveshaw na můstku měl dalekohled namířený na břeh.

„Míří-li tam nepřátelská vojska ze severu a útočí-li na naše pozice, musela tam být vysazena lodí. Mohli během noci připlout ze Skotska a my bychom je vůbec neviděli, protože jsme kotvili v tom přístavu a oni by tak daleko na jih nezabrousili."

Minuli mys Balleygalley a proplouvali kolem členitého pobřeží, když vtom hlídka spatřila vepředu kouř.

„Támhle, sire - osobní loď - zrovna obeplouvá ten mys! V severním směru."

Kapitán se zadíval na mapu a pokýval hlavou. „Glenarm Bay, západně od mysu. Je tam zbudované kotviště."

„Co s tou lodí, sire?" zeptal se první důstojník. „Poplujeme za ní a zastavíme ji?"

„Je to jako zamknout stodolu až poté, co vám ukradli koně. Jelikož to není vojenské plavidlo, myslím, že ji necháme plout klidně svou cestou. A teď se podívejme, kde se tu vzala."

Když obepluli Park Head, v zorném poli se jim zjevil malý přístav. Byla tam uvázaná další osobní loď a dalekohledem mohli vidět vojáky mašírující vzhůru do kopce.

„Támhle máte odpověď," řekl kapitán Eveshaw. „Naberte kurs zpátky na Larne, abychom to mohli nahlásit."

Osobní loď, kterou viděli předtím, byla už nyní trupem pod horizontem a takřka z dohledu. Pozorovatel poté začal pomalu obhlížet horizont. Támhle - další loď, přímo před nimi. Počkal, až ji uvidí jasně, načež zavolal dolů na můstek.

„Od jihu se blíží loď," hlásil. „Pod plachtami, trojstěžník s motorem, zdá se, protože vypouští dým." Eveshaw namířil dalekohled tím směrem.

„To už je něco úplně jiného," konstatoval. „Možná že přiváží posily. Ale ne ze Skotska - nýbrž z Anglie. V tom směru nejspíš leží Liverpool. Pojďme to zjistit."

„Pokud veze vojáky," řekl poručík ustaraně, „budeme po ní střílet?"

„To se budeme muset rozhodnout, až zjistíme, co veze za náklad," podotkl kapitán zlověstným, autoritativním hlasem. „Jsou-li to posily, nemůžeme samozřejmě připustit, aby byly nasazeny proti našim vojskům."

Když přidali rychlost, příď Stalwartu si to namířila rovnou na blížící se plavidlo. Druhá loď je již určitě spatřila, neboť chvíli nato se v zorném poli roztáhla do šíře a z její jedné plachty byly rázem tři, jak se otáčela.

„Odvrací se od nás," řekl kapitán. „Otočila se."

„Neunikne nám," konstatoval radostně poručík. „S takovou výstrojí se nikdy nevyrovná naší rychlosti."

Ačkoliv prchající loď měla vítr v zádech a přídavný tah motoru, nebyla možnost, že by jim unikla. S každou otáčkou lodního šroubu USS Stalwart zkracoval vzdálenost mezi oběma plavidly. Všechny oči byly upřené na pronásledovanou loď, když vtom hlídka zvolala:

„Kouř na horizontu. Deset stupňů od přídě vpravo."

Ticho se protahovalo, když druhé plavidlo zamířilo směrem k nim. Teď už bylo vidět i trup.

„Obrněnec!" řekl poručík. „Jeden z našich."

„To sotva," odpověděl Eveshaw, který si loď zvětšil dalekohledem. „Máme o ní zprávy. Deset palců pancíře. Čtrnáct děl. HMS Conqueror. Britská. Změnit kurs na Larne. Musíme nahlásit její výskyt našim silám v Belfastu. Rozkažte, ať dělostřelecké posádky nabijí kanony trhavými granáty a vysunou je ven."

„Je to přesila, sire…"

„To je, poručíku, jen co je pravda. Nicméně - budeme bojovat."

Všechny zraky na můstku Conqueroru byly upřeny na podivné černé plavidlo s jediným komínem, které křížilo jejich dráhu.

„Obrací se, sire," pravil první důstojník. „Nabírá kurs na Larne."

„To nesmíme připustit," řekl kapitán Durnford. „Propánakrále, vždyť je to americká válečná loď. Jedna věž, dvě děla. Za ní!"

Bylo to těsné. Stalwart vplul do přístavu Larne a jeho gigantický protivník byl jen asi tisíc yardů za ním. Americký obrněnec se zaškrceným motorem brzdil ve vratném proudu, přesto však tvrdě udeřil do doku. Čekající mariňák popadl zprávu od kapitána, který stál u zábradlí, a když loď narazila do doku, poskočil, zapotácel se a spadl do rozstříknuté vody. Hned se zase zvedl a rozběhl se k telegrafní stanici. Jícnové kryty za ním byly neprodyšně utěsněny, jak se loď hotovila k boji.

Stalwart vypálil jako první, zrovna když se na trupu protivníka vplouvajícího do ústí Larne Loughu zjevila řada střílen. Obě střely explodovaly při čelním nárazu do trupu britské lodi. Když se dým zvedl, na jejím pancíři byly vidět dva velké otisky. Ale navzdory nárazu a výbuchu granáty nepronikly vrstvami oceli a dřeva.

A pak, skoro najednou, vyslalo boční salvu všech sedm děl v levoboku Conqueroru.

Věž Stalwartu byla otočena ihned poté, co vypálil, takže jediný granát, který ji zasáhl, se jen odrazil od obrněné zádi věže. Čtyři z nepřátelských kanonů mířily příliš vysoko a jejich granáty přeletěly nad nízkým trupem a způsobily spoušť v přívozu za lodí.

Další dva granáty zasáhly palubu Stalwartu. Jeden z nich se s hukotem odrazil od pancíře. Další zasáhl spoj mezi pancířem a trupem a vyrval v boku lodi strašlivou díru.

Byla to ukrutná, zdrcující, nerovná bitva. Lidé i vojáci na břehu prchali z hořícího přívozu. Zatímco děla Stalwartu byla dobíjena, Conqueror se otáčel, a vtom na jeho pravoboku zahřměla baterie, jež vypálila další granáty. Odvetná palba Američanů se na větší lodi opět žádným viditelným způsobem nepodepsala.

Další boční salva ještě více prohloubila díru v trupu americké lodi. Zdálo se, že ve vodě klesá níž a níž. Její děla naposled vypálila - a pak už věž zmizela ve vodách přístavu. Jen to za ní zabublalo a hladina se mohutně zpěnila. Když bublání ustalo, oceán se zklidnil. Byl prázdný.

Z potopeného plavidla nikdo nevyvázl.

Mariňák v troskách telegrafní stanice se otočil k armádnímu telegrafistovi. „Raději ještě připojte tuhle zprávu. Stalwart zničen nepřátelskou palbou. Potopen se všemi muži na palubě."

• • •

Vévoda z Cambridge byl v rozběsněné náladě. Čím více přemýšlel o troufalosti Američanů, kteří se odvážili podniknout útok proti Britským ostrovům, tím více se dostával do varu. Ačkoli dosud neexistovaly žádné zprávy o úspěchu či nezdaru jejich útoku, povolával do zbraně další a další vojáky.

„Somerville!" zahulákal. „Jsou v Clydu ještě nějaké další lodě, které bychom mohli využít?"

„Možná ano, sire. Ale poněvadž skotská garda a královští skotští grošáci nasedli na vlak a na loď, nejsou žádné další pluky momentálně k dispozici. Ale vydal jsem rozkaz ke zrušení odjezdů všech lodí z Liverpoolu. Důstojníci tam teď určují, které z nich budou moci převážet vojáky." Pohlédl na kancelářské hodiny. „Zelení Howardi odjeli před pár hodinami a zhruba touto dobou by měli dorazit do Liverpoolu. Královský pluk fyzilírů bude těsně za nimi. Krom toho jsme sehnali všechny dostupné baterie polního dělostřelectva a ty jsou rovněž na cestě."

„Výborně," řekl vévoda, třebaže zdráhavě. „Teď nebo nikdy. Musíme předpokládat, že naše vylodění proběhla úspěšně a že naše síly teď v poli postupují proti nepříteli. Je nutno je posílit. Musíme udržet tlak. Nedokážeme-li zvítězit nyní, bude těžké vrátit se a podniknout útok někdy v budoucnu."

„Máte naprostou pravdu, Vaše Milosti. Nepřítel vrhl své síly do invaze v Irsku. Bitvy obnášejí ztráty. Nevíme, v jakém stavu jsou jejich komunikace. Ale víme, že nebudou mít dostatek času na to, aby svá vojska zásobili či posílili. Tentokrát už nesmíme selhat."

• • •

Když generál „Stonewall" Jackson poslal své muže na vlak čekající severně od Corku, telegrafoval generálu Shermanovi a žádal o svolení, aby mohl táhnout v jejich čele. Sherman nezaváhal. Obrana Corku byla dobře obsazená a vyzbrojená. Nebylo třeba, aby generál Jacksonova kalibru vedl defenzivní bitvu. Shermanova odpověď byla rychlá a stručná. Ujměte se velení svých vojsk.

Když Jacksonova vojska dorazila do Dublinu, čekali tam na ně průvodci. Aby je provedli přes město k vlaku na Belfast. Jacksonovi zasalutoval major v sedle, jenž přiváděl druhého osedlaného koně.

„Generál Sherman se nechá poroučet, sire. Rád by se s vámi poradil, zatímco vaše vojska budou nastupovat na vlak." Jackson nasedl a následoval pobočníka na velitelství v budově městské hlavní pošty. Když vešel, Sherman ho uchopil za ruku.

„Gratuluji k vašemu úspěchu v bitvě."

„Byla to vůle boží. A teď mi povězte - co se to děje na severu?"

„Nepřítel se vylodil v plné síle, na pobřeží severně odsud. Nejdříve je musíme zadržet na pevnině - a pak zajistit, aby námořnictvo zabránilo budoucím vyloděním," řekl generál Sherman, ukazuje na mapu Irska připíchnutou ke zdi na jeho velitelství. „Na severní frontě - Lee hlásí, že se držíme - ale jen stěží. Vy ho musíte posílit. A udržet se. Vrhl všechny své zálohy do obranné pozice. Ale tamní fronta je poměrně malá a takřka neuhájitelná. Teď tam zuří boj zblízka a tak to nemůže pokračovat. Lee nyní zřizuje hlavní obrannou linii kousek na severu od Larne. Jakmile se setmí, stáhnou se do těch pozic, a vy ho posílíte. On se tam už udrží. Ale na moři je to velmi zlé. Stalwart byl potopen."

„Neslyšel jsem," řekl Jackson zachmuřeně.

„Nebyl přemožen, ale přečíslen děly nepřátel. A ohlásil, že na pomoc britskému protiútoku směřují další lodě s vojáky. S tím nemůžeme nic dělat, aspoň ne prozatím. Jeho vítězný protivník Conqueror nyní zajišťuje ochranu lodím s vojáky, jež nepřetržitě připlouvají ze Skotska a snad i z Anglie."

„A co Avenger? Ten by určitě mohl vyrazit za nepřátelskými transportéry - ale je pořád uvázaný tady."

„Na můj rozkaz. Jak asi víte, Virginia je už na cestě sem z Corku. Až dorazí, vyplují společně. Potom už Conqueror nebude schopen bránit sám sebe a ještě i připlouvající lodě s vojsky. Není pochyb o tom, že na cestě jsou další britské válečné lodě. Než dorazí, musíme z této příležitosti vytřískat maximum."

„Jsou nějaké zprávy o Dictatoru?" Ostatní důstojníci se dosud zdráhali vyříknout nahlas otázku, která jim všem hlodala na pozadí mysli, ne však Jackson. Jejich největší obrněnec propásl invazi kvůli explozi v kotli. „Ještě o něm nejsou žádné zprávy?"

„Žádné. Vyslal jsem jednu z transportních lodí na Azory s instrukcemi, aby okamžitě vyplul do Belfastu, jakmile bude

oprava hotová. Můžeme jen doufat, že teď už je opravený. Musíme zabránit přísunu dalších nepřátelských posil. Až dorazí vaše vojska na frontu, pak můžeme říci, že jsme udělali všechno, co jsme udělat mohli. Jak víte, držíme Dublin a Cork s absolutním minimem vojáků. Vaše pluky jsou poslední zálohy, které mohu poslat generálu Leeovi. Všechny ostatní pluky již byly nasazeny. Může-li tu linii nějaký člověk udržet, je to právě on."

„S pomocí našeho dobrotivého Pána," odvětil rázně Jackson, jenž byl hluboce věřící člověk. „Jdeme vždy tam, kam nás On posílá, a tak své bitvy vyhráváme."

Zoufalá hra

Hlavní strojník USS Dictatoru stál na lodním můstku, tak strašně vysílený, až se únavou kymácel. Oděv měl začerněný od kolomazi, stejně jako kůži a hadr, do něhož si bezvýsledně otíral ruce. Pouze v jeho krví podlitých očích bylo znát jinou barvu.

„Otázka je prostá," řekl tiše kapitán Johns. „A mám dojem, že si zasluhuje prostou odpověď. Je už teď kotel opraven?"

První strojník ždímal v rukou hadr, soukaje ze sebe: „To je, ale…"

„Žádná ‚ale'. Zaveze nás to do Irska?"

Od doby, co ta loď odpoledne přivezla zprávu od generála Shermana, kapitán pocházel po lodním můstku sem a tam. Nyní už bylo po setmění a jeho loď stále nepohnutě spočívala na vodě. Nakonec už nebyl s to ovládnout svoji netrpělivost a nechal poslat pro hlavního strojníka. Na jehož odpověď nyní čekal.

„Tlak to udrží…"

„Žádná ‚ale', pamatujte. Zaveze nás tam?"

„Rád bych dostal ještě trochu času…"

„Žádný nemáte. Vyplouváme okamžitě."

„Budu potřebovat ještě aspoň půlhodinku."

„Máte ji mít. Pak vyplujeme."

• • •

Kapitán Fosbery seděl na zádi lodního člunu, zatímco pluli zčeřenými vodami k ústí řeky Mersey. Na vodě před nimi klidně spočíval HMS Intrepid, šedý na pozadí šedých mraků v hustém dešti. Podobné jako vejce vejci, pomyslel si. Jak by také ne. Sesterské lodě. On velel Valiantu, který kotvil za ním. Dokázal postřehnout jen nepatrné rozdíly, nic důležitého. Oba obrněnce byly postaveny v Clydu, byly spuštěny jen pár týdnů po sobě, a byly to silné lodě, jež dělaly čest loděnici v Clydu. Když člun zastavil po boku Intrepidu, uslyšel bocmanovo zahvízdání.

„Fosbery, rád vás vidím," pravil kapitán Cockham, když kolega kapitán vylezl na palubu. „Pojďte dolů, kde je více sucho a tepleji." Zhluboka si odkašlal. „Trochu jsem si nachladil játra, pomáhá na to jedině rum. Pojďte se mnou."

Když se posadili v kapitánské kajutě, pozvedli plné sklenice.

„Na zmatení nepřítele," pronesl Cockham.

„A na rychlé vítězství. Jaké máte zprávy?"

„Pravděpodobně tytéž co vy. Američané podnikli invazi do Irska - a zdá se, že to provedli úspěšně, ačkoliv žádná ze zpráv není tak přímočará a neříká to. Každopádně jsme vysadili vojska na břeh severně od Belfastu a ta potřebují posílit. Já mám rozkazy sejít se zde s vámi a potom zaujmout postavení, dokud se nesetkáme s loděmi, které máme doprovodit do Irska. Dneska brzy ráno vyplují po proudu z Liverpoolu."

Fosbery přikývl. „Je to přesně to, co řekli i mně. S dodatečnou informací, že Conqueror je támhle před námi - a mezitím už potopil americký obrněnec."

„No ne, propánakrále! To je skvělé. Aspoň se Yankeeové poučí, že si nemají ukusovat víc, než dokáží požvýkat."

Ozvalo se mírné zaklepání na dveře a vešel první důstojník. „Tři lodě v dohledu támhle proti proudu. Všechny pod parou a pod plachtami. Jedna vypadá jako poštovní parník."

„Půjdu zpátky na svou loď," řekl Fosbery a vstal. „Pokud si vzpomínám, jste služebně takřka o rok starší než já, takže se podřizuji vašim rozkazům."

„Je to dost jednoduché, starý brachu. Umístíme se mezi naše nákladní lodě a nepřítele a budeme dohlížet, aby nebyly potopeny."

• • •

Avenger vyplul z ústí Liffey a zaujal pozici na moři, v zákrytu majáku Minch. Virginia plující na sever zahájila signalizaci, hned jak byla s to rozeznat signalistu na lodním můstku druhé lodi. Kapitán Goldsborough předal smutnou zprávu o ztrátě Stalwartu všem mužům na palubě. Obě lodě si v rychlém sledy vyměnily kvantum vlajkových signálů, načež se rozmístily vedle sebe a maximální rychlostí vypluly na sever.

• • •

Mississippský pluk držel svoji obrannou pozici po celou předlouhou noc. Jeho muži museli potmě odrážet nejeden hloubkový útok. Stříleli nízko nad zemí a viděli nepřítele jen v plamenných zášlezích z ústí svých hlavní. Potom došlo

na bodáky - a na meče, protože mnozí ze skotských důstojníků měli meče s masivními kryty rukojetí, jež se při zteči za tmy ukázaly jako strašlivé zbraně. Na obou stranách bylo odvedeno jen málo zajatců. Bylo krátce před úsvitem, když dopředu dorazil rozkaz k ústupu. Gatlingy byly staženy jako poslední, neboť jejich hromová palba držela nepřítele při zemi - a připomínala mu, že Američané jsou stále tam. Nakonec byly také ony po jednom odtaženy; jedni vojáci se opírali do kol, druzí táhli za lana, až je dostrkali k čekajícím koním. Za úsvitu byla frontová linie prázdná a všichni obránci čekali v nových posílených pozicích.

Generál Robert E. Lee stál na nejvyšším místě obranné linie, kde se zákopy stýkaly s horskými úpatími. Jeho pravé křídlo bylo ukotveno na břehu u Drains Bay. Odsud se táhlo zvlněnou krajinou až k úpatí Robin Youngs Hillu. Vojáci byli dobře zakopaní, čemuž se velmi dobře naučili za americké občanské války na obou bojujících stranách. Gatlingy byly v linii rozmístěny v palebných pozicích, několik kanonů bylo ještě umístěno na stoupajících úbočích v týlu, odkud mohly střílet přes obě linie. Generál Lee udělal všechno, co mohl. Raději útočil - ovšem rovněž dobře věděl, jak zbudovat silnou obranu.

Udělal všechno možné, aby připravil obrannou pozici. Nyní už zbývalo jenom čekat na útok nepřítele. Sešel z kopce dolů, kde už na něho čekali jeho pobočníci. Museli předtím vyslýchat nějakého zajatce, poněvadž uviděl dva vojáky, jak odvádějí muže v šarlatové uniformě.

„Zjistili jste něco, Andrewsi?"

„Zjistili, sire. Támhle nejsou jen skotská vojska. Ten muž je z králova pluku, z Liverpoolu. Říká, že připluli odtud."

„A to není ve Skotsku?"

„Ne, sire, je to v Anglii. To znamená, že od vysazení prvních skotských jednotek nám sem proklouzly ještě další lodě."

Lee pohlédl zamračeně k moři. „Támhle je celá země plná vojáků, kteří jen dychtí přeplout ten kousek oceánu a utkat se s námi. Nemůžeme navždy zůstat v defenzivě. Budeme muset podniknout útok na vojska, která jsou již tam. Zatlačit je zpátky do oceánu, ještě než stačí vysadit další."

„Máme přece námořnictvo, sire," řekl kapitán Andrews. „A to by mělo být schopno zabránit dalším vojskům ve vylodění."

„Já se svými bitvami na námořnictvu nezávisím," odvětil chladně. „To armády vyhrávají války."

Z míst, kde se nepřítel seskupoval mimo dostřel amerických děl, se ozvalo vzdálené troubení polnic. Jejich kanony zahájily krycí palbu a masy vojáků za zvuku dunících bubnů vykročily kupředu. Bitva začala.

Britský velitel měl k dispozici spoustu mužů, spoustu životů k obětování. Útočili ve vlnách, jedna za druhou, ve vlnách, jež hrozily pohltit řídce obsazenou linii. Ale gatlingy, a taky spencrovky, trhaly řady útočníků, šíříce smrt a zkázu. Avšak ani ten nejchrabřejší z vojáků by nedokázal pokračovat v útoku s vědomím jisté smrti na jeho konci. První muž a pak další se dávali na ústup - potom se panika rozšířila, až byly prapory útočníků plně na ústupu.

Generál Lee tomu zachmuřeně přihlížel - potom se otočil, když uslyšel zavolat své jméno.

Generál „Stonewall" Jackson zrovna seskakoval z koně. Stiskli si ruce a Lee vzal Jacksona za paži.

„Má věrná pravá ruko! Jak jsem tě postrádal."

„Teď už jsem tady - a mé pluky jsou hned za mnou."

„Budeme je všechny velice potřebovat. Musíme totiž zaútočit a zničit Brity, ještě než nám dojde munice. Naše zásoby se s každým útokem tenčí. Myslím, že to dělají schválně. Ten nepřátelský velitel musí vědět, že zásoby nemůžeme doplňovat. Směňuje životy svých mužů za naše kulky. Dovol, ať ti ukážu, co je třeba udělat."

Na mapě vypadala situace naprosto jasně. Vysoký kopec, na němž bylo ukotveno jejich levé křídlo, vzadu přecházel v ostré útesy. Pod útesem bylo údolí, jež celý kopec obcházelo. Jackson by mohl provést svoje vojska - nepozorovaně - okolo úpatí kopce - a napadnout nepřítele z týlu.

„Zasáhnout je tvrdě - tady," řekl Lee. „Přeříznout jejich zásobovací linie. Jakmile to uděláte, my zaútočíme z linie."

„Budou zaskočeni mezi námi, bez možnosti úniku. Bůh nám dal sílu a odhodlání. V Jeho jménu vytrváme."

Jacksonovy pluky vůbec nešly do linie. Namísto toho vytrvale, bez zastávky mašírovaly okolo Robin Youngs Hillu, aby na nepřítele zaútočily z týlu. Úspěch či nezdar celé války závisel na jejich výdrži. Jackson v minulosti býval Leeova úderná pravá ruka a vítězil. Nyní to musel udělat znovu.

Vítězství - nebo porážka?

Kapitán Johns s jistotou věděl, že jeho loď by dokázala porazit jakékoliv nepřátelské plavidlo, s nímž by se na moři střetla. Pancíř Dictatoru byl nejmohutnější - a jeho děla ta největší, co kdy byla na nějakou loď namontována. Každá z věží, jedna na přídi a jedna na zádi, nesla dva z největších kanonů, jaké kdy Parrott zkonstruoval. Střílela novými špičatými granáty z kalené oceli, jež se na střelnici velmi osvědčily při průrazu pancířů. Byl si naprosto jistý, že na moři se osvědčí stejným způsobem. Místo aby z Azor vyplul cestou do Irského moře, a vyhnul se tak ostatním lodím, vzal to rovnou k místu svého určení.

Rychlostí dvanácti uzlů. Johns zoufale bušil pěstí do ocelového zábradlí. Ale hlavní strojník odmítal ručit za to, pokud by tlak v kotlích ještě zvýšili. Alespoň však pluli, místo aby trčeli na vodě se spuštěnou kotvou. Z navigační kajuty vyšel první důstojník a Johns ho mávnutím ruky přivolal k sobě.

„Jak postupujeme?"

„Pomalu, ale jistě, sire. Poněvadž plujeme v nejpřímějším kursu na Belfast, neuvidíme irské pobřeží, dokud nebudeme za Isle of Man. V této chvíli už bychom měli být za Dublinem..."

„Kouř na horizontu, přímo před námi," upozornila hlídka. „Víc než jedno plavidlo."

Jakkoli byl Dictator pomalý, konvoj vepředu byl ještě pomalejší, neboť držel tempo s nejpomalejší lodí - kolesovým poštovním parníkem. Kapitán Fosbery na palubě Valiantu v sobě jen stěží dusil hněv, dívaje se na trojici přepravních lodí sunoucích se v brázdě za Intrepidem. Brzy by měli spatřit Isle of Man. A pak Irsko.

Byly to rušné vody, dnes již minuli dvě lodě, takže kouř na horizontu za zádí se nezdál být důležitý. Do doby, než první důstojník, který sledoval, jak se plavidlo blíží, nespustil dalekohled z očí.

„Ocelová loď, sire. Žádné stěžně. Pořádně velká, mám dojem."

I Fosbery už ji sledoval, a jak se rychle blížila, pocit hrůzy u něj narůstal.

„Nepoznávám ji, sire," řekl první důstojník.

„Tak tomu se vůbec nedivím. Není to žádná z našich lodí. Zatraceně - koukněte se na ta velká děla ve věži na přídi!"

Intrepid přidal rychlost a předjel transportní lodě, až se octl v signalizační vzdálenosti od Valiantu. Lodě si vyměnily zprávy, pak omezily rychlost, aby konvoj proplul kolem. Zaujaly postavení mezi nákladními loděmi a nepřítelem. Musely bojovat, bez ohledu na přesilu.

Všechny zraky na palubě americké lodi se upíraly ke konvoji vepředu. „Loď třídy Warrior," řekl kapitán Johns s velkým uspokojením. „Obrněná příď a teď už i záď, a rovněž zkosený pancíř na ochranu citadely." Viděl předtím zprávy zaslané z ministerstva války: Foxovi irští loďařští dělníci byli ve svých hlášeních navýsost důkladní. „A teď se podívejme, jak obstojí tváří v tvář našim dvanáctipalcovým granátům. Jaká je vzdálenost?"

„Třináct set yardů," zvolal zaměřovač.

„Je v dostřelu. Jedno dělo pal!"

Pár okamžiků nato se ozvala mohutná exploze a ocelová loď se otřásla zpětným nárazem děla. Johns, který stál hned za dělem, mohl vidět černou šmouhu za granátem, jenž vystřelil k modrému nebi a poté se už řítil k nepřátelské lodi. V moři se vzedmul velký gejzír vody, který oba britské obrněnce málem zaplavil.

„Málo, málo!" zavolal kapitán. „Další už půjde rovnou do nich!"

Další exploze byla menší, tlumenější. Děla však nestřílela.

Kapitán Johns v hrůze ucítil, jak loď zpomalila a ztratila směr, když se lodní šroub přestal otáčet.

Zase ten kotel…

Dva britské obrněnce, jež se chystaly k boji na život a na smrt v naději, že monstrum udrží z dosahu svých nákladních lodí, nemohly uvěřit tomu, co viděly. Americký „goliáš" pozbyl směr, zastavil se a zůstal se kolébat ve vlnách. Valiant vyslal vzhůru bílý chochol páry, jak dlouze zahvízdal na znamení vítězství. Obě lodě poté přidaly rychlost a vyrazily za transportéry.

Dictator za nimi se stále více zmenšoval, až jim zmizel z dohledu.

• • •

Necelých sto mil odsud zatím z Avengera a Virginie pozorovali černý trup britského obrněnce, který stál jen kousek od irského pobřeží. Byla to nepochybně táž loď, která potopila USS Stalwart. Byli tady, aby pomstili své mrtvé kamarády. V řadě za sebou vypluly kupředu.

Conqueror vyjel na moře, aby měl manévrovací prostor. Zatímco se na něj americké obrněnce řítily, natočil se, aby připravil svá děla k boji.

První v řadě se nacházel Avenger, který britskou loď míjel ve vzdálenosti necelých dvaceti yardů. Jejich boční salvy zahřměly takřka zaráz: obě lodi na okamžik spojily zášlehy plamenů a dýmu. Na pozadí výbuchů bylo slyšet řinčení kovu o kov. Když se od sebe oddělily, nezdálo se, že by některá z lodí utrpěla vážné škody. Pokud šlo o děla a pancíř, byly si rovnocennými soupeři.

Ne však v případě Virginie. Ještě než Conqueror stačil dobít děla na levoboku, byl už americký obrněnec u něj. Conqueror se pokoušel otočit, aby mohl zaměřit děla na pravoboku - ale neměl na to dost času. Nyní vypálila dvojice děl v příďové věži Virginie. Byly to dvanáctipalcové Parrottovy zadovky střílející zašpičatělými protipancéřovými granáty. Vůbec poprvé, co tato děla vypálila naostro.

Oba granáty vybouchly naráz. V okamžiku, kdy se dým zvedl a protivníka míjela zadní věž Virginie, bylo v jeho boku vidět velikou díru. Obě záďová děla nyní vystřelila do zející ocelové rány.

Conqueror byl smrtelně raněn čtyřmi třaskavými granáty. Zubatým otvorem se vyvalil dým - poté se ozvala další exploze a objevily se plamenné zášlehy. To když explodoval sklad munice. Když se americké lodě otočily, sedal ve vodě níž a níž, jak se příď zvedala do výše. Pak se veliká loď za mohutného ohlušujícího bublání potopila.

Oba obrněnce zpomalily, aby vyzvedly hrstku přeživších britských námořníků. Pýcha britského námořnictva už neexistovala.

• • •

Generál „Stonewall" Jackson mohl ze zalesněného úbočí vidět týl nepřátelských linií. Radila se tam skupinka důstojníků, již právě míjela četa vojáků, odnášející raněné na nosítkách dozadu.

„Pět minut," nařídil a jeho znavení vojáci se sesuli na zem do skrytu stromů. Pochodová disciplína byla přísná a oni se dosud ani nedotkli svých polních čutor. Nyní se zhluboka napili. Poté si zkontrolovali zásobníky a nasadili bajonety.

„A žádná střelba, dokud na ně neudeříme, rozumíte," řekl starší seržant. „Pak hurá na ně jako ďábli pekelní. Chladná ocel - a olovo. Do nich, tygři!"

Byl vydán signál a oni vstali, aby ještě chvíli vyčkali v zákrytu stromů. Všechny zraky spočívaly na generálu Jacksonovi, když vykročil na sluneční světlo a pomalu tasil meč. Zvedl ho do výše - a potom jím prudce máchl dolů.

Řady šedě uniformovaných vojáků se mlčky vynořily zpoza stromů, postupujíce kupředu, rychleji a rychleji - až svah braly úprkem.

Nepřítel byl naprosto zaskočen. Staršina se prohnal kolem Jacksona a vrazil do skupinky překvapených důstojníků - toho, co měl na klobouku nejvíc dekorací, nabral bajonetem. Jackson byl v tu ránu vedle něj, sekaje zuřivě mečem.

Útočníci vpadli do týlu defenzivní linie, bodajíce bajonety. Ozval se jeden výstřel, poté další a další - a z tisícovky hrdel zaburácel jeden bouřlivý pokřik.

Střelba a ječivé výkřiky v řadách obránců byly jasně slyšet.

„Nyní je řada na nás," pravil generál Robert E. Lee. „Už příliš dlouho jsme to od nich schytávali. Teď jim to trochu oplatíme."

Jeho muži se vyhrnuli ze zákopů, přes kamenné a dřevěné náspy, a napadli nepřítele.

Náhlost jejich výpadu, brutalita, s jakou se oháněli bodáky - a rychlopalné spencrovky - bylo to, jako když na bojiště vtrhne smršť. Muži ve shlucích zápolili a umírali. Britští vojáci zkoušeli dát se na útěk, ale neměli kam. Byli bez velení, jejich důstojníci byli v zajetí nebo mrtví, a tak s vyprázdněnými puškami a v drtivém sevření strachu neměli na výběr.

Odhazovali zbraně a vzdávali se.

Zatímco na moři právě v té chvíli probíhala závěrečná bitva.

Virginia s Avengerem v patách vyplula vstříc blížícímu se konvoji. Kapitán Raphael Semmes na jejím můstku pozoroval dalekohledem dva obrněnce, pleskající britské námořní vlajky a vysunutá děla. Tři transportní lodě za nimi mezitím zastavily.

„Teď už věřím, že se s námi chtějí utkat," pravil Semmes, který spustil dalekohled a zakroutil hlavou. „To je panečku ztřeštěnost." Otočil se ke svému prvnímu důstojníkovi poručíku Sawyerovi. „Spusťte lodní člun. Vezměte ubrus a zamávejte na ně. Oznamte kapitánovi, že pokud spustí vlajku, on, jeho muži - a jeho loď budou ušetřeni. Jako pádný argument jim můžete sdělit, co se stalo s Conquerorem." Hrstka zajatých námořníků, kteří bitvu přežili, mezitím identifikovala svoji loď.

Kapitán Fosbery se díval na blížící se člun se smíšenými emocemi. Viděl veliká děla, jimž čelil, a věděl, jaké nabídky se mu dostane. Život - nebo smrt. Měl ale na výběr? Vyslechl poručíka Sawyera a vyděsila ho zpráva o osudu Conqueroru.

„Všichni muži na palubě, říkáte?"

„Až na tucet přeživších. A byla to jediná salva. Jak dlouho myslíte, že by vydržela vaše loď?"

Fosbery se napřímil do pozoru. „Vaší nabídky si nesmírně cením. Jenomže vidíte, že moc nemám na výběr. Nikdy bych nepřežil tu hanbu, kdybych kapituloval - bez vypálení jediné střely, při svém prvním střetu s nepřítelem. Ta ostuda…"

„Vaše smrt, smrt vaší posádky. Jsou horší věci než ostuda."

„Pro kolonistu možná," odsekl Fosbery. „Jenomže ne pro džentlmena. Odejděte z mé lodi, sire. Moji odpověď již znáte."

„Jsou hodně nedůtkliví, pokud jde o jejich čest, nemám pravdu?" pravil kapitán Semmes, když se mu Sawyer znovu ohlásil na můstku. „Dejte signál Virginii. Kapitulace zamítnuta. Budu střílet vysoko, abych zneškodnil děla a nepotopil loď. Mnoho štěstí."

Tři dopravní lodě se stáhly, když dva americké obrněnce vypluly na jejich obránce.

Nebyla to bitva, ale cílený masakr. Britské granáty se jen odrážely od silnějšího amerického pancíře.

Americká děla je rozstřílela, až z nich zbyly jen pokroucené vraky. A to pálila vysoko. Britské obrněnce byly poničené a rozsápané - avšak stále na vodě, až nakonec spustily vlajky.

Čest kapitána Fosberyho zůstala nedotčená.

Byl navíc mrtev.

Avenger zůstal u poškozených britských obrněnců, zatímco Virginia vyrazila za přepravními loděmi, které práskly do bot, jakmile bitva začala. Vojáci na jejich palubách měli vypochodovat na břeh, rovnou do zajateckých táborů.

Bylo to těsné, ale britský útok nevyšel.

Irsko už nebylo součástí Velké Británie. Ale ani svéprávnou zemí. Čekala ho ještě dlouhá cesta, než tenhle šťastný den nadejde.

Vítězství!

Henrymu, lordu Blessingtonovi, bylo navýsost jasné, že v Irsku se děje něco velmi znepokojivého. Už tři dlouhé dny se díval kolem a čekal, naslouchal řečem sluhů a snažil se oddělit fakta od zvěstí. To však bylo velice obtížné. Z horních okem zámku Trim Castle pozoroval vojáky, jak mašírují na sever. Druhého dne se kolem prohnala jezdecká švadrona, téhož dne, co slyšel v dálce hřmění kanonády. Třetího dne poslal svého správce na koni do Droghedy, aby zjistil, co se dá. Ten muž byl Ir, ale spolehlivý. Alespoň prozatím. Nyní se vrátil a stanul před ním, celý roztřesený, v zajetí nějakých silných emocí. Riley byl muž jen s malou představivostí a Blessington ho v takovém stavu nikdy neviděl: stál tam v jeho pracovně a muchlal v rukou klobouk, neschopen slova.

„Posaď se, člověče, posaď se a uklidni se," pravil Blessington. „A vypij si tohle." Přistrčil mu přes stůl pohár brandy a sám se usadil zády k oknu ve velkém fotelu. „A teď mi pověz, co jsi zjistil."

Riley se napil moc zbrkle a mohutně se přitom zakuckal. Osušil si ústa a tvář šátkem z rukávu, načež zalovil v kapse u saka, aby vytáhl malou, v kůži vázanou knížku, kterou vždy nosil u sebe. Kašel mu zřejmě vrátil řeč.

„Dělal jsem si poznámky, vaše lordstvo. O tom, co mi lidé říkali. Zašel jsem za městským radou a vyptal se ho. Měl

tam nějaké telegramy a dovolil mi do nich nahlédnout. Zdá se, že američtí vojáci uchvátili silou Dublin. Jsou všude."

„Že dobyli Dublin? Ale jak - jak se tam dostali?"

„Kdo to může říci? Och, ty zvěsti, které jsem si vyslechl, inu, hodně se toho povídá. Někdo říkal, že přišli po moři, v obrovské flotile. A někdo říkal, že je na vlastní oči viděl, jak se po tisících vyloďují, v člunech a na prámech po Royal Canalu a Liffey. Avšak jedna věc je jistá, a všichni, které jsem slyšel, se na tom shodují, totiž že jsou tady a je jich vskutku velká spousta. Jsou i ranění, a v nemocnicích, kde se mluvilo o velké bitvě v Curraghu."

„To tedy musel být střet." Užuž chtěl říci: Máme tam, ale rychle se poopravil: „Je tam posádkou aspoň deset tisíc vojáků. To musela být panečku bitva!"

„To ano, sire, jsem si jist, že byla. A byla tam spousta lidí, kteří podle všeho věřili, že Američané přijeli vlakem, viděli je."

„Ano - ovšemže, proč by ne. Tomu se dá věřit. Byl jsem v Americe a to je vlaková velmoc." Vstal a poklepal prstem na orámovanou mapu na zdi. Byly tam zámky a znaky, jež vyzdvihovaly šlechtická sídla v Irsku, ale za všemi těmi štíty a erby bylo ještě vidět mapu. „Předpokládám, že se vylodili tady v Galway City. Vypořádali se s místním odporem, jestli k nějakému došlo, potom nasedli na vlaky do Dublinu. A co zbytek Irska?" zeptal se, obrátiv se zpátky k Rileyovi. „Copak jsi slyšel?"

„Viděl, vaše lordstvo. Na bráně poštovního úřadu viselo veliké prohlášení. Opsal jsem si ho, tedy aspoň stručně, víc to nešlo, lidé se tam strkali, aby se dostali blíž a přečetli si to. Cork je dobyt, stálo tam, a celý jih Irska je v rukou Osvoboditelů. Tak si teďka říkají, Osvoboditelé."

„No tohle, to jsou věci," pravil trpce. „A co Belfast?"

„Zběsilé boje, to tam stálo. Ale Belfast byl poražen, Ulster kapituloval, Irsko je jednotné a nedělitelné a svobodné. Stanné právo, zákaz vycházení od soumraku do svítání, má být brzy zrušeno, jen co budou eliminovány rozvratné živly. To nejsou moje slova, opsal jsem, co jsem viděl."

„Ano, Rileyi, děkuji ti. Skvělá práce." Blessington toho muže mávnutím ruky propustil a obrátil se zpátky k mapě. „Vlaky," zamumlal si pro sebe. Bylo to tak snadné, když se nad tím člověk zamyslel. Vojska na západě Irska nestála za řeč. Žádná tam nikdy neviděl. Invazní jednotky se mohly vylodit, kde se jim zlíbilo, a nepochybně se jim dostalo uvítání ze strany povstalců. Mezi Limerickem a Corkem. Galwayí a Dublinem. Londonderrym a Belfastem - ale na severu to určitě neměli snadné, to se vsadím. Tam jsou loajální lidé. A ne jako na jihu Irska. Zmijí hnízdo fenianů. Když se dveře do pracovny otevřely, odvrátil se od mapy.

„Viděla jsem Rileye odjíždět," řekla lady Sarah Blessingtonová. „Dozvěděl se o těch… potížích?"

„Ano, dozvěděl. Ty potíže, jak jim říkáš, to je zasraná invaze a zasraná válka!" Věděl, že jeho žena nesnáší vulgarismy, a působilo mu zvrácené potěšení je v tuto dobu použít. Původem byla Angličanka, velmi vzdálená příbuzná královny, jak mu ráda často připomínala. Oči se jí nepatrně rozšířily, ale odmítla se nechat vtáhnout do hádky.

„Válka?"

„Američané, jak se zdá, jsou teď novými pány Irska. Zatímco naše vojska se poflakují v Mexiku a kují jakousi pitomou invazi, Američané do toho práskli a jsou tady. Teď."

„Naše vojska?" ze ptala se Sarah, již mírně rozrušilo slovo naše.

Henry se otočil, pěsti zaťaté, a vyhlédl nepřítomně z okna. Patřil k protestantské agrární šlechtě, jedněm z mála lidí se šlechtickým titulem v moři katolíků. V Irsku narozený a v Irsku vychovaný, až na těch pár roků v Cambridgi, nebyl součástí jedněch ani druhých. Sarah neměla žádné problémy. Ač rodilá Angličanka, tato země jí pevně přirostla k srdci. Ale co on? Kde vlastně stál? Co jeho budoucnost?

Patrick Riley, správce usedlosti Trim Castle, neměl žádný takový problém s identitou. Odešel ze zámku a zamířil k řadě na sebe nalepených chatrčí hned u strážnice. Dveřmi do jeho domu se vcházelo rovnou do kuchyně. Tam už na něho čekal Peter, Blessingtonův vrchní sluha. A taky Seamus, vrchní podkoní. Riley jim pokynul hlavou, vzal kameninový džbán a sklenice pro všechny. Pak jim nalil pořádnou míru whisky.

„Tak na Irsko - konečně svobodné," řekl, když pozvedl sklenku.

„Takže je to pravda," pravil Peter.

„Pravda, jako že tady před vámi sedím a piji z této sklenice."

„Nejsou to jen zvěsti?" zeptal se Seamus, jenž byl vždycky podezřívavý.

„Přečti si to v novinách sám," řekl a vytáhl z kapsy u fraku výtisk Irish Timesů a praštil jím o stůl. Vytanula před nimi černá písmena titulku:

OSVOBOZENÍ IRSKA

„Sláva Bohu," řekl Peter zastřeným hlasem a přejel hřbetem ruky po novinách, jako by to byla milenčina tvář.

„Podal jsem jeho lordstvu krátkou zprávu o tom, co se stalo. Ale tyhle noviny jsou moje, pro mé děti a děti mých dětí," řekl Riley. „Dnešní den byl historický."

„To tedy ano," souhlasil Peter, který se shýbl, aby si přečetl ta požehnaná slova.

• • •

Také generál William Tecumseh Sherman se kochal odvážným titulkem v Irish Timesech. Bylo to první číslo těchto novin, které bylo vytištěno poté, co armáda dorazila do Dublinu. Otevřeným oknem mohl zvenčí slyšet jásot davu na Sackville Street. Přesunul svoje velitelství sem na hlavní městskou poštu, hned jak byly telegrafní dráty opraveny; všechny zřejmě končily tady. Jeden z pobočníků vyvěsil jeho bitevní prapor na žerdi venku u hlavního vchodu. Nyní

byla ulice napěchovaná lidmi, kteří si přišli prohlédnout prapor a pozdravit osvobozeneckou armádu.

„Jste mužem dne, generále," pravil generál Francis Meagher, když vešel do dveří.

„Ta čest patří vám a vašim mužům z irské brigády. První v bitvě, první v míru. Měli bychom hned vedle hvězd a pruhů vyvěsit irskou vlajku."

„To bychom udělali, kdybychom mohli - my ale žádnou nemáme. Ještě ne. Uvažuji o tom, že to bude první věc na pořadu dne. Málem bych zapomněl. Telegraf do Limericku už zase funguje. Přepravní loď Memphis Star už skončila s nakládáním a jen čeká na tu zprávu."

„Dobrá. Tady je. Adresováno prezidentu Lincolnovi." Podal ji kurýrovi, jenž odběhl pryč. „Memphis Star je nejrychlejší loď, jakou máme. V podpalubí má náklad britských zajatců. Její kapitán mi řekl, že do Halifaxu v Novém Skotsku - kde končí nově položený kabel do Spojených států - pojede celou cestu rychlostí jedenadvaceti uzlů. Ta zpráva bude v prezidentových rukou, hned jak tam loď zakotví v doku." Meagher potřásl hlavou. „Je to zázrak, ta moderní telegrafická komunikace. Žijeme ve zbrusu novém světě."

• • •

Kabinet právě zasedal, když Hay přinesl prezidentovi telegram a položil jej před něho na stůl.

„Zpráva od generála Shermana, na kterou jste čekal, pane prezidente."

Když si Lincoln nasazoval brýle, zjistil, že se mu mírně chvějí prsty. Hlas měl však pevný, když nahlas předčítal telegrafickou zprávu:

„„S převelikou radostí vám sděluji, že naše síly v poli operující v Irsku dosáhly úspěchu na všech frontách. Vylodění v Limericku a Galwayi se prakticky nesetkala s odporem, takže útoky na Dublin a Cork proběhly podle plánu. Britské síly střežící Dublin kladly zběsilý odpor, ale jejich porážka byla na pořadí dne. Totéž lze říci také o Corku. Tato společná operace s námořnictvem byla ve všech městech vysoce úspěšná. Avšak obránci Belfastu, a protiúderné síly na severu, se vzmohli k silnému odporu. Nakonec byli rozdrceni a poraženi.

Vyhlásil jsem stanné právo, dokud posádky a ohniska nepřátelských vojsk, jež jsme při našem rychlém postupu obešli, nebudou neutralizovány. Nepředstavují žádnou reálnou hrozbu pro stávající mír, poněvadž co do počtu je jich málo a jsou dezorganizované. Tudíž mohu popravdě konstatovat, že jsme silou zbraní zvítězili. Irsko je svobodné.' Podepsán William Tecumseh Sherman."

„Počítám pět dní od začátku do konce," řekl ministr války. „Historie zaznamenala válku čtyřicetiletou a další konflikty, ať už delší nebo kratší. Ale pánové, nemyslím si, že by historie někdy předtím zaznamenala válku, která začala a skončila za necelý týden. Tohle je nový typ války, jak už nám řekl generál Sherman. Typ války bleskové, kdy je nepřítel rozdrcen - zatímco teprve zjišťuje, že byl napaden. Irsko je dobyto, uzurpátor poražen, úkol splněn."

„Za což jsme velice vděční," řekl znaveně Lincoln. „Například já jsem již válkou unaven bez ohledu na to, jak dlouho trvá a jak rychle je vyhraná. Teď už je to snad našim britským bratránkům naprosto jasné a začnou to chápat. Válčení je u konce. My od budoucnosti očekáváme pouze mír. Mým nejvroucnějším přáním je, aby nyní stáhli svá vojska z této polokoule a těšili se spolu s námi na mírovou budoucnost."

• • •

„To není možné!" zaječela královna Viktorie, jejíž tvář pod bílým pudrem rudě sálala. „Stojíte tu před Námi a říkáte Nám, že už nejsme královnou Irska?"

Lord Palmerston sklopil hlavu v žalostné úkloně. „Už to tak, Vaše Milosti, vypadá. Obdrželi jsme telegrafní zprávu z Conqueroru o výsledcích jeho průzkumu v okolí Corku. V Severním Irsku svedly skotské oddíly úspěšný boj na ústupu a vrátily se se zprávou, že Belfast je rovněž dobyt. Kromě toho je tu telegram z Holyheadu, že poštovní parník z Kingstownu dorazil podle lodního řádu, poprvé po týdnu. Na palubě byli pouze britští pasažéři a plavidlo mělo podstav, protože v posádce zůstali pouze britští námořníci. Přivezli však výtisk nějakých irských novin, jejichž plné znění, zatímco my tu hovoříme, je po telegrafu právě posíláno sem." Napřímil se a nabídl Viktorii hrst telegrafních papírů. „Tohle jsou první zprávy, co dorazily. Vcelku dopodrobna popisují porážku našich vojsk a ovace místního obyvatelstva nad takřečeným sejmutím anglického jha…"

Palmerston ustal v řeči, když si uvědomil, že královna už ho neposlouchá. Místo toho napůl v mdlobách štkala, slzíc do kapesníku, který jí u tváře držela jedna z dvorních dam, jež jí dělaly doprovod. Lord Palmerston, mumlající svá politování, se raději vypoklonkoval z místnosti ven.

„Zatraceně černý den, jen co je pravda!" řekl, když se za ním zavřely dveře. Strčil si papíry do kapsy a otočil se, aby opustil palác.

„Zatraceně!" křikl na rozechvělé královské sluhy. „Tohle není konec, přísahám, že ne - ale teprve začátek! Skončí to teprve tehdy, až budou ti Američané zničeni - do posledního muže zničeni! Byli jsme zaskočeni, to je vše. Tohle zlo nesmí zvítězit."

Zrození nového Irska

Byla neděle, první neděle od doby, co krátká bitva o Irsko skončila vítězstvím amerických vojsk. Po celé zemi se rozezněly kostelní zvony a v mnoha kostelích byly vzdávány děkovné modlitby, vřelého uvítání se potom dostalo vojákům, kteří se dostavili na mši. Všude samé úsměvy a potřásání rukou, ba co více, ve všech hostincích se popíjelo a

nepadla ani zmínka o placení, pokud šlo o udatné hochy ze zámoří.

To bylo na jihu.

Na severu Irska, v Belfastu a ve městech, kterými prošli Američané, vyšli katolíci mlčky na mši; ani se po sobě nedívali, zatímco šlapali po kluzkém, popršeném dláždění ulic. Teprve až byli uvnitř a vrata kostela byla za nimi zavřena, troufli si mluvit, vznášejíce otázky, na něž nebyly odpovědi.

V Portstewartu byl katolický kostel postaven hned u písečných dun, za pláží, kde se vylodili Američané. Kněz stál na chrámovém prahu, zatímco od pláže táhly dlouhé linie šedě uniformovaných vojáků míjející jeho kostel. Když šli kolem, kdosi na něj zamával. I ostatní - k jeho velkému údivu - se pokřižovali, když šli kolem jeho kostela. S úsměvem od ucha k uchu i on učinil znamení kříže, neustále žehnaje pochodujícím mužům. Nyní nadešel čas, aby o tom pověděl svým farníkům. Když vystoupil na kazatelnu, hovor v chrámu umlkl.

„Musíme mlčet - a musíme doufat. Tohle jsou první dvě věci, které musíme dělat. Mlčet proto, že neznáme osud Irska. Viděli jsme americkou armádu, jak táhla na jih k Belfastu. Můžeme jen doufat, že tam všichni uspějí, jakož i ve zbytku Irska. Podnikli invazi i na jihu? Inu, to nevíme. Můžeme jen doufat - a můžeme se modlit. Modlit se, aby sem tito muži ze zámoří přišlí sjednotit Irsko a nastolit svobodu, jakou jsme nikdy předtím nezažili. Můžeme se modlit, naléhavě se modlit za úspěch jejich věci. Musíme se však modlit mlčky, dokud nebudeme znát osud Irska. Skloňme hlavy a modleme se v naději, kterou přinášejí na tyto obležené břehy."

V Belfastu na protestantských kongregacích vládl chlad, jenž odpovídal mrazivému větru a prudkému dešti pod kabonícím se říjnovým nebem. Generál Robert E. Lee a jeho důstojníci vyjeli z městské radnice, kde měli svůj štáb, do presbyteriánského kostela na May Street, kam na nedělní mše docházela šlechta. Projel kolem jeden jízdní oddíl a Lee opětoval jejich pozdravy: všiml si stráží postavených před vládními budovami. Stanné právo bylo stále v platnosti.

Když američtí důstojníci kráčeli mezi vysokými sloupy a vcházeli do kostela, ozval se šustot a překvapené šeptání. Reverend Ian Craig právě vystupoval na kazatelnu, a třebaže jindy to byl hovorný muž, v tuto chvíli ho nenapadalo nic, co by řekl. Vojenští činitelé klidně napochodovali do přední řady, která se rychle uprázdnila od hrstky věřících, a posadili se. Důstojníci seděli vzpřímeně, klobouky položené na klínech, a netrpělivě hleděli na reverenda Craiga. Ticho se protahovalo, až si konečně odkašlal a spustil.

Jeho kázání bylo o usmíření a bratrské lásce a bylo také - u Craiga s podivem - nečekaně krátké. Ani se nepostavil k východu, když farníci odcházeli, jak bylo jeho zvykem, ale místo toho si pospíšil do sakristie.

„Uctivost, madam," řekl generál Lee a cvrnkl do klobouku, aby pozdravil černě oděnou postarší ženu, která procházela uličkou. Vyjekla, zatvářila se zděšeně a pospíšila si ven z kostela. Stejně jako všichni ostatní.

„Vypadá to, jako by si mysleli, že jsme někde něco chytili," poznamenal James Longstreet.

„Možná že ano," pravil Lee a tajuplně se usmál.

„Je tu delegace místních, chce se s vámi vidět, generále."

„Kolik jich je?"

„Starosta, nějaký pan John Lytle, a deset členů belfastské městské rady."

„To je příliš. Povězte jim, že přijmu starostu a ještě jednoho, to stačí. A než je vpustíte dovnitř, pošlete pro doktora Reynoldse."

Než Reynolds přišel, zatím se probíral stohem nahromaděných zpráv.

„Posaďte se, Francisi, a tvařte se vojensky. Místní se konečně rozhodli, že s námi chtějí mluvit."

„Inu, to je jistě radostné zjištění. Říkám si, co mají asi na srdci."

„Řekl bych, že stížnosti, to především." Generál Lee měl pravdu.

„Starosta Lytle, radní Mul lan," ohlásil seržant a uvedl je dovnitř.

Lytle, buclatý mužík v tmavém redingotu, vypadal rozhodně naštvaně. „Sire, protestuji proti vyloučení radních…"

„Prosím, posaďte se, pánové," přerušil ho Lee. „Já jsem generál Lee, vojenský velitel tohoto města. Tohle je doktor Reynolds, z mého štábu. V tomhle městě platí stanné právo a jsem to já, kdo rozhoduje o velikosti všech setkání, jak na veřejnosti, tak v soukromí. Jsem si jist, že to pochopíte. A nyní - jak vám mohu posloužit?"

Lytle se ztěžka posadil na židli a promnul si v prstech zlatý řetízek od hodinek, než řekl: „Říkáte stanné právo, sire? A to proč - a jak dlouho potrvá?"

„Vyhlásil jsem stanné právo, protože tato země je ve válečném stavu mezi dvěma znepřátelenými vojenskými skupinami. Jakmile bude eliminována veškerá vojenská opozice a nastolen mír, stanné právo bude zrušeno."

„Protestuji. Stříleli jste na ozbrojené síly této země -"

„To jsem neudělal, sire." Leeova slova byla řízná, hlas odměřený. „Tahle země, to je Irsko, a já se střetl pouze s britskými vojsky."

„Ale my jsme Britové. Protestujeme proti vaší přítomnosti tady, vaší invazi…"

„Smím-li něco říci," ozval se tiše Reynolds, „rád bych poukázal na jisté nepopiratelné pravdy."

„Vy ale nejste Američan," řekl vyčítavě Mullan, jenž postřehl Reynoldsův irský přízvuk.

„Ach, ano, jsem, pane Mullane. Narodil jsem se v Derry a obdržel jsem vzdělání tady v Belfastu, ale jsem Američan stejně jako tady generál. Náš národ je národem imigrantů - stejně jako váš."

„To nikdy!"

„Rád bych vám připomněl, že jste nacionalista a protestant, jehož předci sem přišli ze Skotska před mnoha stovkami let. Chcete-li se do té země vrátit, generál Lee mě ujišťuje, že můžete. Zůstanete-li tady, dostane se vám slušného zacházení stejně jako všem Irům."

„Vy jste papeženec," zavrčel Lytle.

„Ne, sire," odvětil chladným hlasem Reynolds. „Já jsem irský katolík, který je teď americkým občanem. V naší zemi jsou církev a stát kompletně odděleny. Není tam žádné oficiální státní náboženství…"

„Budete však stranit katolíkům proti protestantům, to se dá čekat…"

„Pane Lytle," Leeova slova zněla jako zapráskání bičem. „Pokud jste sem přišel, abyste vedl náboženskou válku, můžete ihned odejít. Pokud jste přišel jako zvolený činitel tohoto města, pak se vraťte k příčině své návštěvy."

Lytle ztěžka dýchal, neschopen slova. Ticho přerušil radní Mullan:

„Generále, protestanti na severu jsou velmi ostouzení lidé, kteří tu teď žijí ve vzájemné jednotě a míru. Jsme tvrdě pracující lidé, kteří postavili Belfast, a to za pár let, do podoby úspěšného a rozrůstajícího se města. Tkali jsme plátna a stavěli lodě. Ale pokud se sjednotíme se zaostalým jihem - jsem si jist, že nastanou změny. Minulost byla bouřlivá, jenomže to už je myslím za námi. Co teď s námi bude?"

„Vám a též každému dalšímu občanu této země se dostane stejného zacházení. Upřímně doufám, že se všichni řídíte příkladem lidu z Kanady, kde proběhly celostátní volby, v nichž byla demokraticky zvolena vláda. To samé, jak doufáme, se v blízké budoucnosti uskuteční v Mexiku, když teď byla invazní armáda vypuzena."

„Když je necháte, aby nám vládli, v ulicích se rozpoutá zabíjení -"

„Pane Lytle," řekl klidně Reynolds, „už nejsou žádní ‚oni'. Teď je pouze demokracie, kde jsou si všichni lidé rovni. Jeden člověk, jeden hlas. Myslel bych si, že zvolený činitel jako vy bude tento fakt respektovat. Irsko už nebude spravováno shora, pod vládou vzdáleného monarchy a samozvané šlechty. Vy jste svobodný člověk a za tu svobodu byste měl být vděčný."

„Svoboda!" zvolal. „Teď nám přece vládnou invazoři."

„Prozatím," odvětil klidně Lee. „Ale až proběhnou vaše volby, my s převelikou radostí odejdeme. Potom budete mít pouze vlastní policii, aby vás chránila, a vlastní armádu, aby vás střežila před cizí invazí, pokud by hrozila. Nabídli jsme vám osvobození od cizí nadvlády. Bylo by od vás moudré, kdybyste se toho chopili."

Starosta sálal čirou nenávistí. Za jeho mlčením bylo tušit vědomí, že jeho protestantská většina ze severního Irska bude nyní v katolickém Irsku v menšině.

„Nemůžete přece s jistotou tvrdit, že v novém Irsku pro vás nebude místo," pravil potichu Reynolds. „Pokud bojujeme za rovnost, snad bychom mohli dokázat zapomenout na nerovnosti minulosti. Nebo to za tu námahu nestojí? Vidíte moji modrou uniformu a šedou uniformu generála Leea? Víte, co to znamená? Vedli jsme strašlivou občanskou válku, bratr zabíjel bratra - a teď jsme se k tomu otočili zády a žijeme v míru. Nemůžete se i vy vzdát své kmenové příslušnosti a naučit se žít v míru s vašimi bratry, kteří s vámi sdílejí tuhle zemi? Není to cíl hodný dosažení, není to ambice hodná uskutečnění?"

Odpovědí mu bylo pouze zaryté mlčení. Ale z jejich výrazů bylo zřejmé, že tito dva muži vůbec nejsou potěšeni vyhlídkou na nádherný nový svět.

Do ticha promluvil Lee:

„Pánové, můžete jít. Prosím, abyste mne kdykoli kontaktovali v otázkách veřejného blaha. Jsme všichni na téže straně, jak už tu tak výmluvně řekl doktor Reynolds.

Na straně míru."

• • •

Navzdory zamítnutí generála Shermana, s tím, že se nesmí nacházet nikde v blízkosti invazní flotily, se Johnu Stuartu Millovi přesto podařilo přijet do Irska, hned jak konflikt skončil. Bylo to díky tomu, že se obrátil přímo na prezidenta Lincolna, jenž promluvil s ministrem námořnictva, který se svěřil admirálu Farragutovi, který zase zašel za komodorem Goldsboroughem, aby mu vyhověl. Goldsborough přišel s pozoruhodně praktickým návrhem, aby Mill sledoval průběh války z paluby jeho lodi USS Avenger. Jelikož Britové neměli žádné obrněnce, které by ho dokázaly předčit - nebo se mu jen vyrovnat - jeho bezpečnost tak neměla být ohrožena. Mill si velmi vychutnal tuto válečnou zkušenost, zejména proto, že bitevní loď, za použití nejmodernější komunikace, střílela na neviditelný cíl v Dublinu, a tímto způsobem přispěla ke kapitulaci britských vojsk v Dublinském zámku.

Teprve až bylo stanné právo částečně zrušeno, dostal povolení vystoupit na břeh. Ale i tehdy jeho kočár eskortoval jízdní oddíl celou cestu z doku na Fitzwilliam Square, navíc ho doprovázel plukovník Roberts, Shermanův pobočník.

„Je to nádherné město," užasl Mill při pohledu na hustě zalistěné náměstí a nádherné gregoriánské domy, které ho obklopovaly. Plukovník poznamenal:

„Támhle to je, číslo deset. Celý je váš. Ještě nevíme, kdo je jeho vlastníkem, ale víme, že hned po skončení konfliktu ho s jedním rancem opustil a nasedl na první poštovní parník plující z Kingstownu. Takže je váš, na jak dlouho budete potřebovat."

Když vcházeli dovnitř, dva vojáci stojící venku na stráži jim zasalutovali. „Báječné, báječné," opakoval Mill, když procházeli apartní pokoje a obdivovali nádhernou zahradu v zadní části domu. „Vhodné prostředí pro založení nového státu. Tady se sejdou muži, kteří to budou mít za úkol. Díky Bohu, že budou mít k dispozici tak excelentní model, jen necelých sto let starý."

„Myslím, že v tomto bodě jste mě dostal, sire."

„Nesmysl, drahý příteli, víte přece všechno o téhle Unii, za jejíž obranu bojujete. Na to byste měl být skutečně hrdý. Máte svůj vlastní Kongres - a svoji vlastní ústavu. To vaši otcové zakladatelé si vzali za model vládu zákona a zodpovědnost vůči ústavě, jak podotkl lord Coke. Převelice doufám, že i Irsko bude na oplátku stavět na tomhle modelu. Nejprve ústavní shromáždění - a pak ústava. Pamatujte, že po celé revoluční období se Američané spoléhali na svá práva jakožto Angličanů a tezi, že porušení těchto práv je protiústavní a nulitní. Tato teze však nemohla spočívat na jistých legálních základech, dokud práva Američanů nebyla chráněna písemnými organickými nástroji. Tato ochrana přišla s přijetím písemných ústav a ústavních doplňků v jednotlivých státech, hned jak nezávislost přerušila jejich

pouta s mateřskou zemí. Americké armádě se nyní vskutku podařilo přerušit pouta Irska s Velkou Británií. Teď jsem si jist, že se ptáte, jak mohou být tato práva zaručená těmito novými ústavami uvedena v platnost?"

Plukovník Roberts ale na nic takového nemyslel. Ve skutečnosti si přál, aby byl raději zpátky v žáru bitvy, než aby čelil tomuto zdánlivě nepochopitelnému nadšení Johna Stuarta Milla. „Zaručená práva…" zamumlal posléze. „Uvedena v platnost?"

„Tak jako musí být samozřejmě chráněna. Americký génius spočíval v přijetí systému kontrol a bilancí. Odpovědí na tuto otázku je samozřejmě v konečném důsledku justiční dozor. To je úkol Nejvyššího soudu. Irsko teď velmi potřebuje tuto vládu zákona. Protože Britové na Irsko nikdy nepohlíželi jako na integrální součást Spojeného království, jako třeba Skotsko, ale jako na vzdálenou a rozhodně odlišnou část. Jako na zaostalou zemi zabředlou do nevýnosných a zpátečnických způsobů života a myšlení. To všechno se nyní změní. Jakožto nová demokracie, konečně separovaná, se tato země může pouze těšit na zářivou budoucnost."

17. březen 1864

Snad to byla síla modlitby linoucí se po celé zemi z každého kostela k nebesům, jež přivodila tento východ slunce vysílajícího zlaté loukotě nad moře. Po víc než dva týdny bez ustání pršelo, nelítostně, krutě, až byl div, že déšť celé Irsko nespláchl do okolního oceánu. Jisté bylo, že se všichni modlili, aby déšť - v tento nejdůležitější den ze všech - konečně ustal.

Nicméně ve středu od svítání do soumraku ještě mohutně pršelo jako v kterýkoli jiný den. Ale ve čtvrtek ráno, v den svatého Patricka, v den zrození země, nebyl v dohledu ani mráček.

V dublinském Phoenix Parku stoupala z trávy pára, jež byla vzápětí sežehována sluncem. Ztichlým vzduchem se neslo bušení kladiv do dřeva, jak probíhaly závěrečné práce na diváckých tribunách. Vojáci ve svých nových, tmavě zelených uniformách pochodovali a dupali a salutovali, střídajíce se na stráži, ale jejich marš, panečku, ten měl také nový rytmus.

„Je to velkolepý den," řekl kapitán ze staré gardy.

„To je - velkolepý den pro staré Irsko," odvětil kapitán z té nové.

Město se probouzelo, z nespočetných komínů se líně vinuly proužky dýmu. Klapání koňských kopyt se rozléhalo na dláždění, jak pekaři s povozy rozváželi zboží. Nad Sackville Street, o kus dále po ulici naproti hlavní poště, stál nějaký muž v otevřeném okně hotelu Gresham a vdechoval čerstvý ranní vzduch. Napjaté vrásky na jeho čele a okolo očí se trochu uvolnily, když si dlouhými prsty prohrábl své husté šednoucí vousy.

„Pojď od toho okna - přivodíš si smrt," zavolala Mary zpod peřin.

„Ano, už jdu, matko," řekl Abraham Lincoln, když zavíral okno. „Je to ale nádherný den - jak příhodný pro tak nádhernou událost."

„V poledne, říkal jsi, je ta ceremonie. Nemáme moc času…"

Posadil se na postel a poplácal ji po ruce. „Máme všechen čas na světě. Kočár tu bude v jedenáct. Tohle bude památný den, jen co je pravda."

Byl rád, že si prosadil, aby téhle převelice důležité slavnosti byla přítomna také. Jeho poradci po něm chtěli, aby ten čas využil k volební kampani před prezidentskými volbami, jež měly proběhnout na podzim. Ale vypětí způsobené válkou ho úplně vysálo. A chtěl věnovat nějaký čas Mary, která stále více trpěla melancholií. Bylo to moudré rozhodnutí. Její netečnost z velké části ustoupila, a taky roztěkaná pozornost, náhlé výbuchy pláče. Plavba přes oceán pomohla; na palubě nového zaoceánského parníku United States ji velice uchvátily luxusní soukromé kajuty. A v Dublinu probíhal jeden večírek za druhým, jak se ministři a činitelé z tuctů zemí snažili navzájem předčit.

Abraham Lincoln okamžik bloumal po apartmánu, až našel obývací pokoj, kde zatáhl za zvonek. Klepání obsluhy na dveře zaznělo snad hned za několik vteřin; objednal si kávu. Když ji přinesli, seděl a pomalu usrkával.

Irové se ve svém nadšení pro nově založenou demokracii překonávali. Narychlo svolaný výbor politiků a právníků, pod citlivým vedením Johna Stuarta Milla, zkoncipoval ústavu, založenou, stejně jako mexická ústava z roku 1823, na americkém modelu. Byli zvoleni soudci do nového Nejvyššího soudu a brzy byly v plném proudu přípravy na celostátní volby.

Mezitím se otevíraly a znovu zprovozňovaly uzavřené policejní stanice, kam byli dosazováni první důstojníci Národní policie. Co na tom, že mnozí z nich byli veteráni z americké armády? Byli to silní a velmi ochotní muži - a Irové. Policisté, kteří již nebyli sluhové cizích pánů, budící spíše strach než důvěru. Fakt, že jejich vysoce postavení velitelé byli všechno dobrovolníci z americké armády, byl samozřejmě znám, ale jelikož nebyli nikdy vídáni na veřejnosti, nikdo si toho moc nevšímal. Veřejnost byla ujištěna, že jsou to pouze dočasní velitelé, než policie jako taková získá více zkušeností.

V Belfastu a na severu zatím zavládl neklidný mír. Když byli zajati a ze země vyvezeni poslední britští vojáci, stanné právo bylo zrušeno. Avšak američtí vojáci zůstávali v kasárnách a rychle se vypořádávali s jakýmkoli narušováním pořádku. Byly podněcovány politické mítinky; ovšem politické pochody byly striktně zakázány. Doktor Reynolds byl zproštěn svých lékařských povinností a nyní zasedal v Ulsterském policejním výboru, kde prověřoval kandidáty do nově ustavené Národní policie. Náboženská diskriminace byla zcela zakázaná: nikoho se nesměli dotazovat na náboženské vyznání. Avšak adresa uchazeče, to bylo opět něco jiného, protože každý na severu do puntíku znal vymezení kmenových území. A tak pod Reynoldsovým bdělým zrakem, aby se již v zárodku předešlo jakýmkoli neshodám, byl pomalu organizován policejní sbor. Nikoli náhodou byl tvořen napůl protestanty a napůl katolíky.

Plat byl dobrý, uniformy nové, talentovaní se mohli těšit na rychlý postup.

Při sebemenším náznaku náboženské diskriminace se okamžitě propouštělo. Policejní řady se tenčily, pak zase nabývaly, až se konečně stabilizovaly. Ať už se to někomu líbilo nebo ne, Irsko na severu i na jihu se stávalo zemí, kde vládl zákon a rovnost mezi občany; diskriminace zde již neměla místo.

Volby proběhly mnohem hladším způsobem, než by kdokoli čekal. Samozřejmě že v některých okresech se ve volebních urnách našlo více hlasů, než bylo voličů, ale takové už bylo Irsko a něco takového se předpokládalo. V noci o volbách docházelo k menším výtržnostem a pár hlav bylo třeba zchladit. Ale žádné záznamy se nepořizovaly, žádná obvinění z toho nevzešla a dalšího rána byly cely opět prázdné.

V pěti měsících se přes zemi přehnal sladký závan svobody. Byly otevřeny soudy, jimž předsedali irští soudci. Přežité stavovské soudy byly zrušeny. Nové soudy spravedlivě řešily staré rozepře, urovnávaly odvěké územní spory, předsedaly rozparcelování obrovských anglických velkostatků. Vévoda z Leinsteru se musel rozloučit se svými 73 000 akry v Kildaru a Meathu, také markýz z Downshiru přišel o 115 tisíc akrů půdy. Každý soudní dvůr vykonával spravedlnost pod dozorem důstojníka z úřadu hlavního náčelníka americké vojenské policie. Američané bojovali - a umírali - aby tuhle válku vyhráli. Takže si nepřáli, aby vzal křehký mír záhy zasvé. Chtěli, aby se mezi lidmi zapomenulo na staré spory, aby se konečně ustoupilo od starých rozepří. A zatím se zdálo, že to vychází.

Za týden měl v budově Senátu v Dublinu zasedat nově zvolený Kongres.

A dnešního dne měl být první demokraticky zvolený prezident Irské republiky Jeremiah O'Donovan Rossa pod slavnostní přísahou uveden do úřadu. To, že přísahu měl z jeho rukou přijmout nový předseda Nejvyššího soudu, a ne arcibiskup Cullen, bylo pevně zakotveno v nové Ústavě a vehementně prosazováno osvobozeneckou armádou. V sametové rukavici byla železná pěst. Biskupové, kteří se činili, seč mohli, aby zůstali u moci, byli odstaveni, jak sami prohlašovali, údajným obejitím jejich autority.

Američané byli neoblomní. Církev a stát byly oddělené instituce. Náboženství nemělo v politice místo. Nová ústava v této věci hovořila velmi jasně a nedalo se na tom nic změnit. A pokud ze zákulisí přispíval svými radami John Stuart Mill, bylo vidět pouze jeho ducha, nikdy jeho samotného.

Při této velké příležitosti se zde shromáždili ambasadoři z celého světa. Pouze vyslanec Velké Británie chyběl, ačkoli i tato země byla pozvána. Žádost se však nesetkala s žádnou odezvou.

Za Irským mořem ve Velké Británii zatím zuřil prudký spor. Nejvíce slyšet bylo stranu válečných štváčů: bodnutí do zad, útok na pokojnou zemi, zabití vojáci, volání po pomstě za pošpinění cti. Mnohem méně slyšitelný byl hlas rozumu; ostatně irský problém, který po celá ta léta působil tolik neshod, byl jednou provždy vyřešen. Ale jen velmi málo lidí naslouchalo rozumu. Parlament schvaloval zákony na odvody do armády, zatímco na cestě domů byly pluky z Mexika a Dálného Východu. Obrněnce kroužily okolo irského pobřeží, zapalujíce všechny budovy, na nichž vlál nový zelený prapor se zlatou harfou. V irských přístavech se objevovaly další americké bitevní lodě, aby hlídkovaly podél obleženého pobřeží.

Ale na to všechno se zapomnělo v tento nejhistoričtější ze všech dní svatého Patrika. Hned za úsvitu se do Phoenix Parku začaly řinout davy lidí. V jedenáct dopoledne už park praskal ve švech a kočáry s váženými hosty mohly projet teprve poté, co pro ně vojáci utvořili uličku. Divácké tribuny se rychle plnily. Prezident Lincoln i s první dámou byli usazeni na pódiu poblíž zvoleného prezidenta.

„Musím vám blahopřát k přesvědčivému vítězství," pravil Lincoln. „Pokud vím, tohle není váš první veřejný úřad."

„To vskutku ne. Byl jsem zvolen do britského parlamentu dobrými lidmi z Tippenary," odpověděl Jeremiah O'Donovan Rossa. „Ačkoliv Britové vůbec nepřipustili, abych zasedl, poněvadž mě ještě předtím zatkli za to, že jsem fenian. V Irsku je příliš mnoho bigotnosti, na všech stranách. Právě proto jsem prosadil, aby mým viceprezidentem byl Isaac Butt. Je to protestantský právník, který mě u soudu obhajoval. Pro mne symbolizuje sjednocení všech lidí na tomto problematickém ostrově. A nyní vám musím poděkovat, pane prezidente. Děkuji vám, a vašim udatným vojákům a důstojníkům, za to, co jste pro tuhle zemi udělali. Slovy nelze vyjádřit naše pocity vděčnosti…"

„A já si přitom myslel, že právě v tom si vedete dobře."

„Pak mi tedy dovolte, abych vás vzal za ruku a řekl, že tohle je nejdůležitější okamžik mého života. Irsko je svobodné, má inaugurace je na spadnutí, v ruce třímám ruku muže, který to všechno umožnil. Žehnám vám, prezidente Lincolne, patří vám dík a požehnání všeho irského lidu."

Byl to vskutku památný den. Projevy byly dlouhé a rozvláčné, avšak nikomu to nevadilo. Inaugurační slavnost byla krátká, úvodní řeč prezidenta se setkala s vřelým přijetím. Všechen ten rozruch byl už na Mary trochu moc a prezident nechal poslat pro kočár. Ale až poté, co zaslal zprávu generálu Shermanovi, aby se u něj zastavil v hotelu. Prezident na něj čekal v salonu, zatímco Mary vedle odpočívala. V pokoji se mezitím nashromáždily nějaké zprávy a dopisy a on se tím teď probíral. Usmál se nad dopisem mladého Ambrosia O'Higginse, který podle všeho vstupoval do mexické politiky, pro což měl velmi dobré předpoklady. Vypadalo to, že mezitím navštívil britskou cestu v Mexiku, která byla nyní opuštěná a prázdná. Místní lidé pro ni neměli žádné využití a džungle ji rychle přebírala do své moci.

Sherman zastihl Lincolna u okna, jak shlíží na rozjásané davy na Sackville Street.

„Pojďte dál, Cumpe," řekl Lincoln a rychle mu přes místnost vyšel v ústrety, aby mu potřásl rukou. „Tohle je první opravdová příležitost, abych vám blahopřál k vašemu úžasnému vítězství dosaženému silou zbraní. A nejen vám - ale i Leeovi na severu a Jacksonovi na jihu."

„Děkuji vám, sire, velmi si toho cením. Máme dobré vojáky, tu nejvyšší morálku - a nejsmrtonosnější zbraně, z jakých kdy voják střílel. Kanony Gatling slavily úspěch. Od zajatých vojáků jsme se dozvěděli, že pouhý jejich zvuk šířil v jejich řadách děs."

„Byla to dobře vyhraná válka."

„A taky dobře vyhraný mír." Sherman ukázal na zaplněnou ulici pod oknem.

„To tedy ano. Jen kdyby…"

Hleděli ulicí až k ústí řeky Liffey a v duchu pak ještě dále za Irské moře, až do země ležící za ní.

„Říkám si, jestlipak se smíří s realitou porážky?" pravil tiše Lincoln, spíše sám pro sebe.

„Jejich vojáci se bili statečně a dobře. Jich se však obávat nemusíme. Ale politici zdá se tu záležitost nenechají v klidu."

„Potřebujeme mír. Nikoli mír za každou cenu - ale mír trvalý a spravedlivý. Berlínská rada zasedá příští týden a naši velvyslanci tam už jsou. Mezitím vedli příznivé rozhovory s Francouzi a Němci. Britští delegáti brzy dorazí. S lordem Palmerstonem v čele. Musí být mír." Lincoln to řekl spíše v naději než v nějakém pozitivním rozpoložení.

„Mír musí být teď hned," souhlasil Sherman. „Ale musíme být připraveni na válku. Pouze síla našeho námořnictva a armády udrží nepřítele na uzdě."

„Mluvte zdvořile - ale dbejte na to, aby vaše puška zavěšená nad krbem byla nabitá. Tak by to řekl starý drvoštěp."

„Pravdivější slova nikdy nezazněla, pane prezidente. Jen co je pravda."

NÁRODNÍ HYMNA

Mexičané, bojový pokřik slyšte,
vzhůru do boje, vítězství neb smrt,
zemi otřásá až k jádru
mohutné hřmění kanonů.

Najde-li se někde nepřítel,
jenž si troufá zneuctít naši svatou zem,
nebesa vyslyší a vyšlou naše syny,
ať zvítězí nad jeho zbraněmi.

Francisco Gonzáles Bocanegra, 1824-1861.
(Překlad z originálu Gay Haldeman, volný překlad z angličtiny J. Kozák.)

Bocanegra a Guillermio Prieto byli vlastenečtí básníci mexické revoluce. Jejich inspirativní básně byly mezi bojovníky velmi oblíbené.

Doslov

Často se říká, že historii píší vítězové. Je to pravda pravdoucí. A proto se student historie musí mít vždy na pozoru, aby zůstal nestranný. Jsou však jistá fakta, jež vítězové zmanipulovat nemohou. Patří mezi ně i číselné záznamy.

Je historicky doloženo, že během dvoudenní bitvy u Shilohu, vůbec prvním konfliktu občanské války, kdy došlo ke srážce větších uskupení, na straně Severu a Jihu přišlo o život celkem 22 000 mužů. A to zbytečně - poněvadž jejich postavení bylo na konci bitvy zhruba stejné jako před jejím začátkem. A to horší mělo teprve přijít. V době, kdy válka skončila, v bojích zahynulo na 200 000 vojáků. Dalších 400 tisíc zemřelo na nemoci či strádání. Populace Spojených států v té době čítala přibližně 32 000 000 lidí. Což značí, že ve válce zahynula asi dvě procenta z celkového počtu obyvatel.

Byla to vskutku první moderní válka, kde se mezi sebou střetávaly větší vojenské formace, a to za použití pokročilých technologií, což vyústilo v tyhle katastrofické závěry. Byly to houfně používané moderní pušky a kanony, vlaky zásobující armády po železnici, telegraf a pozorovací balony, s jejichž pomocí byly řízeny válečné operace, obrněné a parou poháněné lodě na moři. 600 000 mrtvých. Občanská válka byla prvním mechanizovaným konfliktem, a strašná cena, která se za to zaplatila, byla jen stínem toho, co mělo teprve přijít.

Samozřejmě že s tím, jak se zlepšovala válečná technologie, rozrůstaly se i řady obětí. Pokrok v podobě kulometů, rychlopalných pušek, bezdýmného střelného prachu, kanonů s nabíjením vzadu a lepších dopravních prostředků za první světové války vyústil v ještě strašlivější cifry. Němci měli v bitvě na Sommě 400 000 mrtvých; Francouzi u Verdunu přišli o 500 000 mužů. Britové za jediný den na Sommě ztratili 20 000 vojáků - což bylo stejné jako počet padlých za celou búrskou válku. Stroje tak měnily vražednou tvář války.

Ne že by to generálové brali na vědomí. Představivost byla vždycky jejich slabší stránka a nikdy vlastně pořádně nevěděli, co si s novými zbraněmi počít. Byli vždy připraveni vést novou válku za použití taktik z té předchozí.

V krvavé lázni občanské války se Američané ze zkušenosti poučili, jak nové taktiky a nové zbraně využívat. Jelikož obě strany za první světové války mrhaly životy svých vojáků ve frontálních útocích na zakopané kulometné pozice, cítím, že je zcela na místě, když jsem je nechal dělat totéž v této knize, jejíž děj se odehrává v roce 1863. Těžko se zapomíná na to, že v roce 1939 polská jízda útočila proti německým tankům. Ve vojenské mysli hluboce vžité postoje jsou takřka imunní vůči novotám, logice či argumentaci.

Nezvratná historická fakta mluví sama za sebe. Pokud se snad zdá, že jsem zaujatý proti Britům v Irsku devatenáctého století, pak se omlouvám. Snažil jsem se být co nejnestrannější. Vkládal jsem doložené citace do úst svých postav, kdykoli to bylo možné. Kde to šlo, vyhýbal jsem se pobuřujícím faktům. Jako třeba historické skutečnosti, že katolíci nesměli kupovat půdu nebo na ni uvalit hypotéku - ani ji normálním způsobem dědit. Na přelomu 18. a 19. století katolíci vlastnili stěží 15 % celkové rozlohy půdy v zemi, většinou močálovitého a horského charakteru. Bylo to proto, že podle britského zákona nebyli s to udržet své pozemky v celku. Když vlastník zemřel, musela být půda rovnoměrně rozdělena mezi jeho syny. Avšak - pokud se některý ze synů obrátil na protestantskou

víru - všechno připadlo jemu. A tak koncem 18. století vlastnili katolíci, kteří tvořili 90 % populace, pouhých 7 % půdy. Je snad nějaký div, že během hladomoru umírali na svých nuzných malinkatých výměrách - nebo že se později vzbouřili?

Blesková válka - neboli blitzkrieg, jak tomu říkali Němci, byla přirozeným výsledkem použití strojů ve válce. Když Spojenci za první světové války poprvé uvedli na bojiště tanky, měli jen malé ponětí o tom, jak s nimi naložit. A tak se na bojišti objevovaly po jednom a byly pochopitelně ničeny. V době španělské občanské války existovala samohybná děla a obrněné transportéry. Stejně jako letecká podpora. Němci experimentovali s jejich kombinovaným nasazením a zrodilo se umění blitzkriegu. Ani Francie, ani Británie na tento vývoj nebraly zřetel, až už bylo příliš pozdě.

Moji Američané udělali v roce 1863 to, co Němci roku 1936. Aplikovali všechny bojové zkušenosti, které tak těžko nabyli a draze zaplatili smrtí tisíců vojáků, aby vynalezli nový a úspěšnější typ války.

Jaro - 1863

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

Abraham Lincoln: Prezident Spojených států
Hannibal Hamlin: Viceprezident
William H. Seward: Státní tajemník
Edwin M. Stanton: Ministr války
Gideon Welles: Ministr válečného námořnictva
Salmon P. Chase: Ministr financí
Gustavus Fox: Náměstek ministra válečného námořnictva
Edward Bates: Ministr spravedlnosti
Judah P. Benjamin: Ministr pro Jih
John Nicolay: První tajemník prezidenta Lincolna
John Hay: Tajemník prezidenta Lincolna
William Parker Parrott: Zbrojař
John Ericsson: Konstruktér USS Monitoru
Frederick Douglass: Z Úřadu pro osvobozené otroky

ARMÁDA SPOJENÝCH STÁTŮ

Generál William Tecumseh Sherman
Generál Ulysses S. Grant
Generál Ramsay: Šéf vojenské zásobovací správy
Generál Robert E. Lee
Generál Thomas J. „Stonewall" Jackson
Generál James Longstreet
Generál Joseph E. Johnston
Generál Thomas Francis Meagher: Velitel irské brigády
Doktor Francis Reynolds: Vojenský lékař
Generál Bragg: Velitel texaské brigády

VÁLEČNÉ NÁMOŘNICTVO SPOJENÝCH STÁTŮ

Komodor Goldsborough: Kapitán USS Avengera
Kontradmirál David Dickson Porter
Admirál David Glasgow Farragut
Kapitán Green: Kapitán USS Hartfordu
Kapitán Johns: Kapitán USS Dictatoru
Kapitán Raphael Semmes: Kapitán USS Virginie
Kapitán Weaver: Kapitán USS Pawatucku
Kapitán Eveshaw: Kapitán USS Stalwartu

MEXIKO

Benito Juárez: Prezident Mexika
Don Ambrosio O'Higgins: Revolucionář
Generál Porfirio Diáz: Náčelník oaxackých guerrilleros
Generál Escobeda: Náčelník monterreyských guerrilleros
Arcivévoda Maxmilián: Francouzský loutkový císař

VELKÁ BRITÁNIE

Victoria Regina: Královna Velké Británie a Irska
Lord Palmerston: Ministerský předseda
Lord John Russell: Ministr zahraničí
William Gladstone: Ministr financí

BRITSKÁ ARMÁDA

Vévoda z Cambridge: Vrchní velitel
Brigadýr Somerville: Vévodův pobočník
Generál Arthur Tarbet: Velitel posádky v Belfastu

BRITSKÉ VÁLEČNÉ NÁMOŘNICTVO
Admirál Napier
Viceadmirál Sawyer
Kapitán Frederick Durnford: Kapitán HMS Conqueroru
Kapitán Fosbery: Kapitán HMS Valiantu
Kapitán Cockham: Kapitán HMS Intrepidu